

Vizita de lucru a tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU în județul Tulcea

Posturile de radio și televiziune continuă să transmită, în timp ce revista noastră se îndreaptă spre tipar, relatările vizitei pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, o efectuează în unități economice ale județului Tulcea. Împreună cu secretarul general al partidului se află tovarășii Elena Ceaușescu, tovarășii Emil Bobu, Cornel Burcă, Gheorghe Oprea, Gheorghe Pană, Ștefan Andrei. Rigorile procesului tipografic ne împiedică de a relata și prin intermediul imaginii desfășurarea vizitei. Prezenți în fața posturilor de radio și televiziune, consemnăm vibranta manifestare a simțămintelor de recunoștință și adinc devotament pe care oamenii muncii de pe meleagurile tulcene, alături de întreaga națiune, le nutresc față de conducătorul partidului și statului nostru.

Înscrind-se în stilul de muncă de mare dinamism al secretarului general al partidului, noul dialog cu fâuritorii bunurilor materiale evidențiază preocuparea constantă a tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru examinarea la fața locului a modului cum sint transpuse în viață programele complexe de dezvoltare și optimizare a economiei naționale elaborate de cel de-al XII-lea Congres al partidului, menite să asigure propulsarea României socialiste pe orbita unei civilizații superioare.

Pretutindeni, pe traseul vizitei, oamenii muncii tulcenii ovaționează îndelung pe cel mai iubit fiu al națiunii noastre, dându-i buchete de flori, într-o spontană și emoționantă manifestare a unității de nezdruclinat a clasei noastre muncitoare, a întregului popor în jurul partidului, al secretarului său general. Aceste manifestări se constituie în tot atâtea dovezi grăitoare ale hotărârii colectivelor de lucrători de a da viață indicațiilor și recomandărilor secretarului general al partidului, care reprezintă un însuflețitor și mobilizator program de acțiune în vederea îndeplinirii exemplare a prevederilor actualului cincinal, a împlinirii obiectivelor Congresului al XII-lea al P.C.R.

continuarea efortului nostru susținut de reconsiderare a gândirii științifice prioritare românești, după amplul interviu acordat de acad. Ștefan Milcu colaboratorului nostru Liviu Petrina, publicăm, în pagina 8, o nouă intervenție în favoarea regretatului Ștefan Odobleja, genialul precursor al ciberneticii actuale, înlăturat printr-o mare neșansă de la beneficiul moral al descoperirii sale. Neșansa aceasta nu a fost numai a lui Ștefan Odobleja, ci a noastră, a tuturor și sintem bucuroși că înțelegerea acestui adevăr ciștigă teren, și între oamenii de știință, și între cititorii obișnuiți ai revistei. Tuturor le vom găzdui și în viitor intervențiile.

Universiada '81 — rămas bun, semn de grațitudine

Succese în cinstea marii sărbători

23 August dintîi a fost mai ales o zi de muncă. Pentru că a-ți dobîndi și a-ți păstra libertatea și demnitatea națională și cu paloșul este — mai ales între Carpați și Dunăre — cea mai aprigă muncă dintre munci. Tocmai de aceea 23 August este și va rămîne la români cea mai mare zi de sărbătoare. Adică de cîntare, de floare și de soare. Și fiindcă sintem ceea ce devenim, sărbătorile noastre au devenit arcurile de triumf ale muncii noastre. Deci edificii trainice și fastuoase ale faptelor de muncă de fiecare zi. Anume? Iată-le doar pe acelea deosebit de importante:

Concepută de specialiști români și dotată în cea mai mare parte cu utilaje realizate de industria noastră, Fabrica de uree de la Combinatul de îngrășăminte Chimice din Bacău produce la parametri proiectați utilizînd striparea ca procedeu tehnic pentru prima dată în România. Cele 420 000 de tone producție anuală sînt destinate agriculturii. Domeniul din care săptămîna trecută am consemnat faptul încheierii recoltării griului în județele Prahova, Vrancea, Constanța, Dimbovița, Tulcea, Argeș, Bacău. Tot agriculturii i-au dedicat succesul lor și constructorii de mașini agricole de la întreprinderea mecanică Ceahlău, din Piatra Neamț: au fost livrate către beneficiarii primele o sută de mașini de semănat. Iată deci un succes autentic și un exemplu de cum poate fi scăzut prețul pînii-piine! Și

(Continuare în pagina 4)

MIRCEA MARIUS ■

32

ANUL XXX (1365)
6 AUGUST 1981

Flacăra

Săptămînal editat de
Frontul Democrației
și Unității
Socialiste

„Cea mai de preț
realizare —
munca înfrățită a
tuturor fiilor acestor
străvechi meleaguri”

Interviu cu tovarășul NICOLAE VEREȘ, prim-secretar al Comitetului județean Mureș al P.C.R.

— Stimate tovarășe prim-secretar, pornind de la realitatea incontestabilă că județul Mureș se situează pe primele trei locuri la o serie de produse de bază (carbid, gaz metan livrat și zahăr — locul I, energie electrică — locul II, îngrășăminte cu azot și geamuri — locul III), vă rugăm să procedați la o succintă prezentare a economiei județului în context național.

— Doresc să relev că, și în județul Mureș, suflul înnoitor care a cuprins toate domeniile activității economico-sociale, îndeosebi în perioada ultimilor 16 ani, este indisolubil legat de prodigioasa activitate desfășurată în fruntea partidului și a statului nostru de către tovarășul Nicolae Ceaușescu. Viziunea sa riguroasă științifică și-a găsit o intruchipare vie în documentele Congresului al XII-lea, ale Conferințelor naționale, în recentul Congres al consiliilor oamenilor muncii. Datorită aplicării consecvente a politicii Partidului Comunist Român de dezvoltare complexă, armonioasă și echilibrată a tuturor zonelor și județelor țării și, totodată, grijii deosebite pentru ridicarea nivelului material și spiritual al tuturor fiilor patriei, județul Mureș a cunoscut realezări spectaculoase. Numai în cincinalul precedent, fondurile de investiții alocate județului Mureș s-au ridicat la impresionanta cifră de 18 miliarde lei. Adăugînd la aceasta că județul Mureș realiza încă în 1970 o producție industrială anuală de peste 10 miliarde lei, este explicabil de ce ne situăm azi între județele care au un grad de dezvoltare peste media pe țară. Azi, pentru realizarea echivalentului producției industriale a anului 1965, ne

(Continuare în pag. 16—17)

MIRCEA BUNEA ■

În acest număr:

„NU DE NOU TREBUIE SĂ NE IEMEM, CI DE STAGNAREA ÎN GÎNDIRE” (pag. 6-7) ● O nouă confirmare a eficienței tratamentului cu Boicil (pag. 9) ● Sub semnul urgenței: Cauza apelor curate (pag. 10-11) ● Revistele școlare, o înflorire peste vremuri a unor vocații pentru cultură, în condițiile socialismului (pag. 25) ● SPORT — UNIVERSIADA 1981

Durată

Cînd am început acest vers aveam cu citeva secunde mai puțin.

Acum o literă eram mai tînăr.

Mai bătrîn, la capătul versului, la fel de bătrîn dacă l-aș intrerupe aici, dacă nu l-aș fi început niciodată ori dacă n-aș scrie versuri de fel.

È un mod de a fi, chiar și într-acest chip egalul lui Shak...

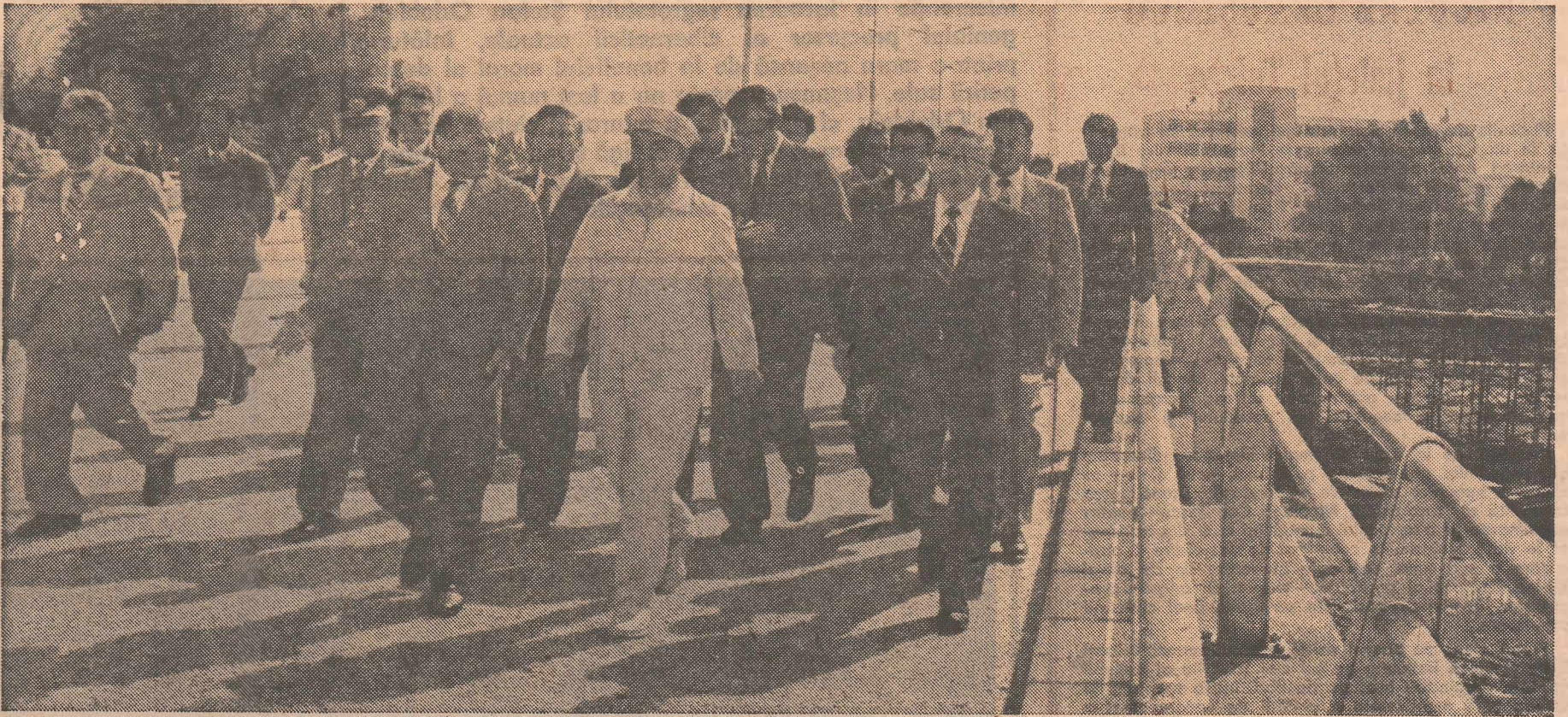
GHEORGHE TOMOZEI ■

Presă: oglindă a realității, dar și armă transformatoare

Cînd se vorbește despre presă se folosește cu generozitate termenul de „oglină”. Ea „oglindește”, ea „reflectă”. Și pînă la un punct așa este. Să luăm numai perioada care a trecut de la evenimentele din August 23 și pînă azi. È este greu, dacă nu aproape imposibil, celui care vrea să cerceteze istoria acestor ani fără să apeleze la un izvor atît de important cum este presa. Toate actele politice fundamentale și nu numai, își găsesc oglindirea și eșafodajul justificativ în coloanele ziarelor și revistelor. O reflectare obiectivă, exactă, o motivare deseori amplă, cuprinzătoare a condițiilor istorice ale momentului — politice, sociale, economice — care au determinat actul respectiv și ceea ce dă un plus de carate acestui izvor documentar, sint consecințele în timp reflectate de presă pe toate planurile vieții economice, politice, sociale a legii, a hotărîrii, deci a actului politic oglindit în paginile sale. Ea oglindește în același timp o evoluție spre o nouă conștiință de sine a unui întreg popor, formarea conștiinței socialiste a acestui pămîntean care, pentru prima dată în milenara istorie a neamului său, se simte stăpîn în propria sa țară. Și răsfoind paginile publicațiilor care au apărut în acești ani pe teritoriul patriei noastre, indiferent de limba în care au fost editate, fenomenul poate fi urmărit în toată spectaculoasa sa devenire cu momentele sale dramatice, entuziaste, toate însă pline de încredere în partidul călăuzitor. Găsești, cu titlu de exemplu, bineînțeles — dar cît de impresionant de numeroasă este galeria acestor

(Continuare în pagina 2)

P. ISPAS ■

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a vizitat noul pod Grant

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a vizitat, în cursul dimineții de miercuri, 29 iulie 1981, noul pod Grant — important obiectiv edilitar-urbanistic al Capitalei — care în aceeași zi a fost deschis circulației rutiere.

Realizarea acestei mari și complexe lucrări se înscrie în cadrul vastului program de sistematizare a Bucureștiului, elaborat din inițiativa secretarului general al partidului — program care urmărește să confere Capitalei patriei noastre atributele unei metropole moderne, dotată cu frumoase și trainice ansambluri arhitectonice, cu rețele de trafic din cele mai eficiente.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost însoțit în această vizită de tovarășii Gheorghe Pană, prim-secretar al Comitetului municipal București al P.C.R., primarul general al Capitalei.

La sosire, secretarul general al partidului a fost salutat de tovarășii Vasile Bulucea, ministrul transporturilor și telecomunicațiilor, Gheorghe Dumitru, prim-secretar al Comitetului de partid al sectorului 1, de proiectanți și arhitecți și alți specialiști care au realizat acest important obiectiv edilitar.

Formații de montori, betoniști, sudori și dulgheri din cadrul Centralei de construcții feroviare, care au construit noul pod Grant, precum și numeroși locuitori din această zonă au întâmpinat pe tovarășul Nicolae Ceaușescu cu multă căldură, cu sentimente de profundă dragoste și prețuire. Ei au exprimat bucuria de a-l avea în mijlocul lor pe secretarul general al partidului în ziua cind marea magistrală urma să fie dată în folosință, prelundu de la vechiul pod un trafic de cea mai mare intensitate.

Prezentind noua realizare a constructorilor bucureșteni, inginerul-șef al grupului de șantiere, Liviu Vasiliu, a relevat importanța economică pe care o prezintă pentru traficul rutier din această zonă a Capitalei noul pod Grant, care asigură legătura directă dintre cartierele Drumul Taberei, Militari, Crîngăși și Giulești cu zonele Grivita, 1 Mai și Scinteia, avînd o capacitate de transport de 8 000 vehicule convenționale pe oră sau 3 000 de vehicule fizice, față de 500 cit putea să cuprindă vechiul pod. Într-o singură oră, pe

noul pasaj vor putea trece cu mijloacele de transport în comun (între care se vor include și tramvaiele) circa 20 000 de călători într-un flux continuu și sigur.

Noul pod Grant se impune și ca o realizare de vîrf în domeniul construcțiilor rutiere. Astfel, pasajul principal are o lungime de 585 m, cu 31 de susțineri, distanța între picioare variînd între 17 și 30 de metri. Podul este completat cu cele două rampe la capete — rampa Turda de 400 m și rampa Crîngăși de 315 m. Lățimea podului măsoară 24 de metri, din care 21 de metri îi constituie carosabilul, ce dispune de cite trei benzi de circulație pe fiecare sens.

În sfîrșit, podul mai dispune de trotuare pentru pietoni, măsurînd 600 m lungime, de scări de urcare și coborîre spre stațiile de tramvai din Grivița și Giulești, de pasaje subterane pentru ambele artere rutiere, precum și de „bretele” speciale care asigură accesul fluent al autovehiculelor spre calea Griviței și Giulești în ambele sensuri de circulație.

Execuția acestei lucrări, care a început în noiembrie 1979, s-a făcut în condiții deosebite, atît peste liniile feroviare ale complexului București Nord, cit și peste cele două artere Grivița și Giulești, ceea ce a impus adoptarea unor soluții constructive moderne, de o deosebită eficiență și rapiditate. Dealtfel, constructorii au reușit să devanseze cu 6 luni termenele de realizare a pasajului, grăbind intrarea în folosință a acestei importante căi de trafic.

Odată cu ridicarea noului pod Grant au început și lucrările de sistematizare a zonelor situate în apropierea capetelor podului, în special a cartierelor Crîngăși și Turda. În fața unor machete, arhitectul șef al Capitalei, Alexandru Budișteanu, a prezentat tovarășului Nicolae Ceaușescu soluțiile de sistematizare a acestor zone, precum și soluțiile adoptate de edilii în modernizarea celor două trasee. S-a arătat, astfel, că în zona Crîngăși-Giulești se va ridica în curînd un cartier cu 13 700 de apartamente și cu o rețea comercială însumînd 12 000 mp. La rîndul ei, strada Turda, avînd o largă deschidere, cu trei fire de circulație pe fiecare sens va fi încadrată de un ansamblu urbanistic ce va însuma în final 4 300 apartamente și o suprafață comercială de 2 500 mp.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a avut cu-

vinte de apreciere pentru proiectanții și constructorii bucureșteni, care au înălțat acest frumos și modern pasaj, precum și edificiile care au început să apară în peisajul celor două cartiere mărginașe și i-a felicitat cu căldură, urîndu-le noi succese. Totodată, secretarul general al partidului a indicat ca planurile de sistematizare a zonelor din imediata apropiere a podului să cuprindă și spații verzi.

În ce privește transportul în comun, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut edililor să grăbească instalarea liniilor de tramvai pe noul pasaj, și crearea unor noi trasee care să permită o legătură directă și rapidă între cartierele Drumul Taberei și Casa Școlii.

Directorul general al I.T.B., general maior Marin Bălțeanu, a prezentat soluțiile concepute pentru construcția liniilor de tramvai, arătînd, în acest sens, că s-a asimilat în țară o nouă șină de o concepție specială, cu inserții laterale de cauciuc, prin care se realizează o siguranță sporită în circulație și o diminuare a zgomotului.

S-au relevat în acest sens avantajele deosebite ale generalizării transportului cu tramvaiul, care, pe lîngă sporirea capacității de transport, asigură economii de energie de peste 15 la sută față de transportul cu autobuzele și o scădere a cheltuielilor de întreținere cu 25 la sută.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a indicat ca soluțiile prevăzute să fie extinse, iar transportul din aceste zone să fie asigurat, în principal, cu tramvaiele.

În încheierea vizitei, tovarășul Nicolae Ceaușescu a adresat, din nou, constructorilor felicitări și le-a cerut să finalizeze cit mai curînd obiectivele secundare ale acestora, astfel încît zona aceasta să-și preia atribuțiile urbanistice și de trafic care să asigure scopurile pentru care a fost conceput și creat noul pod Grant.

La plecarea cei prezenți au făcut tovarășului Nicolae Ceaușescu aceeași caldă manifestare de stimă și dragoste, l-au ovăționat îndelung, au scandat cu însuflețire „Ceaușescu — P.C.R.”.

Presa: oglindă a realității, dar și armă transformatoare

(Urmare din pagina 1)

„exemple” — chipuri, profiluri de oameni cu toate spasmale transformării lor întru bine, biografii și fapte de eroism care au inspirat pagini nemuritoare în literatura noastră contemporană, pinze și monumente care au intrat definitiv în fondul de valori al culturii noastre socialiste. Și mai găsești, prin truda de albină a reporterului, vai, nu o dată uitat, descrierea pînă la detaliu a fiecărei mari bătălii date pentru a ridica țara pe culmile unde se află azi, pentru a crea condiții ca acești minunați, cuminți, cinstiți și harnici oameni de la orașe și sate să se bucure, pe măsura marelui drept pe care îl au, de toate roadele existenței civilizate și din ce în ce mai îmbelșugate.

Termenul „a oglindi” luat în limitele sale stricte exclude transformarea, oglinda neavînd posibilitatea decît de a arăta exact, absolut obiectiv ceea ce este și așa cum este. Or, presa comunistă, încă de

la înființarea sa, și-a propus și a reușit cu succese din ce în ce mai mari, pe măsura maturizării ei, să fie și o armă transformatoare. O armă de luptă a partidului, a clasei muncitoare, a întregului popor, curajoasă și dreaptă, cinstită și demnă, care s-a aruncat în marile bătălii duse de popor fără rezerve, fără ezitări, cu devotament și dăruire pentru cauza partidului, a poporului. Nu vrem să facem istorie în aceste însemnări, dar nu putem să nu amintim atitudinea fermă luată împotriva fascismului și inrobirii țării Germaniei hitleriste de presa comunistă, social-democrată, de publicațiile de orientare progresistă și democratică. Scria „Scinteia” de pildă, în noiembrie 1939: „Cine vede clar primejdia care amenință țara din partea lui Hitler, nu poate să nu recunoască înăuntrul țării dușmanul principal, acela care în prima linie trebuie demascat, gonit din sinul maselor muncitoare, nimic cu desăvîrșire, și care este agentura plătită a lui Hitler în România. Trecutul acestei organizații este un trecut de asasinat, de spionaj în favoarea Germaniei. Activitatea ei actuală este o activitate de distrugere a forțelor dornice de apărare a libertății și independenței țării”. Este doar un singur exemplu din

multele care se pot da și care atestă vocea de luptător a presei comuniste din țara noastră. Să ne mai amintim perioada imediat următoare războiului, de luptă dusă și de presă, sub conducerea partidului, pentru preluarea puterii de către clasa muncitoare, în alianță cu țărănimea, de campaniile desfășurate împotriva speculei, sabotajului, de sprijinire a țărănilor în acțiunea lor revoluționară de împărțire a pămînturilor moșieresti, și apoi intrarea entuziastă în marile bătălii pentru reconstrucția și construcția țării, în lupta de idei, militînd neabătut pentru triumful politicii partidului nostru.

Caracterul militant al presei a căpătat dimensiuni noi, aria sa tematică a devenit atotcuprinzătoare, îndeosebi după Congresul al IX-lea al partidului. Eliberată de balastul unor închistări și doarme presa și-a căpătat fireasca libertate de mișcare pusă în mod conștient în slujba triumfului politicii interne și externe a partidului. În concepția secretarului general al partidului, presa este așezată sub unghiul ancorării necondiționate în realitate, a luptei pentru triumful adevărului, a păcii și colaborării internaționale. Sint nenumărate îndemnulurile adresate presei de tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a căuta

în actualitatea imediată răspunsul la marile probleme ale prezentului, descoperirea, promovarea și sprijinirea noului, combaterea fermă a ceea ce este învechit, anchilozant, ori care poate deveni o frînă în calea dezvoltării noastre.

Secretarul general al partidului cere cu insistență presei să dovedească o mai mare combativitate în dezvoltarea lipsurilor și neajunsurilor, în stabilirea răspunderilor celor ce se fac vinovați de asemenea stări de lucruri, să determine o adevărată opinie de masă împotriva unor fenomene negative pentru perfecționarea muncii în toate sectoarele de activitate, să asigure întregii activități de popularizare a experienței avansate un caracter convingător, să pună și mai multă pasiune în evidențierea aspectelor noi, pozitive ale muncii constructorilor socialismului din patria noastră. Sint toate aceste cerințe și multe altele neamintite aici, argumente indubitabile pentru adîncirea continuă a caracterului militant al presei noastre, pentru ca această latură a sa, de armă a partidului, a poporului, să fie mai bine și mai eficient folosită pentru triumful ideilor înaintate, pentru înlăturarea a tot ceea ce poate împiedica mersul nostru înainte.

Întâlnirea prietenească dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Leonid Brejnev

La 31 iulie, în Crimeea, a avut loc o întâlnire între tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al P.C.R., președintele Republicii Socialiste România, și tovarășul Leonid Brejnev, secretar general al C.C. al P.C.U.S., președintele Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S.

În cursul convorbirii, tovarășii Nicolae Ceaușescu și L. I. Brejnev au acordat o atenție deosebită celor mai importante direcții ale colaborării româno-sovietice.

Partidul Comunist Român și Partidul Comunist al Uniunii Sovietice își propun ca și în viitor să lărgescă și să ridice calitatea relațiilor reciproce, să întărească prietenia româno-sovietică pe baza principiilor egalității în drepturi, respectării independenței și suveranității naționale, ale solidarității socialiste.

În actualul cincinal, schimburile comerciale dintre România și Uniunea Sovietică urmează să crească de circa două ori, în comparație cu cincinalul anterior. Totodată, există încă rezerve importante pentru adâncirea colaborării economice. Participarea României la construirea unor conducte de gaze de pe teritoriul U.R.S.S., a centralei atomo-electrice din sudul Ucrainei, a unor întreprinderi pentru extracția minereului de fier, precum și a altor obiective îi va permite să obțină din Uniunea Sovietică cantități suplimentare de gaze, energie electrică și alte produse. De asemenea, s-au discutat probleme privitoare la posibilitățile livrării de petrol din Uniunea Sovietică.

Tovarășii Nicolae Ceaușescu și Leonid Brejnev au examinat cele mai actuale probleme ale politicii internaționale. Ei au subliniat că actuala agravare a situației din lume afectează interesele tuturor țărilor și tuturor continentelor. Este necesar să se acționeze împotriva agravării situației internaționale, pentru reluarea și continuarea politicii de pace, destindere și colaborare, pentru soluționarea pe cale pașnică a problemelor litigioase dintre state.

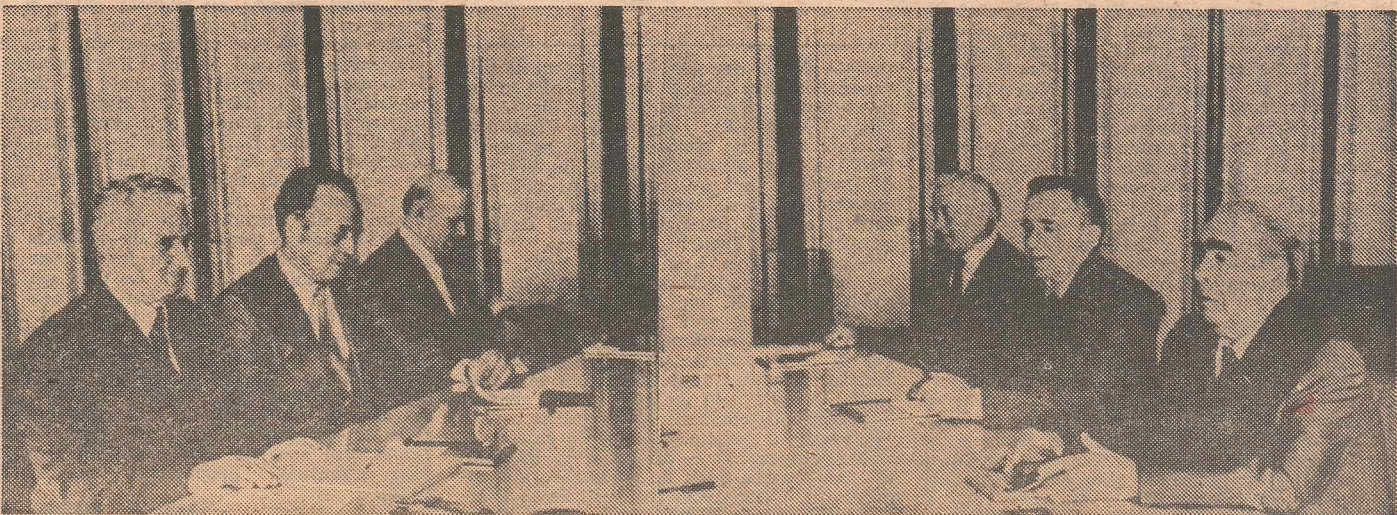
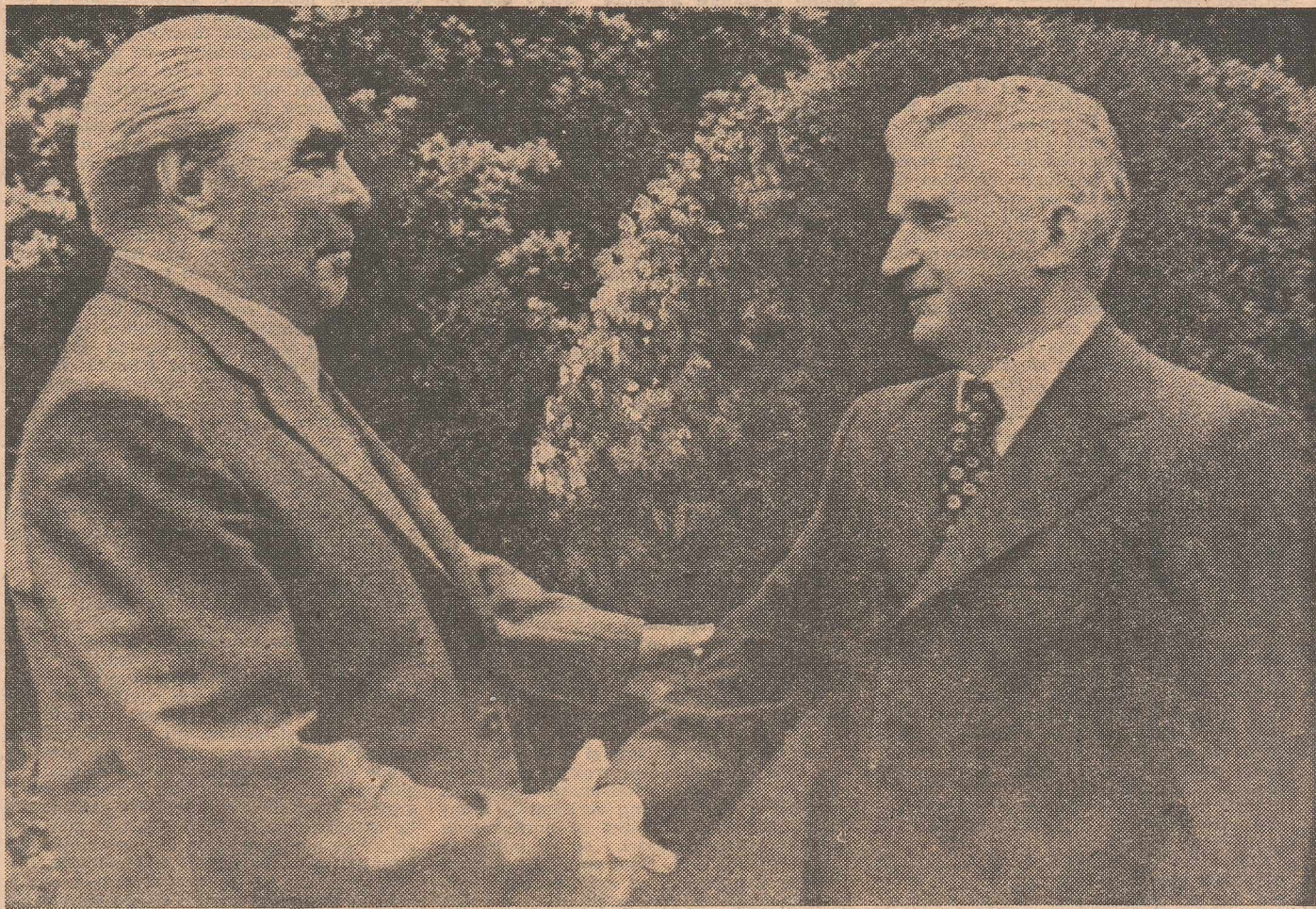
Hotărârea N.A.T.O. privind amplasarea de noi arme nucleare cu rază medie de acțiune în Europa determină intensificarea cursei înarmărilor. Aceasta are ca o povară grea pe umerii popoarelor, împiedică eforturile lor creatoare, soluționarea problemelor stringente. Abordarea rațională și responsabilă de către guverne a problemelor limitării și încetării cursei înarmărilor, în primul rând a celor nucleare, înfăptuirea de măsuri de încredere și dezangajare în domeniul militar — iată în ce direcție trebuie să fie îndreptată în primul rând, în prezent, viața de politică externă. Nu trebuie să rămână în afara atenției nici o inițiativă menită să ducă — pe baza principiilor egalității și securității egale — la slăbirea confruntării militare.

Republica Socialistă România și Uniunea Sovietică sînt adepte ferme ale înfăptuirii integrale și necondiționate a principiilor și înțelegerilor realizate la Conferința istorică de la Helsinki, a cărei a șasea aniversare este marcată în aceste zile. A fost exprimată speranța că statele semnatare ale Actului final vor face totul ca, la reluarea lucrărilor reuniunii de la Madrid, să se ajungă la înțelegeri cu privire la dezvoltarea relațiilor dintre statele participante la întâlnire, la convocarea conferinței europene privind măsuri de încredere și dezarmare, la asigurarea continuității procesului început la Helsinki.

Rezultate bogate și rodnice ar putea da unirea posibilităților tehnico-științifice și de altă natură ale statelor cu sisteme sociale diferite pentru soluționarea problemei energetice. Aceasta ar permite o utilizare mai rațională a potențialelor existente și accelerarea activității de punere în valoare a noi surse de energie. În legătură cu aceasta, a fost evidențiată actualitatea propunerilor țărilor socialiste cu privire la convocarea unei conferințe general-europene consacrate problemelor energeticii, care să examineze totalitatea acestor probleme din regiune, în perioada următoare și în perspectivă. România și Uniunea Sovietică sînt gata să-și aducă contribuția la asigurarea succesului unei asemenea conferințe.

Întâlnirea dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Leonid Brejnev s-a desfășurat într-o atmosferă prietenească, sinceră.

La convorbiri au participat tovarășii: Ștefan Andrei, membru supleant al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., ministrul afacerilor externe al Republicii Socialiste România, Constantin Mitea, consilier al secretarului general al P.C.R., președintelui Republicii Socialiste România, Andrei Gromiko, membru al Biroului Politic al C.C. al P.C.U.S., ministrul afacerilor externe al U.R.S.S., și Anatoli Blatov, consilier al secretarului general al C.C. al P.C.U.S.

Oameni mai oameni

Există spații ale realului care nu pot fi cuprinse pe măsura veșmintelor cuvintului. E-ați de mănoasă limba noastră, nucleare forțe gastează înălțurii ființei sale, încit aceste impacturi, mirabile ca realitatea își găsește totuși dar numai prin arderile totale, cu flacăra albă, acoperirea și armonizarea. Cum să răspunzi prin cuvinte și înfiorează perpetuă privilegiul de a cunoaște, direct, de la surse, într-o superfluă prezență afectivă, de a trăi aici, pe vatra unde miracolul istoriei noastre este conectat la adevărul inconfundabil al nostru, aici, unde pământul este letopisat scris cu urme și relicve ale șederii noastre de cind lumea, din străbunii străbunilor noștri? De bună seamă că altfel de întrebări răscolesc nu doar ființa și în primul rind conștiința poetului, aceste întrebări dinamizează și propulsează în mișcarea demiurgică a faptelor de zi cu zi pe fiecare din oamenii Hunedorei de azi; aceste întrebări își află mereu răspuns într-o metaforă ce, prin justificată uzanță, tinde să devină „loc comun”: este metafora tineretii fără bătrânețe. Ea vine din Basm, iar acolo unde, pe amintirile cicatrizate ale unor fapte de ctitorie profund omenească se grezează astfel de sintagme ale mitului, acolo există, cu siguranță, motive să credem în vocația Neamului de a fi. **Hunedoara este unul din simbolurile proiectării omeneșului în gigantic.** Nu cu infatuare, ci cu supremă mindrie și încredere în menirea revoluției, de a înfăptui. Nu cu fals, cu sforăitor patetism ci cu unul îndreptățit siesi, acoperit cu sudoare, cu această valută forte a sufletului, înobilat în semnede heraldice ale iubirii de patrie. Al dănuirii prin tine însuși. Într-un imaginar (dar nu imaginat) șantier arheologic, succedate prin continuitatea lor, etapele vieții dedicate Focului (Ignis D-Ora: Inidoara-Hunedoara (!) și pământului se alcătuiesc, straturi-straturi, într-o imagine măreață și gravă a devenirii noastre, aici, cum pretutindeni în pretutindena patriei. Hunedoara n-a răsărit din neantul nostalgic al vreunei angoase cosmice; zei civilizatori i-au fost înșiși oamenii. Ea s-a ivit, în marea ei vocație de a folosi energia solară a Flăcării, din efortul milenar, dovedit cu acte (!) al locuitorilor ei dintotdeauna de a face fier. Însă peste vestigiile doveditoare a face fier mai vechi cuotore prin reducere, peste relicvele ce dănuie în muzee și-n bibliotecile sacre ale pământului dacilor ce-si făceau aici unelte și arme, doar vremea puterii poporului a știut să aprindă focurile cele mari ale cuptoarelor otelului hunedorean.

Obiectivele industriale răsar aici într-un perpetuu elogiu al nașterii Omului Nou, ele nefiind edificii reci ale abstractului, ci arcuri de triumf ale înnoirii unor conștiințe, în comunitate. Pare că aici, anticipând fericitățile de aveau să devină legi prin cuvintul Congreselor, s-au arătat, oracular, căile revelației. Trebuia să izbucnească, din încordarea generațiilor îndirijite la marile munci, acest prezent în care poezia poate fi atinsă și turnată, întocmai otelului cu aliaj nobil, în lingotiere spre a lua drumul lumii. Uriașul combinat, destinător al titlului de Combinat Erou al

Muncii Socialiste, zumzăie zi și noapte ca un stup gigantic; nimeni și nimic nu-l poate intrupe din vuetul vieții lui. Iar acolo gindesc și umbli, făuresc și fac revoluție Oamenii. Cindva, nu de mult, devenise anecdotică puținătatea femeilor în acest municipiu aspru, cu siluetă preponderent „atletică”. Ce să caute femeile într-un combinat al utilajelor uriașe, oare mediul acesta dur, bărbătesc, nu dăunează... feminității? Se înșală cel ce crede că în siderurgie nu lucrează femeile! Lucrează, chiar acolo unde ar părea incredibil. Există aici profesii în care calitățile specifice femeii, constituția lor fizică etc., îngăduie conlucrare fructuoasă cu mașina. Dar, răspunzând inspirat exigențelor reale ale vieții, ale familiei, partidul a efectuat, cu minile constructorilor, înnoiri care constituie premiere absolute aici: așa au apărut întreprinderea de tricotație, cea de încălțăminte, fabrica „Vidra”, și așa va apărea în curind cea de prelucrare a linii... Locuri de muncă pentru mii și mii de femei, unde se conturează mărcile de prestigiu ale unei noi Hunedorei. Mesterrii-mari ai noilor ctitorii, cei de la întreprinderea de construcții siderurgice, nu și-au dezmințit renumele ciștiștig încă de pe vremea legendarelor brigăzi ale tineretului de-acum peste 3 decenii... Iviți și formați în evul socialist al țării, urmașii lor au construit un oraș pe măsura celor ce-l locuiesc. Hunedoreanul este un om al vorbelor puține și al faptelor temeinice. Dacă îl cunoști și dacă, pentru asta, stai de vorbă cu el pe platforma cocseriei, a otelărilor, la furnale sau în laboratoare, lângă marile tablouri de comandă electronice, oriunde, dacă ai avut prilejul să și lucrezi efectiv alături de el, acesta îți se dezvăluie tot așa cum o face într-o discuție, în repausul unor amintiri intime, el și se mărturisește cald, nesofisticat, avind ceva din omnia de zestre a țăranelui român, avind, mai precis, chiar esențialul. Hunedoreanul este un om ca oricare om din părțile noastre de lume... Pe străzile matinale ale Hunedorei, la orele acelea în care arborii se sărută peste drum în arșița verii, văd pensionarii umblind, albiți și frumoși cum le stă bine, parcă nelineștiți, neînștate să creadă, să accepte că nu mai merg zilnic cu suvoicul celor vreo 20 de mii, în combinat... Este ceva ușor-trist în pașii lor ieșiți din ritmul unui mers pe jos de câteva decenii într-acolo... Sint imaginile vii ale tineretii care nu vrea, nu poate invia să nu mai fie...

Economia țării își are și aici, așa cum și-a avut în cele peste treisprezece milioane de zile ale socialismului românesc, un detașament îndelung verificat al muncitorimii noastre, învățat cu performanța și călit la temperaturi ce ar putea să străpungă azbestul. Cum spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu prilejul uneia din multele vizite de lucru la siderurgiști acasă, „trebuie să facem otel cât mai bun și mai mult, dar trebuie să plămădim, mai ales, oameni mai buni!” Iar Hunedoara plămădește, într-adevăr, oameni. **Oameni mai oameni.**

...Într-un recent interviu pe care, ca tinăr scriitor hunedorean, nu local, ci localnic, l-am dat cu emoție și răspundere neinfatuată, spuneam că a fi și rămâne scriitor nu depinde de prezența ta fizică la București, neapărat; a fi și a lupta să

rămii, depinde de prezența ta pretutindeni acolo unde respiră miraculos Limba Noastră. Aș zice că a fi patriot este la fel, indiferent unde anume în patrie îți dai măsura deplină a dăruirii tale, implicat într-un Tot. Pentru că țara este spațiul, locul trecerii noastre în eternitate, este ținutul al cărui centru viază pretutindeni în sineși.

...Hunedoreanul care face fier și pline își onorează renumele pentru că este mereu mai conștient că omul sfintește locul, mai bine-zis: **Omul omenește locul.** Acolo și atunci cind vuetul uzinelor intră în rezonanță cu scoica nemărginită a timpului imediat, prin magica ureche a celui ce aude esențele, acesta devine simfonie și picură în poem. Poetul hunedorean este ultrasensibil ca un aparat electronic japonez, el gindește cumva într-o succesiune de hai-kuu-ri, pentru că el face mereu analogia macro-microcosmos... Acest oraș al oamenilor de ambiție și abnegație, acest oraș care șade impetuos pe vatra cea plină de mărturie a gloriei ființei noastre în matcă, acest oraș care face fier și oameni, de generații cu aceeași îndirjire pe care a avut-o vatra Hunedorei dind istoriei eroii de la Tebea, de la Cimpeni, Abrud, de la Porțile de Fie ale Transilvaniei, din Munții Orăștiei și din doine, acest oraș care e învățat de veacuri să dăruie eroi cu nume ori fără, are ambiția să dea și otel dar și poezie. Și o va da! Poetul care trăiește aici este conștient ce misiune are în dreapta sa mărturie. El nu cerșește prin holurile redacțiilor o fărîmă de simpatie, el nu-și grăbește un destin fragil, pentru el gloria adolescență este o glorie friabilă. Implicat cu suflet și trup în memoria imediată a Realului, ori într-una ce decantează marile înfiorări, el poate fi oricind trimisul poeziei pe frontul acesta, al păcii și demnității clocotitoare. El oferă transfuzii pentru tandafirii, el deslușește, prin analogie, mai dureros și mai fascinant, de exemplu, gestul ctitorva sute de cocșari de a dona permanent singe pentru cel ce altfel ar muri sau ar trăi mai puțin! El, poetul, pe care l-am ales simbol sigur al sufletului hunedorean, lucră cu inversunare la otelul acela rar, de făurit strune pentru liră, la otelul acela de fulger, care topește și cromomagnezita! Elogiul său este mărturie și mărturia sa este ars-poetica celui chemat. El respiră prin cuvint, el își sprijină singele de cuvint; nu lustruind pe niscaiva birou metaforele angoase și stressului, nu pictind „după natură”, imaginare peisaje ale ceea ce crede el că ar fi Viața. Un riu nu poate fi ghemuit într-o picătură de cerneală tipografică și apoi să-i acreditezi capacitatea de a mai curge! Mulți au fost și mai sint cei ce se laudă cu viața în comunitate din amintiri, din monografiile sentimentale, din „nostalgia de a fi așa”... Cel ce este numit aici, în marginea acestui șir de ginduri de la fața locului, poet, nu este singular, nu este nici... candidatul la Premiul Nobel. El este El, el este mai mult și cu totii vii, puternici, siguri pe ceea ce sint. Este un candidat la Premiul Vieții Poeziei. Lăudându-se cu Hunedoara, se laudă cu patria care i-a dat dreptul să se nască, iarăși și iarăși, i-a dat sansa de a rămîne...

El este cel care știe să ia masca arșitel într-o iubire. Fără mânuși.

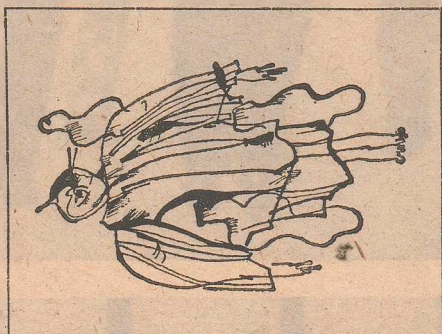
EUGEN EVU

Toți pentru toți

Minte cine afirmă că forța de seducție a noului este superioară vechiului. Sub titlul Cum se ucid ideile cineva a avut și curiozitatea și răbdarea să acționeze răspunsurile cu care creierile petlice inerte ori impotente potopesc pe doritorii de progres. Iată-le: Nu fi ridicol? Am mai încercat noi asta. Costă prea mult. Ne depășește responsabilitatea. E o schimbare prea radicală. N-avem timpul necesar. Asta va face ca alte utilaje să se perimeze. Sintem prea mici pentru așa ceva. Nu e practic pentru. N-am mai făcut niciodată așa ceva. Să revenim la realitate. Asta nu e treaba noastră. De ce să schimbăm cind merge perfect și așa? Este cu doi ani înaintea vremurilor noastre. Nu sintem pregătiți pentru asta. Nu e prevăzut în buget. Nu poți vinde castraveți grădnarului. Conducerea nu va aproba niciodată. O să ne facem de ris. Ne-am descurcat perfect și fără asta. S-o punem la dosar deocamdată. Să alcătuim un comitet. A încercat cineva înainte s-o facă? E prea greu de vindut. Nu merge în întreprinderea noastră. Sistemul nostru e diferit.

De ce le-am amintit? Pentru că la I.J.C.M. Vrancea patru oameni au avut o idee care pină la urmă — adică după ce s-au infruntat și s-au ridicat deasupra celor 25... de puncte citate — invenție s-a chemat. Adică? „Instalație de tratare termoelectrică a prefabricatelor din beton armat în elemente plane”. În limbaj oarecum... laic trebuie spus că pentru a ajunge la un grad de rezistență impus de normele în vigoare betonul turnat în tipare trebuie tratat. Înainte de ideea celor patru procedeu se baza pe folosirea aburului. Abur care bineînțeles că se obține prin arderea combustibilului. Iar durata de tratare a unui panou era de aproape 24 de ore. Însă nici după tratare prefabricatele respective nu puteau fi montate intrucit aveau nevoie și de un tratament natural. Care dura 10-15 zile. Zis altfel: consum de combustibil ridicat, ciclu de fabricație lung, productivitate scăzută. Acum? Noua tehnologie se bazează pe tratarea termoelectrică. Ceea ce elimină complet consumul de abur și — fapt deosebit de important — panourile pot fi transportate pe șantier pentru a fi mon-

tate imediat după tratament. În unități convenționale consumul de energie electrică este și el mai mic de aproape zece ori, față de situația dinainte. Victorie pe toată linia. Și încă nu-i totul, foarte important este și că noul sistem se poate aplica prin modificarea instalațiilor actuale, cu care sint împinzite toate șantierele de construcții ale țării, ba chiar și de peste frontari. (Ceea ce explică de ce străinii au și adoptat-o.) Amortizarea cheltuielilor efectuate cu acest prilej se face în maximum șase luni. La I.J.C.M. Vrancea nou-tatea se aplică de un an. Economia rezultată pină acum este de un milion și ju-

mătate de lei, dar adevărata economie este aceea de timp. Iată și numele celor patru inventatori: Stănescu Săndel, maistru; Salanți Constantin, inginer; Văcăreanu Lucian, inginer; Nicolau Dan, tehnician. Ordinea este exact aceea de pe brevetul de invenție. Încă un...amănunt: succesele constructorilor de case vrinceni au la bază tocmai această invenție. Care nu reclamă personal specializat!

Sarcina a fost una pentru toți: să se înființeze gospodăria anexă pe lângă cantinele restaurant ale întreprinderilor. De atunci a trecut mai bine de o jumătate de an. De ce rezultatele diferă ca de la cer la pământ de la unitate la unitate? Pentru că unora le-a fost frică să acționeze. De ce? „Nu au apărut încă destule legi care să reglementeze modul de a face. Nu vrem să greșim. De ce să intrăm la apă nevinovați?” — au zis unii. În realitate nu-i vorba decit de o justificare a comodității. Celor de la întreprinderea Electromureș nu le-a fost frică. Ce-i drept

este că nu le-a fost nici comod, dar ce-i comod cu adevărat pe lumea asta? Cum au procedat? Au luat în folosință cinci hectare pe care tovarășii de la I.A.S. Sincrai le considerau teren de nefolosit. De unde nu decurge că n-a trebuit să se umble după aprobările necesare pentru a uza de acest teren practic părăsit. Și chiar era! Dar asta atunci, pe la începutul primăverii acestui an. Mai precis în februarie. De pe deal venea apa și inunda terenul lor. Ca s-o termine cu mocirla au construit un sistem de drenaj și un decantor de 50 de vagoane; au săpat două puțuri țărănești adinci de 15 metri, fiecare; din resturi de scinduri de ambalaje care înainte erau puse să ardă drept combustibil au ridicat țarcuri și cocini; din țevile vechi, scoase din pământ de pe arterele modernizate și care nici gind să mai poată fi folosite în continuare în rețeaua de apă potabilă a orașului Tirgu Mureș au înjghebat un sistem propriu de irigații. Bineînțeles că și pentru acestea s-au zbatut zdravăn, pentru aprobări și altele, dar ce se obține fără zbateri? au săpat pământul; l-au îngrășat; au incropit patru mii de metri pătrați de solarii; au plantat fasole, vinete, castraveți, dovlecei, căpșuni, varză, roșii...; au crescut deja 325 de porci din care 177 „porci grași”; au plantat chiar și o livadă cu o mie de meri și de pruni...

Cine sint toți aceștia care au tot... „au”? Oamenii muncii de la Electromureș. N-au așteptat apariția legii care să reglementeze și să încadreze personalul muncitor necesar desfășurării activității în gospodăriile anexe. Dar nici nu le-a fost frică să acționeze, motiv pentru care n-au ezitat s-o facă. Au hotărît în colectivul lor ca pină atunci, zilnic, fiecare secție de producție din întreprindere să dea doi oameni să lucreze după orele de program în gospodăria anexă. Deci au hotărît ca să muncească toți pentru toți. Le vine rindul de două ori pe an. Rezultatul? Ceea ce obțin desfac exclusiv pentru oamenii întreprinderii, iar la cantina restaurant o masă de-a dreptul împărătească costă doar șapte lei, preț pe care și-au propus să-l mențină neschimbat cel puțin cinci ani de azi înainte, indiferent de fluctuația prețurilor de pe piața de alimente. Bref, Electromureșul are cea mai frumoasă și mai bine organizată gospodărie anexă din județ.

MIRCEA BUNEA

Succese în cinstea mării sărbători

(Urmare din pagina 1)

similare și din locurile care scot la lumina zilei și piinea-industriei, cărbunele: oamenii muncii și tinerii brigadieri participanți la „Acțiunea 7000” în cadrul bazinului carbonifer al Oltului au realizat peste 40 la sută din volumul planificat și destinat decopertării viitoarelor cariere. La Botoșani noi capacități de producție: pentru fabricarea de garnituri presate la întreprinderea pentru articole tehnice din cauciuc, alta pentru fire cardate la Filatura de bumbac din Dărăbani, și a treia la întreprinderea de mașini unelte grele pentru deformare plastică din Dorohoi. Și tot din Moldova: Industria Vrancei a îndeplinit planul pe 7 luni la producția marfă. La distanță de numai o zi performanța este egalată și de județele Bacău și Satu Mare. Bacăul vine chiar și cu o premieră națională: la întreprinderea metalurgică s-a asimilat pentru prima dată la noi armăturile industriale din fontă, necesare unităților din siderurgie și chimie. A trăi înseamnă și a economisi, pare să fie gindul cel bun al aceluia care întreține arderile în colosul gălățean al siderurgiei românești. Adică? La laminorul de tablă groasă nr. 1 economiile realizate se ridică în acest an la 700 de tone, în vreme ce laminorul de benzi la rece contribuie în același sens cu 250 de tone. Aceiași preocupare de a bine chibzui metalul și la Șantierul naval din Galați — 110 tone de tablă groasă — și la întreprinderea de construcții metalice din Tecuci — 60 de tone! La București un succes deosebit dedicat mării aniversări: în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu a fost inaugurată circulația rutieră pe noul pod Grant — impunătoare construcție edilitar-urbanistică menită să soluționeze cerințele actuale și de perspectivă ale traficului rutier și să confere acestei zone a Capitalei o înfățișare arhitectonică modernă. La secția de cazangerie a întreprinderii „Grivița roșie” planul producției fizice a fost depășit cu 112 tone materiale tehnologice, iar cheltuielile totale au fost reduse cu trei lei producție marfă. Din nou despre temerarii din subteran: la Leurda, pe Valea Motruului, indicatorii producțiilor fizică și marfă au fost îndepliniți înainte de termen, iar la Peșteana Nord au fost extrase suplimentar 30 000 de tone de lignit. Tot producție suplimentară și la întreprinderea de specialitate din Alexandria: 650 000 de rulmenți. La I.F.E.T. Rimnicu Vilcea inițiativele muncitorești au condus la sporirea producției fizice și a eficienței economice, plusind colectivul — cu 1 276,5 puncte — pe primul loc al întrecerii socialiste dintre unitățile exploatareii lemnului. Tot despre competiție, din județul care a lansat în acest an chemarea la întrecere către întreaga țară: Industria județului Sibiu a realizat suplimentar o valoare de 279 milioane de lei, față de 300 milioane de lei cit reprezentă angajamentul anual al județului. Contribuții notabile au avut întreprinderile: Libertatea, Flamura roșie, 7 Noiembrie, Balanța, întreprinderea mecanică Mirșa — Avrig, Automecanica Mediaș, Textila Cisnădie și întreprinderea de piele și încălțăminte Agnita. La exploatarea minieră Mahmudia — Somova producția fizică a fost depășită cu 113 000 tone de calcar siderurgic, 100 de tone de zinc și 60 de tone de plumb. Pe bulevardul Tomis din Constanța s-a dat în folosință înainte de termen apartamentul cu numărul 464. La rafinaria Vega din Ploiești au intrat în probe tehnologice două linii de producție ale instalațiilor de fabricare a catalizatorilor necesari industriei petrochimice. La Porțile de Fier I producția fizică suplimentară s-a ridicat la 320 milioane de KWh, iar la Reșița a fost creat un nou tip de motor naval de 3 000 de cai putere...

Fapte de muncă în august, pentru August. Tot atâtea metope fixate de oamenii muncii pe arcurile de triumf ale marii sărbători.

Caricatura săptămânii

ANTON DRAGOȘ

Străzile

din apropierea

Curții Vechi

au avut întotdeauna

farmecul

și strălucirea lor

Talenta arhitecților
și sprijinul
municipalității
vor înnobi
pe măsura vremii
vechiul centru
al Bucureștilor

Chestiunea nu e nouă: trădindu-ți obișnuitele și ridicând privirea spre fruntașele caselor vechi, ai senzația că descoperi alte locuri, alte străzi, alt oraș. Experiența e simplă de înfăptuit și merită a fi încercată în București, oraș în care civilizația betonului ciștigă din ce în ce mai mult teren. Așa se poate întâmpla, de pildă, pe Lipscani, Șelari sau Gabroveni, străzi dol-dora de magazine și firme așezate într-o dezordine plină de farmec, contrastând puternic cu monotonia liniei rigide. Ochii îți alunecă peste firme, te situezi dintr-o dată în alt plan, capeți un alt statut, devii turist în propria ta casă — și doar nu trece săptămâna fără ca bucureșteanul mai vechi sau mai nou să nu calce măcar o singură dată pe Lipscani — simți parfumul istoriei și începi să gîndești cu sufletul la cuvintele vienezului isteț care, pe la 1855, îi trimisese împăratului său un raport cu ceea ce înțelesese el din Bucureștii anilor de atunci: **Cea mai frumoasă și veselă stradă din București este Lipscaniul, unde sînt cele mai bogate și luxoase magazine, care prin mărimea și strălucirea lor se pot măsura cu magazinele vieneze.** Treabă de înțeles, un francez ar fi adus oricum vorba de Paris, din care pricepem că străzile din apropierea Curții Vechi au avut întotdeauna farmecul și strălucirea lor.

Dintr-un adînc respect pentru istoria și spiritul acestor vetre — negustorești de pe malul stîng al Dimboviței, dintr-o dragoste firească pentru o moștenire ce-și sporește valoarea pe zi ce trece, de ani buni, arhitecții Institutului Proiect București își ridică privirea peste acest colț de viață bucureșteană, gîndind soluții menite să-i readucă vechea strălucire într-un context nou, pe gustul omului modern. Grație rivinei și priceperii lor, Lipscaniul și străzile de jur-împrejur vor intra curînd într-o altă etapă de restaurări. Arhitectul Gheorghe Leahu, șef de secție la institutul amintit, are darul de a ne convinge că în Capitală, în momentul în care s-au creat noile bulevarde ale orașului, marile cartiere satelit, și sistematizarea a devenit o realitate, iar noul domină prin anvergură. Lipscaniul cu întreaga zonă de la Curtea Veche, prin modesta ei exprimare, rămîne un splendid muzeu în plină activitate, un element de echilibru. S-au păstrat pe aceste străduțe întortocheate valori arhitecturale și ambientale, mica așezare fiind o istorie concentrată a Bucureștilor, a devenirii metropolei, o imagine a modului în care tirgul s-a încumetat să ajungă oraș. Străzile au denu-

miri de bresle, evocînd relații economice și alcătuiînd încă de acum patru secole un vad comercial tradițional. Pitorescul aglomerărilor de case, al străzilor ușor curbate, al spațiului mic de circulație pentru pietoni, atmosfera arhaică, datorată specificului caselor cu umerii îngheșuiți unui intr-ălții, toate acestea au un farmec deosebit și azi. Întilnești aici o arhitectură românească certă, dar și influențe orientale sau occidentale din diferite epoci. Cum este Cornul de Aur al Istanbulului, cum sînt vechi străzi comerciale din Köln, sau vestitul Ponte Vecchio din Florența...

Prinul gînd al restauratorilor se îndreaptă către Hanul Gabroveni, aflat lîngă fostul magazin „Papagal”, care are două porți masive ferecate. Urmează, etapă cu etapă, construcțiile valoroase care au suferit mult la cutremur și la care orice întirziere poate fi fatală. O parte din clădiri, cele lipsite de valoare istorică și arhitectonică, vor fi înlocuite cu construcții noi, dar în spiritul arhitecturii specifice întregului. Pentru că întregul este valoros aici — explică arhitecta Elena Budacă — și nu o casă sau alta, privite separat. Aglomerarea de clădiri, fiecare altfel decît cealaltă, își sporește frumusețea judecată doar în ansamblu. Sînt, e drept, și case ridicate înainte de anul 1848, ca Hanul cu Tei, Hanul Gabroveni, clădirea în care se află magazinul cu ceramică de pe Gabroveni, consignațiile din strada Covaci, dar și ele ciștigă în valoare numai în cadrul complexului. În consecință, criteriul cel mai însemnat pe care arhitecții l-au avut în vedere la găsirea soluțiilor de restaurare rămîne reintegrarea centrului vechi în viața contemporană prin repunerea în valoare a zonei. Și repunere în valoare înseamnă, printre altele, completări firești cu construcții acolo unde azi s-au insinuat chioșcuri de răcoritoare, consolidări de clădiri cu valoare istorică, modernizări ale diferitelor instalații — de apă, încălzire, canalizare etc. —, asanări de interioare la unele perimetre de case, multiplicare de vaduri comerciale cu ajutorul unor pasaje, urmîndu-se ca în întreaga zonă să crească teritoriul circulației pietonale. Vor reapărea felinarele și sistemul de firme scoase în consolă, pava-jele cu dale din piatră colorate. Dificultățile, mărturiseste cel-de-al treilea arhitect care se ocupă de acest ansamblu, Nicolae Pruncu, încep de la procedeele de construcție, de la realizarea fidelă a decorațiilor și a ornamentelor. Cine mai face azi tencuială cu var, parchet cu intarsuri, streșină de lemn sau cornișe de balcoa-

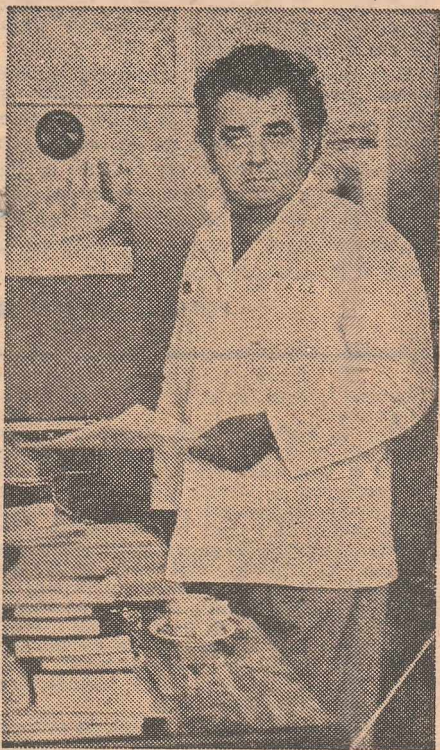
ne? Documentarea de arhivă, accesul la planuri și fotografii de epocă, și depistarea unor meșteri buni, de talia celor care au lucrat la restaurarea Curții Vechi, reprezintă tot atitea probleme de rezolvat, fiindcă meșterii îmbătrînesc și dispar, și astfel ne vine din ce în ce mai greu să reinventăm trecutul acela de suflet de care, iată, avem atîta nevoie.

În ciuda dificultăților, Lipscaniul și zona Curții Vechi vor intra într-o perioadă de primeniri, așa cum s-a întimplat cu Palatul Voievodal, Hanul cu Tei sau Curtea sticlarilor. Talenta arhitecților și sprijinul municipalității vor înnobi pe măsura vremii vechiul centru al Bucureștilor.

RĂZVAN BĂRBULESCU

La Mangalia, împotriva durerii, un aliat imprevizibil: turba

— Din peste 20 000 de oameni care sosesc din țară și din străinătate în fiecare an, mai mult de jumătate ne solicită sprijinul pentru refacerea forțelor erodate în procesul muncii. La sfîrșitul tratamentului prescris de doctorii specializați, sute de bolnavi se bucură că pot să meargă cu aceeași dexteritate ca altădată, înainte de accidentul care i-a țintuit în pat sau în cărucior. Noi, medicii, sîntem emoționați cînd o bătrînă plînge de bucurie că nu o mai supără durerea de oase și ridem odată cu feteșcana care, într-o dimineață, ride soarelui salutîndu-l cu bastonul ce l-a fost pînă astăzi partener solitar în amărăciunea neputinței.

— Ce specific are sanatoriul din Mangalia?

— În Sanatoriul balnear Mangalia se execută tratamente pentru bolile aparatului locomotor, sechele posttraumatice, maladii ale sistemului nervos, asociate cu boli cronice ale aparatului respirator — rinosinuzite cronice catarale și alergice, laringite cronice, bronșite cronice astmatiforme, emfizem pulmonar precum și bronhopneumopatii cronice restrictive. Dar ciștigul cel mai valoros este tratamentul asociat pentru afecțiuni endocrine (hipotiroidie, nanism hipofizar) și metabolice (diabet zaharat și obezitate). În această primăvară s-a deschis la București o expoziție cu aparatură medicală diversă, prezentată de firme din multe țări europene și din S.U.A. Mărturisesc că am plecat deosebit de impresionat de eficiența lor funcțională, de multitudinea utilizării lor, de calitatea materialelor și ușurința de manevrare a acestor aparate. Acum, după un efort susținut, am convingerea că și la noi se va putea mări pe viitor gama de aparate medicale, la parametrii tehnici necesari, în colaborare cu întreprinderi din industria constructoare de mașini, industria chimică și de materiale plastice, officii centrale de proiectări pentru edificii sociale, arhitecți, decoratori, esteticieni, electroniști, medici, economiști ș.a.

— Vă iubii meseria și acest lucru se vede. Noi ce trebuie să mai știm despre meseria dv.?

— Terapia balneară se practică de mil de ani. În epoca modernă s-au proiectat și realizat o diversitate de unități medicale. Dar de aici începe problema: nu a existat o idee unitară a actului de concepție arhitectonică pentru astfel de unități. În funcție de interese locale sau de moment, au fost concepute și construite clădiri importante și luxoase cu materiale scumpe, dar care nu aveau o legătură funcțională între baza de tratamente balneare cu servicii foarte bine utilizate și spațiile destinate altor prestații (cazare, cantină-restaurant, bibliotecă, săli de repaus etc.). În țară există hoteluri cu confort de cazare și alimentație sportiv, dar sectorul pentru tratament balnear este redus la o piscină cu apă indiferentă, o saună și cîteva cabine pentru masaj manual. Învîtînd din greșeli și nemulțumiri, au fost realizate

complexe balneare — gen Hotel sanatorial Mangalia, unde există un echilibru funcțional între servicii și prestațiile terapeutice. Dar și aici nu s-a ținut seama de caracterul factorilor naturali locali. Un timp s-a neglijat influența diferențelor de temperatură asupra materialelor de construcție. Am fost obligați să intervenim energetic la debarasarea blocurilor B.C.A. și refacerea pereților exteriori, la protejarea instalațiilor și utilajelor necesare activității zilnice. Aceste edificii au o funcționalitate socială aparte. În interiorul lor se lucrează cu medii saturate cu vapori de apă la temperaturi de peste 25 grade, în condiții de muncă manuală calificată cu consum mare de energie din partea executanților. Aici se adaugă agresivitatea elementelor componente ale factorilor naturali folosiți asupra materialelor de construcție (mortar, var, humă, vinacet, vopseluri diferite) și asupra elementelor metalice netratate anterior împotriva coroziunii (robineți, căzi, balustrade, instalații de evacuare, grupuri de iluminat etc.). Ventilația naturală provoacă stări de disconfort atît bolnavilor cît și celor care lucrează în mediu, iar ventilația mecanică nu poate să cuprindă volumul mare de epurare a diverselor locuri de muncă. Ne permitem să propunem ca pe viitor în construcțiile de unități balneare să se ia în considerație factorii climatici existenți, coroziunea factorilor naturali, condițiile de mediu unde se lucrează și natura materialelor ce vor fi folosite pentru construcția propriu-zisă, instalații, utilaje și aparatură. La ora actuală sîntem dotați și folosim aparate medicale pentru kinetoterapie, gimnastică medicală la sală și în bazine, aparate electrice cu curenți de joasă, medie și înaltă frecvență. Au fost luate măsurile necesare pentru protejarea atît a pacienților, cît și a celor ce manevrează aceste aparate. Dar diversitatea tipurilor de aparate și multitudinea proveniențelor lor duc rapid la lipsa pieselor de schimb. Manipularea intensă determină greutăți în cunoașterea și aplicarea parametrilor funcționali cu particularitățile create de firma fabricantă și îmbătrînirea rapidă, fizică și funcțională, a acestor aparate. De aici perturbări în planul terapeutic prescris și în programarea executării procedurilor. De aceea, se simte nevoia tipizării aparatului electric, miniaturizarea și tranzistorizarea ei și distribuirea acesteia în funcție de profilul terapeutic al unității medicale și de locul acesteia în procesul de îngrijire al bolnavilor, adică, în subtext, este foarte important să se țină seama de o aparatură adecvată în funcție de profilul stațiunilor. Va fi minunat dacă se va depăși faza de prototip a unor aparate ajutoare la gimnastica medicală, concepute sau adaptate de servicii de proiectare de la Institutul de medicină fizică, balneologie și recuperare medicală București, trecîndu-se la fabricația lor într-o unitate din industria ușoară.

— Am aflat printre altele că în zona

Mangalia se pierd zilnic cantități mari de apă minerală, mezotermală, cu înalte calități terapeutice...

— Utilizarea rațională a acestor factori naturali de cură poate să determine personalitatea medicală a stațiunii și să o diferențieze de alte stațiuni medicale cu același profil. Prezența unor electroliti — clor bicarbonic, calciu, magneziu — exercită, alături de celelalte calități ale apei minerale, efecte farmaco-dinamice cu perspective terapeutice atît prin folosirea apei în cură externă (la care se poate asocia și terapia balneară cu nămol de Techirghiol, nămol de turbă și apă de mare), cît și în cură internă. Prezența acestor surse naturale în vecinătatea zonei turistice a orașului Mangalia va orienta, fără îndoială, profilul acestor stațiuni sezoniere pentru agrement spre o activitate, medicală balneară.

— Vorbiți-ne acum despre turbărie. Ce însemnătate prezintă ea și cine trebuie să beneficieze de acest dar al naturii?

— Zăcămintul de turbă din mlaștina Mangalia este capabil să rivalizeze cu faimosul nămol terapeutic din lacul Techirghiol. Turbăria Mangalia este delimitată la nord de I.A.S. Hergheliea, la est de plaja Mării Negre, la sud de stațiunea Saturn și la vest de șoseaua și calea ferată Mangalia—Constanța, fiind separată de mare printr-o fisie de nisip lungă de 1,5 km și lată pînă la 100 metri. La alcătuirea acestei turbării participă depozite sarmatice, constituite din calcare stratificate și erodate prin abraziune marină și depozite cuaternare, reprezentate la bază prin sedimente marine nisipoase, iar deasupra prin sedimente lacustre argiloase, prăfoase, care constituie patul de turbă. În vechime nivelul Mării Negre era cu 50-60 metri mai coborît decît cel actual. Datorită ridicării nivelului mării și migrării spre vest a perisipului, zăcămintul de turbărie iese tîrziu la apă și evoluează particular, marcată printr-un conținut vegetal în care predomină asociația cu phragmites, aptă a se dezvolta în apă pînă la adîncime de doi metri. În prezent, turbăria se află în stadiul final de evoluție geologică, depunerile fiind dezvoltate pe o suprafață cu aria de 130 hectare, din care 93,5 hectare în mlaștina actuală. În general turbă este cafenie, roscată, negricioasă, slab fibroasă, subafinată. Prin analizele de laborator și prin încercările experimentale ale Sanatoriului balnear Mangalia s-au obținut rezultate favorabile pentru utilizarea turbiei în scopuri terapeutice. Avînd în vedere onctuozitatea relativă a turbiei, este necesară fie o schimbare a procedurilor de utilizare a nămolurilor terapeutice, fie o prelucrare anterioară și transformarea turbiei în nămol cu ajutorul apei sulfuroase.

În acest context, este de datorită factorilor competenți să supravegheze puritatea acestor rezerve naturale cu valoare terapeutică, printr-o riguroasă delimitare a spațiului de protecție al acestor zăcăminte.

— Vă mulțumim.

A. MIHAILOPOL

Au fost determinate rezerve geologice de turbă terapeutică în depozit de 831 528 tone. O rezervă de turbă neterapeutică, fibroasă, cu rețele de rădăcini, considerată sterilă, în cantitate de 128 408 tone poate fi utilizată în agricultură sau horticultură. În sfîrșit, am mai adăuga și rezerva imensă de apă minerală. Dacă am semna și lacurile naturale cu apă dulce, precum și piscinele construite în ultimii ani, vom reuși să ne facem o imagine reală asupra multitudinii de posibilități de aplicare a tratamentelor balneoclimaterice în zona Mangalia

— Tovarășe Octavian Stănescu, sîntei directorul sanatoriului balneoclimaterice din Mangalia... În primul rînd, am vrea să aflăm care este aici procentul de ameliorare a maladiilor degenerative.

„Nu de nou trebuie să ne temem,

Opinii

Homo res sacra...

„Nu de nou trebuie să ne temem, ci de stagnarea în gândire”, spunea secretarul general al partidului în expunerea din 24 iunie, la cel de al doilea Congres al consilierilor oamenilor muncii. Pornind de la acest îndemn s-ar cuveni, poate, să revedem, în lumina actualității, anumite noțiuni, teze formale, aprecieri de valoare. Căci, de ce să nu fim sinceri? Ingurgităm, de atâtea ori, idei gata moștenite, devenite reflexe, poncife și dintr-o inconștientă comoditate în gândire, atât de frecventă în orice domeniu, meditam prea puțin asupra fondului lucrurilor, asupra consecinței și oportunității lor. Evident, nu tot ceea ce este investit în ambalajul noului echivalență efectiv cu progresul în gândire, cu nouitatea în ordinea valorilor. Se poate trăși mult pe acest teritoriu și o multime enormă de fapte probează pseudonoutatea. Noi pledăm însă pentru funcționarea spiritului de discernământ, pentru emulația filtrului critic, împotriva preluării mecanice și lenese a ceea ce dobândim de la înaintași. Se înțelege, mai ales în cultură, unde principiul continuității, al legăturii organice prevalează asupra discontinuității, al chivajului dintre fapte și fenomene în desfășurarea lor istorică, multe idei, teze, fapte emise anterior sunt omologate în fiecare epocă. S-ar putea ca cele mai multe să fie în această situație. Nu ne dăm încă seama, n-avem la îndemână, pentru că nu prea există, datele (fie și numai în sens statistic) revelatoare.

Cert este că în domeniul culturii circula de decenii întregi, chiar mai de mult, aceleași și aceleași aprecieri, idei și judecăți, neclintite în maiestria lor, asigurate și prin emiterea sau confirmarea lor de către personalități prea puternice, de aceea, inhibante, spre a mai fi puse în discuție. Repetăm, a fi puse în discuție și nu neapărat infirmate sau raversate. Procedind însă astfel, adică în mod pasiv, nu cumva lăsam ca praful vremii să le acopere strălucirea, la care au tot dreptul? Care strălucire se poate păstra în primul rând, credem noi, prin supunerea la noi teste, la noi puncte de vedere, la adaptarea de noi optici valorizante.

Dar pentru ce discuția să nu alunece pe terenul fastidios al expunerii de principii teoretice (nu de teoretizări ducera lipsă) vom „cuteza” să punem în discuție mesajul unei capodopere literare: balada „Mănăstirea Argeșului” așa cum a fost și este mereu formulat mitul creației prin jertfă. Nimic durabil nu se poate crea fără sacrificii. Toate comentariile scot în relief „înălțimea morală” a idealului lui Manole, a jertfei sale: crearea

unui monument „unic”, „care să depășească tot ceea ce s-a făcut” și „să uimească veacurile viitoare”. De la Alecsandri la folcloriștii profesioniști, continuând cu marii cărturari gânditori și creatori ai voacului nostru (nu dispese N. Iorga, Tudor Arghezi, Lucian Blaga, G. Călinescu, Mircea Eliade, Tudor Vianu, Edgar Papu) bibliografia exegezei baladei sau a opiniilor despre mesajul ei este enormă, practic nepuizabilă. N-am putea spune însă că este și diversă. Dimpotrivă, aproape totul ni se pare parafrază și pastişă, diferențele fiind de ordin stilistic ori fiind de cantitatea sau calitatea argumentelor și nu de fond. Să comitem, atunci, sacrilegiul de a ne abate și mai exact de a contesta (nu balada, se înțelege, capodopera absolută) fondul interpretativ. Dar de ce numai decit sacrilegiu?

Dar, înainte de a răspunde, să introducem amănunțea mărturisire de sinceritate precum și împrejurările intervenției noastre: nu simțim folclorist specializat și nu excludem faptul că altceva înaintea noastră „să fi emis” nu ideile „neconformiste” ce urmează, ori măcar să le fi sugerat. Declaram însă, în toată răspunderea, că nu ne-a căzut deodată sub ochi un asemenea text, că punctul de vedere ce-l vom emite n-are un stimulent literar ci se datorează unei împrejurări de o desăvârșită banalitate: în ziua de 22 mai a.e. participând trimis de M.E.I. la o întâlnire cu profesorii de română din Ineu, județul Arad (vezi și Știința din 24.07.1981) s-a ținut o comunicare, dealtăminteri excelentă, despre balada în discuție, aducându-se, firește, elogiu de rigoare mesajului ei. Am simțit, atunci, că balada poate fi interpretată și altfel, ba chiar **la Penvers**.

Poate că, totuși, n-am fi intervenit în chestiune dacă nu s-ar vorbi în atâtea texte exegetice, nu numai de „frumusețea” și „noblețea” sacrificiului, ci de „umanismul” gestului lui Manole, ceea ce, mărturisim, începem să nu mai înțelegem. Nu vom rezuma, se înțelege, binecunoscuta capodoperă. Să reținem numai de la bun început că ea este produsul spiritual, reacția artistică și etică a unei anumite epoci istorice. Iar noi, la o altă vîrstă a istoriei, avem alte concepții. A ignora acest „amănunt”, a analiza balada tehnice, în sine, fără raodurile obligatorii cu istoria, cum fac proaspătii închinători la „noia critică”, mai ales semioticienii, ni se pare neștiințific, în pofida îndrăjirii cu care semioticienii consideră că fac „știință”. Să reținem, apoi, că balada are o largă circulație, de veacuri, nu numai în spațiul balcanic, cum știu cei mai mulți, și că este legată de mentalitatea medievală pentru care omul era un instrument, nu un scop. Pe cînd eram în R. F. Germania, o doctoranda, doamna Kremer, a susținut în 1973 o bună disertație avînd ca subiect **Legenda mănăstirii Argeș și Legenda Domului din Köln** — analiză comparativă. (Doamna Kremer frecventase cursurile de română, fiind mai întîi eleva profesorului Mircea Zăciuș, căruia i-am urmat, după 1970, la seminarul de romanică la Universitatea din Köln.) I-am citit teza, am redactat și un referat pe marginea ei și mi-am dat seama că, exceptînd unele amănunțea care dau semnificație locală variantei

românești (Mircea Eliade le surprinde în **De la Zalmoxis la Genghis-Han**), substanța și mesajul celor două legende etiologice erau foarte apropiate.

Dar, lăsînd la o parte aceste considerații, să le spunem exterioare, să vedem prin ce se legitimează „umanismul” legendei? Prin „înălțimea morală a lui Manole”, cum susține un exeget de autoritate? Să scrutăm mai atenți lucrurile: moșierul este, înainte de toate, o victimă a voievodului tiran (personaj generic, nu Neagoe Basarab cum susțin unii) care-i amenința pe cei zece că de nu-i vor ridica „Mănăstirea naltă-7 Cum n-a mai fost alta”, îi va zidi „de vii / Chiar în temelii”. Iar în caz de izbîndă le va da „averi”, și-i va face „boieri”. Ce a stimulat mai mult țapta lui Manole și a celor nouă? Teama de despot? Ispita boieriei? Amîndouă la un loc? Să notăm în orice caz, că nici una din aceste alternative nu conferă eroism meșterilor. Refuzul, cu orice risc, respingerea bărbătească a amenințării, respingerea ispitei boieriei, asta da, i-ar fi convertit în eroi. Se putea? Poate că da. Dacă ne luăm după Tacitus care spune în **Agricola**: „Sciant posse etiam sub malis principibus magnos viros esse”. Sau, în traducerea noastră: „E bine să se știe că pot exista oameni străluciți (în lătura morală) chiar sub zodia unor tirani”. Dar, vorba filozofului, „n-a fost să fie”. Mai putem comenta și altfel mobilul gestului, acceptarea riscului: orgoliul profesional. Meșterii, adică, au pariat cu ei înșiși. Asta da, poate da noblețe sacrificiului lor, ca moștenitori străluciți. Evul mediu, în care există un veritabil cult al breșelor, e plin de exemple similare. S-ar învîna și condiția, esențială, de libertate a opțiunii, de acceptare conștientă a riscurilor. Dar, cum știm, lucrul nu durează, o forță malefică surpă eforturile lor, cerînd jertfă în memoria bilul vis al lui Manole. Căldă zidarilor va respinge ideea, dar nu din țaria suferințelor, ci din slăbiciunea egoismului, la gîndul, complice, că se va nimeri, desigur, altceva care să fie „cea dintîi” (cît realism psihologic, cîtă lipsă de convenție la genialul autor anonim, nu e nevoie să mai insistăm). Nici un alt meșter nu e altfel, cînd apare Ana, ei „mulț se-nveselea / Dacă o vedea”. Și astăzi ajunge Manole să sacrifice pe cea mai iubită ființă de pe lume. De fapt două, căci Ana zămisleşe, în pîntecele ei, rodul dragostei lor. Că „Manoie turba / Mădăra și săruta”, ni se pare aproape o farsă prost jucată, pe dată ce, în pofida plînsului sfîșietor și al rugămintilor fierbinți: „Zidul rîu mă stringe / Copilașu-mi plînge / Viața mi se stînge” meșterul își zidește, de vie, soțioara. Nu numai atât. Dacă Manole ar fi „turbat” de durere l-am fi putut privi altfel. Dar nu. El are țaria să lucreze mai departe, să termine templul. Am spus țaria, putem spune inconștientă, sadismul. Căci sacrificase tot ceea ce avea mai scump: ca valoare spirituală, și nu de alt fel. Bine, ni se poate replica, dar scopul: înălțimea templului, îl salvează sub raport moral. Ei, tocmai aici începem să ezitam, mai sincer vorbind să respingem un act de noblețe care ignorează omul, subordo-

nindu-l ori, mai grav, sacrificîndu-l în favoarea obiectelor, indiferent de granddoarea, de durabilitatea lor. Culmea este că nu lipsesc exegezele în care este laudat și Vodă, pentru „ambiția” de a lăsa posterității ceva durabil, ceva să „înfrunte veacurile”. Nu ne putem împăca cu un asemenea mod de a vedea lucrurile. Credem ferm că un tiran nu trebuie elogiat. El este un ins demențial, un spirit malefic, un Caligula care-și satisfăcea orgoliul și-și înalță gloria pe cadavrele supușilor. Un alienat, unul dintre primii alienați din literatură este și protagonistul Manole. Lătura demonică, inumană, antiumană a celor doi n-a fost mai deloc conștientă, desi de aici pornește totul. A fost, surprinzător, acceptată. De ce? Pentru că egoismul lor s-a întîlnit și se întîlneste cu apetitul generațiilor ce se succed întru contemplarea superbului edificiu? Pentru că să ni se provoace emoții estetice? Dar, pentru Dumnezeu, cu ce preț? Nu auzim în zidurile de cetate ale ctitoriei voca de foc, apoi din ce în ce mai stînsă a Anei, a „celeii mai iubite” (s-a spus, dar noi nu credem, căci nu după vorbe ne luăm, ci după fapte) dar, cu siguranță, a celeii mai iubitoare soții? Să ne fi instrăinat atât de propria noastră substanță încît să nu auzim, contemplînd piramidele, că în zidurile lor care „sfidează timpul” gem suferințele chinute ale miilor de selavi? Dealfel nu excludem faptul că finalul baladei despre mănăstirea Argeșului, în care toți meșterii pier (să notăm că pier încercînd să se salveze, repetînd gestul lui Icar) să constituie un fel de „pedeapsă naturală” dată celor ce au zidit, în frunte cu Manole, o ființă vie (două de fapt spuneam). Poate că autorul anonim n-a fost străin de o asemenea intenție „pedagogică” (tiranul nu vede că i se întîmplă ceva dar, cu siguranță, singurătatea îl va devora, ca pe toți despoți nu numai din literatură, dar și din viață).

Pentru că nici măcar un singur om nu trebuie sacrificat, pentru nimic în lume, inclusiv pentru un edificiu de cult, pentru zeci de edificii. Cu atât mai mult douăsprezece suflete, ca în celebra balada. Căci, mergînd pe firul „nobleței sacrificiului”, s-ar putea să acceptăm sacrificarea întregii lumi. S-ar putea să acceptăm și bomba cu neutroni. Nu ne va mai îndușoa externalizarea omului pe dată ce vor supraviețui „faințele zidirii”, ea să ne exprimăm în limbajul poemei medievale. Dar mai ales în spiritul ei. Ar fi posibil? Nu credem, totuși. „Homo, res sacra homini” (omul trebuie să fie ceva sfînt pentru om) zicea, cu două milenii în urmă Seneca filozoful. Iar Marx, gîndind economic, l-a considerat drept „cel mai prețios capital”.

S-ar putea ca reflecțiile noastre să provoace reacția insurgentă a devotaților și bravelor dascăli de morală și de manuale. Nu-i nimic. Poate ceva se va lumina, iar impozantul templu se va clătina, ei însuși, sub povara și prin tainica mișcare a jertfelor ce le-a devorat. Căci jertfele nu sînt veșnice. Numai omul. Fără el, la ce bun tot ce ne înconjoară?

POMPILU MARCEA ■

O idee excepțională

barată de orgoliu

Cine vrea să sigileze vacanța unor copii?

În locul numit „Gura Scochinii”, la 4 km de comuna Lisa, înspre munte, Școala generală nr. 6 din Făgăraș a ridicat un sat de vacanță pentru elevii săi și nu numai pentru ei. Ca toate înfăptuirile, și aceasta a pornit de la o idee, apoi, cu efort și inventivitate, acolo unde nu era nimic s-au ridicat: o construcție mansardată, numită deloc pretențios club alpin, 6 cabane a câte 7 locuri (în curînd vor fi 8), un bloc alimentară — sală de mese, bucătărie, cămară, la parter — și un dormitor de 40 locuri, la mansardă. Dormitorul are și sobe și va putea funcționa, începînd din anul acesta, și iarna. Pentru ca totul să fie perfect, de la un izvor din apropiere a fost captată apa, așa că tabăra are acum instalație de apă curentă și apă caldă, încălzită la un boiler. Numai simpla înșurire a celor realizate aici dă măsura muncii depuse de dascăli, elevi și părinții acestora. Totul a costat mai nimic. S-au folosit materiale recuperabile din demolări sau din casări. Banii necesari diverselor achiziții au fost strînși din acțiunile culturale organizate de comitetul de părinți și din colectarea de deșuri de către elevi. Lingă tabără, cooperarea din municipiul Făgăraș a deschis un centru alimentară care are la etaj 6 camere pentru închiriat.

Totul a început în 1978, cînd tabăra a funcționat în 5 autobuze casate. Dascălii școlii — notăm doar numele actualului director adjunct, Bucur Marcu, sufletul acțiunii, ale lui Aurel Drăguș și Alexandru

Ramba — au ridicat cu mîinile lor, de la fundații pînă la acoperiș, Clubul alpin. În curtea școlii au confecționat două cabane, care urmau să fie montate în tabără. Au fost chemați părinții să le vadă. „Noi, dascălii, asta am făcut. Voi ce puteți face?” — Ii s-a spus. Printre părinții s-au găsit și citiva constructori de meserie și mulți amatori, plini de bunăvoință. S-a adăugat sprijinul întreprinderilor patronatoare din municipiu: Combinatul chimic, Întreprinderea de utilaj chimic, Fabrica de mecanică fină, Exploatarea de gospodărie comunală locală și Trusatul de construcții locale. Rezultativ acestei munci: în fiecare vară 700 elevi din municipiul Făgăraș își petrec cîte o săptămînă în satul de vacanță de la „Gura Scochinii”. Aici, sub îndrumarea atentă a profesorilor — în fiecare serie de 7 zile, prin rotație, de bunul mers al taberei se îngrijește 4 profesori — se desfășoară programe plăcute și instructive. S-au cules plante medicinale, fructe de pădure, se organizează drumeții, programe culturale-educative. Se intenționează să se deschidă cursuri salvamont, prin participarea unor instructori din Făgăraș, să se amenajeze o pîrtie pentru schi, să se organizeze marcarea și întreținerea unor trasee turistice.

Pentru ceea ce s-a făcut și se face aici, e greu să găsești cuvintele cele mai potrivite de laudă. Nu te poți opri să gîndești cum s-ar desfășura vacanțele elevilor din toată țara, ce cîștig urias ar fi în munca pentru educare a elevilor (și chiar a părinților, ne permitem să spunem) dacă inițiativa de acest fel ar fi mai numeroasă.

Să mai spunem că Lisa a fost declarată comună turistică în devenire. Motivul: apariția acestui sat de vacanță.

Lucrurile au mers bine pînă în vara acestui an. Înscrierile, programările au fost făcute. Tabăra s-a deschis. Cîm în martie, anul acesta, primarul comunei Lisa a fost schimbat, școala a făcut o adresă către

Consiliul popular cerînd încă o dată acceptul pentru deschiderea satului de vacanță. În adresa de răspuns a consiliului se spune: „Sîntem de acord să amenajăm un sat de vacanță în locul numit „Gura Scochinii”, lingă barajul de apă industrială al Combinatului Chimic din Orașul Victoria, întrucît este un teren absolut neproductiv, stîncos, de care comuna Lisa nu se poate folosi nici ca teren de pășune”. Semnează: președinte Petru Greavu și secretar I. Șerban.

După deschiderea taberei, se pare că primarul comunei s-a răzgîndit. Profesorii au omis să-l invite la deschiderea festivă, care n-a fost așa de festivă pe cît și-au închipuit tovarășii din comitetul executiv, supărădu-se că n-au fost tratați cu toată considerația. Tovarășul primar a hotărît, împreună cu comitetul, să nu mai permită taberei să se aprovizioneze cu pine din sat, deși i s-a promis suplimentarea cotei de făină. A refuzat să deschidă prin cooperativa din comună punctul alimentară de lingă tabără și nici nu și-a dat acceptul să fie deschis de către Cooperativa de consum din Făgăraș. Motivele invocate de către Petru Greavu, dealtfel un tovarăș cu inițiativă în treburile comunei, un om muncitor și cu simțul dreptății, care are respect pentru muncă, s-a gîndit că școala nu este proprietara locului, că n-are autorizație de construcție, că nu este informat ce se întîmplă pe raza comunei etc. De fapt, nimeni nu-l împiedică să se informeze. Ba chiar a fost sfătuit de cineva să pună sigiliu pe tabără, dar dînsul, dovadă că vrea să-l ajute, n-a făcut-o. În orice caz, năstrușnică idee să sigilezi vacanța unor copii, în loc să sprijini o acțiune care ridică comuna, care o îmbogățește. Primarul își mai aduce aminte că de pe locurile acelea, mai de mult, se lua și coasa a doua. Întrebat care ar fi soluția, ne răspunde: intrarea în legalitate. Oare acceptul consiliului nu ajunge? Și dacă cineva n-ar mai fi de acord cu func-

ționarea taberei, ce ar urma? Desființarea ei, cumva?

Pînă la reglementarea situației — deschiderea punctului alimentară, care ar rezolva și problema aprovizionării cu pine — profesorii și părinții transportă cu mașinile proprii alimente, sucuri pentru copii. (Mai sînt cazuri cînd într-o mașină mică nu încep suficiente sucuri pentru toți. Cei rămași fără încep, fără prea multe comentarii, să plîngă.) Tovarășul primar ne asigură că n-are nimic cu satul de vacanță. Pretinde însă că n-are statut legal. Întrebăm: n-ar fi normal ca de intrarea lui într-o localitate, mai completă poate decît este acum, să se ocupe tocmai Consiliul popular al comunei?

Iată și părerea despre satul de vacanță a președintelui C.A.P. Lisa, beneficiarul terenului, tovarășul Ioan Sucaci: „Nu numai că sîntem de acord cu satul de vacanță, dar dorim să contribuim și noi la dezvoltarea lui. Am putea astfel să trimitem copiii în vacanță. Ai noștri trăiesc la munte, însă am auzit că satul de vacanță a primit propuneri de la școli din Constanta și Mangalia. Cei de acolo să vină la munte, iar ai noștri să meargă la mare. Tot satul este de acord cu funcționarea și dezvoltarea taberei”.

Un punct de vedere rezonabil. Ceva trebuie făcut pentru reglementarea cît mai grabnică a situației. După atîta muncă, să te împiedici de niște hîrtii, care sînt dar parcă nu sînt chiar complete, parcă mai trebuie o semnătură...

Nu credem că cineva pe lumea asta e capabil să explice unui copil din clasa a doua care știe că trebuie să meargă în tabără că nu se poate duce pentru că un „nene” n-a semnat o hîrtie.

Am fost în tabără în ziua cînd se schimbau seriile. Am văzut 80 de copii triști că pleacă și alți 80 fericiți că au venit.

OPREA GEORGESCU ■

O femeie care, s-o cităm, parcă s-a născut a doua oară

Aflată la un pas de amputare, Ștefania Șerbănuț s-a vindecat datorită tratamentului cu Boicil

Are 55 de ani. Casnică, locuiește împreună cu soțul în Capitală, pe Șoseaua Panteimon 126, bloc 207, scara 2, apartament 60. Ne-a vizitat zilele trecute la redacție, ocazie cu care am cunoscut-o. O femeie înaltă, mai degrabă corpolentă, nu tocmai vorbărească. A scos din geantă un dosar, certificatele medicale, trimiteri, fotografii etc., după care, cu simplitate, a zis „vreau să mulțumesc revistei pentru ajutor”.
— Ce ajutor, tovarășă Șerbănuț?
— Ei, am auzit-o, povestea e lungă, poate că n-aveți acum timp pentru ea. Am adus scris, „Subsemnata Ștefania Șerbănuț, domiciliată în...”. De citit, pe loc, chiar că n-aveam timp, așa că am rugat-o să ne explice.

Înainte și după tratamentul cu Boicil. Schimbarea în bine e evidentă

Am început, prin '76, să simt dureri în călpi, mai ales când purtam tocuri înalte. Crescând durerile m-am adresat Policlinicii de dermatologie „Șerban Vodă” și am fost, poate din greșeală, iradiată la tălpi. Am făcut 3 ședințe de Roentgen. Mi s-au umflat picioarele ca niște butuci, la fel tălpile și nu mai puteam umbla. Am fost transportată cu targa și internată la Spitalul de dermatologie „Berceni”, unde am fost operată de profesorul Vulcan.
— Operația a reușit, nu?
— N-am avut ce-i reproșa profesorului, dar nu m-am vindecat. Ba mai mult, m-am ales cu niște ulcerații groaznice la tălpi, sub degete. Priviți, fotografia asta, e clară, carne vie și parcă mucegăită sub degete. Nu mai puteam merge. Când călcăm aveam dureri insuportabile, mă ajutam cu bastonul, apoi cu cirja.
— Firește, v-ați întors la clinică.
— Exact, ulcerațiile eștigau teren. Amabil, profesorul m-a consultat și a ridicat din umeri. N-am ce să-ți fac, femeie, mi-a zis, n-am cum să te vindec, asta e. M-am adresat, în disperare de cauză, profesorului Dimitrescu de la Spitalul de dermatologie „Șerban Vodă”. În mai '78, am văzut documentele, m-a operat de mai multe ori, după care, spre sfârșitul anului respectiv, mi-a făcut o grefă. Credeam că am scăpat de chinuri, dar n-a fost așa. Curînd, au apărut alte ulcerații, tot mai dureroase, tot mai adânci. M-am întors la cirje și viața mi se părea un calvar.
— N-ați încercat alte tratamente, alți medici?

— Ba da, ce n-am încercat?! În toamna lui '80, timp de o lună, am fost internată la „Fundeni”, la secția de radiobiologie. Profesorul Butnaru, om foarte cumsecade, s-a străduit să mă ajute, dar n-a găsit nici o ieșire. S-a convocat chiar o comisie și, în urma discuțiilor, am fost trimisă la Spitalul de chirurgie plastică și reparatoare, la profesorul Agripa Ionescu. Ca să plec, a trebuit să vină taxiul până la ușa clinicii, nu puteam umbla în nici un fel. Și nu eram singură, am mai văzut 3-4 femei în aceeași situație.
— Ce-a zis profesorul Agripa Ionescu?
— M-a consultat atent și mi-a spus că singura soluție e amputarea. Ba mai mult, ea să fie sigură că nu greșeste și,

probabil, ca să mă convingă, m-a trimis la „Municipal”, la profesorul Denischi. Verdictul a fost, în mare, cam același. S-ar mai putea încerca o grefă, a fost de părere profesorul, dacă nu reușește, amputarea. M-a cuprins, cred că înțelegeți, o disperare fără margini și așa fi vrut să mor.
— N-ați murit, asta e clar. Ce-a urmat, tovarășă Șerbănuț?
— O să mă credeți, n-o să mă credeți, dar am citit, în 20 noiembrie '80, un articol în „Flacăra” despre doctorul timișorean Vasile Boici și despre tratamentul său privind regenerarea țesuturilor. Mi-era limpede, nu mai aveam nici o șansă să scap de amputare, ațiți profesori mi-o spusese, dar am hotărât să mai fac o încercare. Pe 17 decembrie m-am internat în clinica doctorului Boici și, după 10 zile, minune! Picioarele au început să se desumfle, iar ulcerațiile, ajunse de-acum la os, să pălească, să se retragă.
A scos o batistă și și-a tamponat fruntea, nu fără cochetărie. În birou, nu mai eram singuri, ca în primele minute ale discuției. S-au adunat mai mulți colegi. Buletinele radiologice, cu diagnosticul de „radiodermită”, au trecut, ca și fotografiile, din mină în mină. Într-un tirziu, Ștefania Șerbănuț a reluat firul povestirii.
— De atunci, am fost de 4 ori internată la Timișoara, ultima oară între 15 iunie și 11 iulie. Ulcerațiile s-au retras complet, s-au închis și, după cum vedeți, pot merge. Am lăsat bastonul, am lăsat cirja și sint fericită, parcă m-am născut a doua oară.
De data asta, batista a fost folosită pen-

tru ștergerea lacrimilor.
— Ce-a zis doctorul Boici când v-a văzut prima dată?
— C-o să încerce, dar eu eram sceptică. Nici soțul meu, care a fost tot timpul alături de mine, nu mai credea.
— După aceea?
— Atât Boici, cât și colegii săi Nicoară, Dindelegan și Kerek au fost, mult timp, rezervați. Abia luna trecută au spus că da, m-am vindecat și pot să-mi văd de treabă. De-ai am și venit aici, să mulțumesc revistei și, prin intermediul ei, minunaților doctori din Timișoara. Dacă n-aș fi văzut, la București, și alte femei în situația mea, poate că nu m-aș fi grăbit, dar așa am scotit de datoria mea să le informez, crezînd că le fac un bine. N-ar fi trebuit să procedez așa?
— Ba da, ați procedat corect. Altfel, tovarășă Șerbănuț, am înțeles că prima fotografie, cea în care tălpile sînt gangreneate, arse, a fost realizată în clinica profesorului Butnaru, da? Dar a doua, cea în care picioarele s-au curățat, s-au vindecat, unde a fost făcută? La Boici?
— Nu, tot la București.
— Am lăsat-o, pentru o clipă, pe fosta bolnavă și, telefonic, am luat legătura cu doctorul Boici. Cazul îi era familiar.
— Ce tratament ați folosit, tovarășe doctor?

— Mai întâi, ca să fiu sincer, n-am vrut s-o primesc pe bolnavă, cazul ei mi se părea depășit. Apoi mi-am zis să încerc și, spre surpriza mea, a colectivului pe care îl conduc, am constatat că Boicilul poate interveni cu succes și în refacerea țesuturilor arse.
— Cum se prezentau tălpile pacientei?
— N-ați văzut imaginile realizate de profesorul Butnaru? Arsurile ajunseseră la os, biata femeie nu mai putea călca. Epiteliul și musculatura erau parcă macerate.
— Cum ați tratat-o?
— I-am administrat Boicil concentrat intravenos și pansamente locale, tot pe bază de Boicil.
— A fost, tovarășe doctor, primul caz de radiodermită vindecat de dumneavoastră?
— Da, nu cunoșteam că Boicilul poate acționa și în astfel de maladii. În prezent, drumul fiind deschis, studiem efectul medicamentului și în asemenea situații. A fost, vă repet, și pentru noi o surpriză.
— Ne-am întors la Ștefania Șerbănuț și am mai schimbat câteva cuvinte. După ce ne-a lăsat imaginile și documentele alăturate, aceasta a părăsit biroul, la fel de sprintenă ca la venire. Ca s-o cităm, părea că s-a născut a doua oară.

OVIDIU IOANIȚOIAIA

Flacăra revine

Din nou despre „fabrica de nămol”

Din nou despre „fabrica de nămol”
Intr-un recent articol din revista noastră, „Lacurile sărate”, se releva însemnătatea practică, de interes general terapeutic, a unor cercetări românești cu prioritate internațională privind modalitățile de stimulare a producerii de nămol (peloid). În legătură cu aceasta, medicul-șef al Policlinicii balneare Nicolina, Vlad Bejan, medic primar, ne informează despre similitudinile preocupării și realizării ieșene, dar în același timp se întreabă cum gospodărim acest prețios izvor de sănătate care este nămolul.
Ideea găsirii unor noi surse de nămol, arată specialistul ieșean, este de o covârșitoare importanță în contextul dezvoltării continue a bazelor balneare de tratament, al epuizării rezervelor actuale prin permanent consum, prin poluarea freaticului de lângă lacurile din Cîmpia Română și Techirghiol, prin evoluția naturală tectonică etc. „Ne aflăm în preajma declanșării unei crize de peloid care amenință valoarea și faima multor localități balneare din țara noastră. Iată de ce oportul cercetărilor la care se refera articolul din „Flacăra” și preocuparea dv. constituie o operă meritorie de anticipație economică”, este de părere dr. Vlad Bejan.
Sintem totodată informați că și în stațiunea balneară Nicolina s-a reușit să se obțină nămol natural pe cale dirijată, punîndu-se în contact în condiții optime apa sulfuroasă provenind din foraje, cu pămînturi cu anumite calități pedologice. Pe această cale se aprovizionează baza de tratament de la Băile Nicolina, plaja sezonieră și baza de tratament UNCAP. Nămolul terapeutic a fost obținut de un colectiv de geologi (Nicolae Macarovici), climatologi (dr. I. Gugiuman), chimiști (ing. dr. C. Caraman), pedologi, microbiologi (dr. N. Popală) de la Universitatea, Institutul agronomic și Institutul de medicină din Iași, sub coordonarea doctorului Bejan. Pentru metoda extractelor

de nămol de la Nicolina s-a acordat un brevet de invenție, după care s-a propus, pe această bază, crearea de preparate farmaceutice (două noi brevete!).
„Faptul că am aflat din „Flacăra” că și alte colective din țară se preocupă de pe acum de evitarea unei crize în utilizarea, unui exceptional factor terapeutic care a adus prestigiu european balneologiei românești ne dă o justificată satisfacție”, scrie Vlad Bejan. Medicul-șef al Policlinicii balneare Nicolina se asociază articolului nostru care sesizează preocuparea nesatisfăcătoare în administrarea acestui izvor de sănătate și aduce noi fapte:
● În stațiunea balneară Nicolina platforma de formare a nămolului nu dispune de nici o îngrădire care să-i asigure o cât de neînsemnată protecție.
● La Spitalul de recuperare cu 500 paturi, din perimetrul stațiunii, se face popularitate asupra influenței benefice a aplicațiilor cu nămol, dar în realitate bolnavii se externează decepționați de faptul că la baza spitalului acest factor lipsește... „O dezinformare a marelui public, care face un prost serviciu”.
● Cabinetul balneoclimatic al stațiunii-pilot Nicolina a cerut în repetate rânduri ca administrația spitalului să dea un calcul de consum de nămol pentru a se proiecta o platformă comună pentru toți beneficiarii din zonă, după tehnologia mai sus-menționată, dar acest calcul, nu știe din ce motive, nu a fost făcut și nu se poate elabora tema de proiectare.
● Spitalul de recuperare intenționează să-și asigure o producție proprie în afara unei baze comune, ceea ce, firește, poate fi perfect de înțeles în principiu. Dar — se întreabă corespondentul nostru — țînd seama de risipa de apă, de cheltuielile pentru canalizarea separată, de dezavantajele exploatareii parcelelor prin prisma cerințelor de a se asigura regenerarea, nu ar fi oare preferabilă pe plan economic, exploatarea în comun, în folosul tuturor beneficiarilor?
Sugestiile medicului ieșean merită atenție, fie și ca bază de discuție, din partea forurilor interesate. Fiindcă și nămolul este un bun pe care trebuie să-l gospodărim cu grijă. Avem nevoie de el!
LIONEL NIȚESCU

Un clasic al filosofiei culturii: Simion Mehedinți (II)

Simion Mehedinți s-a manifestat ca un viguros teoretician al culturii în multe din studiile și din articolele sale. Cele mai de seamă contribuții aduse de el în acest domeniu le aflăm concentrate în două lucrări. Prima este discursul de recepție la Academia Română, rostit la 6 iunie 1920 și purtînd titlul Caracterizarea etnografică a unui popor prin munca și aneltele sale. A doua este la origine tot o comunicare academică, intitulată Coordonate etnografice. Civilizația și cultura. Aceasta din urmă a fost prezentată în înaltul for la 9 noiembrie 1928 și publicată în 1930 în „Analele Academiei Române, Memoriile Secțiunii Istorice”, circuliînd apoi și sub forma unui extras de o sută de pagini. Dacă asemenea lucrări sistematice nu au fost mai multe, sau dacă cele două nu sînt mai voluminoase, trebuie să se știe că, după Terra, un alt mare proiect al savantului, Ethnos, a rămas neterminat. Anunțat ca o continuare la Terra, tratatul Ethnos s-ar fi înfățișat probabil ca o mare frescă a culturilor lumii, ceva asemănător cu Völkerkunde a lui Fr. Ratzel, dar într-o altă viziune categorială. Coordonate etnografice cuprinde tocmai principiile care urmau a prezida arhitectura tratatului.
Coloratura etnografică a limbajului acestor lucrări ne ajută să înțelegem resorțurile care l-au împins pe geograf spre cercetarea fenomenelor de cultură.
Încă de la începutul carierei sale științifice, Mehedinți definește geografia drept „știință a Pămîntului considerat în relația reciprocă a maselor celor patru investigații, atât din punctul de vedere static (al distribuției în spațiu), cât și din punctul de vedere dinamic (al transformării în timp)” (Dizertația inaugurală. Obiectul

geografiei, în Opere alese, 1967, p. 117). Cele patru investigații — atmosfera, hidrosfera, litosfera și biosfera — trebuie cercetate în această ordine, a creșterii complexității, care nu e alta decît ordinea impusă de lanțul causalității naturale. Urmînd acest fir și ajungînd la nivelul cel mai complex — biosfera —, geograful este izbit de faptul că acolo operează un agent de o condiție specială: omul. În economia generală a planetei omul ocupă un spațiu relativ restrîns, dar în dinamica vieții planetare importanța lui este inegalabilă. El își creează un nou univers, al lui și numai al lui, prin mișcările căruia se raportează la restul existenței: universul valorilor materiale și spirituale. Prin aceasta omul devine el însuși o nouă realitate, „un nou cosmos”. De aceea lui i se cuvine o știință aparte, care să-l studieze sub aspectul dinamicii proprii la scara planetei. Această știință, afirmă Mehedinți, este etnografia.
Iată mecanismul prin care conștiința geografică trece în conștiința culturală. Temeiul este obiectiv: urmărirea consecventă a unui din firele conexiunii universale a fenomenelor. Nu vanitatea și nici simpla curiozitate l-au împins pe Mehedinți pe acest nou tărîm.
Ne aflăm deci în fața unui punct de plecare destul de concret, chiar foarte concret, de interes imediat pentru o disciplină descriptivă — etnografia. Această disciplină acoperă însă un domeniu ontologic față de care filosofii au simțit înțofdeauna o atracție irezistibilă, anume domeniul culturii, etnografia avînd în vedere mai ales cultura tradițională, poporană, arhaică. Numai că Mehedinți debordează cu mult hotarele etnografiei, lansîndu-se într-un demers de evidentă cali-

tate filosofică, îndatorată nu doar disponibilității specifice a fenomenelor, ci și unei bune stăpîniri a spațiului filosofic din partea celui ce întreprinde demersul.
Mai întâi, ceea ce îl preocupă pe autorul Coordonatelor etnografice este de a pune la îndemînă, atât etnografilor cât și tuturor celor care cercetează fenomenele culturale, niște instrumente de precizie pentru analizele curente. Un astfel de rost îl au categoriile, fără de care, spune Mehedinți în altă parte, o știință ar arăta ca o scară fără trepte. Căci „a gândi științific înseamnă a unifica” iar tiparele de unificare a ideilor despre lucruri sînt tocmai categoriile. Viziunea este kantiană — ne amintim de funcția sintetică a intelectului —, dar numai pînă la limita de unde Mehedinți se arată relictant față de apriorismul criticist.
Pentru etnografie, categoriile principale ar fi civilizația și cultura. Determinațiile pe care acestea le primesc le vom găsi poate un pic convenționale, dar pe deasupra obiective răzbatute sensul superior al încercării constructiviste, prin care Mehedinți apare angajat ca foarte puțini alții pînă la el (și de după el) în a insufla etnografiei prestața care să o așeze în rînd cu disciplinele științifice mature.
Pe lângă disponibilitatea obiectivă a materialului, o anume perspectivă epistemologică îl situează deci pe Mehedinți pe un teren filosofic sigur. Conștiința epistemologică se arată de altfel a-i sluji drept călăuză permanentă, indiferent de domeniul științific particular în care el descinde. Tocmai această conștiință conferă și sistemului geografic intruchipat în Terra calitatea filosofică general recunoscută.
Un al treilea aspect care vine să-l consolideze lui Mehedinți poziția de filosof al culturii, mai mult decît de etnograf, este legarea produselor culturale de condiția umană a genezei și a funcționalității

lor. Mehedinți s-ar fi putut mulțumi să elaboreze o schemă de categorii cu valoare operațională, o schemă nudă, pozitivistă, fără prea multe adaosuri teoretice. Dar suficiența nu era în firea lui. Pe cit de neastîmpărată îi era (povestese contemporanii) curiozitatea de a vedea, de a pipăi, pe atît de statornic (constatîm din scris) îl obseda cercetarea cauzelor; pe cit de lesne se mira de lucrurile din jur, pe-atît era de pornit să le găsească semnificații de largă sau de îndelungată rezonanță. Era totodată un liric înfiorat de înfinitatea spațiului și timpului sau de suferința izvoarelor uitate de oameni. Receptivitatea și reflexivitatea acută, semne distinctive ale unui filosof printre semeni, îi stăteau deci în fire.
Dintr-un scop foarte concret, de cercetare etnografică, urmărit însă cu mijloacele unei cugetări în stare să se desprindă ușor de nivelul empiric, s-a născut astfel ceea ce am putea numi un sistem operațional de filosofie a culturii.
Tezele fundamentale ale acestui sistem pot fi reduse la două: una dă satisfacție scopului, cealaltă este o emanație a mijloacelor. Prima instituie un raport de dihotomie între civilizație și cultură, a doua postulează apariția prin muncă a tuturor formelor de civilizație și de cultură și în același timp a omului însuși. Examinăm astăzi aceste teze ca și cum ne-am afla în fața a două coloane ale unui templu public rămas neterminat, încercînd să bănuim după dimensiuni, formă, stil cum ar fi arătat edificiul întreg — act dificil, în care simțul de anticipație imprumută masca celui de reconstrucție și învers. Sigură e menirea construcției, aceea de a servi drept loc unde să se discute despre sensul istoriei, căile progresului, rostul muncii, sensul artei, condiția științei, îmbunătățirea educației; probleme ce-l frămîntă încă și îl vor frămînta totdeauna pe om.
GHEORGHÎA GEANĂ

**O problemă gravă,
vitală pentru întreaga
națiune**

CAUZA

APELOR

CURATE

pe el, familia, urmașii și vecinii de riu. Totul apare cu atât mai nejustificat cu cât statul nostru a investit mult în ultimii ani în lupta împotriva poluării apelor. Avem un institut de cercetări și proiectări pentru gospodărirea apelor, la București, de nivel european, precum și alte institute și colective valoroase, la Ministerul Industriei Chimice, la Ministerul Industriei Ușoare, la Institutul de construcții București, Facultatea de construcții hidrotehnice etc. S-au format specialiști care au dezvoltat tehnologii eficiente, astfel încât sîntem azi capabili să rezolvăm, prin tehnologii și utilaje românești, toate problemele legate de epurarea apelor. În 1965 funcționau în țară doar 125 stații de epurare, în 1971 — 1.500, iar azi peste 3.600. Anual, în ultima perioadă, au fost planificate (dar nu realizate!) investiții masive, de circa 1,5 miliarde de lei anual, în acest domeniu. Asadar, atât pe planul specialiștilor, cât și al mijloacelor tehnice sîntem în stare să asigurăm APE CURATE, dar N-O FACEM totdeauna la nivelul convenit, adică în proporțiile cerute de impetuoasă dezvoltare economico-socială a țării. Poate pentru că pe cel care cauzează poluarea apelor, aceasta îl doare mai puțin... Il doare pe altul.

Care sînt faptele? Pornim de la constatarea esențială că principala armă împotriva poluării apelor o constituie stațiile de epurare a apelor uzate, care, prin folosire, s-au încărcat cu poluanți. Să vedem ce se întîmplă în practică.

În unele cazuri, se încalcă legea, care cere ca odată cu noile investiții industriale și urbanistice să se dezvolte, în același ritm, și alimentația cu apă. La Brașov, bunăoară, s-a construit mult în ultimii ani, dar stația de epurare nu s-a extins proporțional, și nu mai face față nevoilor. Un exemplu frapant îl constituie orașul Buzău, care evacuează pe secundă doi metri cubi, în timp ce capacitatea de epurare a stației nu depășește un metru cub pe secundă! La Suceava, capacitatea de epurare este de 60 la sută din necesar etc. În prezent aproximativ o mie de stații au devenit insuficiente ca profil ori capacitate.

În plus, din cele 3.600 stații în funcțiune, 800 nu funcționează la parametrii normali, datorită deficiențelor de exploatare.

Principala cauză a acestei stări de lucruri nesatisfăcătoare — arată interlocutorul nostru — constă în aceea că investițiile planificate nu s-au realizat, deși, an de an, fondurile necesare au fost alocate de către stat (la indicația conducerii superioare) ministerelor și consiliilor populare. Astfel, în 1980 doar 58 la sută din planul de investiții pentru epurarea apelor a fost îndeplinit, ceea ce a făcut ca realizările absolute din 1980 să se afle sub nivelul anului 1979! Aceasta în timp ce alte prevederi din plan, privind industria și construcțiile de locuințe, au fost realizate, deși, repetăm, și în cazul combaterii poluării apelor fondurile necesare existau. Concluzia nu poate fi decît una singură: **insuficienta preocupare, izvorită din lipsa de interes și poate de informare a forurilor și organelor care răspund de investiții pe plan local, în consiliile populare și la nivel de minister.** Nu se înțelege că, în fapt, poluarea apelor ne afectează pe toți, deci inclusiv pe cel care poluează, și că pe planul intereselor superioare ale națiunii noțiunea de amonte (în siguranță!) și în aval (poluați!) nu-și are rostul, toți sîntem interesați, toți trăim „în aval”.

La un loc aparte trebuie tratată problema crescătorilor de porci. Pare ciudat la prima vedere ca acest domeniu al zootehniei să ridice probleme atât de mari. Și totuși, arată inginerul Rădescu, **potențialul de poluare al crescătorilor de porci este de același ordin de mărime ca al întregii populații a României**, presupunînd că această populație ar fi racordată în întregime la rețeaua de canalizare. „Or mai toți porcii din complexe beneficiază de canalizare. Ce înseamnă aceasta? Că întîi amesteci dejecțiile cu apă apoi te căznești să le separe, epurînd apa sau ducînd-o pe cîmp, ca îngrășămint. De aci încep dificultățile legate de poluare la complexele de mari dimensiuni.”

Iată amănunte: încă din 1977, MAIA a dat o dispoziție ca la combinatele de porci apele uzate să fie folosite pentru fertilizarea solului. După datele de care dispune Consiliul Național al Apelor, această măsură nu se aplică decît la cîteva unități, în schimb s-au neglijat aproape total chiar și stațiile de epurare existente. „Practic, de cînd ai nici nu se împraștie pe cîmp apă uzată, nici instalațiile de epurare nu se folosesc, zootehnia devenind una din sursele principale de poluare a apelor. Exemple: marile complexe de la Căzănești-Ialomița, Focșani, Bacău, Mirșea-Sibiu, Mătăsaru-Dimbovița, iar în Timiș: combinatele de la Beregsău, Bîrda, Pădureni II, Beregsău II etc.”

Ca rezultat al surselor de impurificare din toate sectoarele: industrie, agricultură, localități, pe importante sectoare apele rîurilor sînt impurificate. Să cităm, în acest sens, cursul mijlociu al Mureșului, poluarea datorîndu-se combinatului chimic, fabricii de zahăr și orașului Tîrgu Mureș; Tîrnava Mare în zona Mediaș-Blaj, poluarea masivă provenind de la Copsa Mică și Mediaș (industria și orașele). S-a ajuns astfel la situația ca Blajul, de pildă, să se vadă nevoit să se alimenteze cu apă din Sebeș, de la zeci de kilometri depărtare. Puternice surse de poluare au făcut din Olt poate rîul cel mai poluat din țară: asemenea surse sînt Combinatul chimic Victoria, Întreprinderea Colorom-Codlea, Fabrica de celuloză și hîrtie Zărnești și ineseși orașele Brașov și Zărnești. Toate

acestea au provocat dificultăți vilcenilor, orașul Rîmniceu Vilcea nemaiputînd folosi cum se cuvine apa din Olt. Cursul inferior este poluat în principal de săruri minerale, de clorurile de la Combinatul de produse clorosodice de la Govora, ceea ce pune sub semnul întrebării folosirea pentru irigații a apelor în aval de Govora pentru zeci și în viitor sute de mii de hectare... În anii trecuți, ca să poată funcționa irigațiile, trebuia oprit, temporar, combinatul! Potrivit unui program aprobat încă în cincinalul trecut, Ministerul Industriei Chimice ar fi trebuit să rezolve problema, dar lucrurile s-au tîrăgănat și ea, se pare, nu a fost prinsă nici în planul pentru actualul cincinal. Atunci cînd?!

— În concluzie, aș vrea să trag un semnal de alarmă, spune directorul Constantin Rădescu, în scopul de a contribui la o schimbare de atitudine la unitățile care evacuează ape uzate, cit și la consiliile populare și la ministere. Trebuie renunțat la **mentalitatea că „se poate și fără”,** adică fără combaterea poluării apelor. Destule exemple arată însă că atunci cînd există înțelegere **avem ape curate.** Să cităm pilda dată de orașul Reghin, de Combinatul chimic Tir-

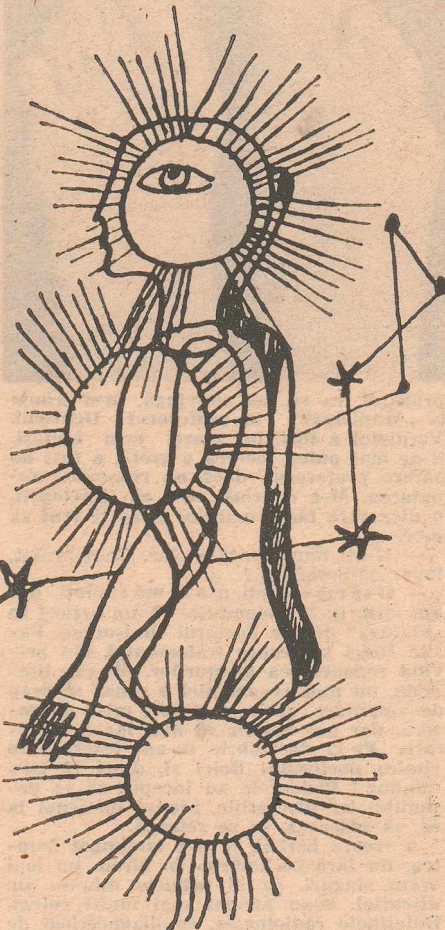
**Avertisment:
cisterne cu apă
de băut pe Valea
Oltului!...**

Un paradox stăruie în logica realității de care ne-am lovit, urmărind unda unuia dintre rîurile noastre cele mai mari: Oltul. Riu vital pentru atîtea industrii amplasate pe cursul lui, pentru pămîntul pîinii, pentru setea a numeroase orașe, pentru ozonul naturii, pentru pitorescul locurilor și viața așezărilor umane aflate de-a lungul celor 670 km, de la izvoare pînă la vărsare. Paradoxul este acesta: multe dintre unitățile economice susțin că „situația ar fi depășită”, încearcă să ne convingă cum că „nu mai deversăm ape nocive peste indicii admiși prin Decretul 414/1976”, ori „nu noi sîntem cei care poluăm, căutați vinovații în altă parte”, mai sus, mai jos, după caz. În timp ce specia... Direcției apelor Olt (cu sediul la Rîmniceu Vilcea) și ai Filialei Brașov a acesteia, și ai Oficiilor din toate județele străbătute de Olt — nu mai puțin de șase —, ca și specialiștii beneficiarilor rîului demonstrează cu probe indubitabile, de laborator, că „da, valorile apelor reziduale nocive deversate sînt încă peste nivelurile admise”.

Fiecare uită (adesea intenționat!) că strop cu strop se face balta! Că substanțele poluante se cumulează și au efecte incalculabile cu cît mergi mai în aval pe riu. Combinatul de aluminiu Slatina, de pildă, reclamă duritatea apei provocată de clorurile de la Întreprinderea de produse sodice Govora, cheltuînd multe milioane pentru demineralizarea acestora, pentru a nu-și distruge utilajele și pentru a-și putea desfășura procesele de producție în bune condiții. Cu toate acestea, aceleași cadre de conducere care reclamă și oftează pentru milioane de lei, dau răspunsuri evazive ori încearcă să escamoteze faptul că și combinatul slătinean trimite în jos pe Olt, în procente inadmisibile, fluor, substanță chimică atât de nocivă, producînd necazuri altora. Determinînd alte cheltuieli (care nu mai sînt în ograda sa, dar tot din buzunarul nostru, al tuturor) pentru tratări speciale.

Cîteva ani, peste 20.000 locuitorii ai orașului Rîmniceu Vilcea, din două noi și mari cartiere, au suferit de sete. Li s-a adus apa cu cisternele (cîtă cheltuială!), deși blocurile erau conectate la o uzină nouă, care a costat milioane, dar prizele fiind pe Olt, apa n-a mai putut fi folosită. Conținea fenoli și alte substanțe nu tocmai bune de ingerat, ce veneau din amonite, de la combinatele chimice din zona Brașovului, și mai de sus, de la minele Bălan. S-au investit alți bani pentru o nouă conductă de alimentare cu apă potabilă a orașului. Specialiștii din agricultură atrag și ei atenția Direcției apelor că în sistemele de irigații din sud, cu peste 150.000 hectare, cum este cel de la Stoențești-Vișina de exemplu, intră apă cu conținuturi ridicate în compuși chimici care duc la sărăturarea solului. Și costă imens readucerea pămîntului la starea sa vitală, necesară pîinii! Dar ineseși forurile tutelare ale agriculturii, direcțiile generale județene de resort nu sînt exigente și foarte grijulii cu calitatea apelor; închid ochii cînd e vorba de unitățile proprii ce poluează, la rîndu-le, Oltul. E vorba de marile complexe de creștere a porcilor de la Șercaia (jud. Brașov), Avrig, Feldioara, Vestem (jud. Sibiu), Caracal (jud. Olt), care n-au instalații corespunzătoare de epurare, iar unele nu au nici măcar balturi de stocare a dejecțiilor.

● **Combinatul chimic Rîmniceu Vilcea.** Punctul de vedere al Direcției apelor exprimat de tovarășul director ing. Ion Soare, este următorul: „Majoritatea instalațiilor intrate în funcțiune către sfîrșitul cincinalului 1976-1980 nu sînt însoțite de tehnologii de tratare a apei, deși în exploatarea lor apar ape uzate. La altele sînt incomplete, intrucît nu au fost luăți în considerare toți poluanții, iar debitele din proiecte sînt mai mici decît cele rezultate în mod real în instalații. Tot aici urmează a se realiza mai multe stații pilot în care se va lucra cu substanțe netestate încă biologic sub raportul toxicității și neutralizării reziduurilor. Nu au fost elaborate și sistemele de epurare”. Iată punctul de vedere al Centralei industriale de produse organice, exprimat de tovarășul director tehnic, ing. Vasile Șerbulescu: „În general, tehnologiile noastre sînt concepute și realizate cu condiția de a nu polua apele sau de a fi puțin poluante, iar acestea să nu fie nocive pentru populație. Există totuși — aici e păcatul —

năveni. Întreprinderea de piele și încălțăminte Medias. Întreprinderea de țevi Roman, Postav-Buhuși, Combinatul de celuloză și hîrtie Letea-Bacău, Rafinăria Dărmănești etc. Se impune însă să fie corectată tendința de scădere a atenției față de poluarea apelor tocmai într-o perioadă cînd potențialul poluant, datorat expansiunii industriale, crește. Repet, statul acordă fondurile necesare, dar, pur și simplu, la anumite esaloane, poluarea este pusă pe planul al doilea sau al treilea.

— Ce soluții preconizați?
— Fără instalațiile de epurare existente, cu toate deficiențele lor, nu am putea trăi. Se impune însă autocontrolul în unități — care nu trebuie să uite că indicii de calitate ai apelor sînt, potrivit legii, indicatori de plan. Se impun un control și o îndrumare la nivel sporit din partea noastră, a gospodarilor apelor. Mai ferm și mai eficient! Sancțiunile contravenționale de pînă acum, chiar de 1.000—2.000 lei, nu sînt destul de eficiente. Ar fi nevoie de penalizări mai mari, de pirghii economice mai puternice. De pildă, stabilirea de tarife pentru orice evacuare de ape în riu de către întreprinderi. Tarifele ar fi neglijabile raportate la cheltuielile generale ale întreprinderii atît timp cît deversarea s-ar efectua în condiții legale, de protecție a apelor, dar ar crește de 10, 20, 50 de ori cînd legea se încalcă. De asemenea, sînt necesare măsuri mai susținute de educație. Mă întreb cum se va comporta la uzină, cum va stringe „vana poluării” inginerul sau muncitorul care duminica, în calitate de conducător auto, își spală mașina cu detergenți în riu sau aruncă uleiul în apa curgătoare, ca și cum aceasta nu ar curge și pentru el.

Protecția apelor, protecția vieții! Să medităm asupra acestui mare adevăr al societății moderne, să veghem și să lupțăm ca apele României să rămînă curate.

LIONEL NIȚESCU

**Toți vrem să trăim,
toți trăim „în aval”**

„Protecția apelor, protecția vieții!”, iată un moto cum nu se poate mai nimerit pentru deceniul apei potabile și salubrității în care, sub egida O.N.U., am intrat pe tăcute în acest an 1981.

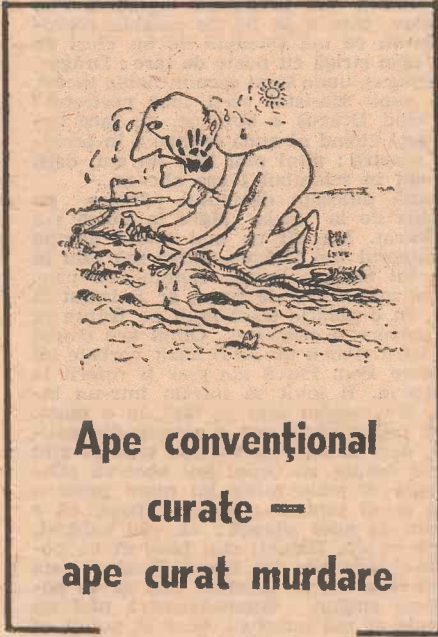
„Cum stăm cu poluarea apelor în țara noastră?” — l-am întrebat pe inginerul Constantin Rădescu, directorul Direcției planurilor de amenajare și folosire a apelor, din Consiliul Național al Apelor. În calitate de conducător al direcției care se îngrijește, împreună cu institutele de specialitate, de punerea în aplicare a Programului național de perspectivă pentru amenajarea bazinelor hidrografice, precum și ca om angajat prin profesie și prin pasiune în ceea ce am putea denumi cauza APELOR CURATE (și-a început cartiera ca inginer în vechile Uzine comunale București, cu mulți ani în urmă), cuvîntul lui atîrnă greu. E bine, ce am aflat nu ne-a bucurat prea mult.
— Din păcate — spune el — poluarea apelor nu se răsfîrînge, aparent, asupra celui care o provoacă. Aceasta îi face pe directorul de întreprindere industrială sau agricolă, pe inginer, pe simplul tehnolog sau operator să se simtă oarecum detașați, ca și cum poluarea nu i-ar privi și

cazuri când instalațiile, tehnologiile și, așa zice eu, mai ales oamenii, creează situații de depășire a procentelor admise. E vorba de indisciplina tehnologică, defecțiuni în conducerea proceselor de producție. Noi am făcut progrese mari față de anii anteriori, față de acum 10 ani, de pildă, dar n-am ajuns încă unde trebuie. La noile instalații, realitatea aceasta este. Sint minusuri încă din cercetarea științifică și din proiectare. Nu s-a studiat suficient și nu s-a rezolvat problema distrugerii poluanților. S-au cules datele reale abia acum, după intrarea în funcțiune, și sint în curs de cercetare. Dar pînă atunci? Și cine plătește acum studiile, proiectele neefectuate la timp și care trebuiau să însoțească tehnologiile de fabricație?

● **Combinatul chimic „Victoria”.** Tovarășul director ing. Leonida Costea îl pare rău că s-a luat drept exemplu pentru poluarea riului Olt tocmai unitatea pe care o conduce, unde s-au depus în ultimii ani eforturi importante și s-au realizat succese marcante în această direcție. Adevărul e undeva la jumătatea lucrurilor. Cu privire la epurarea substanțelor organice, a fenolului în special, preocupările se pot constata, le-am văzut la fața locului și cu ochii microscopelor, ce confirmă că nămolul biologic — îndelung cercetat de către chimiștii și biologii de la laboratorul de ape uzate și toxicologie al combinatului — dă rezultatele scontate, ca și îmbunătățirile aduse proceselor tehnologice. Cît privește apele reziduale acide, pleacă mai departe, în concentrații foarte mari, și cu efecte destul de nefaste, pe cursul marelui riu. Această problemă a Ph-ului menține, astfel, o veche și chiar crincenă dispută între specialiștii (tot chimiști) Direcției apelor și ai Combinatului „Victoria” și cei ai Institutului de cercetări și proiectări pentru epurarea și gospodărirea apelor (ICPEAR) din București. Se tergiversează de ani de zile o cercetare, și mai ales oferirea soluțiilor tehnice, pentru diminuarea agresivității acizilor asupra purității riului. Se apasă prea mult și prea fără argumente științifice, concrete, pe ideea de a fi lăsată să se neutralizeze bazicitatea naturală. Traversînd roci calcaroase, Oltul are în mod natural un conținut oarecare de carbonat de calciu, însă, cu totul insuficient ca să neutralizeze cantități atât de mari de acizi, cite deversează în el numeroasele întreprinderi chimice de pe cursul superior (Victoria, Făgăraș, Zărnești, Codlea...) cum demonstrează ferm, cu probe de laborator, cei ce veghează calitatea apelor. Aceștia au oferit soluția utilizării deșeurilor de la întreprinderea de produse sodice Govora, care și așa se aruncă și zac de ani de zile în bătăliile de șlamuri. Costă transportul! — se răspunde. Dar laptele de var, soluția adoptată în prezent cît costă? Și mai mult! În plus, varul este material deficitar și mult mai necesar altor sectoare ale economiei, nu să-l aruncăm pe gîrlă. De aceea, se folosește cu zgîrcenie, iar atunci... acizii pleacă nestingheriți pe Olt.

„**Colorom**” Codlea. Sintem puși în fața unei situații iarăși deloc singulare. Statul nostru a alocat și alocă fonduri serioase de investiții în fiecare cincinal, pentru dotarea obiectivelor economice și a orașelor cu sistemele tehnice necesare epurării apelor reziduale, pentru asigurarea calității apelor din bazinele hidrografice ale țării avuție națională de preț. Iată însă că o parte din beneficiarii neglijează ani de ani construcția acestora. (Din 59 asemenea lucrări prevăzute pentru bazinul hidrografic Olt în cincinalul 1976—1980, au fost finalizate pînă în prezent doar 20!). Unelé nu s-au realizat ca și la „Colorom” Codlea, datorită unor greșeli inadmisibile de proiectare și mai ales de execuție. În ultimă instanță explicabile, neexistînd pe lingă nici un minister — nici măcar, cum ar fi firesc, pe lingă Consiliul Național al Apelor — un trust ori un șantier specializat în construcția de stații complexe de epurare. De ani și ani de zile, „Colorom” și C.C.H. Zărnești plătesc amenzi, care ustură buzunarele multor cadre, pentru faptul absolut real că poluează Oltul cu substanțe organice și cu ape toxice. Desigur, amenziile nu rezolvă și problema. Dacă, în sfîrșit, la „Colorom” stația de epurare biologică a substanțelor organice e aproape gata, se află în probe tehnologice (după foarte mulți ani de târăgănări și dificultăți), stația de incinerare, de ardere a apelor toxice este tot la... pămînt. Mai exact, în pămînt. A fost proiectată și re-proiectată de institutul specializat (?!) din București de cîteva ori, începută și abandonată tot de cîteva ori. Nici măcar studiile geologice ale terenului propus pentru amplasare nu s-au făcut cu responsabilitate și, cînd s-a săpat bazinul, s-a surpat pămîntul. Între timp, cărămida șamot s-a degradat în curtea fabricii; s-au cheltuit și restul de bani pe protecție și atîtea modificări la cazane și arzătoare (cînd pe gaze naturale, cînd pe păcură...). Iar acum trebuie alți bani. Cum îi va obține întreprinderea? Întrebarea trezește mari neliniști inginerului șef Dumitru Ene și secretarului comitetului de partid, Ion Bițan, știindu-se limpede că această lucrare este absolut necesară. În mod absolut obligatoriu se impune rezolvarea problemei apelor toxice, să nu mai ia drumul Vulcaniței și apoi al Oltului. Cei vinovați să fie trași la răspundere!

CICI IORDACHE

Ape convențional curate — ape curat murdare

Știe toată lumea că pe Bistrița nu se mai plutărește decît în opereta lui Filaret Barbu. Se știe și de ce: fostul vijelios riu se bucură de una dintre cele mai frumoase amenajări hidrotehnice din România; cursul i-a fost stăvilît cu baraje, în spatele acestora au apărut lacurile de acumulare, iar între Piatra Neamț și Bacău, pe un canal construit la riglă funcționează nu mai puțin de nouă uzine hidroelectrice: Roznov I și II, Zărnești, Costișa, Hacova, Gîrleni, Lîlleci, Bacău I și II. Asta înseamnă că vechiul debit mediu al Bistriței, de 40—50 metri cubi pe secundă, a fost deviat pe albia nouă săpată și dalată de mina omului, lăsînd ca prundul original să fie scaldat exclusiv de așa-numitul debit de servitute. Care nu depășește însă 2,9 metri cubi pe secundă. Ceea ce nu prea știe toată lumea este însă că undele Bistriței, în aval de Piatra Neamț nu mai sint

leriu Teleucă este chiar maistru, iar ingineră Dana Agrigoroaie este chiar ingineră, că răspunde de protecția mediului, că toți sint prezenți și că chiar fac munca pentru care sint retribuți. Celor cărora eventual li se par bizare astfel de afirmații le stingem curiozitatea notînd aici că nu-s prea departe timpurile cînd pe schema stațiilor de epurare a apelor uzate din județul Neamț erau trecuți — bineînțeles că doar cu numele, nu și cu treaba — oameni a căror singură și zdrobitoare calificare era aceea de fotbalist, voleibalist, folclorist, instrumentist... Altminteri, deja zisa noastră satisfacție s-a dovedit prematură. Pentru că iată ce am aflat și am văzut în continuare: I.C.H. „Reconstrucția” ființează de 52 de ani și tot de atîția își deversează apele uzate în riul Bistrița. Numai că, între timp, fabrica a crescut de cîteva ori, defecțiile s-au multiplicat proporțional cu sporurile de producție, în timp ce debitul emisurii în care sint evacuate este de zece ori mai mic decît înainte. Nu-i mai puțin adevărat că, încă din 1976, întreprinderea a fost dotată cu o stație de epurare biologică, care însă nu are cum să funcționeze la parametrii proiectați, de vreme ce tehnologiile nu au fost gîndite în perspectivă. Un exemplu: s-a renunțat la arderea piritei în sobe mecanice, ceea ce a condus la randamente mult mai bune. Dar în același timp nu s-a realizat investiția capabilă să rețină cenușile de pirită. Stația de epurare a costat cam 120 milioane de lei. Care sint bani aruncați pe fereastră cînd, nu se finalizează și fleacul de investiție deja numit și care costă doar cinci milioane de lei. Din această cauză, în vechea Bistrița, concentrația suspensiilor minerale trimise de „Reconstrucția” variază între 300—400 mg pe litru, în timp ce maximum admis sint... 40 mg la litru!

O altă bizarerie: în 1979, Consiliul Național al Apelor a emis Ordinul cu nr. 154, care introduce criteriul indicelui de calitate a apelor ca indicator al planului de producție. Asta înseamnă că o eventuală nerealizare a acestuia conduce la o diminuare a retribuției vinovaților. Foarte bine, veți zice, probabil. Scriem și subseriem că da, e bine așa, e foarte bun ordinul. Iată însă că la „Reconstrucția” s-au și găsit posibilități pentru a-l eluda.

leucă. Mi-a propus chiar și un pariu pe care, fiind eu în timpul serviciului, nu l-am acceptat, deși aveam suficiente motive să cred că l-aș fi putut cîștiga. Anume? Să ne doplasăm împreună pe canalul deversor, cale de un kilometru, pentru ca să mă conving eu că respectiva... mocirlă curgătoare colcăie de broaște precum și de alte forme de viață. Ceea ce am și făcut. Numai că m-am convins, bineînțeles, de contrariu: nici urmă de mormoloc, darminate picior de promișele batraciene. Iar toată această Sahară biologică am găsit-o nu pe un kilometru, ci pe tot traseul canalului pe care l-am parcurs în întregime, tocmai ca să-i mai acord o șansă tovarășului maistru de la stația de epurare. Nimic încurajator. Dimpotrivă, la apa și așa superpoluată am văzut cum se adaugă și „apele convențional curate” ale I.C.H. „Reconstrucția” apoi și apele provenind din haldele de nămol ale aceleiași I.C.H., apoi și jumătate din debitul apelor uzate ale nu-

niciupului Piatra Neamț... (Cealtă jumătate este epurată într-o stație construită în 1963, dar a cărei capacitate actuală este depășită.) De unde se vede că apele convențional curate sint în realitate curat murdare...

A doua zi, la Oficiul de gospodărire a apelor Neamț, tovarășul Constantin Catrina ne-a facilitat un tur de orizont al problemei: la nivelul anului 1980, necesarul de apă al județului Neamț a depășit un miliard de mc utilizați astfel: 800 milioane mc pentru producerea energiei electrice, 200 milioane mc pentru industrie, 90 milioane mc pentru populație, restul fiind destinată agriculturii. În același an, volumul apelor uzate a fost de peste 200 milioane mc, un adevărat pericol pentru resursele naturale de apă dacă nu ar fi existat instalațiile de preepurare și stațiile de epurare, pentru realizarea cărora s-au cheltuit aproape 300 milioane lei. La care se adaugă și faptul că cheltuielile de întreținere și exploatare ale acestor instalații, în perioada amintită, s-au ridicat la aproape 50 milioane de lei, de 2,5 ori mai mult decît în 1970. Cu dotarea existentă în 1980, față de situația existentă în urmă cu un deceniu, ponderea apelor insuficient epurate a scăzut cu 20 la sută, iar apele epurate total reprezintă peste 32 la sută din volumul apelor evaluate...

Și totuși, „între Piatra Neamț și Bacău apa e complet poluată” — imi spusese Ion Agavriloaie, secretarul A.V.P.S. Neamț — „nu numai peștii lipsesc, dar au fost și cazuri cînd au murit și rațele care au îndrăznit să intre în apă... Vinovatul principal? Platforma chimică Săvinești...”. («Eu nu cunosc astfel de cazuri» — s-a solidarizat ing. Mihai Gheorghiu, președintele aceleiași asociații.) Care este adevărul?

Am fost și am vorbit la Săvinești cu Nicolae Săndescu, inginer șef, și cu Dumitru Duțu, șeful biroului de protecția mediului. De la dumnealor am aflat că sumele cheltuite pentru epurarea apelor uzate s-au ridicat pînă acum la 112 milioane lei (!) și că, deși Săvineștiul actual este de vreo 25 de ori mai mare decît în 1965, nivelul de poluare s-a menținut la nivelul de acum 15 ani... Tot acolo am aflat că zilnic se urmărește calitatea apelor, că actuala extindere a stației de epurare biologică vine să precedă o dezvoltare a combinatului, și și cu acest scop se urmărește îmbunătățirea tehnologiilor de fabricație...

Și totuși... Am fost și am văzut stația de epurare. La ieșire, un aparat indica că oxigenul aflător în apa din acel loc ar avea o concentrație de 2,7. Nu-i o concentrație rea, dacă acesta ar fi adevărul. „Controlăm aparatul în fiecare dimineață” — mi s-a spus. N-am crezut și știți de ce? Rugina de pe lacățul cutiei în care este închis aparatul sigur nu permite astfel de intervenții... Și încă: am fost și am văzut în aval de Roznov locul prin care apele „convențional curate” și uzate ale platformei pătrund pe canalul uzinelor hidroelectrice. Și pot afirma că acele ape sint infinit mai limpezi decît cele uzate la I.C.H. „Reconstrucția”, dar sint și infinit mai periculoase. Pentru că iată ce recunosc chiar chimiștii de pe platforma Săvineștilor, se deversează anual pe Bistrița: 5 700 tone amoniu, 3,4 tone cianuri, 11,4 tone fenoli, 7 410 tone substanțe organice, 13 660 tone sulfați, 9 918 tone alte deficiente suspensiuni...

Așa se explică de ce între Piatra Neamț și Bacău n-ai să vezi nici un undițar; și nici vreun amator de scaldă, chiar dacă mercurul termometrelor virfuește capilarele dincolo de 30 de grade Celsius. Iar de din vale de Bacău, Bistrița, Siret se cheamă...

MIRCEA BUNEA

Caricaturi de PIM

Monumentul lacrimilor noastre

Sus în munte dintr-un blind impuls
Ca din niște ochi ce plîng pe pantă
Nu se știe, naște un izvor
Sau e-o lacrimă halucinantă.

N-are-n ea nici labele puteri
De-a părea de plasmă și de singe
Doar atît: puterea de a fi
Și plăcerea-n mări de a ajunge

Din îngăduința unor munți
Care rid de lanțuri și de friuri
Dobîndim mereu supremul drept
De-a ne plînge lacrima în riuri.

Căci atît, atît e orice riu
El, mai veșnic decît noi sub astre,
Limpede, sensibil și limbut —
Monumentul lacrimilor noastre.

Să păstrăm curat în lacrimi, deci,
De la rădăcină pîn' la mare
Să se-audă piatra tremurînd
Și un păstrăv cum din palmă sare

Dacă-n templul apei e murdar,
Dacă peștii i-a ucis deochiul,
Vina nu-i a lacrimii din riu
Vinoat de otrăvire-i ochiul.

Pleacă firav apele din munți
Și se-mbolnăvesc, pe drum, mai toate,
Vîntul morții fumează în pești
Dar și-n oameni fierea lui răzbate

Fiindcă noi nu sintem decît ochi
Ochi ai omenirii suverane
Ochi de bucurii sau de dureri,
Care plîng piria, mări, oceane.

ADRIAN PAUNESCU

precum cleștarul decît prin scrierile lui Sadoveanu ori Hogaș, cel mult prin „Cantata Bistriței”. La urma urmei, este de notorietate publică, ba chiar firesc faptul că nu există funcție fără disfuncție. Cauzele sint multiple. Prima și cea mai importantă este deja amintită, adică devierea debitului principal. Fiindcă una este să verși o picătură de indiferent ce într-un ocean și cu totul altceva să amesteci aceeași picătură într-un pahar. Alta va fi diluția, evident.

Este exact situația pe care o constat mergînd pe firul canalului colector al apelor folosite în întreprinderea de celuloză și hîrtie „Reconstrucția” din Piatra Neamț. Intrasem acolo împreună cu inginerul-inspector Constantin Pașilea și cu chimista Lăcrămioara Chiruc, ambii de la Oficiul de gospodărire a apelor Neamț. De ce? Ca să vedem cum funcționează stația de epurare biologică. Și, spre satisfacția noastră, am constatat un prim fapt pozitiv: personalul stației era prezent și de specialitate. Asta vrea să însemne că Lenuța Migală este chiar laborantă, că Gorea Gh. Constantin este chiar operator și șef de tură, că maistru Va-

și anume în felul următor: firesc este ca cel care constată abaterile indicelui de calitate a apelor să fie inginerul responsabil cu protecția mediului, adică Dana Agrigoroaie. Toate bune și frumoase, pînă aici. Dacă, să presupunem, înainte se constata o situație anormală cu apele uzate tovarășa ingineră putea propune conducerii unității ca șefii secțiilor vinoate de poluare excesivă să fie sancționați pentru neîndeplinirea planului; ceea ce ar fi condus la diminuarea retribuțiilor. Teoretic nimeni nu i-a răpit acum dreptul ingineriei Agrigoroaie să aplice prevederile Ordinului 154. Numai că, practic, lucrurile stau puțin altfel, dacă nu chiar invers. Iar asta pentru că, începînd cu 1 iulie, sefa protecției mediului a fost trecut în subordinea secției de celuloză și hîrtie. Ceea ce înseamnă că o eventuală neîndeplinire a planului o afectează direct și e de-a dreptul problematic dacă va mai sesiza abaterile. Pentru că, în noua-i subordonare, fiecare propunere de sancționare a responsabililor cu producția propriu-zisă se întoarce împotriva ei ca un bumerang, ca o autosancțiune. Și cul în convine să-și autopropună ciuntirea retribuției? Recunoașteți și dv. nefirescul situației.

După cum la fel de nefiresc este ca — așa cum ne informa chimista Virginia Catrina de la O.G.A. Neamț — ori de cîte ori se pune mai acut problema economisirii de energie electrică, prima care este sacrificată este tocmai stația de epurare de la „Reconstrucția”. După cum la fel de nefirească este situația de la fața locului: luni, 27, iulie, în schimbul doi, 9 dintre cele 28 de arzătoare ale stației nu funcționau; și tot inactive erau și 2 dintre cele 6 decantatoare secundare, ceea ce însemna reducerea cu o treime a capacității stației de epurare biologică. Care și fără acestea nu funcționează la parametrii proiectați.

Cum arată apele... epurate la „Reconstrucția”? Mai negre decît însuși păcatul și mai fetide decît zeci de colonii de sconși. Iar ca pandant poartă largi danțele de spumă. „Să știți că deși culoarea este cea care se observă apa este totuși curată” — a ținut să mă facă să nu cred în ceea ce vedeam tovarășul maistru Te-

Intimplări adevărate

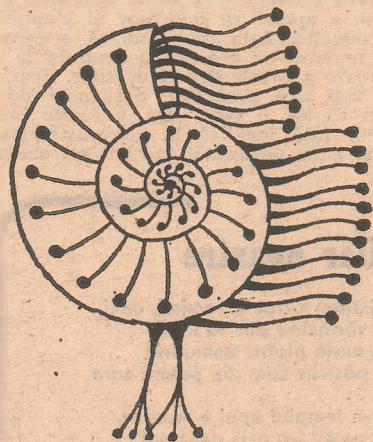
OMUL - INTERIOARE DE CONȘTIINȚĂ

Cine închide ușa
in urma cui?

„Pornisem din sate diferite, așezate nu la mare distanță unul de altul, dar destul de îndepărtate de oraș încât să nu fi văzut orașul nici unul dintre noi și nici măcar să ne fi apropiat de el, până când, absolvind clasa a patra, fusesem transportați pe un drum ce ni se părușe fără sfârșit și depuși în internatul școlii din comuna Bolintinul din Vale, aflată la vreo douăzeci de kilometri de București. Acolo urma să învățăm mai departe, însă ținându-ne cărțile și maculoarele nu în trăiști, cum fusesem deprinși, ci în niște serviete din piele de porc cumpărate de ocazie, cred că de la niște agenți fiscali ieșiți la pensie, care ne dădeau o înfățișare vetustă și sobră, cum probabil am reușit să avem și șapte ani mai târziu, când în fotografiile pentru diploma de bacalaureat am apărut amindoi cu aceeași cravată gri, devenită neagră, pe care fotografurul ne-o împrumutase, înțelegător, alegind-o dintre elementele lui de recuzită. Apoi am dat, în aceeași vară, examen de admitere și am reușit, dar la facultăți care nu aveau nici în clin, nici în mînecă una cu alta. Prin anul al doilea, el s-a căsătorit cu o fată din București, funcționară la un oficiu poștal. Seda imprevizibilă cu socrii, undeva pe Calea Rahovei și pe acolo am trecut, bineînțeles, de multe ori, după cum am continuat să trec, deși mai rar, chiar și după ce absolvisem și fusesem repartizat într-un orașel de provincie. El fusese repartizat într-un sat de pe lângă Dunăre, l-am vizitat și acolo o dată, după cum a venit și el, tot o dată, în orașelul unde mă stabilisem, până când am aflat că se transferase prin apropierea Bucureștilor și făcea naveta. De atunci l-am găsit tot în casa de pe Calea Rahovei, pe unde mă abăteam o dată la câteva luni, când veneam o zi prin București și în trecere dădeam pe la el o oră sau două, înaintea ultimului tren de seară care mă ducea acasă, în orașul meu de provincie. Dar dacă mi-ar fi rămas vreo treabă de rezolvat pentru a doua zi, bineînțeles că pe el l-aș fi rugat să mă găzduiască peste noapte.

Trecuseră cam trei ani după studenție când chiar am avut nevoie să rămîn nu o noapte, ci câteva în București. Peste taică-meu, care nu suferise de nimic pînă atunci, dăduse o boală ce se anunța grea și trebuise să-l internez într-un spital. Cît aveam să mai rămîn în oraș, n-aveam nici o îndoială că voi dormi la prietenul meu. În prima seară, dădusem telefon, însă nu răspunsese nimeni, nici el, nici soția, nici socrii, mă abătusem prin Calea Rahovei de câteva ori și văzusem ferestrele întunecate, iar la ora aceea nici loc în vreun hotel nu mai găsisem, încît, pe la 1 noaptea, cînd am încercat pentru ultima dată și telefonul suna tot în gol, m-am retras către Gara de Nord, mi-am cumpărat bilet pentru un personal ce urma să plece într-o direcție care nu mă interesa și în felul acesta mi-am obținut dreptul de a ocupa un colț de canapea în sala de așteptare unde, bineînțeles, n-am dormit deloc. Mă gîndeam că el cu familia or fi plecat din București cîtva vreme, așa încît a doua zi am încercat iarăși la mai multe hoteluri, dar chiar dacă nici de data aceea n-am avut noroc să găsesc vreun pat liber mi s-a părut că-mi suride norocul cînd la telefon a răspuns, în cele din urmă, soțul lui, de la care am aflat că abia se întorsese dintr-o excursie, iar că prietenul meu se mutase, în urmă cu vreo lună, într-un apartament de prin Drumul Taberei. Mi-am notat adresa și purtînd sub braț un cadou, cum am socotit că se cuvine pentru o casă nouă, am umblat vreo două ore printr-o pădure de blocuri pînă cînd, în cele din urmă, am izbutit să ajung dinaintea ușii pe care a deschis-o, surzînd, chiar prietenul meu. Avea un apartament frumos, cu patru camere, apucase să și le mobilizeze îndestulător în afară de una, care rămăsese goală. După ce le-am văzut pe toate ne-am retras în sufragerie unde, așezat într-un fotoliu, sorbeam din cafeaua pe care mi-o așezaseră dinainte pe o măsuță și, din cînd în cînd, mă aplecam înspre covorul persan pe care, zicea el, îl primise cadou de la socrii și vorbind de una, de alta încercam să găsesc momentele potrivite cînd, pe ascuns, să-mi masez gleznelor umflate de atîta stat în picioare sau de bătut străzile. Bineînțeles că-l vorbisem despre necazul meu, cîntînd să nu-i acord o extensie exagerată în dauna bucuriei lui de a avea o casă nouă și numai a lui, deși — mai ales că apucaseră să-l spun și cum petrecusem noaptea dinainte — n-aș fi putut să pricep nici de ce bucuria lui s-ar fi întins peste măsură în dauna înțelegerii, pe care o pretindeam de la el, de a mă ajuta să ies cu bine din acel necaz. Într-o cameră, mi-a spus, doarme el cu soția, într-alta vine soacra-sa să stea la ei peste noapte, a doua

zi urmînd să-i ajute la nu știu ce treburi gospodărești, iar în camera cea liberă chiar în ziua aceea avea să se prezinte un chiriș care-și aducea mobila lui. Am înțeles că nu s-ar putea să rămîn nici în fotoliul în care mă aflam, pentru motivul că sufrageria era o cameră „de trecere” — deși, bineînțeles, aș fi fost mulțumit dacă nu mi-aș fi dat jos nici haina de pe mine — dar cînd am auzit că nici în bucătărie, care nu mai era „de trecere”, n-aș fi putut rămîne, nici acolo, pe un scaun de lemn și cu capul pe masă — pentru că, mi-a dat soția lui de înțeles iar el a încuviințat, n-ar fi frumos să fiu primit așa — m-am ridicat surprinzător de liniștit și cu ochii surprinzător de limpezi, în ciuda oboselei, și trecînd pe lângă darul cu care venisem și al cărui preț nu era mai mic decît acela al unui apartament pe care l-aș fi putut închiria pentru cîteva zile la un hotel, am ieșit de acolo pentru totdeauna. Încît, deși el a rămas în prag surzător, ca și cum ar fi fost de la sine înțeles că oricînd voi trece prin București voi da pe la ei, eu sînt convins — cît poți să fii convins pentru

o viață întreagă, chiar dacă s-ar întimpla nefericirea de a trăi o sută de ani — că nu el a închis ușa în urma mea, ci eu am închis o ușă, definitiv, în urma lui, și că am aruncat cheia atît de departe încît se poate spune că ea, pur și simplu, nici nu mai există.”

Iar după ce-a mai zis o vorbă auzită, cîndva, de la tatăl său, și anume că „nu-i plac oamenii dintre care se aleg trădătorii”, omul pe care-l rugasem să-și amintească de prietenul lui cel mai bun din copilărie a dat semn că n-ar mai avea nimic să adauge, o clipă mai târziu după ce-ar fi trebuit să-mi dau seama și singur că, într-adevăr, nimic n-ar mai fi fost de adăugat.

D. CONSTANTINESCU

Ziua de azi îmi place
fiindcă e frumos,
iar cea de mine
fiindcă a ploua

Iată cum am ajuns la el : Mai întii l-am întilnit pe P. Colmar, director adjunct la Exploatarea minieră Borșa, și l-am rugat să-mi recomande un miner despre care să scriu. Ne aflam în fața birourilor, directorul era gata de plecare și dînsul mi-a zis pe un ton ridicat că e 16 fără un sfert, de la ora 15 avea dreptul să plece, a stat toată ziua în subteran și nu-i mai arde acum de nici un gazetar. Îi atrag atenția politicianului că am străbătut vreo 600 de kilometri pînă am ajuns aici, dar el se face foc și pară și-mi zice că trebuia să mă anunțe cîteva de la județ, că nu se vine așa, tam-nisam, pe capul omului. Mă străduiesc să rămîn calm și-i repet că nu vreau să stau de fapt de vorbă cu dînsul și că l-am rugat doar să-mi prezinte un miner. Nu se îmblinzește nici acum și-mi răspunde că în clipa aceea nu poate să cheme pe nici unul, unii sînt în subteran, alții sînt acasă, așa că mai bine să vin la ora 18, cînd se iese din șut și va avea grijă să mă întilnesc cu careva. Deși, îi pare tare rău, numai în schimbul de dimineață ar fi putut avea un miner așa cum mi-ar trebui. Și, spunînd asta, directorul devine deodată zimbitor și mimează un individ care scoate panglici pe nas și pe gură.

Revin la ora 18 fix, directorul nu s-a

mai întors, mă întimpină inginerul Pop Grigore, care e la fel de amabil, reproșîndu-mi că mă așteaptă de un sfert de oră, apoi strigă cît poate de tare : Drăguș, bă Drăguș, unde te-ai ascuns, haide încoace, și-a venit ziaristul să-ți facă portretul ! Iar cînd Drăguș e aproape, ne face cunoștință zicînd să audă oricine e în preajma noastră : altul mai bun nu am, dacă veneați în schimbul 1 era altceva...”

Toată dulceața drumului parcurs cu mașina de la Baia Mare la Borșa s-a spulberat. Mă uit cu mai multă atenție la minerul Ion Drăguș. Parcă mă aflu în fața lui Sancho Panza. Rotofei, cu pantaloni mai scurți de parcă ar fi frunte la apă, cu o pălărie trasă mult pe înfrunte ca să acopere o cicatrice. Omul are chipul împietrit. Parcă nu ar fi zice vorbele lui Grigore Pop. Parcă ele s-ar fi referit la altceva. Îi invit să intrăm într-un birou. Ne așezăm față în față, la o masă. Și îl întreb ceva, pur și simplu din poliție, dar, de fapt, nu-mi mai arde să aflu nimic despre el. Omul îmi observă stînjeneala și pune mîna lui mare peste a mea și-mi șoptește : iertați-l, poate că e obosit. Și apoi adaugă : vă văd supărat, O să treacă. Haideți mai bine să vă povestesc prin cite am trecut. Cred că asta vreți să aflați de la mine. Am să vă povestesc singur, dumneavoastră nici nu trebuie să mă întrebați, doar să notați ce spun și cînd o să vă liniștiți o să vă uitați în carnet, o să vă amintiți de mine și o să știți ce să scrieți.

Mă uit dintr-o dată altfel la omul din fața mea și încep să notez ca în transă. Aflu că stau de vorbă cu un șef de echipă, că are 42 de ani, că este în brigada lui Popa Toader, Erou al Muncii Socialiste. S-a născut în Maramureș, în satul Oncești, fiind cel mai vîrstnic dintre cinci frați ai săi. De copilărie nu-și mai aduce aminte, de parcă nici n-ar fi fost, sau, dacă îi revin în memorie crimele din viața de atunci, lucrurile îi sînt atît de nebulose încît nici nu mai știe dacă sînt ale lui cu adevărat sau le-a auzit istorisite de alții. Știe doar că a avut darul să-și facă numai prieteni oriunde s-ar fi aflat și orice necaz a avut tot l-a biruit pînă la urmă fiindcă e puternic nu numai așa, la trup, ci și aici, înăuntru, spune el, și se lovește în piept. Neînțelegerile dintre oameni l-au durut întotdeauna și a încercat să le evite și să-i împace cînd l-a stat în puțință. Chiar și atunci cînd cineva l-a lovit din greșală cu o sticlă în cap, de putea să rămînă slăt, l-a iertat pe făptaș și acum îi e prieten. Ce folos era dacă îi căutam vrajbă ? Mă amărăm eu și se amără și el. Eu am o vorbă : ziua de azi îmi place fiindcă-i frumos, iar cea de mine fiindcă a ploua. Așa m-am simțit eu bine, să fiu împăcat cu întreaga fire. În 1967 m-am căsătorit și am acum și două fete, Anișoara și Mariana, de zece și opt ani. Locuim la bloc, în două camere, în apropiere de birourile Exploatarei miniere. Unii zic că sînt om bun și poate că așa e din moment ce femeia mea mă așteaptă și atunci cînd ies noaptea la unu din schimb ca să-mi pună în față o mincare caldă și nu se culcă pînă cînd nu mă culc și eu. Despre munca din subteran nu prea am ce să vă spun, știți probabil eum e. Mai bine să vă zic ce gînduri de viitor am. Mai ales acum, cînd fetele mele sînt plecate la Săpînța și am mai mult liniște, mă gîndesc tot mai mult la clipa cînd voi stringe destui bani ca să le fac o casă în Sighet. Acolo o să mă stabilesc la pensie și tare mi-aș mai dori să mai apuc apoi măcar vreo 20 de ani de viață, să mai lucrez și pe-afară, la lumina zilei. Mă simt în putere, așa că nu se poate să nu fie pe gîndul meu. Deși, atunci cînd sînt și eu la un chef, nu știu de ce, dintre toate cîntecelile care sînt pe lume cel mai drag mi-e „Frică mi-e că mor ca mine”. Dar asta poate fiindcă e atîta bucurie în jurul meu și mi-e teamă să nu se ducă pentru totdeauna. De povestit, am putea povesti pînă la mine. V-aș putea spune și despre plimbările pe care le făceam cu nevasta mea cînd eram mai tineri, pe virful Torioaga. Toată săptămîna străbăteam culmea asta prin galerii, dar duminica îmi plăcea să-i simt cu piciorul iarba de la suprafață, îmbrăcat cît mai frumos. Mai sînteți supărat ? Nu cred. Dar nici nu v-am întreat : ați găsit să mincați pe undeva ? Dacă nu, haideți la mine...”

Clatin din cap, nici nu mai am cuvinte și mă despart mai rece decît aș vrea de acest om care m-a însemnat din nou. Nu-mi mai rămîne decît să mi-l inchipui cum urcă singur pînă la cota 1300, cum coboară apoi în adîncuri, ca să-și găsească tovarășii de schimb, totdeauna liniștit și puternic, incapabil să urască, gata mereu să creadă că orice întimplare a vieții, oricît de grozavă ar fi, poate fi biruită sau măcar merită să încerci să faci asta.

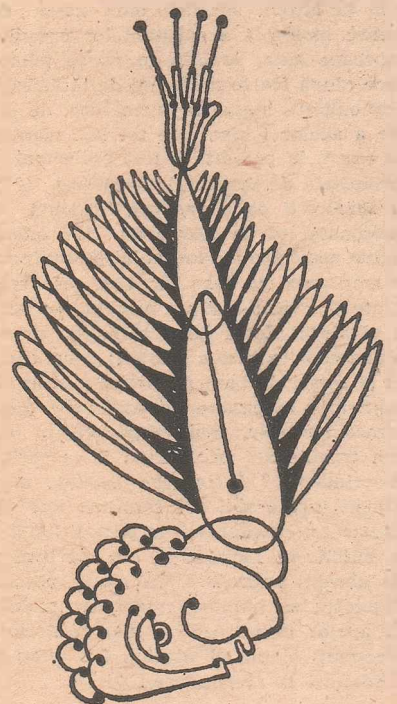
GEORGE ARION

Mai să fim sănătoși !..

Se plimba de la un capăt la altul al autogării, prin sala de așteptare ticsită, pe peronele unde mulțimea se imbulzea între autobuze, cu un sac gol pe umeri, fanțoș și mindru, parcă ar fi vrut să le spună tuturor că a avut sacul plin și că, uite, acum nu mai are nimic, el fiind plin de puterea de a da cuiva totul. Era de meserie cossaș, cosea curți de oameni, dar acum venea de la flu-său, Petre, care avusese norocul să facă armata aproape. Taică-său, Gheorghe, cînd făcea el armata, ca să-i aducă ceva sau să-l vadă, schimba patru trenuri și nu dormea două nopți, dar el ajunsese aici doar în cîteva ceasuri. Și acum, ca să se întoarcă acasă, spre Satu Mare, trebuia să facă un drum nu prea lung din două bucăți. Știa carte

atîta cît îi trebuia lui să știe și să silabisească mersurile atîrnate prin gări și prin autogări. Îl silabise și pe asta pe sub care patrulea vesel și gîndise că dacă tot nu putea răzbate din Maramureș spre Satu Mare decît din două bucăți, pentru că autobuzele nu prea mai umblă de la județ la județ, de ce n-ar face și el un popas pe la Popa Ilie ? Și gîndind așa, hotărîse așa. Însă ar mai fi trebuit să aștepte vreun ceas și ceva și, văzîndu-mă că aprind o țigară, s-a apropiat vesel, vesel că a avut un sac plin și că, uite, a rămas cu el gol. Și mi-a spus : eu sînt Iancu Ardei, sint cossaș... Dacă dumneata îmi dai o țigară, eu, Iancu Ardei, te cîntesc cu o bere, chiar aiei, peste drum. Ca să nu mai cumpăr degeaba un pachet întreg de țigări... Bineînțeles, am acceptat tirgul și ne-am retras sub umbrarul unde halbele ne-au venit repede. Și el, ciocnînd, mi-a mai spus : să știți că nu mai fumez de mult, doar din cînd în cînd mă încercă nevoia. Să nu crezi ce spune toată lumea, că bătrîni ar fi tari în răbdare... Și să mai știți că Petrică nu e chiar fiul meu... L-am adunat de pe drumuri, acum zece ani, și dacă ai ști ce i s-a întimplat lui acum zece ani te-ai cruci și nu alta. Taică-său, Tudor, de fel din Dorolț, lucra la pădure și maică-sa, Ana, s-a dus pe la Tudor într-o zi, cu bucate, într-o zi cînd se stîrnise o furtună ușoară. Și doar ce așternuseră împreună un ștergar sub un faț, și bucatele pe ștergar, că i-a și trăznit, laolaltă. Și dacă Petrică a rămas singur, era singur pe lângă niște părinți tineri, care ar mai fi putut să mai facă vreo șapte ca el, și dacă și eu rămăsesem singur, că-mi murise nevasta cu un an înapoi, ce mi-am zis : dacă n-am avut noroc de copii, să fie el fiul meu. Și el n-a zis nu, el a vrut asta. Și eu aș fi vrut ca prima lui zi cu mine să fie o zi fericită, dar s-a întimplat să fie una nenorocită, deși începuse bine. Popa Ilie aduna chistoace de luminări prin biserica răcoroasă, eu coseam fluierînd, cu pălăria pe ceafă, pentru că blăuser arvuna cu Popa Ilie, trebuia să-i cosească grădina bisericii chiar în ziua aceea, cum a fost înțelegerea, iar copilul scormonea cu o lingură într-un borcan de dulceață cumpărată de mine de la alimentara din Crucișor și bea apă recișoară dintr-un pahar aburit, scîlipind de-ți lua ochii de pe ghizdul fîntînii. Biserica aceea fiind chiar într-un colț al Someșului și apa fiind chiar sub noi, o vedeam cum mușetește prin iarbă. Și se auzise pe la urechile noastre că mi în sus ar fi rău, că apa se asmute la oameni, dar nu credeam că va fi atît de curînd peste noi. Întii am auzit un vuiet îndepărtat și mi-am zis : aștia nu ne lasă în pace. Aștia vin peste noi cu industria. Credeam că se deschide și pe Someș un șantier, și un șantier, îndeobște, se deschide cu niște găuri și cu ceva care dă găuri, care duie și vîiește. Dar m-am înșelat. Și cît am mai stat noi în cumpănă, neștiînd ce va fi, ne-a și cuprins apa, din toate părțile, și într-o singură clipă l-am și săltat pe Petrică pe umerii mei. Și în cite ceasuri am stat noi acolo, cu apa pînă la piept, m-am lecut chiar de orice credință. Într-un tirziu auzind un vuiet și mai sălbatic, am văzut cum se coboară peste noi o magoaie din aia de i se zice elicopter și o scară căzută din burta elicopterului. Și copilul s-a dus șovăind și speriat pe scară în sus. În timp ce un ostaș din capătul scării mi-a arătat scurt un deget, atît, vor fi avut și ei socoteala lor, din care eu trebuia să înțeleg că mai urcă doar unul și că unul rămîne. Și s-a uitat Popa Ilie spre mine, peste apa ajunsă la umeri, și m-am uitat și eu la Popa Ilie și i-am spus : urcă, părinte... Că eu tot nu mai cred în nimic... Deși s-a urcat și Popa Ilie, sprinten de credea că făcuse exerciții un an încheiat ca să urce pe scara aceea. Și elicopterul s-a dus. Și eu, cu apa ajunsă la gură și cu privirile ridicate spre cer, ce mi-am zis ? Săracu' Popa Ilie, cred că niciodată n-a apucat să ajungă mai aproape decît acum de trufia și nepăsarea dumnezeilor lui... Și uite că după toate Petrică trăiește și face armata și e bine și sănătos, și nici Popa Ilie n-o duce prea rău și va trebui să-i cosească iar grădina, și trăiește și eu. Hai să fim sănătoși...

MIHAI PELIN

Un caz incredibil

Eu, unul, nu mi-aș fi închipuit că astăzi, în condițiile marilor noastre extențe, un individ decăzut moral până la treapta abjectă a unui pungaș ordinar de buzunare poate să ajungă într-o muncă de răspundere. Iată însă că incredibila minune este totuși posibilă. Paul Amuzescu, specimenul cu astfel de deprinderi degradante, e însuși directorul comercial en titre al întreprinderii pentru lanți din Deva.

Cică, inițial, adică pe la începutul încadrării sale, P. Amuzescu ar fi fost un om muncitor, bine pregătit profesional, fapt ce i-a și permis ca din simplu lucrător să ajungă director adjunct. Prin 1975 însă — ni se precizează, printr altele, în răspunsul oficial trimis redacției după aproape patru luni — omul a început să consume în exces băuturi alcoolice, să fie văzut adesea în anturajul unor cheflii notorii, să dovedească lipsă de hotărâre și discernământ în strunirea relor apucături, deși i s-a atras atenția asupra acestor năvăliri în repetate rânduri. Și așa a pornit să manifeste neajunsuri grave în activitatea sa profesională, în familie și societate. Lipsiri inacceptabile pentru un om de rind și cu atât mai mult pentru unul cu muncă de răspundere.

Dar ceea ce a pus capac la toate s-a petrecut puțin mai târziu, atunci când mai mulți oameni ai muncii din întreprindere, intrigați ca de o bună bucată de vreme le tot dispăreau sistematic de prin buzunare diferite sume de bani, au întins o cursă. Și, spre uimirea generală, hoțul a căzut în capcană, tocmai când sterpelea grăbit 80 de lei dintr-o haină intenționat nesu-pravegheată, lăsată cu dichis drept momeală. Pungașul prins în flagrant delict nu era altul decât directorul adjunct comercial Paul Amuzescu.

Extraordinara veste a uluit, pur și simplu, un întreg colectiv ce s-a scirbit de indignare și minie. Ce a urmat, e lesne de înțeles: celui care, dăduse iama cu afită norușinare prin buzunarele muncitorilor a fost destituit imediat din funcție și a fost trecut să lucreze ca economist principal în cadrul biroului desfacere.

În 1979, după nici trei ani împliniți de la rușinoasa pățanie, spre surprinderea și amuzamentul tuturor (...nimeni nu mai știe cine i-au fost binevoitorii!), fostul „inspector clandestin de buzunare“ este promovât din nou și revine triumfal și misterios în vechea funcție de director adjunct comercial, loc unde tronează și acum imperturbabil, ca și când ar fi săvirșit o mare bravură. „Intrucit — motivează cu gravitate răspunsul semnat și parafat de oameni serioși — s-a constatat în activitatea sa că și-a însușit criticile adresate, și-a îmbunătățit activitatea și a meritat încrederea de a primi din nou munci de răspundere“ (Sic!...) Exact invers de cum arăta în sesizarea sa scrisă femeia care susține sus și tare, pe bază de fapte și probe concrete, cum că și acum domnul director comercial o duce tot în chefură și beții ca mai înainte, face tot ce vrea, se răzună abil pe oamenii care bănuie că nu-l stimează deajuns, lipsește de la treabă cit și când îi pofteste inima, angajează și dă afară, două bunul său plac, pe cine crede de cuviință.

Doar spre final aceeași oficială înscrisură, semnată și parafată corect de aceeași tovarăși foarte serioși, decide candid: „Deoarece în ultima vreme tov. Amuzescu Paul a fost mult timp în concediu medical, având în vedere și necesitatea întăririi activității în aceste compartimente, este în atenția Comitetului municipal de partid, a comitetului de partid și consiliului oamenilor muncii de la întreprindere să găsească un cadru mai de nădejde în vederea înlocuirii... (...) Pentru orice eventualitate, problema ne stă în atenție... etc., etc.“

Aflăm, în ultim moment, că femeia care a avut tăria să dea toată tărâșenia în vileag, culmea, tocmai ea are de suferit: acum își caută loc de muncă în altă parte. Mamă cu copil mic în brațe...

Autoritățile în drept au datoria să analizeze și soluționeze acest caz cu toate implicațiile lui.

MIHAI STĂNESCU

Radiografia unei promovări

Am lăsat la urmă semnătarii scrisorii. Am stat de vorbă cu numeroși muncitori și maiștri ai Depoului C.F.R. din Ploiești, răsfoisem dosare, referate, acte parafate. O primă idee despre cazul care ne adusesse printre feretriștii ploieșteni ne-o făcuseră: maistrul Constantin Crețescu fusese promovât în funcția de maistru principal în mod forțat. Și nu numai că beneficiase de această promovare din cauza unei conjuncturi anume, dar se lăuda în dreapta și în stînga cu ea, punînd-o pe seama prietenilor și relațiilor pe care le are la minister și la Regionala C.F.R. București. „Depoul — îi avertiza el și pe prietenii și pe dușmanii — nu mi-a dat nimic. Bucureștii m-a ridicat pe mine!“ Mai aflasem despre maistrul re-promovât ca maistru principal (sublinierea ne aparține, mai fusese cu doi ani în urmă instalat abuziv în această funcție, dar, în urma unor sesiuni, promovarea îi fusese anulată) că nici în viața de zi cu zi nu se prea bucură de simpatia celor din jur: când era președinte de sindicat prin '78-'79, a refuzat să semneze listele cu premieri pentru că nu era și el premiat; apoi s-a aflat că furase, în urmă cu doi ani, de la magazinul „Omnia“, produse de autoseruire. Dosarul furtului, în care sint incopiate declarațiile celor ce l-au surprins, se află la Comitetul municipal de partid. Cam de multșor însă, ni se spune. Oamenii așteaptă rezultatul reanchetării cazului. E greu de presupus că un maistru a furat dintr-un magazin. Dar e greu și de trăit lingă un om care ar fi putut face treaba asta. În sfîrșit, mai aflasem despre omul nostru cum se poartă cu muncitorii: nu-i consultă cînd ia o hotărîre în ce-i privește, nu-și asumă răspunderea în problemele grele, dispărînd fără urmă ori de cîte ori un muncitor îl solicită asistență tehnică; apoi nu se știe pe unde dispăre, ore în șir, din timpul programului. „Dă-mi concediu să-l caut!“ — răspunde cîte unul cînd este întrebat unde-i Crețescu. Inșuși seful depoului pe schimb, Mircea Drăgușin, care răspunde de sectorul reparații locomotive (și care-l susține vădit pe Crețescu), se simte dator să recunoască despre Crețescu: din punct de vedere

profesional este un mediocru, părere care coincide și cu cea a șefului de atelier L.D.H., Mihai Nicolae.

Aflasem deci o mie și una despre omul reclamat în scrisoarea semnată de 4-5 maiștri ai depoului. În final, ne-am rezervat o discuție și cu semnatarii. Stupoare! Nici unul dintre ei nu-și recunoaște semnătura! Nici unul dintre ei nu știe ce conține sesizarea! Toți 5, oameni serioși, recunoscuți ca atare în atelier, ne roagă să citim cu glas tare scrisoarea. O urmăresc cu atenție. După care, pe rînd, își spun punctul de vedere.

1. Scrisoarea, chiar dacă nu a fost scrisă de ei, ar fi putut fi scrisă. Lucrurile arătate cu degetul împotriva lui Crețescu sint, în cea mai mare parte, reale.

2. Postul de maistru principal a fost creat, la nivelul regionalei C.F.R. București, special pentru Crețescu. Nu exista post vacant. Toți știu că și de această dată, promovarea lui a fost ilegală; că s-a făcut într-o perioadă cînd posturile erau blocate, măsluindu-se data.

3. De cînd a fost promovât — din noiembrie 1980 (n.n. — decretul de promovare s-a emis abia la mijlocul lui ianuarie 1981), pînă în iulie a.c., Crețescu a avut o situație ilegală în ce privește numărul minim de muncitori pe care ar fi trebuit să-i aibă în formație un maistru principal. Ni se explică totul pe viu, cu împărțitoarele pe luni ale formațiilor de lucru în mină. Niciodată, în mai bine de 6 luni, nu a intrunit numărul de 20 de muncitori, minimul prevăzut de lege. Și cînd, fictiv, i-a fost trecut în subordine echipa de bobină, abia s-au adunat 19. Mai mult, prin promovarea lui Crețescu, i s-a luat maistrului principal din formație un maistru, rămînd cu unul singur, nu cu doi, cum iarăși prevede legea.

4. Deci, în noiembrie '80 nu putea să apară un post vacant pentru un maistru principal în sectorul reparații. Cei 4 maiștri principali, existenți la acea dată, erau suficienți. Dovadă că apariția unui al cincilea a dezzechilibrat balanța muncii. Crețescu, de fapt, luni de zile a încasat indemnizația de maistru principal fără a avea legal o acoperire a muncii sale. Abia în iulie a.c. a intrat în legalitate. Deci postul de maistru principal ar fi trebuit dat la nivelul depoului, nu nominalizat.

Așadar, la sfîrșitul lui 1979, Crețescu a participat la concursul pentru postul de maistru principal, anunțat vacant. Nu a cîștigat postul, care i-a revenit unui

Două concepții de viață, două stiluri de conducere

„Pe vremea asta haină, expresul tău de Borca pleacă ori nu, Ghiță?“ „Cum să nu, Ioane. Peste 5 minute, la 5,50 ne punem în mișcare“. Timpul, într-adevăr, în acea zi nu ținea deloc cu șoferii. Ploaie mocănească, ceață, un plafon de nori ațit de jos încît mai-mai că atingeă cosurile caselor, și ca tacimul să fie complet asfaltul era aproape în întregime acoperit de un strat de noroi, scos de pe drumurile din pădure, de mașinile care transportau busteni. Din anii fragezi ai copilăriei, G.A. a înfruntat cu stoicism tot felul de greutăți. Acum, la 35 de ani, tată a patru copii, devenit unul din cei mai destoinici șoferi de autobuz din județul Suceava, se călăuzea după aceleași precepte. Lua viața pieptis, fără să se sperie de vreo greutate. „Am mers eu cu mașina pe vifoniță, pe gheață, pe polei, n-o să tremur acum că afară plouă și drumul e cu noroi“. „Dar ce te faci cu serpentinele din munți, cu prăvăștiile care se cască în stînga și în dreapta. Ești sigur că o să vezi peste tot drumul, Ghiță? Nu vezi că norii parcă stau să ne cadă în cap?“, interveni în vorbă un cunoscut al șoferului. „Cunosc bine drumul, nu uitați că din copilărie sint pe aceste meleaguri și vă promit că o să ajungeți cu bine la destinație!“ Autobuzul cu cei 38 de pasageri demarează către Borca. În comuna Broșteni, numărul călătorilor a ajuns la 64, majoritatea muncitori la minele din Târnița.

Deplasarea nu era deloc ușoară. Să te menții pe o panglică de asfalt de 5 metri și jumătate, în ciuda alunecusului și a ceții care te împiedică citeodată să observi marginile drumului, să te cațeri pe rampele dure și apoi să cobori pantele abrupte pe un drum presărat la fiecare pas cu curbe aș de pâr, nu era o treabă ușoară nici pentru un șofer superexperimentat ca G.A. Doar 2-3 pasageri realizează pericolul sport care îl prezenta drumul în ziua aceea. Unii, pe băncile din fund, spuneau snoave, prăpădindu-se de ris, iar alții se distrau jucînd „septice“. Cel mai mulți își continuau somnul intrerupt acasă prea târziu. Din sens contrar autobuzului, aproape în același timp, s-a pus în mișcare un autocamion aparținînd de Autobaza minieră Frasin. La volan, F.N., un veritabil zurbagiu. Sancționat de mai multe ori pentru încălcarea disciplinei muncii, avea și carnetul de conducere garnisit cu tot felul de ștampile și mențiuni. Nu rareori auzeau vorbind pe șoferi, colegii ai lui Filaret:

„Măi, vere, cum nu și-a frînt gîtul pînă acum Filaret așa al nostru, că frinele astea, pe care se bazează el atît de mult o să-l lase într-o zi“. Pe același drum, la volanul a două mașini, două concepții diferite despre viață, ogîndite de fapt și în modul de pilotare a mașinilor. În pofida condițiilor vitrege de drum și a ceții care îl împiedică literalmente să vadă în față mai mult de 50 de metri, Filaret lua virajele pe două roți și pentru a „economisi“ timpul tăia sistematic toate curbule. „Măi, Filaret, eu îi nepri-ceput în șoferia asta a ta, mă știi, sint un simplu cioban, dar pun și eu ca prostul o întrebare: vād că mergi mai mult pe stînga. Dacă într-o curbă te pome-

alt maistru, dar a luat notă de trecere — 6,77. Avea dreptul, conform legii, ca timp de un an să ocupe un post de maistru principal, fără a da din nou concurs, dacă postul apărea vacant. (La depoul Ploiești așa ceva nu se mai întîmplase însă.) La mijlocul lui noiembrie '80 — deci cu o lună înainte de expirarea termenului de folosire a dreptului de concurs cîștigat — regionala C.F.R. București solicită ministerului, pe lingă un post de maistru, absolut necesar, și suplimentarea unui post de maistru principal pentru Depoul C.F.R. din Ploiești. Ministerul răspunde doar în ce privește postul de maistru. Nimic despre postul de maistru principal. De aici încolo descoperim cu ușurință nota forțată a promovării lui Crețescu. Un val de adrese către serviciul plan-statistic, către serviciul tehnic-regional, emise de Divizia tracțiune a Regionalei C.F.R. București. Cineva nu se sfiește — pentru a-i da acestei promovări un caracter legal — să facă unele adăugiri la adresele pornite spre diverse aprobări. De exemplu: pe 27 XI 1980, Divizia tracțiune se adresează serviciului tehnic-regional cu rugămintea de a se transforma un post de maistru în maistru principal, „menționînd că postul suplimentat (?) a fost repartizat depoului Ploiești începînd cu data de 1 XI 1980“. (Sublinierea ne aparține, evidențiînd doar faptul că apare bătută la mașină cu altă literă, deci, după emiterea adresei.) În sfîrșit, aprobarea nominală pentru Crețescu (adresa T 47/148/1980 a Regionalei C.F.R. București, Divizia tracțiune) se emite pe 1 XII 1980, dată peste care, cu pixul, cineva trece 30 XI 1980. Pe 30 încă ar fi fost legal! Pe 1 decembrie, posturile fiind blocate, aprobarea ar fi căzut de la sine! Dealtfel, statul de funcțiuni cu postul vacant a fost aprobat tot pe 1 decembrie 1980, iar aprobarea pentru postul de maistru principal acordat lui Crețescu apare la mijlocul lui ianuarie 1981.

Sigur, un nou concurs pentru postul de maistru principal se impune. Un concurs corect, cu cele două probe impuse de lege — scrisă și practică (nu cum s-a ținut cel din '79, numai cu proba scrisă), în care cîștigătorul sau cîștigătorii să fie supuși și atenției colectivelui din care fac parte. În acest fel animozitățile, tensiunea care există acum ar fi îngropate, starea de muncă ar reintra în normal la Depoul C.F.R. Ploiești.

GEORGETA ȘTEFANESCU

nești, așa, nas în nas, cu altul care vine din vale?“

„Cine să circule măi, Niculae, pe drum la ora asta?“ Niculae n-a mai dat nici o replică. „O fi știînd Filaret ce știe. Doar mereu face drumul ăsta“. Și autobuzul, în urcare, și autocamionul, în coborîre, se apropiau de zona unor periculoase serpentine, situate la jumătatea distanței între virful Puzdra și satul Holda. S-a întîmplat exact ce prevăzuse ciobanul Autocamionul, rînd cu vitează mare, taie o curbă și apare pe stînga exact în fata autobuzului. În disperare de cauză, șoferul apasă pe frînă, autovehiculul intră în derapaj puternic, apropiindu-se amenințător de autobuz. Catastrofa era iminentă. În stînga și în dreapta hăul prăpăștiilor. Între cele două vehicule nu mai rămăseseră decît cîțiva metri. Cu sînge rece, curaj și pricepere, șoferul autobuzului virează puternic în dreapta pînă la limita acostamentului și apoi revine printr-un viraj la stînga pe banda sa de rulare, evitînd o coliziune frontală. Continuînd să se depiaseze în derapaj, pe o traiectorie de coliziune, autocamionul lovește totuși autobuzul în colțul din stînga spate, apoi revine în mers normal și oprește la circa 20 de metri de locul accidentului. Pilotul autobuzului coboară încet din mașină și se așază pe o piatră, în apropierea unui izvor, privînd în jos spre prăpastie, al cărele fund nu se observă. „Nu numai că mulți din noi nu mai erau în viață la ora asta, dar nici măcar nu puteau să ne scoată. Cum dracu' să ajungi acolo? Poate doar niște alpiniști să fi reușit performanța!“

VICTOR BEDA

Nu se preta la ciubucuri...

mărunte

Gurile rele spun că atunci cînd i se oferea un pachet de Kent, o sticlă de coniac, pentru a trece cu vederea absența de la lucru a celor care, după ce pontau fișele pe șantierul nr. 4 București, își luau tălpășița și sculele, ba chiar și materialele necesare, și se grăbeau spre apartamentele deja date în folosință, pentru inevitabilele retușuri, maistrul Marin Popa avea o singură replică: „Nu vă e, mă, rușine? Păi eu mă pretez la așa ceva?“ Replică din care unii au înțeles că maistrul Popa ar fi un incoruptibil; alții, dimpotrivă, că ofertele erau mult prea derizorii pentru pretențiile sale. Adevăratul profil moral al pseudoexigențului maistru Marin Popa avea să fie reliefat cu cîva timp în urmă de organele de miliție, care au descoperit și stabilit fără nici un echivoce, prin cercetări minuțioase, că dumnealui, în timp ce îi apostrofa sus și tare pe cei ce îi întindeau pachetul de Kent, pontă fictiv nu mai puțin de șapte muncitori, și aceasta

pe o perioadă de aproape șase luni, folosindu-i la executarea unor lucrări particulare, bineînțeles în beneficiu personal. Timp de aproape o jumătate de an, cei șapte încadrați ai șantierului nr. 4 au lucrât la imobilele lui Ion Marcu din comuna Pantelimon și Florica Uta din comuna Voluntari, de la care maistrul Marin Popa a băgat în buzunar 40.000 lei bani peșin. În plus, transportul celor șapte muncitori, pînă la imobilele amintite și retur, a fost efectuat cu autocamionul nr. 21-B-6975, proprietatea I.U.T., autobaza Matei Ambrozie, condus de șoferul Anghel Tudor, căruia maistrul Popa îi confirma cursele ca fiind executate în interesul șantierului. Prejudiciul creat avutului obștesc, numai prin aceste confirmări fictive, se ridică la peste 17.000 lei.

Să adăugăm la toate plata ilegală a celor șapte muncitori, pontaj fictiv pe șantier, timp de aproape șase luni de zile și ne vom da și mai bine seama ce consecințe materiale și morale poate provoca un individ, în aparență incoruptibil, în realitate lipsit de scrupule. Unii nu l-au demascat la timp din motive ușor de înțeles, iar alții nu l-au controlat și cunoscut dintr-un grav dezinteres

MIHAI GROZAVU

Hipism

Ca de obicei, pe hipodromul de stat din Ploiești s-au organizat 9 alergări, consemnate într-un program promițător sub aspectul laturii spectaculare. N-a fost așa cum s-a sperat, pentru că majoritatea curselor s-au desfășurat într-un ritm șters. Nici cursa din premiul de consolare, considerată semiclasică, unde se presupunea datorită faptului că în aceea alergare figurau concurenții din derby, mai puțin cîștigătorul Rodion, n-a corespuns așteptărilor, cursa fiind cîștigată de Garanta, care impresionase în premiul de încercare, de această dată a cîștigat într-un modest record de 1'31,4.

Nici cele două hituri din premiul Hune-doara, ambele fiind cîștigate de armăsarul Vigu, într-un record de asemenea modest, desigur cu implicații negative în rîndul spectatorilor, privind latura spectaculară.

A existat totuși o cursă pe placul publicului, cursa rezervată conducătorilor amatori din premiul Iacobeni.

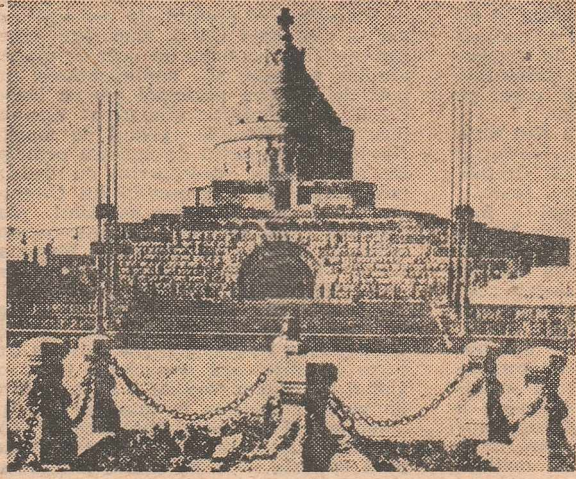
În acea cursă pentru amatori au fost înscrși, pe lingă 9 concurenți de o bună categorie, a fost înscrisă și modesta și capricioasa lapă „Odilia“, care în toate aparițiile ei publice anterioare pornea în galopuri de sute de metri. Înscrisă cam

nejustificat în cursa amatorilor, conducea ei a fost încredințată avocatului Șerban Haralambie, care oferea conducerei hipodromului oarecare garanții pentru un asemenea exemplar cabalin atît de năruș. Și... pentru acest conducător, cazul Odilia n-a prezentat nici o dificultate, din plecare s-a instalat în fruntea plutonului, imprimînd cursei un ritm de-a dreptul electrizant, cu implicații de mare entuziasm în tribune și astfel Odilia a terminat cursa fără greșală îmbunătățindu-și recordul carierei cu aproape 4 secunde, ajungînd la un record de 1'28,5, raportînd și o cotă record la toate pariurile.

Referitor la reuniunea din data de 2 august a.c., reuniune exclusivă de profesioniști, arătăm că a fost o copie fidelă a precedentei, publicul n-a fost scos din amorțeală cu nici una din cele 9 alergări. Este drept că programul a cuprins și loturi de cai mai modești, dar totuși a existat o cursă cu partanți de categorii superioară, premiul „Jebel“ și cu toate că în această cursă au fost aliniați și armăsarul Perjar, favoritul publicului, Garanta și alții, toți însă au concurat destul de modest.

ELENA ȘTEFANESCU

FILE DIN MAREA EPOPEE A UNITĂȚII NAȚIONALE A ROMÂNILOR

Din Memoriile lui Ion Gh. Duca prezentăm, în continuare, ultima parte a capitoului „Guvernul Averescu” și prologul capitoului următor — „Guvernul Marghiloman”.

Și cum Amintirile (inedite) ale unui ministru participant la întiiul Consiliu de coroană (17 februarie) nu concordă în totul cu versiunea Iorga, preluată și de I. G. Duca, ne grăbim să le facem cunoscute cititorilor... Iată cum notează titularul de la Justiție în guvernul Averescu urmarea discuției în Consiliu după cuvîntul lui Brătianu: „Averescu a răspuns imediat: «Domnule Brătianu, eu n-am destulă suprafață politică ca să iau o hotărîre atît de gravă ca aceea a rezistenței și a luptei, soluție care ar putea duce la desființarea statului român. Suprafața aceasta o ai d-ta; eu sînt un militar, admit că sînt chiar un general popular — ia d-ta răspunderea politică, formează guvernul de rezistență, și eu lîm iau în acest caz angajamentul să mă pun în fruntea trupelor și să lupt pînă la ultimul om!». A fost un minut de tăcere mormintală, apoi aceste cuvinte au căzut mai mult mormonite din gura lui Brătianu: «Nu-mi pot lua această răspundere!». Procesul era judecat. Restul a fost garnitură. Darea de seamă a cuvîntărilor secundare în acest prim Consiliu, așa cum a publicat-o dl. Iorga după notițele lui

Brătianu nu corespunde realității. Chiar în rezumatul celor spuse de Brătianu și de Averescu, deși mai aproape de adevăr, nu redă rîndul discuției, nici replica finală, covârșitor de importantă a generalului. Cuvintele puse în gura lui Take Ionescu sînt cu totul inventate, pentru înfrumusețarea tabloului. În realitate Take Ionescu, căruia regele i-a dat cuvîntul după replica lui Averescu, s-a mîrgînit la următoarele cuvinte: «Eu n-am nici o părere...» Față de stupefacția noastră a tuturor a mai adăugat, după o lungă tăcere: «Toate soluțiile sînt rele!». Tăcere din nou. Apoi: «Cea mai rea din toate, ar fi soluția Marghiloman. După umilința în fața inamicului, ar fi să ne supunem și umilinței în fața trădătorilor neantului...» Atît a spus Take Ionescu. Toată tartina privitoare la emigrarea în sudul Rusiei, pe care Brătianu o pune în gura lui (prin reproducerea lui Iorga), oglîndește punctul lui Take de vedere cu o lună înainte, dar în Consiliul de coroană din 17 februarie Take gură-de aur, n-a spus așa ceva.

Coroborînd materia diverselor izvoare informative, cititorii noștri au și acum bunul prilej de-a se constitui ad-hoc în drept-judecători de istorie.

STELIAN NEAGOE

1918 — Ianuarie — Februarie (III)

Brătianu a ținut ca cele discutate în aceste trei sesiuni de coroană să fie asertive pe hirtie ca să constituie, mai ales față de Aliați, pentru ziua păcii generale o dovadă indiscutabilă de atitudine a lui. Dealtminteri din toate punctele de vedere aceste procese verbale sînt foarte interesante și de aceea am și scotit de folos să le reproduc în extenso ca anexe ale memoriilor de față.

În primul consiliu ținut la palatul regelui sîmbătă 17 februarie 1918, ora 10 a.m., au asistat pe lîngă miniștri — adică generalul Averescu, Argetoianu, Sărățeanu, gl. Iancovescu, Matei Cantacuzino, Fotin Enescu, Garoflid, gl. Culcer și Luca Niculescu — președinții Corpurilor Legiuitoare, adică Porumbaru, președintele Senatului și Morțun, președintele Camerei, cite trei reprezentanți ai Partidului național-liberal și ai partidului conservator. Reprezentanții partidului liberal au fost: Ion I.C. Brătianu, Ferechide și Alecu Constantinescu, iar reprezentanții partidului conservator: Take Ionescu, Dim. Grecianu și Mișu Cantacuzino. La cel de al treilea consiliu au fost chemați și generalii Prezan, Văitoianu și Eremia Grigorescu. Mă grăbesc să adaug că neparticipînd la aceste sesiuni, mă voi mîrgîni să reproduc ce mi-au spus Brătianu și Alecu Constantinescu și mai cu seamă cele ce rezultă din textul proceselor verbale mai sus amintite.

La primul Consiliu a luat întii cuvîntul regele care a povestit întrevăderea sa cu Czernin, a cerut părerea celor de față și la sfîrșit a declarat că a trimite delegați și a trata nu înseamnă a încheia pacea. Cu alte cuvinte el reflecta ideea lui Brătianu — să discutăm spre a câștiga timp și a aștepta desfășurarea evenimentelor care pe frontul occidental trebuia pînă în cele din urmă să se întoarcă în favoarea noastră. Al doilea a vorbit generalul Averescu care a rezumat cele ce făcuse de la venirea sa la putere, în special întrevăderea sa la Buftea cu Czernin și Kühlmann și a conchis că și colegii lui sînt de părere — să primim condițiile cerute de miniștrii de externe ai Germaniei și ai Austro-Ungariei și să începem imediat tratativele de pace. Brătianu a arătat pe urmă că după părerea sa și a amicilor săi politici nu sînt decît două alternative. Sau rezistența sau acceptarea cererilor dușmanilor. Avînd în vedere împrejurările, rezistența este posibilă numai dacă sînt de acord guvernul, partidul liberal și partidul conservator. Partidul liberal e de acord și e de părere să se adopte această soluție. Crede că partidul conservator o împărtășește și el dar întrucît guvernul o respinge e evident că nu rămîne decît a doua soluție — începea tratativele pe bazele cerute drept condiții sine qua non de către inamic. Și dacă sîntem reduși la această tristă alternativă, Brătianu crede că e mai bine ca generalul Averescu să cedeze locul celor de la București și să se primească în bloc toate condițiile inamicului, fără a se mai discuta, lămurindu-se prinț-atate atitudine că sîntem în fața unei păci impuse prin forță iar nu în fața unei păci liber consimțite. Din felul subtil cum Brătianu a pus chestia e limpede că era de acord ca să se înceapă negocierile, dar că el caută mai mult să rezerve pentru pacea generală poziția sa față de Aliați. Recitîți procesul verbal cuvînt cu cuvînt și veți vedea mereu că una spune și alta se citește între rînduri. Așa se explică unele confuziuni, unele contradicțiuni, unele reticențe care par ciudate, dacă nu sînt privite la lumina acestor preocupări. De altfel nu se poate aduce nici o imputare lui Brătianu că el a adoptat în Consiliul de coroană această atitudine. Ea era urmarea firească a planului pe care, precum știm, și-l stabilise încă din septembrie. Singura inovație, de astă dată, era chemarea la guvern a celor din București, motivată de considerațiunile arătate. Ca să fim drepiți, Take Ionescu a fost tot atît de consecvent, a reproduces teza pe care a susținut-o în toată această perioadă: nici o negociere, nici o pace, rezistență armată, plecarea în Rusia și de acolo la Aliați a regelui, a guvernului și a parlamentului, adică a celor ce constituie ființa legală a statului.

La al doilea Consiliu de coroană care a avut loc la 18 februarie, regele și Averescu au comunicat că s-a și telegrafiat Puterile Centrale că România primește condiția prejudicială impusă de ele, adică

renunțarea la întreaga Dobrogea și că începe negocierile de pace. Pe cînd discuția era în toul ei, se înmînează o telegramă lui Averescu. Puterile Centrale își măresc pretențiile. Nu se mai mulțumesc cu Dobrogea, ci ne cer în plus: a) Să admitem în principiu o rectificare de graniță dinspre Austro-Ungaria, care rectificarea urmează să se precizeze în discuțiile între delegați, b) Să demobilizăm înlată opt divizii iar ce va mai rămîne din armata română să servească ca trupă de poliție la granița dinspre Rusia, c) Să admitem trecerea de trupe austro-ungare prin Moldova și Basarabia spre a merge în Ucraina, d) Să invităm ofițerii aliați să părăsească imediat România, asigurîndu-le repatrierea. Atît Brătianu, cit și Take Ionescu au declarat că față de atitudinea guvernului Averescu era de prevăzută că inamicul își va spori pretențiile. Generalul Averescu foarte surprins de aceste noi pretenții, care nu corespundeau deloc cu iluziile ce și le făcuse, a cerut regelui un termen de gîndire și convocarea pentru a doua zi a unui al treilea Consiliu de coroană.

La acest al treilea Consiliu de coroană, ținut la 19 februarie, regele foarte emoționat a spus că guvernul a hotărît să primească toate condițiile preliminare cerute de inamic, iar generalul Averescu a justificat hotărîrea sa prin faptul că numai încheind pacea se poate salva dinastia și dobîndi Basarabia. Deoarece în cursul convorbirii sale, Averescu spusese că scopul venirii sale la guvern fusese tocmai să încheie pacea cu Puterile Centrale, Brătianu a protestat și a profitat de această ocazie pentru a arăta lămurit ce înteles avusese, în concepția lui, formarea guvernului Averescu. Pasajul merită să fie recitit în întregime. În fine, Brătianu repetă încă odată că în situația actuală prezența la guvern a lui Marghiloman ar putea fi mai de folos decît aceea a lui Averescu.

Sedinta era să se ridice, cînd principele Carol foarte emoționat a intervenit în discuție și cu voce tare a spus: „Știu bine că faptul pe care îl săvîrșesc nu este constituțional, totuși cred că este bine ca în această zi să se mai audă un glas. Am fost rugat ca în numele regiinei și al femeilor române unite în același gînd cu ostașii și care formează astfel aproape totalitatea națiunii — să protestez împotriva hotărîrii luate astăzi. Sper că în această țară se va găsi un om de stat care va ajuta pe rege să nu oscălească o pace înjositoare”. Intervenția principelui Carol izvoră desigur dintr-un sentiment explicabil și care îi făcea onoare. Formula însă era de o naivitate care a răpit orice autoritate demersului său. Mostenitorul coroanei protestînd în numele regiinei și al femeilor române! Cu alte cuvinte dezavînd în public pe rege, prin fiul ei, și moștenitorul tronului ridicîndu-se împotriva unei hotărîri atît de gravă și într-un moment atît de dramatic nu în numele lui sau al ostiilor dornice să se bată, ci a... femeilor române. Era o ieșire necugetată, aproape comică, în mijlocul tragediei ce se desfășura în palatul din strada Lăpusneanu. Spre justificarea tinărului principe trebuie să adaug că vina nu era atît a lui, cit a regiinei. Regina Maria, care nu era pusă în curent nici de către soțul ei nici de către Barbu Știrbey cu adevărate scopuri urmărite de Brătianu, înțelegea ce se petrece în realitate dar nu se putea împăca cu ideea păcii separate. Impulsivă cum era, se afla de cîteva zile într-o agitație de nedescris. Spumega și neputînd să vie ea în Consiliul de coroană să-și expună indignarea față de ceea ce considera slăbiciunea soțului ei și lipsa de curaj, lasitatea chiar a oamenilor politici ai țării, chemase pe fiul ei și îl convinsese de necesitatea protestării sale. Principele Carol, care dealtminteri era în aceeași stare de spirit ca și mama lui, consimțise să ia cuvîntul fără a se gîndi îndeajuns la forma ce trebuia să dea intervenției lui.

În orice caz iată cum România, trădată de unul din aliați și înconjurată de pretutindeni de inamici, a fost adusă să înceapă negocierile de pace cu Puterile Centrale.

După terminarea acestui ultim Consiliu de coroană un grup de doamne din societate, cele mai multe în costume de infirmiere, au manifestat la palatul regiinei împotriva păcii separate și au aclamat pe Aliați. Era epilogul mișcării, dacă vreți, dar cam ridicol prin proporțiile și prin personalitatea manifestanților al ieșirii

principelui Carol. La gravitatea tragică a aceluia moment istoric, nu se răspunde cu o minusculă răzvrătire de salon. Poporul român își îndura în tăcere durerea și la loviturile inamicului răspundea nu cu zburcămări fără rost, ci cu credința sa lăuntrică mai vie decît oricînd, că dreapta cauză a românismului va învinge pînă în cele din urmă.

De acum soarta guvernului Averescu era pecetluită. Regele își lua, după îndemnul lui Brătianu, măsurile ca să încredințeze puterea lui Marghiloman care de altminteri trebuia să și vie peste cîteva zile la Iași. Averescu își făcea însă iluzii asupra situației sale. Se vedea omul care va aduce României Basarabia și care va reînnoa firul vechii noastre prietenii cu Puterile Centrale. Argetoianu era trimis la Buftea să iscălească tratatul preliminar de pace. La Ministerul de Război se lucra cu febrilitate la demobilizarea diviziilor. La Cameră, Averescu explica de ce se hotărîse să negocieze cu Puterile Centrale și să ajungă cit mai curînd la încheierea păcii. Parcă văd încă scena: Averescu în uniformă arătînd că oricît ar fi de dureros trebuie să tai un membru cînd numai astfel poți scăpa tot trupul. România era bolnavul de pe masa de operații, el chirurgul chemat să-l amputeze ca să-l salveze.

În sfîrșit, trei evenimente au mai caracterizat ultimele zile ale guvernării averescane. În primul rînd: iscălirea păcii de la Brest-Litovsk. Evident că situația internă a Rusiei nu ne mai îngăduia de mult să credem că ea va continua să lupte, dar totuși nu e mai puțin adevărat că pacea de la Brest-Litovsk dădea o consfințire definitivă și legală ieșirii din luptă a Marii Împărății rîcine. De acum fără umbră de indoială frontul de răsărit dispărea și Puterile Centrale aveau puțină să îndrepte toate forțele lor spre frontul apusean. Iar noi eram lăsați fără speranță imediată prada germanilor și Austro-Ungariei. Ca o mișcare în izolare noastră ne veneau ecourile presei franceze. Ziarul lui Clemenceau, „L'homme libre”, scria: «Inconjurată și trădată România semnează pacea care îi smulge Dobrogea pînă la Dunăre dar Aliații nu vor recunoaște decît tratatele iscălite de ei». „Le Matin” spunea: «Aceste sînt condițiile grele pe care o națiune trădată de diferite guverne ruse e pe punctul de a le primi cu cutitul la gît. Legăturile de simpatie tradiționale care ne leagă de România nu s-au rupt cu aceasta». Iar „L'Echo de Paris”: «Păstrăm României care a dovedit în iulie trecut energia și fidelitatea sa toată dragostea noastră. Ea astăzi e în puterea inamicului, dar știe că libertatea ei e solidară cu libertatea noastră și că nu va fi cu puțină o pace onorabilă pentru noi dacă nu va fi totdeodată onorabilă pentru ea».

În al doilea rînd: tratativele generalului Averescu cu bolșevicii de la Odesa. Se știe în ce situație cu adevărat tragică se aflau compatrioții noștri de la Odesa și din sudul Rusiei în genere. Era deci o datorie pentru guvernul Averescu să facă tot ce îi va sta în putință pentru a-i salva...

În al treilea rînd: plecarea Misiunii militare franceze. De bună seamă Misiunea franceză nu mai putea să rămîie în Moldova dacă noi încheiam o pace, fie ea chiar vremelnică cu Puterile Centrale. Generalul Berthelot și ofițerii lui erau însă foarte mîhniiți că Averescu nu făcuse nici un gest de protestare față de cerința inamicului de a ne impune izgonirea lor. Dimpotrivă din toată atitudinea lui avea aerul aproape multumit că scăpa de el. E adevărat că relațiile dintre Averescu și Berthelot erau de mult încordate, dar un simț elementar de decență dacă nu de recunoștință națională ar fi trebuit să dicteze cu totul o altă atitudine șefului guvernului român. Familia regală și noi toți care colaboraserăm de un an și jumătate cu Berthelot, cu ofițerii și cu medicii francezi am căutat să facem tot ce ne-a stat în putință pentru a le manifesta caldă și recunoșcătoare noastră simpatie și să dăm despărțirii caracterul totodată sincer și mișcător pe care îl avea și ce cuvene să-l ajibă. În ziua plecării m-am dus cu Vintilă Brătianu să ne luăm ziua bună de la generalul Berthelot. Și el și noi aveam lacrimile în ochi. El ne-a îmbrăbătat, noi i-am exprimat toată gratitudinea noastră față de Misiunea franceză și de persoana lui. Și el și noi păstrăm nestîrbită credința în victoria finală a Aliaților dar nu puteam înlătura patetismul zilelor ce ne mai așteptau. Măr-

turisesc că seara n-am fost la gară la Socola. Știam că va fi lume multă și că prezența mea nu va fi observată de atîta prieteni, de care mă despărțisem dinainte nu numai cu toate formele protocolare dar și cu adevărată emoțiune. N-am regretat absența mea. Plecarea s-a făcut într-o atmosferă de explicabilă îndurerare. Aproape toată lumea plîngea. Regele și regiina dădeau prin prezența lor despărțirii toată solemnitatea cuvenită. Din nenorocire durerea plecării oficiale se amestecau cu prea multe dureri personale și unele din ele se manifestau cu prea puțină reținere. Aș fi preferat o altă plecare.

Oricum ar fi fost, pe cînd Berthelot și tovarășii săi porneau spre Franta, Marghiloman venea spre Iași. Războiul era sfîrșit, alte lupte înceauă și cu tragicele noastre destin trebuia acum să ne zbîrnă singuri.

1918 — Martie...

Marghiloman își constituie guvernul la 5 martie... Obiectivul pentru care Marghiloman fusese chemat la putere era semnarea păcii. În concepția regelui și a lui Brătianu menirea lui era să asigure pînă la pacea generală un modus vivendi acceptabil cu Puterile Centrale la discreția cărora ne aflam vremelnic de pe urma ieșirii din luptă a Rusiei. Dacă Marghiloman ar fi înțeles la ce se mîrginea rolul lui, acest rol de sacrificiu într-un interes superior de stat ar fi putut fi un rol demn de recunoștința națională.

Cu o desăvîrșită lipsă de simț politic, Marghiloman n-a priceput însă deloc rostul guvernării sale. Și-a închipuit că politica lui biruisce, că evenimentele au dat dreptate prevederilor lui, că soarta războiului e definitiv hotărîtă, că victoria Puterilor Centrale este asigurată. El venea la Iași în învingător și plecînd de la această credință, pe de o parte consimțea prin sfîrșirea lui va scăpa tot ce se mai poate scăpa după criminala politică a lui Brătianu și după ultimele îndemnări ale lui Averescu și ale lui Argetoianu — pierderi dealtminteri larg compensate prin unirea Basarabiei la care Puterile Centrale consimțeau și că va reînnoa astfel spre fericirea României firul tradiționalei noastre alianții cu Germania și cu monarhia austro-ungară. Iar pe de altă parte credea că nenorocitele României se datorau relei ei organizațiuni de stat și crizei morale prin care trece și prin urmare că datorită lui, chemarea lui providențială este să procedeze fără întîrziere la opera de refacere și de regenerare morală a țării. Proclama această neîncetată și pretutindeni, el sărmanul care în acele ceasuri nu era decît nenorocitul instrument și jalnică jucărie a armatelor inamice ce ocupau vremelnic România de pe urma unui război pe care de fapt chiar ele pierduseră speranța de a-l mai câștiga.

E adevărat că mai tîrziu cînd roata soartei s-a întors, cînd Aliații au câștigat războiul, cînd politica noastră a triumfat, cînd unitatea noastră națională s-a împlinit — Marghiloman a încercat să nege starea lui de spirit de atunci. A vrut să se infățîșeze opiniei publice postbelice ca omul care constient s-a jertfit pe altarul patriei. Noi care am trăit zilele de la Iași știm însă că nici prin minte nu l-a trecut lui Marghiloman să se considere atunci ca un sacrificat, el era convins, convins pînă în adîncul sufletului său că evenimentele au confirmat temeinicia politică pe care o preconizase și că de acum el trebuie să îndrepte ceea ce nebunia altora a stricat și să pedepsească pe cei ce alergînd după himera cuceririi Ardealului aruncaseră regatul României într-o neiertată calamitate. Sfîrșitul războiului mondial era atît de sigur pentru el încît nici nu admitea să cerceteze măcar ipoteze ale victoriei Aliaților... Marghiloman își pusese toate speranțele în Austro-Ungaria. El se considera omul Austriei, doar Czernin îl recomandase regelui. Și astfel ne era dat să asistăm la acest spectacol de necrezut și cu adevărat paradoxal: monarhia Habsburgilor slujind drept centru de gravitate a politicii unui prim ministru român în clipa însăși în care această seculară monarhie trosnea în toate încheieturile ei și în care conducătorii ei disperau de soarta și de viitorul ei.

„...Un nou Voievodat în Transilvania evului de mijloc...“

Interviu cu acad.
ȘTEFAN PASCU

— De la o vreme, cetatea eternă a neamului românesc, Alba Iulia, ne-a obișnuit cu descoperiri senzaționale pentru ceea ce arheologii, istoricii, oamenii de știință în general denumesc stratigrafia continuității noastre pe aceste pământuri...

— Într-adevăr, Alba Iulia este una dintre cele mai bogate zone, regiuni dacă vreți în sens geografic, mai prodigioasă în vestigiile istorice, de pe întreg cuprinsul țării noastre: din paleolitic până astăzi. O continuitate de viațuire se desprinde din cercetările de până acum și se îmbogățește, această cunoștință a vieții și continuitii, cu fiecare cercetare. Arheologia, firească, întregeste izvoarele scrise și unele chiar până la detaliul de sine stătător. Arheologia ca disciplină a istoriei; nu arheologia în sine, în sensul tehnicist al descrierilor dimensiunilor unui obiect descoperit sau al unei locuințe sau al altei creații omenești, ci arheologia ce dezvăluie valoarea istorică a descoperirii respective. Arheologii noștri au făcut pași importanți spre integrarea acestor izvoare atât de prețioase și atât de roditoare între celelalte, pentru ca, împreună, să ne dezvăluim tainele istoriei; mai ales pentru vremurile mileniului I, era noastră. Descoperirea de la Alba Iulia, din imediata vecinătate a municipiului de astăzi, este importantă, așa spune foarte important, tocmai pentru faptul că întregeste, pentru o vreme când izvoarele scrise trebuie completate, imaginea stăruinței și devenirii noastre; descoperirea aceasta zădărnicește încercarea unor, nu foarte buni prieteni cu adevărul științific, de a purta discuții contradictorii; împiedică apariția unor negații ale realității istorice evidente.

— Ce întregeste descoperirea aceasta?
— Este vorba de perioada postauriliană, cum se numește ea în istoriografie, adică perioada de după retragerea armatei și a oficialităților romane din Dacia. Este vremea tulbură a migrațiilor de populații care s-au perindat peste aceste locuri, și peste altele firește, și care au mărșăluit, au deranjat, au îngreunat cu alte cuvinte mersul, dezvoltarea liberă, pașnică și liniștită a societății din aceste părți. Această vreme face parte din istoria complexă a poporului de băștină, a poporului care a făcut productive meșteugurile respective, a poporului care nu și-a părăsit niciodată așezările, casele, gospodăriile, ci a continuat să trăiască cu mai multe greutate, în raport de intensitate a valurilor de migrație care au conviețuit cu poporul autohton. Migrațiile au fost trecătoare, încât metafora poetică „apa trece, pietrele rămân” se potrivește foarte bine istoriei acestei perioade și acestor locuri.

— Și care sunt aceste pietre care au rămas, această descoperire propriu-zisă; vă invităm s-o descrieți...

— Pietrele sunt dovezile statorniciei populației românești, daco-romane și apoi românești. În apropiere de Alba Iulia s-au descoperit anul trecut peste 500 de morminte. Anul acesta campania este în plină desfășurare. Campania de săpături, de cercetări. După estimări aproximative, încă atâtea morminte vor fi descoperite...

— Sunt tentat să vă întreb câte au rezistat în momentul când au fost văzute de lumina zilei, de lumina soarelui?

— Toate. Toate, fie că era vorba de incineratie, fie că era vorba de inhumatie. S-au păstrat, le-am putut ridica, specialiștii noștri le-au ridicat și o parte dintre ele au ajuns la un colectiv de la Iași, pentru analize antropologice. Pe măsură ce se descoperă altele, aceleași analize antropologice vor întregi informațiile și mai ales argumentele: pentru cunoașterea aspectului etno-cultural, pentru cunoașterea nivelului de dezvoltare al societății respective, din zona Mureșului mijlociu, care este o zonă cunoscută de toți cei ce au îndrăgit peisajul țării. O vale roditoare, străbătută de o apă curgătoare de importanță națională — este ca un imn al Transilvaniei. La oarecare distanță se află zona submontană și, apoi, cea montană; spre sud există zona de coline, deci o zonă care oferea oamenilor, colectivității umane, tot ceea ce era necesar pentru a desfășura o viață complexă.

— Arătând lumii aceste morminte, putem repeta întrebarea poetului din Transilvania... „Voi ce-aveți îngropat aici?”, pentru că noi iată ce avem îngropat aici...

— S-au dezvelit atâtea morminte, încât obiectele ce le însoțeau — obiecte din metal, unele din argint aurit, altele de aur, altele de bronz, altele din sticlă, ceramică, unele de calitate superioară, unele de import, toate acestea —, analizate antropologic permit în mod armonios și datarea și stabilirea etnicității celor înmormîntați.

— Și anume?

— Populația daco-romană și apoi cea românească. Fiindcă necropola despre care este vorba cuprinde morminte până în veacul al IV-lea, deci aproape un veac după retragerea aureliană. Apoi, din veacul al optulea până la mijlocul veacului al treisprezecelea. Și, așa vrea să adaug, o noutate de ultimă oră: în apropierea acestei necropole s-au descoperit așezări și alte morminte care fac legătura între veacul patru și veacul opt. Este, această revelație arheologică și antropologică, dimensiune în timp și coloană de continuitate neîntreruptă în aceeași vatră...

— ...Continuitate dovedită prin locuitorii acestor pământuri, prinoasele lor înscrise într-un generos papirus...

— ...O continuitate dovedită de acești oameni care s-au înmormîntat în apro-

pierea așezării. Sint incorruptibile aceste oseminte...

— Ce aspect al descoperirii mai poate fi socotit important?

— O necropolă cu asemenea densitate de morminte, cu inventarul de care aminteam, de valoare artistică și de valoare practică, de proveniență locală și uneori de import, permite și impune totodată o concluzie de cea mai mare însemnătate: populația din Alba Iulia, din fosta colonie romană, n-a dispărut cum s-a crezut. A continuat să trăiască viața urbană sau semiurbană. S-a spus în istoriografia noastră că odată cu năvălirea hunilor orașele s-au ruralizat, populația urbană s-a transformat în populație rurală, de agricultori, de păstori. Această teză este anulată prin descoperirile de la Alba Iulia, care dezvăluie, cum spuneam, o viață semiurbană cu un comerț intens. S-au descoperit și monede numeroase, ateliere meșteșugărești proprii și dezvoltate, specializate în prelucrarea metalelor, cu deosebire a metalului prețios din Munții Apuseni. Această formațiune — am deversat puțin ce aș fi vrut să spun mai târziu, dar voi relua —, această populație continuă să trăiască, să-și perfecționeze meșteșugurile, indeletnicirile, să ducă o viață în împrejurări mai grele, fără îndoială, în timpul migrațiilor, dar nici pe departe să se ruralizeze complet și cu atât mai puțin să dispară. Și trăia, apoi, și o populație rurală la marginea așezării, mai numeroasă neîndoios, în ce privește proporția numerică, o întreacă pe cea urbană și semiurbană. Dar și această populație rurală, acești țărani care de obicei trăiau și trăiesc în marginea orașelor, aveau legături întinse; și ocupațiile și indeletnicirile lor sint dovedite, fără puțință de tăgadă, de unele care s-au descoperit în necropolă: unelte agricole; și oase de animale, deci — agricultura și anexa ei, creșterea animalelor și păstoritul.

— Din acest punct de vedere putem să afirmăm că destinul istoric al neamului românesc a făcut ca, în 1600, spre pildă, Mihai Viteazul aici și nu în altă parte să se încoroneze domn al Țării Românești, al Ardealului și după aceea a toată Țara Moldovei...

— Argumentul în susținerea acestei păreri și acestei teze poate fi întemeiat pe densitatea așezărilor, fiindcă întreaga zonă a fost dens locuită totdeauna. Chiar din perioada în discuție, epoca migrațiilor, până acum se cunosc în zonă peste 80 de așezări. O zonă mănoasă în toate bogățiile pe care le poate produce pământul sau le poate conține pământul.

— Deci istoricul, deopotrivă cu demograficul, poate afirma că este vorba de o populație stabilă din generație în generație.

— Nici nu se mai poate pune la îndoială statornicia populației de aici. Fiindcă o necropolă cu 1.000, 1.200 sau 1.500 de morminte, la o densitate necunoscută până acum, nu e altceva decât un argument puternic, neîndoios cu privire la statornicia acestei populații.

— Cum vă gândiți, tovarășe academician, să valorificați această — dv. i-ați zis importantă, eu i-aș zice, nemaipomenită — descoperire arheologică și antropologică deopotrivă.

— Întii de toate eu numesc această descoperire voievodat. Un nou voievodat. Alături de cele cunoscute din Crișana, de cel al lui Menemur, care cuprindea teritoriile dintre Mureș și Someș, cu centrul în cetatea Biharea, de cel al lui Glad între Mureș și Dunăre, de al lui Ahtum, din Podișul Transilvaniei, de al lui Gelu, „Gelu dux Blachorum”, aflat între Porțile Meseșului și izvoarele Someșurilor, cu centrul la Dăbica. Un nou voievodat, al Albei, se conturează, spun eu, și continui să argumentez.

— Într-una din emisiunile noastre de la Radio București, „Memoria pământului românesc”, difuzam câteva argumente istoriografice, pornind de la documente descoperite recent la Budapesta și prezentate de arhivistul Andrei Caciora, privind oneji NOI în Transilvania; de data aceasta, văd cum arheologii vin să împlinescă argumentele existenței unui voievodat nou...

— Acest voievodat, după argumentele de până acum, se dovedește ca o prezență activă, adică cel puțin din veacul opt înapoi. Deci, stirile de până acum cu privire la existența voievodatelor românești, în veacul nouă și la începutul veacului zece, trebuie corectate.

— Insuși autorul cărții „Voievodatul Transilvaniei” trebuie să-și revadă paginile.

— Chiar și el, fiindcă orice știință se îmbogățește prin noi cercetări, prin noi descoperiri și mai ales pentru perioadele când arheologia furnizează aceste noutăți. Când a apărut primul volum din Voievodatul Transilvaniei, în 1971, nu se știa nimic despre existența acestor necropole de la Alba Iulia. Și nu numai necropole. Așa cum spuneam, o necropolă, de asemenea mărimă, de asemenea, bogăție, înseamnă o așezare foarte mare. Care, după estimări aproximative, fără îndoială, deocamdată, putea ajunge la cel puțin 5.000 de locuitori.

— Asta în secolul opt?

— În secolele VIII, IX, X, XI, în perioada aceasta de constituire a formațiilor politice. Poate 1.200 sau 1.500 locuitori numai din secolul VIII... Mărturia se întinde în timp. O așezare cu mii de locuitori este un lucru deosebit. Și, de aceea, socotesc că ea a fost cea mai

mare așezare pe care o cunoșteam până acum din Transilvania acelei vremi. Ca atare, și Voievodatul care-și avea centrul în această așezare trebuia să fi fost foarte important. Cel puțin tot atât de important ca și cele cunoscute până acum. Eu aș zice mai important. Și în ce privește cuprinderea, fiindcă marginile lui ajungeau până la Carpații Orientali spre răsărit, spre sud ajungeau până în Țara Făgărașului. Cuprindea Valea Mureșului mijlociu cum am spus, care include și altă cetate sau altă așezare întărită, de la Blandiana și care se numea Țeligrad, deci un grad, o așezare întărită. Și părerea mea este, iarăși deocamdată de cercetat, că și o mare așezare de la Mărești făcea parte din acest voievodat. Iar înspre apus ajungea până la Munții Apuseni, cuprinzând poate și o parte a acestor munți, care spre nord se învecinau cu Voievodatul lui Gelu.

— Putem întrevădea o comparație cu așezări din Europa acelor vremuri, pornind de la această densitate de populație...

— Între așezările din Europa trebuie să facem o deosebire. Între Imperiul Roman de Răsărit, sau ceea ce s-a numit odinioară Imperiul Roman de Răsărit și a devenit Imperiul Bizantin, și centrul și apusul Europei; în Imperiul Bizantin au continuat să existe așezări înfloritoare, cu o populație mai numeroasă decât aceea amintită de noi, sau cu mult mai numeroasă. De asemenea, și pe teritoriul fostului Imperiu Roman de Apus. S-au mai păstrat așezări importante, în Italia sau chiar în Gallia. Dar în zona aceasta a răsăritului european, după știința mea, o asemenea așezare încă nu s-a identificat. Ceea ce înseamnă că civilizația din aceste părți a fost cel puțin egală cu civilizațiile cele mai înfloritoare din vremea respectivă, că și acest voievodat, ca și celelalte, avea legături cu Bizanțul; legături economice și, firește, și politice și culturale, deci se integra în lumea sud-estului și centrului european.

— Cu alte cuvinte, nici o vicisitudine istorică nu poate dezminți continuitatea a ceea ce a purtat acest pământ din toate timpurile.

— Problema discontinuității, se știe foarte bine, a fost creată din motive politice. Și este susținută, cit mai este susținută, tot din motive politice. Imi vin în minte cuvintele lui Eminescu, scrise cam cu un veac în urmă: Nu întreb cine este omul care susține aceste lucruri, ci întreb ce urmărește acel om. Prin urmare, aspectele politice au fost evidente când s-a creat teoria lui Szulzer, lui Engel, lui Roesler, și ele au și acum la bază aceleași considerente. Sint teze speculative, anulate de fiecare descoperire sau serie de descoperiri, în care se integrează la loc de cinste și cu o putere probatorie atât de valoroasă și necropola și așezarea de la Alba Iulia.

— Vă mulțumesc.

IOAN ION DIACONU

Lucrețiu Pătrășcanu în două scrisori inedite

În anul 1929, tânăr avocat, abia înscris în baroul de Ilfov, Lucrețiu Pătrășcanu era preocupat de problemele sociale. Stimulat de ideile comuniste, le analiza în discuții prelungite cu alți prieteni și tovarășii de convinseri, cum reiese și dintr-o scrisoare ce o adresează fiicei lui G. Costa-Foru, cunoscut militant al „Ligii drepturilor omului” și apărător în importante procese intentate fruntașilor muncitorimii române.

Xenia Costa-Foru era invitată la un ceai împreună cu fratele ei... ca să punem în discuție — și bineînțeles să rezolvăm! — toate chestiunile sociale, filosofice, morale etc., etc. care nu și-au găsit soluția încă”. Redăm această scrisoare:

Stimată dudue Xenia,

Imi este permis să te invit pe mata și pe fratele matala. Marti seara la un ceai fără nici o pretentie la mine acasă? Vor fi cîțiva colegi de ai mei tineri, printre care și Ricu Stahl și vom avea ocazia, ca la un pahar de ceai, să punem în discuție — și bineînțeles să rezolvăm! — toate chestiunile sociale, filosofice, morale etc., etc. care nu și-au găsit soluția încă...

Așa am uitat „uzanțele” încît dacă învitația mea făcută în această formă ar atinge vreuna din ele sau vreo altă prejudecată ridicată la rangul de regulă de conduită în „societatea bună”, te rog să n-o iei în nume de rău... Eu am simplificat atîtea lucruri, încît simplificarea învitațiilor mi se pare cel mai puțin grav.

Cu deosebită considerație
L.D. Pătrășcanu
18 II 1929

A doua scrisoare era adresată chiar tatălui Xeniei, avocatului G. Costa-Foru, alături de care tânărul Lucrețiu Pătrășcanu se angajase în lupta comună pentru apărarea fruntașilor comunisti, implicați în procese ce se încheiau cu ani grei de temniță. Lucrețiu Pătrășcanu îi relatează lui G. Costa-Foru vizita făcută unui alt fruntaș al baroului, avocatul Lascăr Antoniu, care, deși fusese membru în guvernul Marghiloman (1918), era în permanență prezent ca apărător în multe procese intentate militanților comunisti.

Stimate domnule Costa-Foru, Rămăsese să vă anunțăm rezultatul vizitei noastre la Dl. Lascăr Antoniu. După un ceas și jumătate de discuție, Dl. Antoniu a refuzat președinția. Deși principial și tactic a fost tot timpul de acord, în discuția noastră, în fața unor

motive — motive și nu pretexte — de ordin personal am trebuit să renunțăm...

Ce am pierdut însă, mult stimat domnule Costa-Foru, în persoana Dumneavoastră am ferma convingere că nu vom putea găsi. Ori și cite încercări vom face...

Cu toată părerea de rău nu ne rămîne altceva decît să ne închinăm voinței Dumneavoastră.

Primiți asigurarea deosebitei mele consideratii

L.D. Pătrășcanu
18 II 1929

P.S. Pentru Miercuri 20/II mi-a venit mandat la Cabinetul VII, ca informator, în chestia Cheșnăului.

Președinția „Ligii drepturilor omului” a

fost propusă lui Lascăr Antoniu, desigur, pentru a sustrage această organizație progresistă vigilentei securității generale a statului. Dar bătrînul conservator a refuzat propunerea din motive de ordin personal, deși principial era de acord. Chestiunea a fost rezolvată prin preluarea de către G. Costa-Foru a președinției „Ligii drepturilor omului”. Interesant este și post-scriptumul scrisorii: Lucrețiu Pătrășcanu era chemat, cu mandat, la Cabinetul VII (Judecătorul de instrucție). Incepeau cercetările într-un nou proces al comunistilor. Organizarea apărării și-o asumase „Liga drepturilor omului”, în cadrul căreia G. Costa-Foru și Lucrețiu Pătrășcanu erau pionii principali.

N. VASILESCU-CAPSALI

Aceste două scrisori fac parte dintr-un lot de corespondență donat de N. Vasilescu-Capsali Muzeului de istorie din Bacău, cu prilejul inaugurării bustului lui Lucrețiu Pătrășcanu.

MUREȘ — JUDEȚUL CARE CREȘTE

Azomureș la puterea patruzeci

La început a fost Ucea. Apoi Piatra Neamț și Craiova, și Tirgu Mureș, și Slobozia, și Arad, și Bacău... Sigur, nu-i vorba aici despre succesiunea în timp a binecunoscutelor orașe, nici despre termenii ori factorii vreunei progresii oarecare. Atunci? Sînt factorii progresului chimiei românești, etapele „chimice” ale procesului de industrializare, sînt rezultatele cincinalelor — combinatele chimice. În „progresia chimică” românească **Azomureșul** a fost printre primii piloni ai producției integrate; integrată, adică preluînd materia primă brută, trecînd-o prin prelucrări succesive pînă la diversificarea maximă, pînă la ultimele consecințe posibile.

Producția chimică integrată — o definiție aridă, de dicționar? Se poate. Dar aici, la **Azomureș**, ariditatea dispăre, lumea mirifică a reacțiilor capătă contur material. La șapte kilometri de oraș, la combinatul chimic, cei patru atomi de hidrogen care îmbrățișează atomul de carbon și care, laolaltă, răspund la apelativul metan sînt siliți să devină vizibili și să-și uite numele pentru a primii de a oameii altele: azotat de amoniu, nitrocalcar, urec, îngrășăminte complexe NPK — garanții imbatabile pentru recolte viitoare generoase; dar și oxigen, azot, amoniac, acid sulfuric și — pentru prima dată în România! — melamină și chiar materiale fotosensibile.

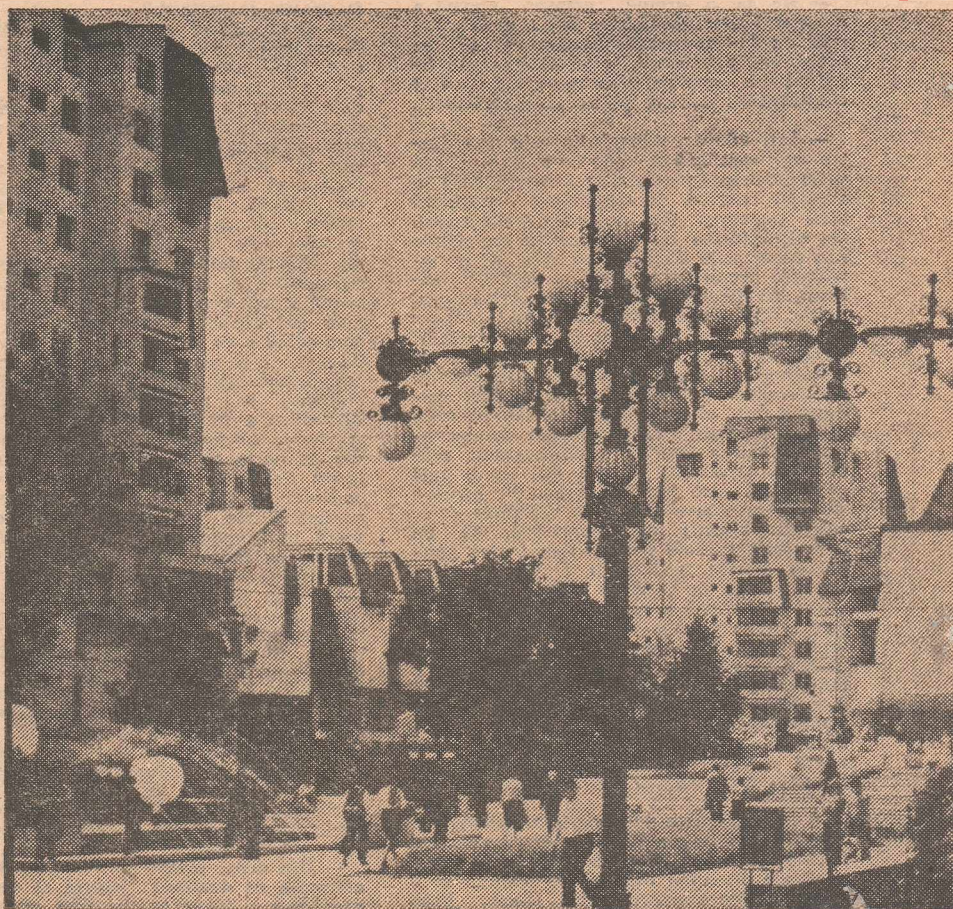
Privite de departe, coloanele de sinteză ale combinatului și hiperboloidale de două pinze ale răcitoarelor schimbătoare de căldură apar ca o uriașă orgă dominată, la rîndu-i, de uriașele „pipe” — mereu fumegînde — prin care se evacuează către țării furoarele galben-roșcate ale oxizilor de azot. În combinat, imaginea de pe rețină o concurează pe cea sonoră. Timp de douăzeci și patru de ore din douăzeci și patru de ore în atmosferă se filtrează ecourile adînci ale materiei. Încerc să-mi imaginez timbrul sonor al acestor locuri înainte de construirea combinatului. Să fi dominat vîietul vîntului? Țesătura filigranată a instalațiilor pare aici de cînd lumea. Deși înainte de 1962 aici se trudea la grădinarit. Pămîntul obliga la eforturi uriașe pentru cîteva kilograme de varză, de cartofi, de roșii... Prea puțin, comparativ cu gîndul că chiar acolo, în subsolul bogatului podiș transilvan, sutele de atmosfere ale gazului metan fuseseră lăse să lincezească în simplă potențialitate.

Trebuia intervenit și s-a intervenit. Consecvența politică de dezvoltare armonioasă a tuturor zonelor României a pus

în valoare și aici, la Tirgu Mureș, virtuți și rezerve nebănuite. Așa se face că astăzi, în perimetrul de mai multe zeci de hectare ale combinatului, s-au reunit aproape patru mii de inteligențe, hărnicii, voințe ferm hotărîte să facă totul pentru ca și străvechile ținuturi românești ale Mureșului să fie conectate la magistralele economice ale socialismului, să fie ridicate la nivelul vieții celei mai noi a țării. Iar dacă la Tirgu Mureș, în buza municipiului, au fost „sacrificate” pămînturi pentru amplasarea combinatului, respectivul „sacrificiu” are un efect mai mult decît generos: îngrășămintele chimice produse aici potențează de trei-patru ori forța de a fertiliza a fiecărui metru pătrat. Este ca și cînd, într-o exploatare extensivă, suprafața agricolă a României ar crește de același număr de ori!

— Să tot facem astfel de „sacrificii”, îmi spunea inginerul Dorel Popa, directorul general al combinatului, împreună cu care am răsfoit apoi „cartea producției”.

În 1962 pe poarta combinatului ieșeau primele produse destinate exclusiv consumului intern. Acum **Azomureșul** livrează aproape două milioane de tone de îngrășăminte anual, ceea ce înseamnă o producție zilnică în jurul a șase mii de tone. Rezultatele activității economice la jumătatea anului sînt meritorii: 21,5 milioane de lei producție marfă, 6,5 milioane lei producție netă și 3100 de tone substanță activă în îngrășăminte cu fosfor și potasiu — bineînțeles, toate fiind depășiri ale planului! Noutăți? Uite, chiar astăzi (15 iulie, n.n.) se încarcă de pe rampele combinatului primele cantități de melamină pentru export. Apoi fabrica de materiale fotosensibile care este pentru noi cea mai de vîrf investiție a cincinalului trecut. Producem materiale foto de o calitate foarte bună, spunem noi. Doriți confirmări? Știați că «Punga cu libelule» a fost primul film tras pe peliculă românească și anume produsă la **Azomureș**? Alte confirmări puteți primi de la medicul radiolog relativ la calitatea filmelor medicale, de la serviciile de control tehnic de calitate pentru filmul radiografic industrial, indispensabil gamagrafiilor (numai prin producerea acestui tip de filme țara economisește anual cam două milioane de dolari!). În septembrie pregătim lansarea pe piață a hîrtiei fotografice color... În general, trebuie să știți că ambiția noastră este ca în fiecare lună această fabrică să lanseze un produs nou (!) și că aici, la **Azomureș**, avem gînduri mari pentru chimia de mic tonaj. (Iar noi promitem cititorilor noștri, nu peste mult timp, un reportaj exclusiv de la această fabrică, mai ales că revista noastră a avut șansa să

fi prima publicație din presa centrală care a folosit filme și hîrtie foto produse la **Azomureș**, deci pentru prima dată în România! Și asta chiar pentru a prezenta imagini din județul Mureș. Ce-i drept, respectivele materiale au făcut parte din loturile destinate încercărilor, deci nu le căutați pe piață. Încă!

Priveam împreună cu directorul general instalațiile combinatului, pădurea de conducte. Nimic nu trădează complexitatea proceselor din interior. Aici metanul este încălzit, răcit, comprimat, destins, circulat și recirculat, pus în proximități premeditate, silit și chinuit să-și frîngă legăturile interioare, să și le refacă în arborescențe noi, după o logică nouă, logica chimizării agriculturii, logica bunăstării, logica marii industrie. Pînă ajungi însă să pătrunzi această logică trebuie timp, timp și curaj, timp și calificare. Trebuie să ajungi să vezi cu ochii minții ceea ce nu se vede, ceea ce se întîmplă în interiorul coloanelor, vanelor, conductelor; trebuie să înveți să citești aparatele de măsură și control, să deslușești pulsul instalațiilor. Pentru că absolut toate procesele sînt automatizate. **Azomureșul** este și singurul com-

binat din țară care dispune de o automatizare completă, de la cea convențională, pneumatică, pînă la circuite integrate, microprocesoare și chiar roboți industriali. Evident că o asemenea dotare tehnică nu poate fi stăpînită decît de oameni cu o pregătire pe măsură. Iar la **Azomureș** — ca peste tot, dealtfel — pregătirea aceasta nu s-a revărsat din cer, peste onor doritori; după cum la fel de știut este că nimeni nu se naște cu meseria în cap. Combinatul își instruieste oamenii în școli profesionale, de maștri, în liceele de chimie și chiar în Facultatea de subingineri care funcționează pe lingă întreprindere. Exemplul oferit cîndva a prins. Adică? Atunci cînd chimiștii **Azomureșului** au demarat la nivelul cerut a fost nevoie de un nucleu, de o mină de oameni serioși și excelenți profesioniști și care, în plus, să nu se opună unei eventuale dislocării. Și pentru că — așa cum am mai afirmat — la început a fost Ucea (orașul Victoria de astăzi), nucleul de bază a fost adus de la Ucea. Printre oamenii aceia: actualul director general, inginerul Dorel Popa, mecanicul Ion Năvodaru, inginerul

„Cea mai de preț realizare — munca înfrățită a tuturor fiilor acestor străvechi meleaguri”

(Urmare din pag. 1)

sînt necesare mai puțin de 95 de zile. Ceea ce merită însă a fi relevat e că a crescut ponderea ramurilor purtătoare ale progresului tehnic. Energetica, chimia, ramura constructoare de mașini și de prelucrare a metalelor, dețin împreună jumătate din producția industrială a județului. Într-adevăr, așa cum ați remarcat, industria județului a ajuns să dețină, în momentul de față, poziții fruntașe pe țară într-o serie de ramuri, subramuri sau la unele categorii de produse, cum sînt producția de carbid, de gaz metan și energie electrică, materiale de construcții ceramice, zahăr, confecții textile, mobilă, iar începînd din acest cincinal — odată cu finalizarea altor mari investiții — sintem, în țară, singurii producători de materiale fotosensibile, de melamină și bicromat de sodiu. Aceste mutații în structura pe ramuri, în ridicarea continuă a gradului de înzestrare tehnică a unităților au dus, cum era firesc, la creșterea eficienței economice, iar exportul (din totalul producției marfă realizate) a crescut de la 12 la sută în 1965 la peste 20 la sută în 1980, ponderea avînd-o mașinile, utilajele, mobila, îngrășămintele chimice ș.a. Sînt, toate, rezultate care în perioada 1981—1985 — cincinalul calității și eficienței — vor cunoaște noi dimensiuni, ne obligă la noi eforturi. Obiectivul nostru fundamental — să trăim din ce în ce mai bine și să ne bucurăm din plin de binefacerile civilizației moderne — presupune, înainte de orice, muncă. Și nu neapărat muncă mai multă, ci, în primul rînd, muncă mai bine organizată, mai rodnică, mai eficientă.

— În ce măsură considerați că toate aceste realizări sînt expresia resurselor umane și materiale reale de care dispune județul Mureș?

— Fără îndoială, dimensiunile cantitative și calitative ale procesului de înnoire

a vieții economice a județului Mureș au la bază punerea în valoare a marilor resurse umane și materiale de care dispunem. Ele reflectă marile posibilități creatoare pe care oamenii — de pe Mureș și Tirnave, români, maghiari, germani — le-au vădit dintotdeauna. Numai așa au putut fi dezvoltate sau construite importante obiective economice și social-culturale, între care unitățile **Metaletehnica** și **IMATEX** din Tirgu Mureș, **Nicovala** din Sighișoara, **Combinatul chimic** din Tirnăveni, **Întreprinderea de vase emailate** din Sighișoara, **Țesătoria de humbac** din Tirgu Mureș și altele. Dealtfel, modul în care ne-am onorat sarcinile și angajamentele asumate în cincinalul trecut, prin depășirea cu 8 miliarde lei a prevederilor de plan, atestă convingător potențialul de care dispunem. Iată, pentru a pune în valoare potențialul de gîndire tehnică, **consultarea oamenilor muncii** — prin discuții pe colective de muncă, consfățuirii, realizarea de studii pe probleme — a dat rezultate deosebite în organizarea producției și a muncii. Sporurile de care aminteam sînt în legătură directă cu acțiunile **Banca de idei**, organizată la Combinatul chimic din Tirnăveni, **Întreprinderea Nicovala, I.P.L. „23 August”** și altele, cu antrenarea consilierilor de control muncitorească în descoperirea rezervelor interne la **Întreprinderea chimică Prodcomplex și I.F.E.T. Reghin** și, bineînțeles, cu **concursurile de creație tehnică** din cadrul Festivalului național „Cîntarea României”. Cele 72 de cercuri, create în cadrul festivalului, și 17 inițiative — cu 39 000 participanți — s-au concretizat, pe plan economic, în 317 inovații și 17 invenții, a căror valoare a însumat, în cincinalul precedent, 65 milioane lei. Dar oamenii muncii din județul Mureș, fără deosebire de naționalitate, asociază aceste înfăptuiri numelui tovarășului Nicolae Ceaușescu, gîndirii sale clarvăzătoare, acțiunii cetezătoare a celui de al cărui sprijin organizația noastră județeană — ce numără peste 90 000 comunisti — s-a bucurat pas cu pas în soluționarea tuturor problemelor cu care ne-am confruntat.

— Dar agricultura? V-am ruga să-l faceți o scurtă caracterizare, sub o dublă

incidență: a) prin prisma rezultatelor actuale; b) prin prisma sarcinilor trasate de tovarășul Nicolae Ceaușescu la sesiunea de lucru pe probleme de agricultură de la Brașov, din 9 ianuarie a.c.

— Dezvoltarea industriei a mers mină în mină cu dezvoltarea agriculturii, sprijinul material acordat de stat reflectîndu-se, în primul rînd, în creșterea bazei tehnico-materiale, în producțiile înregistrate. Și, în această privință, datele statistice sînt elementele cele mai convingătoare: iată, anul trecut au revenit, în medie, 63,4 hectare la un tractor, față de peste 100 hectare în 1965. Creșterii gradului de mecanizare și, concomitent, a celui de chimizare, extinderii irigațiilor și a lucrărilor de îmbunătățiri funciare, profilării pe ramuri, subramuri și specialități și dezvoltării complexelor zootehnice de tip industrial li se datorează, în principal, importante sporuri ale producției vegetale și animale. În multe unități ale județului, cum sînt întreprinderile agricole de stat Seuca și Iernut sau cooperativele agricole Săulia, Cucl, Balda și Nazna, și nu numai aici, producțiile medii la hectar de 5 000 kg grâu, 8 000 kg porumb boabe și 60 tone sfeclă de zahăr au ajuns, și în condiții de neîngrijire, să fie un lucru obișnuit. Și ca să rămîn, în continuare, la cifre, iată un alt exemplu cit se poate de concludent: numai întreprinderea Avicola din Ungheni — unul din numeroasele complexe de tip industrial — produce anual de 4,6 ori mai multă carne de pasăre și de 3,4 ori mai multe ouă decît realiza întreaga țară în unitățile agricole de stat ale anului 1960. Mutațiile cantitative petrecute în agricultura mureșeană au generat, cum era firesc, salturi calitative de la un cincinal la altul. În cincinalul 1976—1980, contribuția județului la aprovizionarea cu alimente a populației și a industriei cu materie primă de origine agricolă și zootehnică a fost mai mare, față de cincinalul precedent, cu 226 mii tone cereale, 443 mii tone sfeclă de zahăr, 52 mii tone de legume și cartofi, 62 348 tone de carne și 2 183 mii hl lapte de vacă. Dealtfel, pentru rezultatele obținute în sporirea efectivelor de animale și a producției acestora, județul Mureș a fost răsplătit cu „Meritul agricol clasa I”,

POEȚI MUREȘENI

Ceea ce pînă ieri

semf galoapează singurătatea în seana înaltă a secolului există și constată că mai ai în posesie tinerețea întîmplările curg pe banda rulantă a zilei dramele fac suportabile durerile proprii.

subiect de continue comentarii timpul rămîne un punct de vedere ceea ce pînă ieri putea să îți pară ciudat nu mai miră pe nimeni în vînturi grase incolțește sămînța speranței

un gest o bucurie mărunță învie imagini deopotrivă se pîrguie pe domeniile posibilului amenințarea și șansa.

ION DUMBRĂVĂ

Urme pe nisip

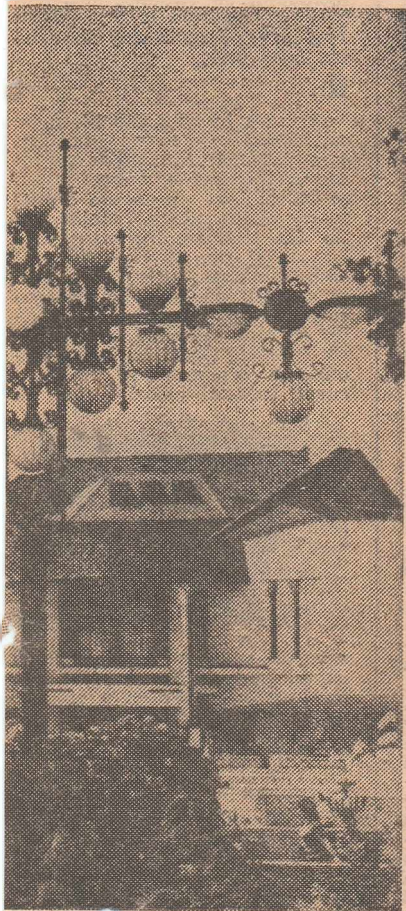
Eram liber ca un năvod întins la soare, Trecea prin mine orice, oricine, Mersul elipei, al păsării, urmele pe nisip ajunseseră oameni mari deja, de cînd tot veneau.

În poem n-am mai rămas decît noi, ultimul vers avea valuri la picioare Și deodată n-am mai văzut nimic de atîta orizont

(Din grupajul „De teama zăpezilor de altădată”)

MIRCEA DUCA

ARMONIOS ȘI FRUMOS ÎN INIMA ȚĂRII

mut Ambrozius, maistrul Vasiliță...
acești oameni au pus ei înșiși bazele
și „școli”, ai cărei „absolvenți” fac acum
alia altor combinate chimice din Româ-
nia. În acest sens se poate afirma, fără
întâ de tăgadă, că la Azomureș virtuți-
muncitorești au sporit și sporesc ne-
menit valențele chimiei românești, ca-
ritatea ei de a crește conform progr-
lor țării. Fiindcă, iată, combinatul de
malul Mureșului a primit oameni, dar
și dat oameni. Și încă de primă mări-
re: inginerul Valeriu Platon este director
combinatul de îngrășăminte chimice din
bozia; inginerul Paul Turcu este tot
ector, dar la combinatul de la Bacău; in-
inerul Tiberiu Bota este inspector în
Ch.; economistul Petrică Henteș este
abil șef la Metalotehnica... Seria exem-
lor ar putea continua. Ceea ce-i unește
toți acești oameni este că înainte de a
ceea ce au devenit — adică vajnice ca-
de conducere — ei au lucrat în in-
stalațiile Azomureșului. Ceea ce eviden-
ză și capacitățile nucleului îndrumător,
colectivului comunist. Pentru că munca
creativă a comunistilor de la Azomureș

se recunoaște în calitățile oamenilor.
Energiele, reacțiile care au loc în instala-
ții comunică, ca printr-un fluid nevăzut,
cu oamenii. Aceștia influențează instala-
țiile, le perfecționează într-un permanent
dialog om-instalație, de fapt om-om, căci
omul decide — totul într-o ascensiune ra-
pidă. Rezultatul este cel scontat, adică cei
care cresc sint oamenii, spre binele lor și
al locurilor de muncă pe care le servesc.
Așa se face că Hortensia Oprea a ajuns
să fie considerată ca fiind cea mai bună
laborantă din combinat, iar despre oameni
precum tehnicianul Ștefan Gherman, de-
spre operatorii chimiști Ioan Komesz și
Emil Viciu, ca și despre maiștrii Ioan Taf-
lan și Vasile Nemeș am constatat la fața
locului că se vorbește numai în superla-
tive...

Lucrând cu astfel de oameni și se pare
normal să notezi o anumită afirmație a
directorului general: valoarea gazului met-
tan este aici, în combinat, crescută de
patruzeci de ori! Deci, dacă ar fi fost fol-
osit drept combustibil, respectivul gaz ar
fi reprezentat o valoare de patruzeci de
ori mai mică. Expresia „arde gazul de
pomană!” are în ea — pe lângă nota iron-
nică, caustică chiar — și o undă de amă-
răciune reală. Numai că, hotărât lucru: la
Tirgu Mureș gazul nu se mai arde de
mult, se valorifică! Un spor de asemenea
proporții nu s-ar fi putut obține dacă va-
loarea oamenilor, capacitatea lor de mun-
că n-ar fi crescut înzecit față de cea ini-
țială.

...Vă amintiți? La început a fost Ucea.
Și Ucea a fost o victorie și orașul acela a
fost numit chiar așa — orașul Victoria. Au
urmat Săvineștii și Roznov. Apoi Borzeștii
și Suceava, și Brăila, și Craiova, și Tirgu
Mureș, și... Ceea ce cindva a fost simplă
filă de program s-a transformat în reali-
tate. Azomureșul are acum ambițioase pro-
grame pentru chimia de mic tonaj.

B. MIRCEA ■

Un
voievod
al
transilvănenilor
și al
ideilor
de
libertate

Cronica vieții pentru toți

Ne scrie „indignat de această penalizare”
și semnează Tilișca Corneliu, soțul gestio-
nerei Ana de la cooperativa de consum
din comuna Daneș. Despre ce este vorba?
Iată ce ne răspund cei care au investigat
cazul: „Organele locale au dispus ca toți
oamenii muncii încadrați în întreprinde-
rile și instituțiile de pe raza comunei să
participe la culesul porumbului” — scri-
soarea este prima dintre cele zece care
ne-au parvenit de la începutul anului și
pînă la 15 iulie, din județul Mureș. Și
continuă: „T.A. cu toate că a spus că se
va prezenta la lucru nu a fost nici acolo,
nici la magazin. În aceste condiții s-a
aplicat penalizarea de 5 la sută”. Nimic

mai clar și mai drept de vreme ce și le-
gea susține același lucru. Referitor la re-
clamația dv. vizind modul în care sînt a-
probate concediile de odihnă, vă putem
informa că atît în 1979 cît și în 1980 soția
dv. a „beneficiat de 16 zile de concediu de
odihnă, luînd și un avans de concediu”.
Pe scurt, pentru dv. și alții asemenea: la
Flacăra nu are dreptate cine scrie primul,
ci exclusiv cine are dreptate. Ioniță
Gheorghe din Brașov, str. Hărmanului nr.
25, ne sesizează că Matiaș Ștefan, respon-
sabilul cantinei restaurant din Sovata este
un „abuziv” și un „patron”, deoarece ar
avea „oameni sus puși”. Afirmațiile le în-
tărește cu relatarea unor fapte la care ar
fi fost martor. De rezolvarea epistolei s-a
ocupat economistul Gh. Ghibeanu de la
U.J.C.C., Salath Anton, președintele sindi-

catului de la I.C.F. Sovata, și Bardoși Iosif,
președintele cooperativei de consum din
Sovata. Cum au cercetat? S-au dus la
Matiaș Ștefan, l-au întrebat dacă-i just
ce se spune despre persoana dumisale,
iar răspunsul — intuși?, scris și oral —
a fost că nu, adică nu, sigur nu. Drept
pentru care colectivul sus-zis ne-a răs-
puns: „Menționăm că cele relatate în
sesizare nu corespund realității”. Bineîn-
țeles că așteptăm un răspuns serios. Moș-
neag Silvia din Iernut, str. Mihai Emines-
cu nr. 16: Aveți dreptate, hidroizolația
blocului dv. a fost executată rău. S-a or-
donat refacerea lucrării pe banii vinova-
ților. Radu Eugenia din Sighișoara, str. 7
Noiembrie nr. 69: Locuința ați primit-o,
dar nu pentru că v-ați plins redacției noas-
tre, ci pentru că erați pe listă.

Nilibrare

ii stau
iște stilpi
o simetrie
ietrită

ul însă
-i oglindește
e mișcă

el doar
unde viața
e isaj

HELLMUT SEILER ■

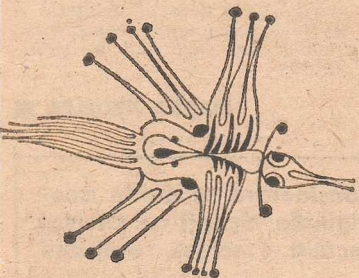
nal

că aș avea nervi de sîrmă ghimpată
ii simt, innebunit de ei;

l se comprimă fulgerător
evine trecut,
învățat să nu ne mai apărăm
ici un fel și am uitat;
ii noștri au învățat să plîngă
subtil și-și transportă lacrimile
olo de natură,
o deltă volatilă;

ria
aproape fără civili.

KOCSIS FRANCISKO ■

iar pentru rezultatele de ansamblu ob-
ținute în agricultură i-a fost conferit
Ordinul „Steaua Republicii Socialiste
România, clasa a III-a”. Pentru noi,
aceste înalte distincții au constituit
un puternic imbold în valorificarea
superioară a condițiilor de care dis-
pune agricultura mureșeană, în scopul în-
făptuirii exemplare a sarcinilor stabilite
de secretarul general al partidului la con-
sfătuirea de lucru de la Brașov și cu pri-
lejul vizitei sale de lucru în județul Mu-
reș. Situația în centrul atenției o mai de-
plină și rațională folosire a pămîntului,
aplicarea accentuată a tehnologiilor mo-
derne, care să asigure, față de cincinalul
precedent, sporirea producției de cereale
cu 712 mii tone, cu 658 mii tone la sfec-
lă de zahăr, cu 225 mii tone la legume, cu
162 mii tone la fructe. Referindu-mă la
sectorul zootehnic, în care județul Mureș
a acumulat o bună experiență, Comitetul
județean de partid a adoptat un program
concret de măsuri în domeniul amelioră-
rii efectivelor de animale, îndeosebi a ra-
sei de taurine Bălțața românească, sub
directa coordonare a Stațiunii de cercetări
zootehnice din Tirgu Mureș. Avem în ve-
dere ca, la sfîrșitul acestui cincinal, secto-
rul zootehnic să realizeze 50—80 la sută
din producția globală agricolă. Efectivele
de animale vor sporii cu 62 mii bovine (din
care 31 mii vaci și juninci), cu 79 mii por-
cine și 135 mii ovine. Sînt obiective întru
total realizabile. Avem aproape 100 mii
hectare pășuni, iar pe cele 35 mii hectare
pășuni în complex obținem, și în acest
an, peste 15 tone de masă verde la hectar.
Măsurile luate ne dau garanția că, față de
cincinalul precedent, în 1985, județul Mu-
reș va livra mai mult la fondul pieței cu
153 582 tone de carne, 4 262 mii hl lapte de
vacă, 24 mii hl lapte de oaie și 1 740 tone
lînă. Acestea, ca și alte bunuri produse
suplimentar (cereale, plante tehnice, fruc-
te, cartofi) vor duce la realizarea încă în
acest cincinal, a unei producții globale
agricole de 10 005 lei pe locuitor, județul
Mureș asumîndu-și, astfel, o contribuție

însemnată la ridicarea nivelului de trai al
întregului nostru popor.

— Ce ne puteți spune despre potenția-
lul științific al județului Mureș? Care
este poziția județului în ierarhia națio-
nală a valorilor științei și tehnicii? Dar
pe plan internațional?

— Ca un corolar firesc al realizărilor
pe planul vieții materiale se înscriu cele
din planul vieții științifice. Municipiul
Tirgu Mureș, denumit și „oraș al școlilor”,
își sporește renumele de centru cultural
și științific. În școlile sale superioare
(I.M.F., Institutul de învățămînt superior
și Institutul de teatru „Szegedyögy Ist-
van”), cursurile și seminariile desfășurate,
după opțiuni, în limba română sau
maghiară, sînt urmate de peste 2 500 de
studenți, care, sub conducerea cadrelor
didactice, desfășoară o susținută activitate
științifică. Totodată, județul Mureș dispu-
ne de o largă rețea de instituții științifi-
ce specializate, între care Baza de cer-
cetări științifice a Academiei R.S.R., Cen-
trul de științe sociale, filiala Metaloteh-
nica a centrului de cercetări științifice și
inginerie tehnologică a Centralei Indus-
triale de utilaje pentru industria ușoară,
Stațiunea de cercetări zootehnice, Centrul
de științe medicale, Comisia de cercetare
în domeniul plantelor medicinale s.a. Tot-
odată, cercetarea științifică uzinală (din
marile unități economice) a cunoscut un
puternic avînt. Fără îndoială, știința mu-
reșeană, ca parte integrantă a științei
românești, și-a cîștigat un binemeritat
prestigiu național și chiar internațional.
Iată numai două exemple: a) ca o recu-
noaștere a prestigiului școlii medicale
mureșene, la Tirgu Mureș a fost organi-
zat primul Congres internațional al som-
nului; b) Procedul de carboniturare la
temperatură joasă în atmosferă controlată
și procedul de niturare moale în baie de
sare — realizate de cercetătorii de la
Metalotehnica — au fost medaliate cu aur
la Viena și, respectiv, cu argint, la Gene-
va, la Salonul internațional de invenții și
tehnică nouă. Sînt realizări, brevetele ca
invenții, care au impulsivat activitatea
de export și chiar vînzarea de licențe în
R.F.G., R.D.G., R.P., Ungară ș.a. Sînt
fîrește, numai două exemple, căci tabloul

rezultatelor cercetării științifice efectuate
în județ de cercetătorii români, maghiari
și germani s-a îmbogățit an de an cu noi
rezultate, pe măsura transpunerii în viață
a sarcinilor ce revin județului din Pro-
gramul partidului de făurire a societății
socialiste multilateral dezvoltate și înal-
tare a României spre comunism.

— Din cele spuse pînă acum reiese că
tot ce s-a obținut pînă în prezent se da-
torează muncii înfrățite a locuitorilor
acestor ținuturi românești și clarviziunii
liniei politice a Partidului Comunist Ro-
mân. Ce se poate spune despre viața spi-
rituală a locuitorilor județului Mureș?

— Într-adevăr, așa spune că cea mai de
preț realizare este frăția tuturor locuitori-
lor acestor străvechi meleaguri românești.
Tot ce s-a înfăptuit, cu deosebire în ulti-
mii 16 ani, în viața spirituală a județului
Mureș, veche vatră de cultură și civili-
zație, este nemijlocit legat de numele se-
cretarului general al partidului, de fapta
și gîndirea sa de conducător încercat al
întregii națiuni pe calea progresului și
bunăstării. Județul nostru se bucură de
suportul unei îndelungate tradiții istorice
și culturale, etnografice și artistice popu-
lare — zestre păstrată și valorificată pe
o treaptă superioară în anii socialismului.
Organizarea unor acțiuni ca Dansul fecio-
rilor la Saschiz, Tîrgul fetelor la Gurghiu,
Festivalul dansului bătrînesc, Tîrgul por-
tului popular la Ruși Muntii — ca să
amintesc doar cîteva — reprezintă tot
atîtea prilejuri de punere în valoare a
tezaurului folcloric al românilor, maghia-
rilor și germanilor din diferite zone
ale județului. Pe fondul acestei
tradiții, rețeaua de instituții artistice
— Teatrul Național (cu două secții), An-
samblul artistic „Mureșul”, Teatrul de
păpuși, Filarmonica, Asociațiile scriitori-
lor și filialele Mureș ale Uniunii compo-
zitorilor și Uniunea artiștilor plastici —
conturează alături de ziarele și revistele
în limbile română și maghiară imaginea
unui județ în care cultura, spiritualitatea
crează minunate condiții de afirmare a
personalității umane, a unei noi civilizații
pe pămîntul României.

„Mă refer la articolul apărut în revista Flacăra din 9 iulie intitulat **Generația mea știa să facă litere frumoase**. Vă trimit o felicitare primită de fiica mea din partea învățătoarei pensionare **Natalia Busneanu**, în etate de 84 de ani. Fiica mea i-a fost elevă într-o comună din județul Botoșani. Dăscălița a învățat copiii acelei comune 40 de ani... I-a învățat să scrie cu tocul și penița. Iar caligrafia era obiect de bază în școlile normale. De aceea, scrisul dragei noastre **Natalia Busneanu** este, și acum, atât de elegant, de plăcut privirii.“ (Maria Bălan, str. Tudor Argezei nr. 11, București)

Consiliul popular al sectorului 5 ne răspunde: **Maria Pandele** din București, str. Sfinții Apostoli nr. 21, solicită repartizarea locuinței din str. Izvor nr. 3, motivând că spațiul ce-l deține în prezent este necorespunzător. Din verificările efectuate a rezultat că petiționară deține un spațiu la subsolul imobilului, inundaibil. Biroul permanent, în ședința sa de lucru din 20 iunie 1981, a aprobat închirierea locuinței solicitată de **Maria Pandele**.

„Contractul cu furnizorul nostru de apă caldă și rece (G.I.G.C.L. Constanța) precizează la Art. 1 pct. a că pentru blocurile L 1 - L 9 ce constituie asociația noastră de locatari (480 de apartamente) se vor furniza anual 242.400 mc de apă, adică ar trebui distribuită 24 de ore din 24. În realitate la etajele III-IV apa rece ajunge doar dimineața până către ora 9, la prinz circa 1 oră și seara între 18.00-20.00. Apa caldă apare doar... incidental, poate două, trei ore pe zi. Rezultă că acest contract nu este respectat de către G.I.G.C.L. În schimb vă asigurăm că se respectă „cu sfințenie“ incasarea contravalorii prezumtivei cantități de apă. După părerea noastră, G.I.G.C.L. trebuie să reia imediat distribuția normală a apei, iar sumele incasate pe nedrept să fie restituite asociațiilor de locatari. Cerem, oare, ceva ieșit din comun? (Sorin Colda, administrator Asociației de locatari, str. Oborului nr. 52, Bl. L 1, sc. D, ap. 80)

„În ziua de 11.07.1981 mă deplasam de acasă, împreună cu soția mea, în autobuzul cu număr de circulație 31-Cj-8214, spre autogara de călători. Doream să ajungem la părinți, la țară, dar spre surprinderea noastră șoferul nu a mai oprit în stația la Piața Victoriei, continuându-și drumul până în Piața Cipariu, cu toate insistențele noastre și ale altor călători. În schimb, ne-a răspuns batjocoritor „să ne mai plimbăm și pe jos“. Astfel, am fost nevoiți să apelăm la o mașină de ocazie ca în cele 10 minute cit mai aveam la dispoziție să ajungem mașina I.R.T.A. V-am scris aceste rânduri pentru a afla părerea dv. despre acest șofer al L.J.T.L. Cluj de pe linia nr. 7. Situația s-a petrecut în jurul orei 16.20.“ (Iuliu Baldi, Aleea Rășinari nr. 4 Cluj-Napoca)

(N.R.: Părerea noastră, stimate tovarășe Iuliu Baldi, este că, dacă va mai sfătui și pe alții să se plimbe pe jos, după ce au achitat biletul de călătorie, s-ar putea să i se întimplă chiar dumnealui așa ceva: plimbări pe jos, și gânduri mai blinde...)

Inspectoratul școlar al municipiului București: Privind scrisoarea tov. **Ioan Chițu**, profesor la Liceul sanitar București, vă facem cunoscut: din referatul Liceului sanitar reiese că prof. **Ioan Chițu** a primit adevărata solicitată, după cum urmează: la data de 1 aprilie 1981 adevărata nr. 517; la data de 9 aprilie, adevărata nr. 595.

„În satul Nucșoara din com. Posești, jud. Prahova, pe șoseaua județeană, se află o clădire de frunte în trecut, care acum a ajuns o ruină jalnică, oferind o imagine deprimantă localnicilor și turiștilor. Este vorba despre fosta primărie, rămasă liberă după mutarea în comuna Posești, căreia trebuia să i se dea de atunci o întrebuințare, că nevoi erau destule: dispensar medical, atelier școlar, agenție poștală etc. A venit apoi seismul care i-a provocat unele avarii. S-ar fi putut remedia, fără mari cheltuieli. Deși în diferite ședințe s-a cerut să se dea atenție acestui bun obșteșc construit cu greu și sacrificii de înaintași, deși s-au schimbat primari la conducerea comunei, deși trec zilnic pe lângă această ruină, până acum nimeni nu se

sesizează de această imagine deplorabilă din mijlocul satului.“ (Ion Gh. Stănică, învățător pensionar, satul Nucșoara, județul Prahova).

„Mă numesc **Gheorghe Olteanu** și locuiesc din anul 1949 în Bd. **Gheorghe Dimitrov nr. 115**, București. De circa 25 de ani, lângă mine, la nr. 111-113, a luat ființă gara I.U.T., iar de 15 ani au făcut o magazie sau depozit, unde, printre altele, se depozitează **tuburi de oxigen**. Depozitul este făcut în peretele casei pe care o locuiesc fără a avea distanța de 1,5 m de perete. În fiecare dimineață la orele 7.00 se încarcă tuburi de oxigen spre a fi duse la locul de muncă. În aceste ore, vă închipuiți frica pe care o am: dacă unul din manipulanți are miinile nenuroase, se poate întimpla nenorocirea. Am căutat să stau de vorbă cu tovarășul director al acestei întreprinderi, însă nu s-a putut, secretara a rămas chiar surprinsă că pentru asemenea lucruri vreunul să stau de vorbă. Am muncit 50 de ani, am făcut muncă de uzină și de șantier, sint conștient de ce s-ar putea întimpla!“

Consiliul popular al județului Dimbovița ne trimite următorul răspuns, referitor la scrisoarea tov. **Ghiță Gheorghe** din Moreni, care cerea o aprobare pentru reconstrucția casei: Te-enul pe care se află locuința veche a socrilor petiționarului (unde acesta locuiește în prezent) se situează în afara perimetrului constructibil al orașului. S-a stabilit cu Consiliul popular orașenesc să i se atribue petiționarului o suprafață de 100 mp în cadrul perimetrului orașului, unde să-și construiască o locuință personală, conform prevederilor legale din domeniul sistematizării și disciplinei în construcții.

„Întrucât Bucureștii au crescut în întindere, înființându-se noi blocuri de locuințe și noi artere, în ultimul deceniu, necesitatea tipăririi unui ghid al Capitalei se impune în prezent, mai ales că vechiul ghid a apărut în 1969 și este cu mult depășit. De asemenea, odată cu schimbarea numerotării mijloacelor de transport în comun, I.T.B.-ul ar putea lua inițiativa tipăririi unui pliant însoțit de o hartă, cu toate traseele parcurse de vehicule, pentru buna orientare a publicului călător, care în prezent se descurcă foarte greu.“ (Alex. Cristea, Șos. Giurgiului nr. 67-77, sector 4, București)

„Eforie-Sud este o stațiune cit se poate de agreabilă. Se înțelege, n-o să găsești aici rafinamentele Mamaiei sau ale Olimpului - să spunem. Dar efortul de a le imita, la cote mai modeste, e sesizabil. Numai că, pe strada Ștefan cel Mare, nr. 7, pe fațada unei clădiri este prinsă o firmă pe care scriu cu litere albe ca spuma valurilor pe fond albastru ca apa mării: **I.H.R. Eforie-Sud, Casa se odihnește Olga Balciu**. Textual. O fi o eroare a I.H.R.? Se poate! Da, dar eroarea asta stă cam de multșor acolo. Adică nu mai e errare, ci perseverare.“ (E. Dascălu, Șos. Giurgiului nr. 67-77, București)

„Încă din 1979 unitatea de construcții I.C.A.B. a efectuat lucrări de canalizare pe str. Pietrosului. Deși ar fi trebuit ca la închiderea șantierului să ridice și materialele neutilizate, unitatea în cauză a nesocotit această obligație, lăsând mormane de piatră, pământ, transformând astfel strada într-un teren accidentat. Dacă pentru unitatea respectivă risipa avutului obșteșc este privită cu indiferență, pe noi, locatarii acestei străzi, ne afectează grav.“ (Vasile Pantelimon, str. Pietrosului nr. 19, sect. 3, București)

(N.R.: Vă rugăm să ne credeți, ne bate gândul să scriem: nu ridicați materialele, lăsați în urmă gropi și fiare ruginite, poate se va întimpla invers!)

Mă numesc **Milanovici Sanda**. Sint născută în București, sint un om al muncii apreciat (responsabil agenție în cadrul Filialei C.E.C. Sector I) și mamă a doi copii, două fetițe în vîrstă de 12 și respectiv 8 ani. Un complex absurd de împrejurări m-au adus în situația de a pierde simultan și buletinul de București și - cine știe? - chiar serviciul. Spun un complex absurd de împrejurări întrucît n-am greșit cu nimic pentru a ajunge în această situație dis-

perată din care nu știu cum să ies. Domiciliul stabil din Capitală, al părinților mei, a dispărut la cutremur. În acea vreme eu locuiam cu soțul meu într-un apartament făcînd parte din organizarea de șantier a Trustului de instalații și automatizări București. O nouă locuință, deci, n-au primit decît părinții mei. Doi ani mai tirziu, căsătoria s-a desfășurat din vina exclusivă a soțului și prin hotărîrea Judecătoriai sectorului 3 mi s-a atribuit apartamentul în care locuiam, mie și celor două fete ale mele. Decizia a devenit imposibil de pus în aplicare din motive lesne de înțeles: nemaiconvențin_d cu încadratul său, întreprinderea are tot interesul să mă evacueze din locuință, fiind dreptul ei. Din punct de vedere legal are și modalitățile convenite s-o facă, iar eu n-am cum să mă împotrivesc. În curînd, buletinul de identitate va expira. Întrucît n-am locuință stabilă, deși născută în București, practic nu am acte de identitate pentru orașul meu natal. La serviciu figurez pe poziția 1 pe lista de prioritate, dar situația în care mă aflu a devenit dramatică, fiind somată cu evacuarea. Vă rog îndrumați-mă încotro s-o apuc și pe cine să mai sesizez.

Ne scriu locatarii imobilului din str. Traian nr. 40, sector 3: „Vă supunem atenției modul de comportare al „vecinei“ noastre, **Vlad Valerica**, stabilită în București cu viză de flotant, care a primit locuință provizorie din fondul locativ de stat la adresa de mai sus. În ziua în care s-a mutat a și încălecat încrederea acordată, în sensul că a spart zidul despărțitor dintre cele 2 case libere rămase prin decesul Elisabetei Bratu și al lui Zoltan Voinea. Rezistența clădirii a avut de suferit. Mai departe... s-a prezentat în imobil cu 3 persoane (2 copii și un concubin), continuînd seria abuzurilor față de normele de conviețuire: nu plătește deratizarea, nu plătește apa, motivînd că nu-și poate aduce oficial concubinel, acesta avînd locuință proprietate personală... În concluzie, trebuie să plătim noi cotele de întreținere, iar atunci cînd îndrăznim să le cerem de la dînsii, răspunsul este o atitudine huliganică: injurături, amenințări cu bătaia, motivînd că dînsa are certificat de la Spitalul Central și are voie să sară la bătaie fără ca nimeni să-i facă nimic. Copiii se poartă așa cum au fost „educați“: aruncă în noi cu pietre, amenință, ies cu cuțite la briu. Sintem locatari vechi - unii din noi locuim aici, în corpul B al imobilului, de 50 de ani. Vă rugăm să ne sprijiniți, să faceți publică această atitudine, să puneți o întrebare celor în drept: **Cum a reușit Vlad Valerica, neavînd nici o specializare, cu viză de flotant, să obțină locuință în sectorul 3?? I.C.L. „Tutunul“, unde spune că lucrează (cu toate că sint necesare brațe de muncă și la cîmp) nu ține de acest sector. Cum de s-a considerat că, dintre alții încadrați cu adevărate probleme, tocmai dînsa este un caz prioritar??“**

Consiliul popular al sectorului 1: „Referitor la scrisoarea adresată dv. de petiționarul **Hagopian Bogos** din Bd. Gloriei nr. 30, sect. 1, vă facem cunoscut: S-a admis plingerea împotriva procesului-verbal de contravenție și s-a anulat procesul-verbal. Considerentele care au determinat aceasta au fost vîrstă și starea sănătății petiționarului.

„În dimineața zilei de 4.07.1981 am mers la I.R.E.C.-Soveja, Constanța, spre a plăti anticipat lumina, deoarece urma să plec la o stațiune în munți. O tovarășă funcționară m-a informat că fișa cu strada Ion Vodă nu-i vine decît a doua zi. Mi-am amînat plecarea. În ziua de 5.07.1981 la orele 8 dimineața m-am prezentat la ghișeu. Am primit notița 2513/71 spre a merge la tov. Ghinescu să-mi aprobe plata anticipat. Am încercat să-l explic acestuia de ce vreau să plătesc mai înainte, dar nu m-a lăsat să termin și mi-a spus că nu se poate și să mă descurc cum știu. Întrebîndu-l dacă dumnealui ar fi fost petiționarul, ar fi fost mulțumit cu răspunsul, s-a infuriat și m-a pofțit să ies afară din birou. Am coborît la ghișeu respectiv și am cerut condica de sugestii și reclamații, dar mi s-a spus că I.R.E.C. nu are așa ceva.“ (Prof. **Constantin Olteanu**, str. Ion Vodă nr. 49, Constanța).

Consiliul popular al sectorului 1: La scrisoarea locuitorilor din str. Perfectionării, prin care arată că din cauza tasării p-

mintului s-au format gropi, care apoi au fost transformate de vecini în depozite de gunoaie, vă comunicăm: S-a constatat că gunoii a fost depozitat atît de cetățenii din străzile învecinate cit și de șoferi care au venit cu autobasculantele și au descărcat pămînt și gunoi provenit de la demolări. Vă informăm că am depistat conducătorii auto care au depozitat gunoaie și pămînt și am făcut adresă la serviciul circulației al miliției pentru a putea fi identificați și amendați. Am somat laboratorul C.F.R. al M.T.Tc. pentru a menține curățenia în zona respectivă. Gunoii a fost ridicat iar strada a fost redată circulației.

„Satul în care locuim și muncim, **Titcov**, este situat pe malul stîng al Dunării în Insula Mare a Brăilei, la 12 km de centrul comunei Frecăței și la peste 50 km de municipiul Brăila. Lezăturile satului cu orașul se fac destul de greu, de obicei prin județul Tulcea, într-un timp de peste două ore și jumătate. Vă scriem pentru că noi, cadrele didactice din satul Titcov, practic nu avem de unde să ne aprovizionăm cu pine. La Frecăței există o brutărie, însă funcționarea ei este împiedicată de faptul că făina a fost repartizată de la Galați, iar mijloacele de transport locale nu primesc autorizație de a depăși limitele județului Brăila. Apelăm la o altă modalitate. Pe malul drept al Dunării, în dreptul satului nostru se află comuna **Peceneaga**, care este dotată cu o brutărie. Traversăm Dunărea cu barca, mijlocul nostru de locomoție, însă în permanență sintem refuzați sub pretextul că sintem „străini“, iar dacă se întimplă să fim serviți cumpărăm doar pine neagră. Toate acestea au la bază indicațiile primarului comunei **Peceneaga**. Chiar nu există modalități de înțelegere a situației noastre? (În numele cadrelor didactice de la Școala generală **Titcov**, jud. Brăila, semnează prof. **Monica Cernăștean**, învățătoarea **Maria Crăciun**, **Marcela Orzan**, **Nela Frusinea** nu s.a.).

Ministerul Educației și Învățămîntului: În legătură cu scrisoarea semnată de **Petre Dăscălescu** (care nu există la adresa indicată), prin care se semnalează unele aspecte negative privind ocuparea prin concurență a unor posturi didactice de asistent de la I.M.F. Cluj-Napoca, vă comunicăm: se confirmă faptul că la concursul menționat au candidat nora rectorului, fiica prorectorului, fiul directorului Direcției sanitare județene și fiii altor cadre didactice din institut sau cadre cu funcții de răspundere pe plan local. Avînd în vedere că inscrierile la acest concurs nu s-au făcut în condițiile cunoașterii noilor criterii stabilite de Legea educației și învățămîntului pentru ocuparea funcțiilor de asistent a făcut ca unii medici să nu adreseze cereri pentru participarea la concurs. Conducerea Ministerului Educației și Învățămîntului a dispus: 1. Să se publice în **Municipiul Sanitar** modificările privind criteriile de ocupare prin concurs a posturilor de asistent în învățămîntul superior medical; 2. Concursurile menționate în scrisoarea au fost anulate; 3. În comisii vor fi numite cadre de specialitate și din alte centre universitare.

(N.R.: 1. Este atît de izolat municipiul Cluj-Napoca, încît o **Lege a învățămîntului** ajunge acolo atît de tirziu? 2. Dorim să cunoaștem data viitorului concurs. 3. Reproducem o frază din scrisoarea celui negăsit la adresă, din motive doar de dînsul cunoscut, și o facem cu tristețe: „În cazul relatat nu există nici un singur fiu de muncitor sau țaran printre cei reușiți!“)

„Vă scriu în numele mai multor locatari domiciliați în cartierul Balta Albă, Aleele Blocurilor și Baraj Rovinari. Problema se referă la circulația autovehiculelor grele care deservesc stația de betoane **Ecaterina Teodoroiu**, circulație care se face între orele 6 a.m. și 2 noaptea, nepermițîndu-ne să ne odihnim și nici să stăm cu geamurile deschise, din cauza prafului și gazelor de eșapament. Considerăm că drumurile de acces dintre blocurile M 41, M 44 și Y 13, în

afara faptului că nu au fost proiectate și executate pentru acest tip de trafic poartă denumirea de **ALEI**, și nu mai trebuie să fie folosite de către șoferii CIFE-lor și autobasculantelor. Mai apare, în plus, pericolul accidentării copiilor, care, aflîndu-se în vacanță, sint mai greu de supravegheat.“ (Maria **Predeșu**, **Aleea Baraj Rovinari nr. 3, Bl. Y 13**)

„Locuim în unul din blocurile cartierului **Colentina (OD 51)**, care prin natura amplasării lui are spațiu verde foarte puțin, ca să nu mai vorbim de loc de joacă pentru copii. Aleile din jur fac legătura între șos. **Colentina și str. Teiul Doamnei** avînd un trafic intens. În această situație, singurul loc de joacă mai ferit era curtea Grădiniței cu orar normal nr. 233 din str. **Rondul Bisericii**. După terminarea programului, noi, părinții, stăteam prin rotație în

această curte și supravegheam copiii. Dar de la data de 1 mai conducerea grădiniței a angajat un paznic cu program de la orele 14 la 6 dimineața, paznic ce are ca principală sarcină de serviciu să nu mai permită copiilor (indiferent de vîrstă) să se mai joace în această curte. Vă invităm să faceți o vizită după orele 17 ca să vedeți acești copii care se uită în curtea grădiniței frumos aranjată (și goală) și se joacă printre mașinile care trec pe lângă ei. În fotografiile veți vedea cum arată curtea (goală) destinată paznicului, care e mereu înarmat cu un băț...“ (Marcel **Mărculescu**, Intr. **Rondul Bisericii nr. 1, Bl. OD 51**).

Pagină realizată de **PIA OLARU**

Poșta redacției

ADMINISTRATIV

Antonia Cameniță - București: Restituirea contribuției depuse pentru pensia suplimentară se face numai în cazul în care s-a contribuit mai puțin de 5 ani. În situația dv., întrucît ați depus mai mult de 5 ani nu vi se mai poate restitui, puteți însă renunța la pensia suplimentară de la pensia de urmaș și opta pentru pensia suplimentară pe perioada contribuției de dv. Pentru formele necesare, adresați-vă filialei **CASCOM** - București • **Victor Cirstoiu** - com. Padeș (Gorj): Nu se poate deschide dreptul la pensie, pentru că la data invalidității nu erați încadrat în muncă • **Nicolae Costache** - Ploiești: Conform Decretului 337/1979, pentru blocurile de locuințe prevăzute în **frontul de lucru 1990** -1981 s-a impus să se utilizeze la bucatării un alt combustibil în locul energiei electrice; blocul în care locuim nu se încadrează în acest decret • **Ghiță Carapea** - București: Modalitatea de a vă procura, contrast, un autoturism „Trabant Hycomat“: în afara cererii, trebuie să depuneți a) recomandarea eliberată de comisia teritorială de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă, din care să rezulte că un astfel de autoturism vă este necesar și îl puteți folosi; b) adevărata că sinteți încadrat în muncă; c) un act din care să rezulte că invaliditatea se datorește unui accident de muncă sau război, dacă este cazul • **Victoria Bănuță** - Pitești: Toți pensionarii care posedă autorizație pentru exercitarea unei meserii sint obligați să plătească la filiala **CASCOM** o cotizație de asigurări sociale la clasa corespunzătoare venitului impozabil stabilit de organele financiare. De la data de 1 ianuarie 1981, această obligație o au toți pensionarii autorizați, inclusiv cei care sint în situația dv.

MARGA NEDELEA

● „FLĂCĂRA“ nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Catinca e cea mai frumoasă

Înainte de a așterne pe hirtie gândurile de mai jos, am stat mult în cumpană. Să scriu sau să nu scriu? Meseria aceasta de gazetar are și unele ciudățenii. Poți scrie despre toată lumea, dar despre un coleg de redacție mai greu. De fapt, nimeni nu interzice, dar atențiile de acest gen nu se prea practică. De ce nu se practică? Iată o întrebare la care deocamdată nu am răspuns. În consecință, acceptând riscul și cu voia dv., relatez o întâmplare adevărată.

Eroul acestei întâmplări este bunul, inimosul și talentatul nostru coleg Nelu Ionescu, afirmat mai întâi ca dramaturg și apoi ca ziarist. Eram la Iași cu treburi gazetărești. Sună telefonul. Cine putea fi decât Nelu Ionescu? Cu glasul lui molcom, cu frazarea apăsată, dar precisă, cu cunoscutul lui accent moldovenesc, pe care anii petrecuți la București nu i-l-au alterat. După ce îmi urează bun venit, se scuză că nu mă poate vede, obligat fiind să meargă la Național, unde are loc închiderea stagiunii cu a sa „Catinca”. Mai mult protocolar decât insistent, Nelu zice că m-ar invita, dar se teme să nu mă plictisesc, știind bine că textul mi este cunoscut atât din lectură cit și din spectacolul bucureștean, pe care l-am văzut împreună. Bineînțeles, am acceptat invitația, iată-mă în fața Naționalului ieșean asistând la o situație pe care nu numai că nu mi-o imaginam, dar care m-a și descumpanit. Nu mai erau bilete. Rețineți, stimați cititori: este ultimul spectacol din stagiune. Piesa lui Nelu Ionescu se joacă de două stagiuni, era al 99-lea spectacol

(dar spectatori pe afară, erau și pentru al 100-lea!), era cald, teribil de cald și nu erau bilete! Nici Nelu nu era nicăieri... De intrat, știam eu că pot intra și fără bilet, dar îmi lipsea prietenul, cauza prezenței mele acolo. Apare de după o colană, în sfârșit, dar stingher și incurcat: „Domnu’ Dan (așa îmi spune el, cu toate că prietenia care ne leagă a depășit de mult formulele protocolare), e o mare dandana. Nu avem locuri, dar sper că, pînă la urmă, lucrurile se vor aranja.”

Cam curios. Autorul unei piese de teatru nu are loc la spectacolul ei... Ce mulțumire mai mare poate fi pentru un autor? În cele din urmă, iată-ne în lojă, urmărind spectacolul ieșean. Mă gândesc: este posibil să trăiești pentru a treia oară emoțiile unui text deja știut? Iată că e posibil atunci când spectacolul pornește din start cu profesionalitate și când se interpretează un text remarcabil.

Pauză. În cabine, revederea autorului cu interpretii a fost mai mult decât emoționantă. Despina Marcu, pur și simplu siderală, sare de gîtul autorului. Acea îmbrățișare sinceră, caldă, afectuoasă dezvăluia bucuria unei actrițe. Pe de altă parte, autorul vedea pe scenă o „Catinca” așa cum o gîndise, așa cum o plămuisese. S-a vorbit și despre noua sa piesă — **Preferam să mor de ris** — predată, nu demult, despre care conducerea teatrului spune că este scrisă la un înalt nivel, iar actorii pe care i-am întâlnit i-au cerut lui Nelu textul, exemplarele existente în teatru fiind insuficiente. Dar lucrul cel mai frumos s-a petrecut ceva mai tîrziu,

cînd un actor a propus întîlnirea la un local, în cinstea marelui succes al „Catincai” la cel de-al doilea final de stagiune. Lucrurile fiind aranjate, ne-am supus.

Punct și de la capăt. Peste cel mult două luni va începe noua stagiune, cu tot alaiul ei de note și articole critice. Din păcate, critica de specialitate se ocupă mai mult de începerea unei stagiuni decât de finalul ei. Departe de noi gîndul de a pune semnul egal între aceste două evenimente, dar ni se pare că și finalurile de stagiune trebuie să fie analizate. Din punctul nostru de vedere, Teatrul Național din Iași merită toate felicitările, ultimul spectacol nu este cu nimic mai prejos decât primul. Dealtfel audiența piesei la public este concludentă.

Iar punct și iar de la capăt.
— **Stimată Despina Marcu, iată-ne la închiderea stagiunii, care anul acesta, ca și anul trecut, v-a adus un strălucit succes, datorită piesei prietenului comun, Nelu Ionescu...**

— Piesa lui Nelu, cu adevărat, a „rupt” pe oriunde am jucat. Succesul ei este în primul rînd succesul lui Nelu care, cu talent și bun-simț, ne-a dat o scriitură inspirată de realitate. Pentru aceste motive îi iubesc piesa.

— **V-ați apropiat greu de personaj?**
— De apropiat m-am apropiat ușor, poate pentru că pe undeva mă simt aproape de felul de a fi și a gîndi al Catincai. Rolul pare ușor la prima vedere, dar este numai o impresie. A nu se uita că partitura cere străbateră fulger, în numai două ceasuri, a unei perioade de aproape 30 de ani din viața unui om. Nu-i lucru ușor.

— **Care moment din piesă îl trăiți mai mult?**

— Momentul întîlnirii cu vaporeanul și, mai precis, momentul cînd eroina află că vaporeanul ei nu mai există.

— **Să recunoaștem că un merit de prim ordin revine regiei...**

— Aportul lui Eugen Todoran la acest spectacol a fost pentru mine o revelație. Revenind la momentul amintit, țin să adaug că îl iubesc pentru firesc, pentru că a fost scris cu o mare tensiune, care te obligă pe tine, actor, să arzi din toate fibrele. Mă recunosc în acest personaj, mă contopesc cu el, încît de multe ori, cînd sînt numită pe stradă cu apelativul Catinca, întorc capul, intru în vorbă, pentru că mult mai tîrziu să-mi dau seama că, de fapt, mi-am pierdut identitatea. Necazurile Catincai mi-au tăiat și mie calea cîndva. De multe ori mă întreb dacă nu i-am fost model autorului. Dar pe cînd a scris-o, nici nu mă cunoștea. În fiecare seară am grijă să șterg două lacrimi de pe obrazul Catincai: una pentru Catinca și una pentru mine. Îmi dau curaj, împrumutînd eu din țîria cu care a înzestrat-o Nelu pe eroină și merg mai departe. Altfel, poate n-aș rezista.

— **Ce replici vă plac mai mult?**

— Cele care prin definiție o caracterizează pe eroină: deci finalul întîlnirii cu Săndăluță, cînd îi zice: „...eu în fața ta mă dezbrac, dar de plîns niciodată. Asta o fac cînd sînt singură, absolut singură”. De fapt asta este Catinca, demnă, tranșantă, categorică. Din aceste motive, cred că autorul a simțit necesitatea ca în final să dezvăluie inexistența fratelui inventat, adică lipsa pilonului pe care și-a clădit întregul esafodaj al vieții. Atunci cînd pilonul se năruie nu asistăm la prăbușirea eroinei, ci la victoria ei, Catinca învinge pentru că a străbătut viața cu capul sus, înfruntîndu-i cu stoicism vicisitudinile. Să vă spun un secret: în momentele mele grele, o chem în ajutor pe Catinca. Ne închidem în cameră și plîngem împreună, sigure, absolut sigure...

Și iată cum o întâmplare tulburătoare rămîne de acum nu în urma noastră, ci în trecutul acelor amintiri nu tocmai dese, care, chemate, ne bucură oricînd viitorul.

DAN BĂRLĂDEANU

P.S. Teatrul a rămas în urmă, localul s-a închis și noi trei parcurgem străzile Iașului, oraș pe care Nelu îl știe în amănunt pentru că-l iubește în toată frumusețea lui. Catinca e tristă, dar optimistă. Se gîndește la noua stagiune și și-ar dori un rol în noua piesă a lui Nelu Ionescu. Tot în acea superbă noapte de iulie am aflat că Despina Marcu scrie versuri, dar mai ales știe a cînta cîntece de dor și de inimă. Ne dăm întîlnire pentru a doua zi, cînd promise că ne va bucura cu cîntece și poezii. Însă a doua zi Catinca n-a venit. Păcat...

Studiile clasice și ingineria

Nu sînt posibile decît sinteze sumative, pe care, după aproape 30 ani de activitate, oricine este îndreptățit să le facă. Sînt inginer, aplecat cu interes și pasiune asupra meseriei mele, cu o bogată activitate științifică: 40 lucrări publicate, din care 8 în occident, două premii „pentru lucrări deosebit de valoroase în proiectare”, numeroase inovații și invenții etc.

În ultimii doi ani de liceu, am preferat latina matematicilor. În retrospectiva unei vieți, pot afirma „sine ira et studio”, că studiile clasice au reprezentat un atu pentru activitatea mea inginerescă, în nici un caz un handicap față de colegii care au urmat „realul”.

Printre beneficiile pe care mi le-au procurat studiul și, respectiv, cunoștințele de limbi clasice aș putea menționa:

1. Am învățat gramatica limbii române, și, în general, gramatica, la cursul de limba latină și nu la cel de limba română.
2. Datorită topiceii acesteia, traducerea din limba latină au contribuit la dobîndirea unei gîndiri organizate. Cel puțin în parte, claritatea lucrărilor mele științifice, remarcată de numeroși colegi de breaslă, din țară și, mai ales, din străinătate, se datorește studiilor clasice.

Concluzarea de lungă durată cu numeroși colegi de profesie mi-a îndreptățit constatarea că subiecții „latinisti” nu sînt dezavantajați în activitate față de cei „matematicieni”. În ce privește cultura generală, deci capacitatea de orientare și înțelegere, de sintetizare, de formulare și exprimare, studiul limbilor clasice conferă avantaje nete față de cel al unor științe așa-zis pozitive, ca în relația dintre universalitate și specializare.

Nu mai este un secret pentru nimeni că dintr-un om de cultură se obține, relativ ușor, un practician, operație practic ireversibilă, că un om de cultură este mai comprehensiv, mai adaptabil decît un practician. O mare și grăitoare experiență de acest gen a fost făcută în S.U.A., cu ocazia separării uraniului 235 (izotopul necesar pentru fisiunea nucleară) de U 238, izotopul majoritar în natură (=99,3%), prin intermediul combinației cu fluorul. Pompele încercate erau corodate de agresivitatea fluorului, astfel că practicienii (inginerii) au declarat că operația este imposibilă, teoreticienii au rezolvat-o, totuși. Împrejurarea a dus la revizuirea concepției despre învățămînt în S.U.A.

Cei mai mari fizicieni ai lumii, de fapt, creatorii fizicii moderne, Max Planck și W. Heisenberg au fost „umanisti” și nu „realisti”, ambii absolvînd liceul umanist Max din München. La fel stau lucrurile cu alte numeroase nume de minanții ale științelor pozitive.

Numeroși ingineri de producție, și chiar de cercetare-proiectare, nu au rezolvat în 25 ani de profesie o singură ecuație diferențială, o singură integrală definită etc., în schimb tuturor le e utilă cultura clasică, din care-și trage seva, în care-și are rădăcinile cultura modernă, cu ajutorul căreia ar avea acces la înțelegeri și chei pentru sensuri și intenții estetice vehiculate prin transparența unor imagini din cultura și civilizația antică.

3. Formația clasică mi-a indus tentația spre analiză, spre căutarea sensurilor multor cuvinte din vocabularul unui intelectual contemporan. O astfel de inclinație este cu atît mai utilă pentru un pozitivist cu cit în științe și în tehnologie zecile de mii de noțiuni noi, care se impun, provin din vocabule eline sau latine și ușurează înțelegerea unui mare număr de concepte operaționale în știință.

Erori frecvente printre tehnicieni, de natură să incurce, pot fi evitate datorită cunoștințelor de latină și elină. Un singur exemplu (eroare conținută și în DLRM și Dex): se definește tahimetrul ca „un instrument topografic...”, „teodolit” etc. ceea ce este foarte departe de realitate. De fapt, este vorba de un instrument pentru măsurat vitezele (tahis=viteză, metron=măsură), tahicardie avînd o etimologie similară.

4. Mi-a dat ușurința de-a învăța limbi moderne (franceza, engleza) și posibilitatea de-a înțelege, fără a le fi studiat, italiana și, în măsură mai redusă, spaniola și portugheza. Or, proverbul spune: „ești de atîtea ori om cite limbi știi”, ceea ce nu-i de neglijat la o singură naștere.

Oricum, dintr-un „umanist” se poate obține, și nu tocmai rar, un inginer sau un matematician. Nu cunosc, însă transformarea unui inginer sau a unui matematician în „latinist”, ceea ce probează, și în practică, că studiul limbii latine conferă, printre altele, și un atribuit de generalitate, de adaptabilitate mai mare decît studiul matematicilor, în primul rînd, un instrument specializat de lucru.

Cu conștiința că nu am reușit să evidențiez totalitatea bunurilor spirituale cu care a contribuit la formarea mea studiul limbilor clasice, în liceu, mărturisesc, încă o dată, că sînt mulțumit, ca inginer, că am urmat secția „literară” și nu pe cea „reală”.

GABRIEL GHEORGHE

Noi străluciri ale limbii române

Și cînd am ajuns din nou în cîmpie, ne-au răsărit într-o luncă doi cai heralzi, ce-și făceau umbră unul altuia în scîlpătul ultim al soarelui. La trecerea noastră, din capul unuia dintre ei, orb ca Homer, s-au ridicat din găvanele surde la lumină, milioane de albine umplînd cerul cu o cometă aurie, sunătoare...

EUGEN BARBU: „De țară”
(Scînteia tineretului din 4 august 1981)

Dezbateri

Gînduri pe marginea unui articol

Mă simt legat de Moldova prin fire sentimentale imposibil de rupt. Eu însumi m-am născut acolo; pină și stră-străbunicul meu s-a născut tot acolo, fiind unul dintre cei care au fost presupusele victime ale sicilicidium-ului (măcelărirea secuilor). În calitatea mea de om care-și consideră drept pămînt natal ținutul de răsărit al patriei noastre, urmăresc cu o aleasă atenție, întotdeauna, veștile glăsuind despre „satul meu natal, despre acea regiune și acel plai, despre locuitorii săi vorbind o limbă ori alta.

Tot astfel, consider că e firesc să mă interesez sub imboldul necesității auto-cunoașterii mele ca naționalitate, de istoria etnicității mele mai restrinse, de poezia ei populară, de etnografia, obiceiurile ei seculare etc. Fac aceasta intrucit consider că pămîntul acesta este pămîntul meu natal, unde buna intenție a voievozilor a permis strămoșilor mei loviți de „primejdia de la Siculeni”, plecați în bejene dinspre Ardeal în Moldova, să se stabilească; mă simt, tot din această pri-

cină, mereu ușor lezat atunci cînd cineva susține una sau alta, cu aerul unei autorități incontestabile ori cu o nepricepere la obiect fățișă, despre ceangăi. Atunci însă cînd cineva scrie despre această temă în modalitatea „ex cathedra”, cu intenția de a denatura adevărul, am un sentiment care întrece limitele simplei lezări. Îmi răsună în urechi povata tatălui meu: „Băiete, pină și înțepătura unui țințar poate primejdi trupul”. Dar, despre ce este vorba, în fapt?

Am citit recent un articol de o destul de mare întindere. Titlul lui suna astfel: „Prof. Dumitru Mărtinaș și originea problemei istoriei etnice a ceangăilor din Moldova”. Autorul articolului se numește Constantin Beloiu; materialul a fost publicat în revista Flacăra, un organ de presă care apare într-un tiraj impunător (nr. 27/2 07 1981, p. 24). Articolul lui Constantin Beloiu face, de fapt, prezentarea unui „studiu lingvistic” de proporții, aflat în manuscris, aparținînd unui profesor de origine ceangăiască, născut la Butea, care se numește Dumitru Mărtinaș. Este un pios omagiu postum adus lui Mărtinaș

(și nu Martinaș), „prietin bun de suflet și colaborator apropiat”, intrucit autorul studiului aflat în manuscris a răposat între timp. Articolul pomenit mi-a atras de îndată atenția din două motive; l-am recitit, de atunci încocoare, în repetate rânduri. Pe de o parte, deoarece — cum am menționat mai sus — m-am născut și eu într-un sat cu populație în exclusivitate ceangăiască din județul Bacău; copilăria trăită mă leagă de acele locuri; mi-am petrecut toate vacanțele acasă, mă întorc și acum „acasă” o dată sau de două ori pe an, după cum îmi permit timpul și posibilitățile, pentru a vizita cumetrii și cimitirul. Pe de altă parte, am citit de mai multe ori cu interes prezenta scriere intrucit profesia îmi cere să cunosc cit se poate mai multe despre această chestiune. În calitate de fiu al acelor plaiuri, care a pornit de acolo și a devenit intelectual, mă ocup și eu, încă din anul 1930, pentru satisfacerea curiozității mele și instruirea altora, de istoria, etnografia, obiceiurile, numele de locuri și de persoane aparținătoare acestei grupări — cea mai de răsărit — a maghiarimii. Deci, în această calitate, de om care nu se poate numi total neavizat în așa-zisa problemă a ceangăilor din Moldova, simt, cu sinceritate curată, că acest articol ne-a lezat, pe mine și pe mulți alții, în conștiința de sine a apartenenței noastre la o naționalitate.

Nu sînt nici lingvist, nici istoric, dar m-au interesat în permanență ambele discipline. Fără pretenția de a combate argumentația lui Mărtinaș din punct de vedere lingvistic ori filologic — cu toate că tocmai de pe acești poli se poate ca combate (dar e sarcina lingviștilor și filologilor noștri autohtoni, s-o facă dumnealor) — expun cîteva modeste observații, fără pretenția exhaustivității:

1. Graiul ceangăilor este considerat a fi „o pată albă” a lingvisticii române (sic!) și tot „pete albe” sînt și ținuturile locuite de ceangăii din Moldova. Pe vremea lui Petrás Ince János și Gegő Elek aceasta era situația într-adevăr; dar, de 200 de ani încocoare, călătorii, condeiarii minai de curiozitate, istoricii, folcloriștii, etnografuli, ziarisții, poeții ș.a. au dat tiparului atîtea scrieri încît ar putea alcătui o bibliotecă; deci, de multă vreme, ceangăimea nu mai reprezintă „o pată albă”, nu mai e o „Terra incognita”. Autorul în discuție fie că nu cunoaște această literatură bogată, fie că nu dorește să ia cunoștință de existența ei. Dar, oare, cum se poate ocupa cineva de un grai maghiar, fără a cunoaște limba maghiară? Intrucit Mărtinaș nu a cunoscut limba maghiară; e un fapt pe care susțin că-l cunosc foarte bine.

2. Consider că explicațiile date termenului „ceangăi” sînt neștiințifice; respectiv, ele reprezintă o denaturare a adevărului. Intrucit cuvîntul ceangău nu înseamnă „o corectură biologică”, ci este o formă substantivizată, derivînd din participiul prezent al verbului „csángál”, elcsángál”, un cuvînt maghiar, pe care-l putem întîlni în toate documentele scrise, începînd din evul mediu (sec. XIV) și pină astăzi.

3. Graiul ceangăiesc este cel mai vechi dialect al limbii maghiare, iar nu ceca ce susține autorul.

4. Maghiarul ceangău, inclusiv autorul prezentelor gînduri nu este un maghiar corcit (a se înțelege „român maghiarizat”); ceangăimea formează una din grupările maghiarimii, aidoma secuilor, celor din neamurile hajdú, paloc, jász etc., neavînd o limbă aparte. (Vezi, spre comparație: oltenii, mojii ș.a.).

5. Rostirea siflantă, în schimb existența

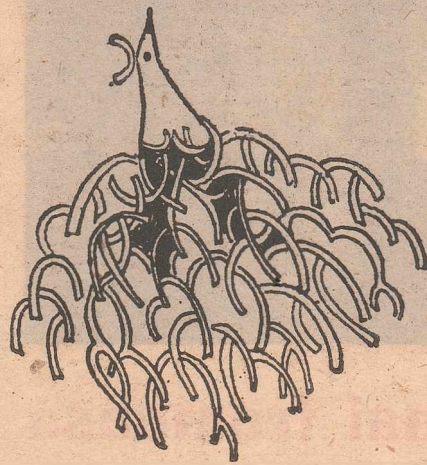
ei, reprezintă o formă păstrată de arhaism lingvistic maghiar, devenită odinioară generalizată (sub influența Cabarilor) și care s-a păstrat pină-n zilele noastre doar în graiul ceangăilor din nord. Sînt observații atestate și susținute nu numai de către lingviștii maghiari, ci și de către filologul finlandez Wichmann (Cel care a stat mai multe săptămîni, făcînd activitate de cercetare la Săbăoani, în 1907), precum și de germanul Wiegand.

Articolul se referă, la destul laconism, ce-i drept, la Mark Bandinus și cu un laconism și mai pronunțat la Zöld Péter; folosind aceste două nume se poate demonstra exact contrariul celor susținute cu atîta siguranță de autorul în discuție. Beneficiem, atît din „Codex Bandinus” (1646-1647) citit din raportul anual (1781) întocmit de Zöld Péter de multe informații (ca să nu mai înșir alte nume și titluri de lucrări) în stare să ne întărească credința potrivit căreia Mărtinaș — chiar fără să-l cunoaștem manuscrisul în întregime — îl induce în eroare pe cititorul deloc inițiat în problema ceangăiască. Publicarea unui asemenea articol este un lucru regretabil, cu atît mai mult cu cit autorul (autorii) nu-și publică constatările „științifice” sub forma unei ipoteze, ci sub formă de teze „ex cathedra”.

Dealtfel, pentru mine, numele de Mărtinaș nu este necunoscut, după cum nu-mi este necunoscută nici teoria creată de dumnealui. Între cele două războaie mondiale, mai precis în anii '30, apăruseră mai multe serieri, sub egida editurilor romano-catolice „Presa Bună” și „Sf. Bonaventura” de la Iași în care preoții catolici de origine ceangăiască Petru Lucaci, Iosif Tălmăcel, Petru Mihai, Iosif Pál, P. Ferent, Ioan Mărtinaș explicau într-acest mod ori într-altul asemănător istoria ceangăimii maghiare din Moldova. Bine, bine, dar asta se petrecea în acea vreme — ar putea spune cititorul...

Îmi sună și acum în ureche avertismentul înțelept al tatălui meu în legătură cu țințarul; și totuși, îmi vine să întreb, precum bunii români: CUI PRODEST?

OSZ ERŐSS PETER

Din Bucureștii de altădată

Amestec seducător de date istorice obiective și — în cîteva capitole — memorii personale, cartea lui George Potra, Din Bucureștii de altădată, într-adevăr, ne aduce din Bucureștii de altădată vesti de o tulburătoare certitudine, mai cu seamă din punctul de vedere al transcripției lor într-o cheie care nu exclude culoarea și pitorescul. Mai departe de evenimentele narate decît un Victor Bîlculescu sau un G. I. Ionescu-Gion, și înzestrat deci cu o mai largă putere de cuprindere a lor, George Potra stăpînește, în plus, și mecanismul secret al epuizării semnificațiilor unui document oarecare, deprindere însușită într-un exercițiu îndelungat și strălucit de istoric. Însă cartea aceasta, desigur, pare altceva decît o istorie propriuzisă și, atunci, fie-ne îngăduit să ne întrebăm: ce înseamnă de fapt o istorie, cînd este descarnată de parfumul, brocarturile și catifelele ei?

Este evident adevărul că George Potra trece dincolo de această întrebare, senin, pentru că nu a așteptat formularea ci și ne-a oferit răspunsul potrivit înainte de a fi așternută de cineva pe hirtie. Între George Potra din Documente privitoare la istoria orașului București (1821—1848), apărută în 1975, și George Potra din această apariție recentă nu se interpune o diferență de concepție, ci un drum, o dobîndire laborioasă de altitudine, o eliberare de o ariditate cîndva necesară și astăzi caducă, eliberare pe care omul de știință și-a oferit-o întîi și întîi sieși. Adică nu un impuls exterior l-a antrenat într-o întreprindere dusă exemplar la capăt, ci un impuls interior.

Dar nu este mai puțin adevărat că în calculul acestei recenzii ocazionale ar trebui luată în seamă și o altă față a lucrurilor: ne aflăm înaintea unui mare istoric, știm asta, demult, și atunci — ar conveni să nu anticipăm ceea ce istoricul va mărturisii mai devreme sau mai tîrziu. Dar s-ar putea ca în ceea ce spunem noi să mocnească un simbură al unui interes mult mai larg. Cu alte cuvinte, este neîndoielnic și adevărul că George Potra se realizează chemării conținute în evoluția tuturor marilor istorici români și, după o rotire concentrică asupra evenimentelor definitorii pentru evoluția unei națiuni, descinde în chiar focarul lor, în lentila ce le amplifică înțelesul, în Bucureștii de altădată. Tentația aceasta stăruie în toate paginile scrise de A. D. Xenopol, N. Iorga sau C. C. Giurescu, fiind mai mult decît o tentație de rînd. Pentru că, orice s-ar spune, aici s-au legat și s-au dezlegat toate, pe Dimbovița, aici a tremurat frunza mai tare și aici s-a întărit și s-a asprit sufletul țării mai mult, ca să izbindească în menirea lui. Sau, cum ar fi spus Slavici: Soarele, pentru toți români la București răsare...

MIHAI PELIN

CAP LIMPEDE

CARTE

Au apărut două lucrări foarte apropiate din punct de vedere tematic, dar total diferite în ceea ce privește conținutul

lor: **Mirajul volanului** de Constantin Grădinaru (Sport-Turism) și **Dinamica accidentelor de circulație — 1980**, lucrare editată în colaborare de Direcția circulației din cadrul Inspectoratului General al Miltiei, Centrala de transporturi auto din Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor, Automobil Clubul Român și Administrația Asigurărilor de Stat. Pentru zilele de vacanță, **Mirajul volanului** este un bun partener. Cartea se citește pe nerăsuflăte, au-

torul își propune să ne readucă în memorie multe momente pe care orice automobilist le-a petrecut, nu o dată, în compania agentului de circulație. „...Dar acolo, în intersecție, se află un om. Tinăr sau mai în vîrstă, cu familie, cu copii, cu probleme. Un om care își are propriii lui nervi, cu propriile lui sentimente, cu zile mai bune și zile mai rele, cu bucurii și necazuri. El este acolo. La datorie. Atent. Sever. Drept și cinstit. El ne dă liniștea și securitatea deplasării, cu sau fără mașină.” Iată, în cîteva cuvinte, un portret și un punct de vedere. Cele 200 pagini ale volumului însumează 15 povestiri, veșele sau triste, dar întotdeauna adevărate. Ilustrațiile cunoscutului grafician Eugen Taru susțin textul, dar îl și completează.

Din păcate, **Dinamica accidentelor de circulație — 1980** nu este o lucrare pe care o putem găsi în librării. A fost editată, în excepționale condiții grafice, pentru a fi difuzată numai acelor unități direct interesate și răspunzătoare de circulația rutieră. Este mare păcat, deoarece datele pe care le furnizează, dar mai ales graficele, sînt de o asemenea manieră executate încît după o sumară frunzărire capeți —

pe nesimțite — un număr de informații pe cit de interesante, pe atît de educative. Beneficiind de un text introductiv sinoptic dar și exhaustiv, lucrarea **Dinamica accidentelor de circulație** ne informează, printre altele, că: parcul de turisme particulare în decursul cîincinalului 1976—1980 s-a dublat, că astăzi în România există un posesor de permis la 7,5 cetățeni majori. Mai aflăm că, datorită unei munci asidue, accidentele de circulație au scăzut. În ultimii doi ani aproape 400 de cetățeni — pietoni și conducători auto — au rămas în viață datorită scăderii anuale cu circa 200 a numărului persoanelor decedate din cauza accidentelor. Este un lucru fantastic dacă raportăm această cifră la numărul

în creștere al mijloacelor de transport. Mai departe statisticile demonstrează că dacă victimele ar fi purtat centură de siguranță, numărul lor ar fi fost redus la jumătate. Sigur că, despre această deosebit de importantă realizare s-ar putea scrie foarte multe, dar spațiul nu ne permite.

Invităm călduros totuși pe toți cei care au posibilitatea să citească această interesantă lucrare să o facă repede și, eventual, cu pixul în mînă. Orice conducător auto, după parcurgerea acestei broșuri, se va urca la volan cu un dram de răspundere în plus.

DAN BÎRLĂDEANU

Beneficiind de o succintă prezentare semnată de **Eugen Simion**, prezentare ce are darul de a fixa cu o deosebită precizie cîteva din particularitățile demersului poetic pe care **George Stanca** îl susține de o bună bucată de vreme în mai toate revistele literare, inclusiv în revista noastră, cartea de debut a acestui tînăr și talentat poet **Tandrețe maxime** (Editura Albatros, lector **Gabriela Negreanu**) ne-a îndemnat spre o neîntîrziată lectură la capătul căreia, o mărturisim cu toată sinceritatea, am avut nu doar satis-

facția că am întîlnit un univers poetic aproape inedit despre ale cărui poeme **Eugen Simion** afirmă că sînt „poeme aspre, într-un limbaj tehnolozicizant, poeme cu vise tehnolozice și sonorități **cuadrofonică**”, ci și surpriza că, iată, **George Stanca**, deși calcă pe un drum încă nu prea bătut, are o dezvoltură a metaforei și a imaginerii poetice rar întîlnită la un debutant, această dezvoltură fiind puternic și-n mod fericit sprijinită atît în planul atitudinii, ușor ironice, ușor sentimentale, cu o declarată notă de desuetudine bine regizată și strunită, cit și în planul lexical, poetul nefiindu-se să apleze, pentru sonoritatea aparent snoabă, chiar și la sintagme preluate direct și ad litteram din limbi de circulație universală, cu predilecție din limba engleză, apel pe care-l face, cu aceeași nonșalanță, în chiar cuprinsul aceleiași poezii, fie la cuvinte considerate ca neologisme de ultimă oră, fie la mult prea dulcea limbă a cronicilor de demult apuse: „**Primește plecarea genunchilor mei, / my lady madona / admiră îndelunga răbdurie cu care țes / ovalul feții tale pe o pinză / de paing / și strig / ești eurăția lumii / care curățeste frumose**

de urit / dindu-ne lenca dulceților vieții /... / Primește plecarea oaselor mele / astăzi cînd mă lepăd de satana / cînd las să cadă sutana / sub care am vămuț / singuiuri / zavistii și / bintuieii / de noroade /... / O, my lady / d'arbanville / d'isle of wight / d'altamont / tu ești / lumina lumii mele mici...“ (Stea de diamant), sau iată un alt exemplu: „**Schimbăm macazul crăiasă / drezina pleacă la ora cafelei / avem timp să prîndem expresul /... / Știu, ochii tăi frumoși / portocalii industriali al minilui de plumb / vor plînge /... / Magnolii mingiind violina de gamba / anemone cîntînd la flauto d'amore / glockenspielul lovit de valuri...“** (Alt Orient expres), două exemple care, adăugate la succinta prezentare semnată de **Eugen Simion**, ni-l prezintă pe **George Stanca** nu doar ca pe un îndrăzneț debutant, ci mai ales ca pe un poet stăpîn pe mijloacele sale de expresie și cu un timbru poetic aparte.

VICTOR NIȚĂ

Noi apariții în Editura „Albatros”: în colecția Lyceum, din Seria **Texte comentate... au apărut Dimitrie Cantemir — Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor** (lector **Maria Croicu**) și

Revistele școlare, o înflorire peste vremuri a unor vocații pentru cultură, în condițiile socialismului

Lângă Moroieni, la patru kilometri-n sus pe Ialomița, s-au reîntâlnit și în anul acesta vreo două sute de redactori ai revistelor școlare din toată țara, în a unsprezecea ediție a unei tabere consacrate în timp și ca un mod de răsplătit, dar și ca un prilej de perfecționare continuă a îndelnicirii lor. Și am alergat spre întâlnirea cu ei oarecum cu teama că vom ajunge în Munții Leaota prea târziu. Dar am ajuns la timp, totuși. Erau toți acolo, inimoși, exuberanți, neîncrezători în zvonuri de rind, convinși că treburile lor au o însemnătate peste care nu se poate trece ușor, din fuga condeiului.

Intr-o încăpere pecețuită sub cuvântul **redacție**, în jurul unei mese acoperite cu câteva zeci de reviste școlare din tot atâtea licee, le-am dat cuvântul pe rând, în chestiuni la ordinea zilei, privindu-i nemijlocit și, cu toate că nu ne-am fi așteptat, ne-am trezit față în față cu o adolescență călărind sigură bidiviul ei, ca o inimă mare pulsând în pieptul unei păsări firave, neînduplecată în focneala asupra ferurilor ei limpezii și mărturisite clar.

Dorin Buțiu, Liceul „Dr. Ioan Meșotă” din Brașov, revista **Licăriri**: „Noi am debutat în 1968, cu un număr bătut la mașină. Acum am ajuns la 1000 exemplare tipărite în condiții grafice pe care noi le considerăm fericite. Din păcate în ultima vreme ni se spune că apariția ei în continuare ar fi îndoielnică, datorită lipsei de hirtie și, totodată, datorită lipsei de spațiu tipografic. Dar noi vrem să trăiască revista aceasta, ea fiind o legătură temeinică între generațiile ce s-au

ticol în România liberă. În semn de omagiu, i-am reprodus articolul, tulburător pentru noi, în revista liceului, ca să-l mai citească o dată și cei ce nu prea o au la inimă...”

Marilena Dinuț, Liceul „Emanoil Gojdu” din Oradea, revista **Țara visurilor noastre**: „Noi credem că formatul și profilul grafic la care am ajuns sînt numai potrivite pentru ceea ce ținem noi. De ce să le schimbăm? Și am constatat că nu ne citim numai noi între noi, dimpotrivă, ne citesc și absolvenții din anii trecuți ai liceului, acum studenți sau meseriași desotoinici. Și asta chiar ne bucură. Și noi întîmpinăm dificultăți, și în tipografie și peste tot, dar ne vom ridica peste ele... Noi nu credem totdeauna în temeinicia lor... (Fiind nemeipoment fierul acestor adolescenți, puterea lor de a ghici de departe minciuna... — n.n.) Acum vrem să abordăm cu mai mult curaj interviul cu personalități de seamă, ancheta la obiect, cu teluri limpezii...”

Mihaela Albu, Liceul „Nicolae Bălcescu” din Craiova, revista **Licăriri**: „Acceptăm articole de la orice altă revistă școlară. Oricare dintre elevii noștri lansează o idee interesantă, noi sîntem receptivi, noi vrem să deschidem tuturor foile noastre. Ultimul nostru supliment de matematică și fizică a făcut furori... (Înfațindu-se ca un tratat în toată puterea cuvîntului... — n.n.) Păcat că a fost xeroxat în exemplare foarte puține... Hirtia de xerox fiind foarte scumpă...”

Liviu Ion, Liceul „Nicolae Bălcescu” din București, revista **Adolescența**: „Dacă se pune problema hirtiei noi am prefera

apare revista **Spații**, la Liceul „Nicolae Bălcescu”, și obligat, evident, să se refere la contextul recente sale aterizări: „Eu mai cred că năvala profesorilor în spațiul publicistic al revistelor școlare nu poate fi decît de rău augur... Priviți, avem în față un număr ale revistei **Adolescența**, semnificativ din acest punct de vedere...”

Adrian Ilie, același liceu, aceeași revistă, revine: „Nu împărtășesc acest punct de vedere. Este vorba despre un număr festiv, dedicat împlinirii unui anume număr de ani de existență a liceului nostru. În aceste condiții, era cit se poate de normal ca evocările să ocupe un spațiu preponderent...”

Nicolae Popescu, același liceu, aceeași revistă, revine, la rîndul lui: „De acord, însă uite, profesorii nu evocă nimic, ei se ocupă de ceea ce cred ei că trebuie să se ocupe...”

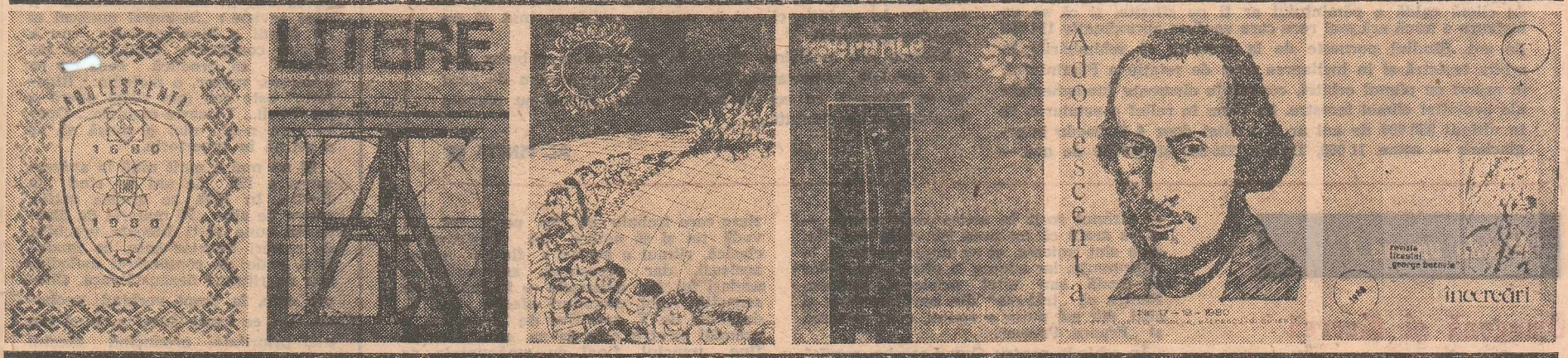
Și aici s-a încheiat o primă etapă a popasului nostru în tabăra redactorilor de reviste școlare **Căprioara**, din vecinătatea Moroienilor Dimboviței. În a doua instanță, dacă s-a ivit în atenție și rostul profesorilor, am dat cuvîntul profesorilor.

Timotei Enăchescu, Liceul „Al. Papiu Ilarian” din Tirgu Mureș, coordonator al revistei **Generații**: „A edita o revistă școlară înseamnă a perpetua o mare și generoasă tradiție a școlii românești. Într-o anume măsură, ele suplinesc astăzi și rolul anurelor liceale de altădată. Alcătuirea ei presupune o muncă de o rară noblețe și cred că datorită noastră rămîne și aceea de a milita intru temeinicia ei și nicidecum intru descalificarea ei. Îmi amintesc și azi, cu emoție, că la Cluj, în

cu obstacole. Ni se propune mai nou să ne întorcem la xerox. Tiparul, însă, înainte de toate, înseamnă prestanță și cred că nu ar fi pedagogic să-i așezăm pe copii înaintea unei alternative meschine. Apoi xeroxarea în sine este mai scumpă decît tiparul, presupune și o cheltuielă dublă de hirtie și hirtia aceasta, la rîndul ei, este mult mai scumpă decît hirtia obișnuită, fiind articol dirijat, de import. Și atunci, unde ar fi economia?”

Petre Isachie, Liceul „Lucrețiu Pătrășcanu” din Bacău, coordonator al revistei **Gaudeamus**: „Despre tradițiile noastre îmi permiț să spun doar atât: în revista școlară **Gaudeamus** a debutat George Bacovia... Nu încap nici o îndoială că o revistă școlară reprezintă un antidot optim al curenților din educația umanistă și estetică a elevilor, în condițiile cînd s-au redus la minimum orele de profil. Este trist dar adevărat că tocmai cei ce ar trebui să ne îndrume și să ne impulsioneze, de fapt, își irosesc timpul în a pune la punct o veritabilă tehnică a tergiversării inițiativelor noastre. Cu această tehnică, uneori șlefuită pînă la perfecțiune, trebuie să ne luptăm, cu speranță...”

Și dacă acesta a fost ultimul cuvînt rostit în întâlnirea provocată de noi în nordul județului Dimbovița, prin bunăvoința directorului taberei **Căprioara**, profesorul Ion Ivan, am răsfoit la rîndul nostru, cu multă speranță, ediția din anul trecut a revistei la întocmirea căreia concură tradițional toți redactorii reuniți acolo. Și speranța noastră și-a aflat repede îndreptățirea. Un frontispiciu aerat și un generic simplu și cald, ca un drumet care vine de departe: **Foaie pentru minte, inimă și literatură**. Cu alte cuvinte, de ce să mai inventezi lucruri care s-au mai inventat și, pe deasupra, sună și foarte bine? Articolul de fond nu are titlul crispat și înălțuit peste mîna unor cuvinte de toată ziua, dimpotrivă, se desfășoară cit se poate de normal: **Privind înainte**, și îl

perindat și se perindă prin Liceul „Dr. Ioan Meșotă”. Și dacă lipsește hirtia, ne angajăm să predăm unde trebuie de două ori mai multe deșeuri de hirtie decît cantitatea necesară reapariției ei. (Dealtfel, am aflat că toate liceele care editează reviste, prin deșeurile predate, compensează mai mult decît la paritate modesta lor cheltuielă de hirtie dedicată acestui scop. — n.n.) Iar în ceea ce privește spațiul tipografic am fost mințiți, fără doar și poate. Noi înșine am stat de vorbă cu inginerii tipografiei și așa am aflat că tipograful ei s-au plictisit să tipărească mereu tot felul de etichete și ambalaje, că aceste etichete și ambalaje oricum nu acoperă capacitatea tipografiei și că revista noastră au tipărit-o întotdeauna cu o mare bucurie...”

Elica Drăghici, Liceul „Gheorghe Lazăr” din București, revista **Speranțe**: „Noi nu avem mari necazuri în privința apariției revistei. (Probabil și numele liceului sună altfel în anume urechi, probabil și cuvîntul unora dintre prînzii elevilor acestui liceu cîntărește altfel în împrejurările date. — n.n.) Cu atât mai mult cu cit ne îndrumă profesorul Tudor Opreș, un om care s-a dedicat integral cauzei noastre. Inșă cred că și cenacul liceului, **Săgetătorul**, ridicat nu demult la rangul de cenacul municipal al elevilor din București, ar merita foaia lui. Deocamdată, miezul fierbinte al dezbaterilor lui se concentrează într-o fițuică meschină, multiplicată la săprograf...”

Andreea Voineagu, Liceul nr. 6 din București, revista **2000**: „Uneori ni se cere să acordăm un spațiu mai mare unor probleme social-politice cu care oricum ne vom întîlni, mai tîrziu. Și asta în detrimentul preocupărilor noastre de zi cu zi, mai modeste, e drept, dar specifice școlii. Vă mărturisesc faptul că noi am acordat acestor probleme un spațiu pe care, omenește vorbind, l-am crezut suficient. Dar ni se cere intruna mai mult...” (Într-adevăr, iată, răsîndu-la întîmplare o revistă școlară, ne cade curînd sub priviri și un titlu de genul titlurilor paspartu, dintr-un gen de presă care nu mai lasă nimănui vreo speranță: **Bilanț și perspectivă**. Original, nu? De unde vor fi învățat copiii această seducătoare îmbinare de vorbe? — n.n.)

Gabriela Ioniță, Liceul industrial nr. 16 din București, revista **Litere**: „Liceul nostru este profilat pe poligrafie și tehnică cinematografică și, vă dați seama, nu prea avem probleme cînd tipărim revista... (Ne-am dat seama, bineînțeles, revista fiind tipărită în condiții ireproșabile, pe hirtie cretată. — n.n.) Eu dealtfel nici nu cred că un liceu profilat pe poligrafie poate ajunge în situația să nu-și mai tipărească revista...”

Ingrid Vuvulea, Liceul „Zinca Goleșcu” din Pitești, revista **Sinziana**: „Ultimele două numere ale revistei noastre nici măcar nu ar mai fi apărut dacă publicistul Eugen Florescu nu ne-ar fi dedicat un ar-

o hirtie mai proastă, în favoarea unui număr mai mare de pagini. Calitatea primordiale a unei reviste, fie ea școlară, fie neșcolară, rămîne substanța. Și substanța nu se poate realiza niciodată pe un număr derizoriu de pagini. Noi vrem să ne citim și, citindu-ne, să ne cunoaștem între noi, să știm ce vrea fiecare. Nu știu care sînt scopurile presei în general, dar cred că acesta trebuie să fie unul din scopurile ei speciale. La ce ajută hirtia cretată cînd se chealte în întreprinderi demonstrative sau festive?”

Adrian Ilie, același liceu, aceeași revistă: „Mă raliez și eu opiniei exprimate de Elica Drăghici, și anume opiniei că cenacul municipal al elevilor din București, **Săgetătorul**, ar merita o foale mai puțin oribilă decît cea care-l reprezintă astăzi...”

Nicolae Popescu, transferat recent de la Liceul „Zinca Kosmodemianskaia”, unde

anii studenției, ni se indicau ca bibliografie obligatorie articole aparute în revista liceului din Tirgu Mureș, de pe băncile căruiu tocmai veneam... Nu este acesta un fapt menit să ne rețină atenția? Cred că spre o astfel de temeinicie ar trebui să tindem...”

Augustin Stoianescu, Liceul „Zinca Goleșcu” din Pitești, coordonator al revistei **Sinziana**: „Este adevărat, în liceele de altădată, profesorii se amestecau aparent mai puțin în munca și activitatea elevilor ce-și asumau editarea unei reviste școlare, dar nu este mai puțin adevărat că scrutau cu un ochi treaz cărările spre care se avînta corectiva lor independență, intervenind cu corecțiile de rigoare, oportunit și discret. Astăzi, o parte importantă a timpului nostru se irosește în escaladarea piedicilor de tot felul, ca într-o cursă

semnează Claudia Vornicu. Un interviu acordat de un mare istoric elevului Luminița Fasola se numește firesc: **Intîlnire cu istoria**. Firesc sună și titlul reportajului lui Răzvan Popescu: **Oameni și locuri de pe valea Ialomiței**. Cum altfel să se intituleze o pagină de versuri frumoase decît **Iambii suitori, trôheii, săltărețele dactile**?... Cum altfel să se intituleze o pagină de folclor autentic și nicidecum pretins folclor nou, fabricat, decît **Pe un picior de plai**?... Apoi puțin umor și o pagină plină de o vervă de la care **Urzica** ar avea ce învăța: **Ultima oră, dar nu ultima oară**... Și, la urma urmelor, finalul acestui seducător joc de-a presa, plin de mari promisiuni: **Doar ei sînt de vină**... Și semnează toți, mulți, foarte mulți. Dar au ei vreo vină?...

Mai purtăm în spate prejudecăți

Adolescența își aparține în primul rînd sieși și apoi viitorului

Dintr-un articol apărut într-o revistă școlară, intitulat **Problema energiei în România**, reținem cîteva fraze remarcabile atît prin acuratețea formulării lor, cit și prin clarviziunea substanței lor: „...Măsura în care o țară poate să progresa pe tărîmul civilizației este condiționată în bună parte de energia pe care o are la dispoziție și de modul în care știe să o folosească. Ceea ce interesează azi în cel mai înalt grad un stat, nu este doar găsirea și utilizarea mijloacelor de energie, ci mai ales realizarea celei mai bune și mai economice exploatare. Mai înainte de toate trebuie să se asigure pe cit posibil o rezervă energetică bogată, alcătuită din factori cit mai deosebiți. Apoi, prin exploatare trebuie să se caute obținerea unui rezultat cit mai bun cu pierderi cit mai puține...” Și așa mai departe, incît aparența că ni se confesează un om al timpului nostru, versat în problemele timpului nostru, se impune. Și ar mai fi de spus că, de data aceasta, aparența este în deplin acord cu esența: ni se confesează un om care nu a făcut nimic altceva decît să se subordoneze unui imperativ valabil pentru toți cei ce țin un condei în mînă, și anume imperativului de a-și aținti slova și gîndul și înspre viitorime. Numele lui a fost și poate mai este încă Gheorghe Dragu și în vara anului 1913,

cînd rîndurile de mai sus au văzut lumina tiparului în Revista „Gh. Chițu” a Liceului comercial de băieți din Craiova, a liceu elev în clasa a 8-a. Rămîne să ne întrebăm singuri dacă în frazele lui există un simbre de profeție sau nu...

Ne-a fost necesar acest succint preambul pentru a intra în miezul problemei: o revistă școlară nu este un lux, dimpotrivă, în paginile ei germinează un principiu generator de elan anticipativ. De anticipații s-ar putea să ne cam fi săturat, toți dar elanul ne mai este încă de trebuință. Desigur, s-ar putea ca într-o școală sau alta să constatăm o oarecare distanță între ceea ce este o revistă școlară și ceea ce ar putea ea să fie, dar distanța aceasta, invariabil, sîntem datorii să ne-o imputăm nouă înșine. Cînd există. Așa ar fi drept, așa ar fi cinstit. Pînă una, alta, convîși parcă de adevărul că nu infailibilitatea este cea mai adecvată măsură a unui avînt omenesc, copiii țării investesc în revistele lor un entuziasm și o credință a căror amplitudine se reverberează aproape palpabil în viitor. Și atunci de ce îngăduirea acestui superb dialog dintre adolescența de astăzi și ziua de mîine devine pentru unii dintre noi o povară?

Cert este că în România de acum, spre deosebire de România profetului cu pantaloni scurți Gheorghe Dragu, despre care a fost vorba mai sus, dreptul unei școli la o revistă școlară este un bun cîștigat. Și renunțînd la un bun cîștigat nu vom face un pas înainte. Dimpotrivă, vom face mai mulți pași înapoi. Obstacolele ce se mai interpun încă în calea fluenței activității elevilor reuniți și în vara aceasta în tabăra **Căprioara** de la Moroieni, divulgate nouă în toate amănuntele și dedesubturile lor, sînt în măsură să ne alimenteze copios bănuiala că pe filiera în cauză s-au strecurat și clijva oameni lipsiți de vocație pedagogică. Numai că străduința,

mărturisită deschis sau pe ocolite, de a li se demonstra cu orice preț elevilor că un drept dobîndit nu înseamnă nimic vădește mult mai mult decît o simplă carență a vocației numite. Ea trădează și intenția deliberată de a se crea discrepanțe nedorite între vorbe și fapte.

Bineînțeles, mai purtăm toți în spate prejudecăți multe. Dintre ele, prejudecata că apa dintr-o copăie trebuie neapărat aruncată peste gard cu copil cu tot nu este nici prima și nici ultima. Se înrădăcinează însă în unii dintre noi, de la o vreme, o prejudecată ceva mai tulburătoare, și anume prejudecata că tinerețea, dar mai cu seamă adolescența, ar fi niște teritorii care ne aparțin integral și că între hotarele lor putem face ce vrem. Putem face ce vrem, fără doar și poate, încă nu ne oprește nimeni de la încapătinarea aceasta, dar uneori poate că nu este chiar bine ce facem. Savoarea acestor prejudecăți mai noi stă doar în faptul că este o iluzie, amară ca toate iluziile. Adolescența își aparține în primul rînd sieși și apoi viitorului. Iar viitorul acesta, asupra căruia este evident și în firea lucrurilor contestabilă că vom stăpîni cu aceeași putere ca asupra prezentului, s-ar putea să arate intrucitva altfel. Inșă, iată, din aproape în aproape, în simplă consecvență logică, problemele încep să devină delicate din cale afară și credem că cel mai înțelept lucru ar fi să declarăm de comun acord armistițiul și statu-quo... Și în nici un caz să nu cădem în greșeala ca în trenul care alunecă spre viitor să ne urcăm copiii fără bilet... Nu viitorul va fi tras pe sfoară...

Pagină realizată de MIHAI PELIN

P.S. Dezbateri noastre pe marginea condițiilor de apariție a revistei școlare rămîne deschisă.

Lumea în care trăim

Înainte și după... 114 000 de ani

...Portugalia cunoaște una din cele mai calde perioade ale ei. Canicula face ravagii. În diferite regiuni temperatura atinge 45°. Oamenii suferă cumplit.

...Landul Bavaria din R.F. Germania: grave inundații ca urmare a nesfârșitelor ploii torențiale. Numeroase persoane au dispărut înecate.

...20 iulie. Caz ieșit din comun: în Brazilia 50 la sută din recolta de cafea a fost distrusă datorită... înghețului. În aceeași zi în Alpii francezi zăpada a blocat șoselele.

...Sute de hectare de pădure continuă să ardă în Statele Unite. Grecia și alte țări asaltate de caniculă și secetă, punând în pericol numeroase localități.

...500 000 de persoane sinistrate ca urmare a inundațiilor puternice din mai multe state indiene sînt în pericol datorită lipsei de alimente și bolilor.

Iată pe scurt un tablou desprins din buletine meteorologice. Adică starea actuală de manifestare a climatei.

Dar viitorul? Ce se prevede pentru starea viitoare a climatei pe Terra?

Problema nu este nouă. Viitorul climatei planetei preocupă deopotrivă pe oamenii simpli și pe specialiști.

Preocupă pe oamenii simpli chinuți de buletinele meteorologice și de reumatisme greu de tratat și îngrijorați de posibilitatea unor modificări ireversibile în starea climatei.

Preocupă, de mulți ani, numeroși specialiști din întreaga lume interesați în deslușirea viitorului climatei planetei pe care trăim. În acest sens, institute întregi cercetează, analizează, întocmesc studii pe mii de pagini, fac comparații, speculatii și, evident, previziuni. Părerile sînt împărțite. Unii susțin ideea conform căreia clima Terrei tinde să se răcească, alții dimpotrivă, demonstrează teoria încălzirii globale a climatei terestre.

Desigur, discuțiile acestea nu se referă la ziua de mâine sau de poimîine. Savanții se ocupă de ceea ce va fi prin... anul 10 000 sau 11 981. Se discută ipoteze privind starea climatei în viitorii 40 000 sau 50 000 de ani și chiar despre felul cum va fi clima în viitorii o sută de mii de ani. O perspectivă care, în ceea ce ne privește, pe cei ce trăim în acest secol, trebuie să recunoaștem, ne lasă destul de... rece.

Dar știința își are legile ei...

Dintre ultimele ipoteze se remarcă cea a unui grup de savanți din Statele Unite care apreciază că actuala perioadă de climă caldă a pămîntului ar fi pe sfîrșite, și că se va instaura o nouă eră mai rece care va dura aproximativ 114 000 de ani. Studiul pornește de la premisa că schimbările în orbita terestră și în înclinarea axei de rotație a Pămîntului, în raport cu planul orbitei, constituie elemente fundamentale ale evoluției climatei terestre. Se pune în relief constatarea că în ultimii 350 000 de ani ar fi existat doar 4 perioade interglaciare — acum 11 000, 127 000, 220 000 și 330 000 de ani —

fiecare cu o durată de aproximativ zece mii de ani. Iar civilizația umană s-ar fi născut și înflorit în perioada cu climă caldă care a început acum 9 000 de ani.

Ipotezele sînt desigur ipoteze. Dar citeva institute mai expeditiv au și pus în studiu probleme ale viitoarei evoluții a vieții, ale existenței oamenilor în condițiile eventualei răcirii a climatei.

Viteza în studiul științific nu-i reia. Descifrarea tainelor viitorului este necesară. Omenirea n-are timp de pierdut. Evoluția climatei rămîne una din problemele ce preocupă, pentru că de ea este legată soarta omului. Dar ce va fi peste 114 000 de ani nu trebuie să ne facă să uităm prezentul.

Mă gîndesc că n-ar fi rău să se înființeze mai multe institute pentru studierea posibilităților ca influențele actuale ale climatei, capriciile acesteia să se facă cit mai puțin simțite în viața oamenilor care populează astăzi planeta. Milioane, zeci și sute de milioane de oameni din țările în curs de dezvoltare suferă de foame și boli ca urmare a secetei și inundațiilor. Pînă la viitorul calculat în zeci de mii de ani, să ne gîndim la seceta din Sahel, la pirjolirea solului pe imense suprafețe în Africa, la bărbații și femeile ce suferă de foame în diferite țări din Asia și America Latină. Să nu-i uităm nici pe aceștia...

Din păcate, pentru asemenea preocupări, pentru eradicarea foametei și bolilor de pe planetă nu se găsesc bani.

Paradoxal, omenirea suferă în același timp datorită inflației, datorită existenței unor cantități prea mari de bani în circulație. Lipsesc însă banii pentru ceea ce este vital — pentru îmbunătățirea vieții celor săraci și necăjiți, a celor flămînzii, a celor bolnavi ca urmare a subnutriției, a celor care nu au acces la învățătură, la civilizație.

Bani se găsesc pentru orice. Pentru tancuri, avioane și submarine, pentru noi rachete și arme sofisticate, pentru noi baze și instalații militare. În fiecare minut se cheltuiesc 1 000 000 de dolari pentru inarmare. În schimb pentru ajutoarele țărilor slab dezvoltate, pentru sprijinirea a milioane și milioane de oameni, femei și copii, tineri și vîrstnici, albi, negri sau galbeni care suferă din cauza foametei și bolilor, fondurile sînt total anemice.

Ne interesează desigur soarta planetei peste 114 000 de ani. Vrem ca generațiile ce ne urmează să trăiască mai bine și mai fericite. Dar să le lăsăm o planetă mai dreaptă. Să ne ocupăm de evoluția climatei în milenii viitoare, însă să nu ignorăm prezentul.

Răcirea sau încălzirea climatei în acest viitor nebulos are, fără îndoială, importanță. Totuși, să ne preocupăm de ceea ce se întîmplă cu cei ce suferă acum, astăzi, pe planeta aceasta atît de chinuită...

AL. PINTEA

Mondo umano?

Omogenă și diversă

Dintre știrile la modă ale ultimelor zile am reținut cîteva despre moda iernii viitoare. Concluziile s-au formulat după cele patru zile în care s-au prezentat 23 de colecții și vreo trei mii de modele. Astfel, la Paris, cei — și mai ales — cele interesate (vreo 300!) au constatat că vestita casă de modă Givenchy (fondată în 1951) a fost foarte aplaudată pentru cele trei teme ale sale: lungimea tunicii față de fusta dreaptă, bluzonul lung față de fusta plisată și rochia (sau mantoul) cu talie joasă față de fusta scurtă și încrețită. Despre modelele casei Saint-Laurent (creată în 1962) o specialistă scrie că linia lor generală ar fi: lungă la veste, extrascurtă și amplă la rochii, iar dificilul echilibrul va fi ușor păstrat numai de manechine... gigantice și longilini. La casa Paco Rabanne, în primele rînduri ale asistenței, ca și la Saint-Laurent, s-a aflat actrița Ginger Rogers, care, incintătoare și entuziasmată, a aplaudat manșetele acordeon, mantourile pelerină și rochiile de infantă. Despre acest Rabanne

— ultimul sosit în arizanatul modei — ni se arată că nu prea își vinde rochiile, care sînt unicate, ci se mulțumește să le împrumute, iar adesea le oferă... muzeelor de modă sau unei prietene... scumpe. Pentru că „trăiește” din parfumuri ca și alții, dar cel puțin o spune, cum remarcă și „France Presse”.

În schimb, pentru Guy Laroche, rezultă că tot ce strălucește este aur; Philippe Venet, renumit croitor în sensul cel mai pur al termenului, îmbracă și împodobeste femeile fără a căuta vreodată să le seducă nici prin spectacol, nici prin îndrăzneli gratuite; Louis Feraud a fost, și el, foarte aplaudat pentru că, la el, totul este vesel și colosal; invitatele au aplaudat ritmat pe fundalul unor melodii cîntate de Julio Iglesias; pentru faimoasa Chanel (fondată în 1932!) ideea constă în a contura imperceptibil silueta fără a-l trăda linia. Colecțiile Courrèges (creată în 1961) au șansa de a fi vesele, dinamice și pline de spirit; senzație la Roma unde cuvîntul de ordine al creatorilor este unic: „bună ziua severitate”. Ajunși aici trebuie să spunem că relațiile respective le-am citit cu un anume zîmbet, gîndindu-ne la mai multe lucruri. În primul rînd, e vorba de fastul acestor prezentări de colecții: în plin soare sau atmosferă superartificială, bufet somptuos, asistente mereu cam aceleași la întîlniri: fie din S.U.A., Japonia, R.F.G., Italia (Guatemala chiar): trimiși speciali ai atîtor

ziare care trebuie să fie peste tot, să vadă tot și să noteze tot. Defilarea e clasică, ritmul e același; florile mereu aceleași, dar proaspete, șampania de același fel, iar aplauzele — în funcție de senzație. Apoi, cocteiluri oferite de X, dejunuri de Y, aperitive de Z — care e premiat pentru colecția sa, etc., etc. În fine, punctul final cu amănuntele de culise și de rigoare: fiecare casă a pregătit în cel mai mare secret și timp de șase luni un spectacol de 45 de minute. Dar să mai arătăm că revista „Le spectacle du monde” („Spectacolul lumii”), înființată acum vreo două decenii, se întrebă, anul trecut, pe aceeași temă: de ce aceste reconstruiri istorice și aceste rochii de operă? De ce aceste costume destinate mai curînd planșelor decît străzii? De ce acest lux într-o țară aflată în criză? Și amintea că această supermodă are fix 3 (trei) mii clienți în toată lumea, iar un taior valorează circa 20 000 franci, o rochie de seară 50 000. Iar casele trăiesc din altceva decît din moda unicat: seriile industriale plus parfumurile, produsele cosmetice, articole cu licență (eșarfe, bijuterii, genți, cravate). Sînt la modă căutările și fastul mereu proaspăt, iar moda de iarnă e... omogenă sau diversă, totodată. În funcție de griji, prețuri, posibilități care, și ele, pot fi omogene sau diverse, totodată.

DUMITRU CONSTANTIN

Simpli antipozi

Mohorită, imperativă, aspră, clădită colțos în tonuri cenușii, rudimentară și malefică, născută sub zorii războaielor pentru bucuria războinicilor, care nu au uitat uneltele muncii, arta aztecă se instalează cu o rece tenacitate la antipodul artei maya, exuberantă, naivă, tanțoșă, exaltînd pofa de viață, dansul, muzica, munca voioasă și rodnică. Două culturi, una în gri și brun, în lut și lemn, și cealaltă în ceramică galbenă, în ocră și verde crud, își dau mina și se regăsesc într-o vibrație unică în sufletele mexicanilor.

Nu știu de ce, probabil din vechea mea plăcere să mă las tirat de propriul subiectivism, am trăit momentul aztec la Piramida Soarelui și cel maya la Xochimilco, pe canalele unde plutesc, ebrietate, cîrdure de flori.

Dar mai întîi Piramida Soarelui. Părăsesc Mexico-ul pe o vastă autostradă, netedă și lată, cum le stă bine tuturor autostrăzilor din lume. Orașul grozav, înalt și nichelat, începe să se estompeze, coline dulci flanchează traseul și, la o cotitură, apare orașul eșecului — o aglomerare epuizantă de cocioabe înghesuite și crispate, asamblate alandala din bidoane și cartoane, cîrpite cu ce nimeni nu și-a imaginat vreodată că poate cîrpi, o imensă și stranie Golgotă a mizeriei, asaltată de prunci și bătrîni.

Trecem, în picaj, pe lîngă acest slums contemporan, efemeridă a sărăciei și monument al ei. Pare o piramidă vie a disperării care anunță, ah, piramida eternă spre care se îndreaptă șuvoaiele de turiști nord-americani și chiar sud-americani...

„Orașul zeilor” — Teotihuacan — este populat, la rădăcini, de oameni scunzi și jerpeliți, mici negustori care vînd vizitatorilor sombrero-uri, brelocuri, ilustrate și minuscule piramide aici, la baza Piramidei Soarelui și a Lunii...

Urc treptele celei dintîi pînă în vîrf, are doar 62 de metri înălțime, dar cînd ajung sus, parcă îmi cade cerul pe umeri, un cer fierbinte și sec care intră în relație cu peisajul fierbinte și sec al acestor temple și spații clădite pentru zei de niște muritori oarecari, dar ce muritori formidabili, îndrăzneți și tenaci, colosali în eroismul lor mut și definitiv victorios. Teotihuacan e arid, lutos, un univers misterios și rudimentar, nescutit de o anume grandoare derivată din gestul surd al unei edificări de cetate nesperată în acest deșert apăsător de mărăcini și cutreierat de reptile.

Vîntul suieră ascuțit, sus, pe creasta piramidei, ca și acum 500 sau 1000 de ani, turiștii mișună jos ca furnicile leneșe și curioase, nimeni nu muncește pe o rază de 10 kilometri, toată lumea se minunează, se simte intimidată de gigantismul auster al acestor locuri și foarte des și su-părător răzbat printre treptele și coloa-

nele mușcate de vreme un OK! sau chiar, val, „HOW NICE” (ce drăguț!)...

Aparatele de fotografiat făcîne, cele de filmat fișie costisitor, miroase a Pall Mall, a Dior și a încă o serie de nimicuri importante care i-ar fi moleșit pe azteci atît cît nimeni nu va ști vreodată.

La antipodul acestui crepuscul de pia-tră — Xochimilco. O Veneție mexicană în delir, întinsă de-a lungul a 90 de kilometri de canale. Un du-te-vino de gondole ad-hoc umplute cu flori și orchestre navighează printre nuferi și stoluri de petale multicolore într-o beție a muzicii inimaginabilă. La Xochimilco îți iași mașina într-un imens parcaj, închiriezi o barcă și te lași purtat de colo pînă dîncolo și înapoi, lăsîndu-te plouat de buchete, toată lumea aruncă flori dintr-o barcă în alta, trăiești un fel de salut permanent și incredibil în ritmul muzicii mexicane. Este cea mai vastă sală de concert pe care am văzut-o, cea mai stranie și parfumată întîlnire cu bucuria vieții și cel mai ieftin periplu acvatic din istoria comerțului de distracții. Probabil că aici florile cresc pe gratis, muzicanții fac muzică pe gratis, gondolierii te împing din pură plăcere, rămînînd să plătești doar arta maya, ultimatoarea pictură a bărcilor care se despletesc pe ape ca niște cioburi de frescă. Ciudat. Foarte plăcut. De neuitat.

RADU BUDEANU

Ochii și urechile lumii

Aniversări intime

Se împlinesc, în acest 1981, 80 de ani de cînd la New York un cronicar muzical scria: „Primul principiu al muzicii, ceea ce se numește melodie, este sacrificat de Puccini printr-o orchestrație care cu greu poate fi numită melodică, în lărgă acceptare a termenului. La fel de semnificativă ca degradarea melodică este degradarea Toscăi, a dramei pe care muzica o ilustrează...”

Se împlinesc, tot în 1981, 100 de ani de cînd la Viena, doctorul Wörz, și el, dacă nu știți cine a fost doctorul Wörz, cronicar muzical, scria: „Concertul pentru vioară al lui Ceaikovski, un ansamblu de capete de frază bălțate, e barbar și respingător; nu putem înțelege cum Filarmonica din Viena, care se vrea o apărătoare eminentă a clasicismului, și-a putut oferi sala unei muzici atît de gălăgioase și de indoielnice...”

În curînd se fac 120 de ani de cînd în „Revista celor două lumi” de la Paris se scria astfel: „Domnul Gounod trăiește nenorocirea de a admira anumite părți alterate ale ultimelor cvartete beethoveniene. Ele sînt sursa tulburătoare care au apărut raii compozitori ai Germaniei moderne, acei Liszt, acei Wagner, acei Schumann, fără a-l omite pe Mendelssohn...”

Nu mai puțin de 130 de ani se vor număra de cînd, la Paris, se putea citi în cronică muzicală a unei reviste: „Sistemul muzical al lui Verdi e binecunoscut: nu a existat compozitor italian care să nu încapabil să producă ceea ce se numește, vulgar, o melodie. „Rigoletto” este cea mai slabă operă a lui Verdi... Lipsese melodia... Opera asta n-are nici o șansă să se mențină în repertoriu...”

Și nu mai e mult pînă la aniversarea a 150 de ani de cînd la Berlin, în 1833, se gîndea astfel, negru pe alb: „În materie de disonante bune să-ti jupeai urechile, de treceri întortocheate, de modulații acide, de contorsțiuni melodice sau de ritmuri dezgustătoare. Chopin este, la drept vorbind, neobosit. Tot ce poate duce la ruină are aici prioritate, producînd efectul unei bizare originalități, îndeosebi prin tonalități cu totul ciudate, poziții ale acordurilor cit mai puțin naturale și o digitație care combină cele mai mari absurdități...”

Dar nu e mai puțin adevărat că la anul vom sărbători — tot așa, discret, intim, fără trufii deșerte ale inteligenței noastre, ba chiar cu sarcasmic umilitate în fața eternei puteri de neînțelegere — 80 de ani de cînd Gorki a scris fraza aceea grandioasă și totuși nu prea clară, pe care — în lumina atîtor altor fraze care s-au scurs de atunci și se vor mai scurge — depinde cum o rostești: „Omul, ce mindru sună acest cuvînt!”

Azi, 6 august, sînt, de pildă, 36 de ani de cînd au dat cu bomba atomică la Hiroshima.

RADU COSAȘU

Lumea se amuză

EULENSPIEGEL — Berlin

Este cunoscută efervescența artistică a ultimilor ani în Republica Populară Chineză. Au apărut și apar mereu noi reviste literare, se scrie și se publică mult, într-o emulație fără precedent a tuturor generațiilor. Poeți de valoare, negați o vreme, au reluat condeiele, într-o nouă tinerțe. Sint republicați cei care au fundamentat poezia modernă, cum este Wen Yiduo. Oferim în această pagină o succintă selecție de poezie modernă chineză.

VEN YIDUO (1899-1946)

Mărturisire

Iărturisesc deschis
 că nu-s poet
 Deși-s mai hotărât ca piatra dalbă,
 a verzii pini, ca marea mare, ca
 umurgul dus, de lilieci, pe aripi
 Cum bine știi, îmi plac eroii și creste,
 Prapelul Chinei acruit de vânt
 și lumea crizantemelor din galben
 în sus spre borul anticului
 Cum bine știi mi-e hrana favorită
 numai o ceașcă de ceai verde-crud —
 dar ființează și-un alt eu în sinemi,
 Te că tu te-nfricoșezi ori nu,
 Ste gândirea mea de muscă sură
 Te bizie pe lesturi, uncori.

Ultima zi de toamnă

Prieten bun cu vântul de apus
 I-am infruptat din vinuri noaptea-ntr-o
 și-a dus simbria. Și, ca broderin
 în boare tremur, — doar neostenit.
 Venită toamnă, schimb firese de timp, —
 raii în primăvară și în vară
 durerea jumătății unui an.
 Ste cămări pe lume-or fi fiind
 —adune mari provizii pentru tine
 azi să îți atit de obrăznicia?

Apa noastră

În șanț cu apă moartă și fără de scăpare,
 Te care nici o cută nu pune vântul viu —
 fier ruginit și cupru coclit aici se-aruncă
 În apele slinoase, din voi, la fel să faceți!
 Căci poate, arul verde va deveni
 smarald,
 Luginile feroase nimba-vor flori de
 piercie. —
 Așași ninsoarea vremii să cadă a hermină
 fiind mucegaiul fierbe în nouri stacojii
 Așași deci apa moartă să fermenteze
 verde,
 În ea, globule albe să iște perle noi
 ar muștele, plutinde, le vor niminiciei.
 În apa moartă, șanțul, cu fără de
 scăpare
 e va mindri că arde curat, în prospețim,
 ar dacă or să cinte puzderia de broaște
 Ste firese ca apa să-și aibă cîntul ei.

Un șanț cu apă moartă și fără de
 scăpare
 și nu e locuința unei femei de cin
 deci să lăsăm uritul să-l locuiescă încă,
 spre a ști ce lume pură va înflori din ei!

Aducătorul de bir

Măria-ta, spre tine vin din zăriști,
 Te-o navă doldora de daruri scumpe,
 Putînd cu-nfiorări de bucurie,
 Fără să știu că inima ta, vai,
 E-un port de cat și lacom. Dar aștept
 Marele daruri tale, ample.

Să trag la chei al navei dar de preț.
 Naiv, credeam că marea-i prea distrată
 Și-am așteptat pină-n căderea lunii
 Așa cum se așteaptă zorii zilei
 Cu disc de purpură, ce întîrzie.
 Dar vechiul, sterpului vechiu mai stăruia.

Mi-am zis : nu toate visele-s frumoase
 s-a rotit neincetat
 Și anotimpuri înflorind, sint umbră
 Iar eu aștept mărire să-ntrevăd
 Marele iubirii tale ample, —
 Dar ele nu-s, Luminăția-Ta.
 Invață-mă măcar atita :
 Cum să mă-nered, visînd, într-o marec.

ZONG BAIHUA

ZONG BAIHUA s-a născut la 1 decembrie 1897 în provincia Jiangsu. Profesor universitar, specialist în filozofie germană, pictor și poet deopotrivă. Primul volum, „Versuri pe coama norilor“, a apărut în deceniul al treilea; de atunci, a dus o activitate susținută, poezia fiind înlocuită numai temporar cu studiile de filozofie și cu șavaletul.

Marea

În noaptea asta razele de lună
 Pe floarea inimii îmi strălucesc
 Plantat pe tărîmul mării cu ascult
 Muzica sferelor netulburate
 Un snop de flori de cîmp la pieptul meu
 Dă trupului parfum de vis floratic
 Vis,
 Vis cu lună plină. Luna
 își caută iubiții ca prin vis
 Cînd eu tin mînte satul natal scaldat
 de lună.

Zori

Lumina soarelui
 Îmi spală sufletul în zori de zi
 Iar luna, la nădîr, din dunga bolții
 Mai șovăie o clipă
 Pe visul meu fragil de astă-noapte.

Buchet

Azi,
 Floarea încrestată-n pomul vieții
 Din scoarță mi-a alunecat la piept
 Blind, o apă în dreptul inimii
 Și în contact cu-al inimii verset
 Se schimbă-ntr-un buchet de poezie.

GONG LIU

GONG LIU, născut la 7 martie 1927, în provincia Jiangsi, a participat ca student la războiul de eliberare, în calitate de jurnalist. S-a lansat după 1949, cu versuri și proză. Renunțat și ca scenarist și eseist. Volume „Cîntec la marginea pă-

mintului“, „În nord“, „Orașul feerie“, „O stradă pe graniță“.

Mătasea

Ar trebui o mie de poeme
 Să cînte mlădierile mătăsii
 O capă de mătase să agite cavalerul
 Largi minci de mătase
 să onduleze-n dansuri zeițele minune
 Și China — mamă
 Să-nvăluim în saluri de mătase
 Să umplem toată lumea cu mătase
 Pe toate străzile, stîrnind priviri
 Numai mătasea ne-o admiră lumea
 Uitînd de cei ce-o iscă inspirați...

Fumul din sobă

— Mamă, aș vrea să crezi
 Că stînd planton pe albul pise de munte
 Vedeam cum urea fumul sobei noastre
 De la bucătărie, peste sat,

— Nu fii naiv !
 Poate gătea, în vale,
 O gospodină-n fata captorului încins !

— Nu, nu mint, mamă !
 Odată chiar te-am fost văzut la poartă
 Privind pierdută ulița pustie.

— Se poate... Te credeam pierdut
 Iar mama, vezi, tot mamă ! Te așteaptă.

— Să-ți spun drept, mamă,
 Îmi place fumul sobei noastre
 Căci el aduce-a liniște și-a pace !...

— O, fie deci ca el să se strecoare
 printre cîrlionți părului tîn clar
 Și pieptul ca un braț să-ți-l cuprîndă
 Să nu mai știi de puscă și muniții !

— Dar , nu te speria !
 Noi tinerii iubi-vom focul sobei
 Căci toți avem pe undeva o mamă
 Care, iubindu-ne-o, s-o apărăm !

In românește de
AL. ANDRIȚOIU

FENG ZHI

FENG ZHI a văzut lumina zilei în 17 septembrie 1905, în provincia Hebei. Studiază în China și Germania ; mai tîrziu va traduce clasicii germani în limba chineză. Serie versuri de la 20 de ani, o poezie a cotidianului, într-un limbaj sobru, îngrijit.

Ca un riu

Sînt un riu
 Și am curs pe lingă tine
 Fără să știu.
 Tu ai lăsat să cadă
 — Fără să știi —
 Umbra-ți asemenea norului multicolor
 Peste undele mele domoale.
 Din umbra frunzelor ca jadul
 Ți-am croit un veșmînt ;
 Din umbra proaspetelor flori
 Ți-am impletit coroana.

Și m-am dus, fără voie m-am dus
 În marea lipsită de dragoste.
 Vai, vîntul și nebunele valuri
 Au rupt veșmîntul, coroana !
 Acum urmez marea
 Pe nesfîrșitul pămînt ;
 Dar umbra, umbra ta
 Este aidoma norului sfîșiat.

Pod

„Între voi distanța e cit marea“.
 „De este cit oceanul
 Zi și noapte aduna-voi pietre
 Și voi dura un pod urias“.
 „Milioane de ani și podul nu se va ridica“
 „Neobosit căva-voi acești amar de ani
 Altfel zadarnic vād minunea de pe mal
 Și cum crezi că voi îndura
 Această prea lungă viață !“

Sacrificiu

Aidoma orgolioasci din vechime estî.
 Sunetul desirării mătăsii te desfată
 Zilele mele rului sint de mătase
 Din care smulg șuvițe, în așteptarea ta.

Aidoma orgolioasei din vechime estî.
 Focurile de pe culmi ce anuntă războiul
 te desfată.

Mocnește focul din inima mea,
 Arde, vai, singele fierbe în mine
 Noapte și zi, fără odihnă.

QIAN JUNTAO

QIAN JUNTAO este originar din China de Sud — provincia Zhejiang, unde s-a născut la 5 ianuarie 1907. Toată viața și-o petrece în Shanghai, un citadin prin excelență. Este poet, pictor și muzician apreciat.

Invidie

Te invidiez, lună,
 Pentru pururea ta strălucire,
 Deși apari fardată.

Soare

Nici nu mă gîndese să-ți ascund
 Inima mea de dor tulburată
 Dacă iubirea-mi nu va fi roasă
 De bruma dintre oameni.
 De nu va pieri sub zapadă,
 Ea va rodi,
 Te va apăra și niciodată nu te va lăvi,
 Primăvara se va lăvi în surisul tău.
 Soare vesnic.

Drum

Drum de asfalt în zbor fără aripi,
 Praf din nimic, fum,
 Pomii dezgoliți cu o mie de brațe
 Plecîndu-mi-se slugarnic.

Stîlpi telegrafiei muzicali și
 Case drepte, pătrate, în colțuri
 Subliniază cerul dus departe.
 E liniște. Doar eu călător.

In românește de
CONSTANTIN LUPEANU

WILLIAM SAROYAN — Întîlniri întîmplătoare

Important în legătură cu persoanele pe care le întîlnești cînd sosești pe lume, la naștere, este faptul că sint persoanele care sînt, și nu cele pe care, dacă ai fi avut vreo posibilitate de alegere, le-ai fi ales tu. Asemenea întîlniri sint pur întîmplătoare.

Fără îndoială, fiecare dintre noi, cînd e-a aflat la o vîrstă dintre doi și doisprezece ani, i-a studiat pe acești oameni din jur și și-a pus întrebarea ce drept au să fie în vreun fel înrușiți cu el. Tocmai cu el, care e buricul pămîntului, justificarea e tot ce s-a întîmplat pînă atunci în istorie, suprema încununare a tuturor eforturilor pămîntului, multășteptatul specimen uman care, în sfîrșit, intruchipează desăvîrșirea. Om și supraom în același timp, numai dac-ar putea fi înțeles.

Acești oameni alcătuiesc familia mea ? Familia asta absurdă, istorică, e mama mea ? Omul ăsta galăgios, cu ochi crunți, e tatăl meu ? Cum pot asemenea indivizi să fie rude cu mine ? Probabil că pe undeva s-a produs o cumplită eroare.

Și așa și este.

Intr-adevăr, îndărătul fiecărei ființe omenești care nu a împlinit încă treisprezece sau paisprezece ani, stă cite o eroare. Și uncori eroarea nu e corectată sau, oricum, nu e ignorată, chiar după vîrsta de treizeci de ani. Ba, citeodată, unii oameni extraordinari resimt povara acestei erori pînă pe patul de moarte.

Acele suferite nedumerite și îndurerate aparțin genurilor ; dar există și genii care și-au îndrăgît părinții sau chiar, dacă nu i-au respectat și nu i-au iubit, măcar s-au lăsat atit de amuzați de ei, încit pentru nimic în lume nu i-ar fi îndepărtat din calea lor.

Și aceste genii fericite, ca să le spunem așa, sint adesea și cele mai autentice.

Totuși, eu numesc genii pe cei care nu pot sau nu vor să se elibereze de senzația că viața i-a fîrît, fără voia lor, într-o ridicolă și colosală greșeală.

Impulsul, nevoia sau dorința de a în-

cerca să corecteze această oribilă gafă îi împinge pe asemenea oameni să se străduiască și să născocescă tot soiul de forme și de variații îmbunătățite ale nucleului originar — care e, de fapt, întregul mișmas, întregul univers, dacă vrei, întregul sistem solar, întreaga lume, întreaga specie umană, întreaga istorie a erorilor, a eșecurilor, a nebuniei și a morții. Tot corpusul de legende, istorii, drame, religii, orașe, împreunări, zidiri, drumuri, vapoare, muzică, dans, chirurgie, tipar, hîrtie, pictură, sculptură, sau ce nume vrei să-i dai duuneavoastră, pentru că, oricare ar fi numele, acesta este materialul de care și cu care se ocupă geniiul.

Acesta este materialul pe care geniiul vrea să-l îndrepte, sau, ca să vorbim pe șicau, să-l corecteze.

Da, firește, această strădanie este tot ce ne-a rămas, căci restul înseamnă chiar și mai puțin, ba chiar, după ce-ai făcut bilanțul, restul nu înseamnă nimic, restul e cenușă, pulbere și invizibilele mormane de zgură ale erorilor și înrosirilor, uriașe cit întregul sistem solar.

Dar ceea ce făurese aceste genii înseamnă foarte puțin în comparație cu potențialul originalului însuși, cu lucrurile acelea care de miliarde de ani sînt reale și la locul lor. Totuși, această strădanie este singurul lucru care ne aparține, pe care l-am făcut noi, și după ce vom fi trecut noi, după continua noastră punere în valoare de către noi înșine, în virtutea procedului inventat sau dăruit de natură tuturor lucrurilor care beneficiază de continuitate, după uimitoroarea noastră adaptare la acest procedeu, după izbutita reproducere a propriilor noastre persoane, pe parcursul a milioane de ani, în toată varietatea formelor noastre, aceste făuriri, această artă, realizată de nebunii noștri, de tinerii noștri dezamăgiți, de tinerele noastre furioase, de geniile noastre, de nărăvașii noștri, adeseori de fetele și de băieții noștri îngreșoși, aceste lucruri făcute de noi în casă, sint tot ce avem, tot

ce numim cultură, civilizație, glorie pămînteană.

Orice om e îndreptățit să-l la la rost pe Dumnezeu, întrebîndu-l de ce l-a făcut atit de plin de sine și de ce l-a hărăzit o soartă atit de imputită.

Căci dacă nu i-a fost dat să-și aleagă părinții, ar fi trebuit să i se îngăduie să-și aleagă măcar oamenii cu care va avea întreaga viață de-a face, dar și acest drept i-a fost tăgăduit.

Nu-și poate alege nici părinții și nici, măcar, nu poate hotărî, de exemplu, să nu fie fîrît cu forța la armată.

2.

Orice persoană din lume are o persoană favorită, și dacă-i un om cu minte sau cu noroc, atunci persoana sa favorită este el însuși, chiar dacă nu e conștient de acest lucru, sau este conștient dar pretinde a nu fi. Mai e cu puțință să existe însă și oameni foarte ageri la minte, foarte inteligenți, foarte înțelepți în toate cele spirituale și sufletesti, oameni capabili să țină piept viclenilor cului lor lăuntric, și care, pe lingă faptul de a fi propriii lor favoriți, sau în locul acestuia fapt, simt o mare înrădire psihică cu altcineva.

Ei bine, ce este un cine ? Ei bine, un cine e stăpînul lui, nu-i așa ? Și pisica, ce-i pisica ? Tot stăpînul ei. La fel și canarul. Așadar, tot omul este propriul său favorit, după cum a sugerat cu multă vreme în urmă D. H. Lawrence.

Dar cum o fi cu oamenii al căror animal de răsfaț este un șarpie boa ? La fel se întîmplă și cu ei.

Dar cum o fi cu oamenii care au un copil, sau doi, sau opt, sau doisprezece ? Cine sint acei oameni și cine sint copiii lor ?

Ei bine, e tot același lucru, numai că în cazul copiilor ne apropiem de ceea ce, pe parcursul experienței umane, ține de aprobarea, acceptarea, admirația unei persoane față de alta.

Se spune despre om că este cel mai aprig inamic al său sau cel mai bun prieten al său.

Tot timpul ți-e dat să auzi variații ale acestei remarci ceea ce înseamnă că nimeni nu e perfect integrat în sine însuși, că o parte din tine se coartă cu ceilalți, cu excepția cazurilor cînd o persoană este atit de încintată de sine, încit totul în jur e splendid și perfect.

Dar pînă unde merge această perfecțiune ?

Persoana încintată de sine este încintată și de tatăl său, de mama, fratele, sora, vecinul, de întreaga specie umană în general ?

Citeodată da, pentru că unii dintre acești încintați au o energie care se extinde și asupra tuturor celorlalți. Dar, în general, omul care are o părere foarte bună despre el însuși va găsi curus tuturor celorlalți și întregului glob terestru cu întreaga speță umană care-l populează.

De ce ?

Mă rog, pentru că subaprecierea celorlalți îi oferă un suport pentru aprecierea și admirația față de propria sa persoană. Cînd cumpănește geniiul unui mare om de știință, hotărâște, că renumele acestuia este un rezultat al publicității, patronării și favoritismului, ceea ce îi permite să nu-și diminueze cu o iotă admirația față de sine însuși.

Și totuși, deși autoadmirația pare să fie un privilegiu al neghiobilor, fapt este că unul dintre lucrurile cele mai nedorite și mai inutile din lume îl constituie disprețul față de tine însuși. Cu excepția cazului cînd îl practici ca să-ți amuși prietenii, sau ca o poză, în realitate o ipostază, o superautoadmirație.

Căci dacă unui om nu-i este cu puțință să se privească măcar cu simpatie, înseamnă că-i o lichea și că-i conștient de acest lucru. Și atunci are de ales între a înceta de a mai fi lichea, astfel încit să poată stabili o relație civilizată cu sine însuși și, prin urmare, cu părinții, tribul, și restul umanității, sau a înceta de a mai exista în general.

Ori una ori alta.

Nu poți fi în același timp și autentic și contrafăcut. Dar cit de amuzant se poate dovedi uneori un contrafăcut, cu condiția să nu fie, de pildă, nevastă-ta !...

In românește de
ANTOANETA RALIAN

Citeva opinii privind

„Topul restaurantelor”

Prin chiar faptul că am început să publicăm cu cităva vreme în urmă, ceea ce am numit Topul restaurantelor, se înțelege că adresăm cititorilor invitația de a-și exprima opiniile, mai cu seamă acele opinii care, printr-un spirit lucid, realist și analitic, să contribuie la clarificarea și nuanțarea criteriilor de investigație și să facă mai eficientă, civic, această inițiativă a redacției noastre.

Interesul stîrnit de Top a fost peste așteptări și de la apariția lui am primit la redacție numeroase propuneri de îmbunătățire. Unele propuneri opuse așa încît se anulează între ele. Multe vizează o stare ideală pentru care vom milita poate ceva mai tirziu. Altele propun renunțarea la criteriile privind dotarea localurilor sau corectarea notelor în funcție de categoria de încadrare. Multe din propuneri ne-au fost de un real folos și vom ține seama de ele.

Nu vom renunța la criteriile menite să mențină o stare de emulație în rîndul personalului și să contribuie la o cit mai bună servire a consumatorilor.

Prin corectitudinea și obiectivitatea cu care ne străduim să facem notațiile, ținînd seama și de sugestiile cititorilor considerăm că topul cuprinde în sine posibilitatea autoperfecționării.

Vom continua, așadar, Topul restaurantelor luînd în considerare acele sugestii exprimate de cititori care ni s-au părut cele mai corecte și aproape de adevăr.

Așteptăm în continuare sugestiile dumneavoastră.

În Piața Victoriei erau, pe lingă 4 (sau 5, pentru aceștia nu am fișe) dricari, 4 restaurante și bodegi. Pornind înainte pe bulevardul 1 Mai, te întîmpinai, cu lăutari sau fără, pînă la piața 1 Mai, 4. În piață existau alte 4 (dintre care Balotă, apoi Kiseleff, apoi Ovidiu și Parcul Milea, azi Poiana). Mai departe își imbiau consumatorii nu mai puțin de 8 („La Tocmeală” și altele, dintre care una cu „artiști”), pînă în Piața 7 Noiembrie, în jurul căreia se înșirau 4 localuri (printre care cel al lui Bucur, unde s-a deschis, în 1949, cel dintîi restaurant de stat). Urcînd mai departe, mai găseai 5 (printre care „La doi curcani” apoi „Vișina”) pînă la capătul bulevardului, flancat de alte 5 „unități”, printre care cea a lui Nicu Chibrit, care (ca și altele, ca Tabacu sau Niță Stere), a fost vreme îndelungată eponimul localului, respectiv Piața Chibrit. Acestea toate funcționau nu pe vremea lui Anton Pann, („Nu poate om socoti / Nici de a le povesti / Cîrcimele din București / Bodeile mîhălești” etc. etc.), ci în zilele noastre, de vreme ce le-a mai apucat și cel ce semnează aceste rînduri, om în viață și în activitate (salariată, se-nțelege). Totalizînd, obținem 34 (treizeci și patru) de restaurante, bodegi și grădini, mai mult sau mai puțin „scuturate”. Astăzi, pe același traseu (și comparația s-ar putea repeta oriunde în Capitală) găsim, din Piața Victoriei (sau dacă vrei, chiar din Piața Romană) și pînă în Piața Grivița, 5 (cinci) unități de alimentație publică. În proporție inversă cu explozia demografică și locativă, împuținarea („Și cum vine-un constructor, / Toate circumstările mor” — Folclor urban contemporan) și, deci, suprasolicțarea acestora este, cred, și cauza de bază a degradării lor, mult mai dureroasă decît rezultă din ancheta „Flăcării”, pe care n-o socotim concludentă, și lată de ce. Cu excepția notei acordate de „inspectorul care participă la anchetă” (fost-a ea cu grijă anunțată din vreme?), a celei acordate de șeful unității (!?) și a celei a redactorului, celelalte criterii (știm cu toții că faimoasa „condică” nu se obține decît pentru a se consemna elogii, știm cu toții, tot din presă, ce valoare au „rezolvările” rarelor sesizări etc. etc.), materialul seamănă mai mult cu un studiu centralizator decît cu o adevărată anchetă bazată pe cercetări personale, concrete și cu caracter inopinat, o anchetă ca aceea incisive și iconoclaste cu care ne-a răsfățat, nu o dată, „Flacăra”.

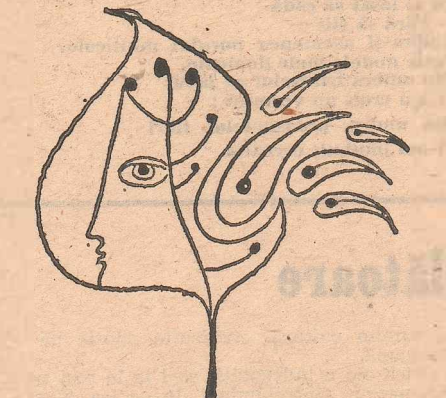
Am propune o nouă testare, avînd la bază cîteva criterii strict obiective, constatabile la cronometru: 1. Timpul scurs de la asezarea la masă pînă la preluarea comenzii; 2. Timpul scurs pînă la servirea acesteia; 3. Timpul scurs de cînd farfurile au rămas goale și pînă au fost strînse (chestiune suplimentară: am chemat eu ospătarul, sau a observat singur); 4. Timpul scurs de la cererea notei de plată pînă la prezentarea ei. Pe această bază s-ar putea clădi și codifica altele cîteva: dacă, intrînd într-un local aglomerat (și care nu e?), cele 2 sau 3 mese libere sînt curate sau mai poartă încă pe ele vesela nestrînsă a celor care le-au părăsit; dacă îndelunga zăbavă nu degradează produsul servit (într-o lungă excursie făcută în țară, n-am izbutit să obțin la micul dejun apă fierbinte pentru ceai, căci în ceainicul de alpacă, aceasta se răcea pe teighea, așteptîndu-l pe ospătar; idem fripturile, ciorba etc.); dacă ospătarul e informat de ce se întîmplă în bucătărie: Client: Cum vine asta „escalop” la Zingara, specialitatea bucătarului-șef? Osp.: Nu știu (sau, în cel mai bun caz: Mă duc să întreb); Cl.: Cu ce sînt clătitele? Osp.: Nu știu (se duce și se întoarce). Cu dulceață! Cl.: Cu ce fel de dulceață? Osp.: Nu știu, mă duc să întreb; Ospătar (după o lungă așteptare): Ardeii umpluți s-au terminat — etc. etc.). La acestea s-ar impune cercetarea constantă: dacă o dată, o singură dată (și tocmai cînd invitase doi oaspeți parizieni, la Capsa să zicem) saramura de crap nu avea nici un gust, acel local s-a cam clătinat în virful topului. Și apoi, dacă există un criteriu unic și universal, funcționînd încă de la usă: întîmpinarea clientului, care trebuie făcută cu aceeași amabilitate de gazdă bucurăoasă de oaspeți în localurile de toate categoriile, de la un anume nivel în sus sistemul de referințe s-ar conveni cumva nuanțat: o sticlă de vin destupată între genunchi sau cu dopul băgat înăuntru („Dacă nu voia să iasă l...”) comanda luată din mers, mă supără mai puțin la „Trei ochi sub plapomă”

decît la un restaurant cu pretenții. E de la sine înțeles că „murdăria de la bucătărie”, sau ospătarul neras, sau fumînd în salon, sau altele asemenea, nu sînt note ce participă la medie, ci înmulțitor zero, descalificînd fără drept de apel localul cu pricina.

Un conducător auto, pentru cea mai mică abatere, e amendat; pentru una mai gravă, i se ridică permisul. De ce nu li s-ar „ridica permisul” (cu, firește, reexaminare) și unor bucătari, ospătari și șefi de unitate care fac meseria de ris?

RADU ALBALA

Luînd o bună inițiativă, revista FLACĂRA, face de cîteva săptămîni un top al restaurantelor din Capitală. Iată că revista FLACĂRA inițiază o acțiune utilă, lăudabilă, încercînd și, după părerea mea, reușînd să dea o mină de ajutor lucrătorilor din comerț, din alimentația publică, contribuînd alături de aceștia la bătălia pentru o nouă calitate a servirii și serviciilor. Cu acest lucru ar fi trebuit să-l fi făcut gazeta Comerțului Socialist, e un aspect. Un altul s-ar lega, după opinia mea, de modul în care este întocmit topul publicat de revista FLACĂRA. Acesta, după criteriile de care ține seama, reușește să creeze o imagine a activității unei unități de alimentație publică, dar o face, nu e numai o părere personală, într-o manieră incompletă, nereflctînd ansamblul situației. Avînd o bogată experiență în acest domeniu, conducerea întreprinderii noastre ar sugera redacției ca topul

să țină cont și de alte criterii capabile să oglindească mai exact datele respectivei activități. N-ar trebui să lipsească categoria de clasificare a unităților (e greu să compari, de pildă, restaurantul „Dorobanți”, o adevărată uzină de mîncare, peste 500 locuri, remiză 12%, unitate specială etc., cu „Pescarul”, „Trocadero”, „Rapsoalia” etc. unități mai mici, cu un volum mai redus de activitate), gradul de dotare, gradul de calificare a personalului (limbi străine), de dificultate a preparatelor și de pretenții ale clientului, ținuta localului și a personalului, volumul și realizările (rentabilitatea) planului economic, varietatea sortimentală a produselor etc.

Față de această situație v-am ruga, tovarășe redactor șef, să dispuneți ca topul revistei FLACĂRA să fie completat cu criteriile menționate, în așa fel încît acesta să reflecte cit mai adevărat modul în care se muncește în unitățile de alimentație publică din Capitală. Procedînd așa, topul ar fi cu adevărat o oglindă a acestei activități, refuzîndu-și orice subiectivism și evitînd anumite interpretări.

Cu stimă și mulțumiri,

CORNEL STEGARU,

director comercial la C.H.R. Ambasador

Un „top” al restaurantelor bucureștene este binevenit. Criteriile acordării notelor pot fi stabilite oricum, dar importantă mi se pare satisfacția consumatorului. Pătimășii în ale gastronomiei sînt dispuși să meargă la „Capsa” pentru un șalau „bonne femme”, la „Athenée Palace” pentru un șnitel vienez, la „Berlin” pentru o salată specialitate casei sau în altă parte pentru un „Chateaubriant” pe care nu-l găsec în altă parte. Să nu uităm că bucureștenii sînt mai amatori de restaurante iar, în timpul verii, de grădini răcoroase, cu fripturi, cu mici condimentați și cu basterii la gheață... Dar în Capitală vin zilnic mii de provinciali, cu treburi sau în trecere, care se văd nevoiți să apeleze la

serviciile restaurantelor. Unii sînt curioși să vadă cum mîncă bucureștenii, alții caută, cu nostalgie, bucatele cu care s-au obișnuit acasă. Așadar, mai multe unități cu specific regional, cu „tochituri” și sarmăluțe moldovenești, cu „papanas” și „plăcinte pe lespeze”, ca-n Ardeal.

Intr-un restaurant contează, desigur, ambianța. Mi s-a întîmplat, cîndva, să dau peste un ospătar grăbit și repezit... Ce folos că peștele era bine gătit, că friptura era fragedă; am mîncat cu noduri, simțînd în ceafă privirea neprietenoasă a celui care mă servea.

Vinul „se vorbește”. Deci, gălăgia, muzica zgomotoasă nu plac românului. Poate din această pricină stau, uneori, seara, să ascult muzica discretă de la „Athenée”... În afara reuniunilor de dans, aș desființa microfoane, difuzoare, stații, în localurile publice.

Să respectăm, așadar, tradiția vestitelor localuri bucureștene.

MIHAI CRIȘAN

Ideea unui top al restaurantelor ar putea fi mai mult decît excelentă cu condiția ca împričinații — adică cadrele care asigură direct funcționarea unităților de alimentație publică (parcă așa se numesc în limbajul specialiștilor din comerț) — să dovedească același interes pe care îl manifestă participanții la o competiție. Pînă atunci „Topul restaurantelor” rămîne numai ca o inițiativă foarte bună de nota... 10.

În ceea ce privește sistemul sau criteriile de notare mi se pare suficient de bun. Desigur, pot fi găsite și alte elemente care să fie luate în considerație cum ar fi: specialitatea casei, meniurile fixe și cele de sezon, organizarea de ansamblu a sălilor de masă, a serviciului, oerativitatea rezolvării sesizărilor întemeiate și a propunerilor judicioase etc. Așa că sistemul de notare folosit poate fi totuși apreciat de nota 9,50.

Faptul că topul cuprinde restaurante de categorii diferite (lux, I. a II-a) este indiscutabil excelent. Încadrarea acestor localuri în diferite categorii (tunele discutabile) ține seama de condițiile oferite de spațiu, de locul în care este plasat, de utilitate etc. or elementele care sînt notate la top privesc igiena, calitatea serviciului, corectitudinea sînt deci indicatori obligatorii care trebuie și pot fi îndepliniți de oricare restaurant, indiferent de categorie. Așadar putem aprecia această calitate a topului cu 10.

După calculatorul proprietate personală, cu aceste note „Topul restaurantelor” obține — două apreciere mea — media 9,83. Deci, să persevereze și să se perfecțeze.

P. P. NAȘU

Dacă mă gîndesc bine, la ora actuală este hazardant să întocmești un top al restaurantelor. Inițiativa revistei Flacăra, vine prea devreme, sau prea tirziu. Cine își amintește de restaurantele Bucureștiului de-acum 4 decenii, mă va înțelege. Să intri la Capsa și să te miri că este curat, mi se pare de-a dreptul ridicol. Nu vă mirați, dragi cititori, dar a fi curat, a străluci într-un restaurant mi se pare la fel de normal ca și prezenta roților la un vehicul. Merînd pe linia aceasta urmează să ne emoționeze faptul că vedem o oglindă curată într-o frizerie, sau că doctorul are halatul imaculat. Restaurantele trebuie să primească note pentru diversificarea produselor, pentru calitatea bucatelor, pentru inventivitate. Sîntem în plină vară, deci abundență de legume. Mergeți la oricare restaurant, de nota 10, 9 sau 8, și cereți o salată sau mai precis întrebați cite feluri de salate au? Veți vedea că numărul lor este limitat, cu toate că salatele nu sînt produse păgubitoare... Personal aș dori la un restaurant cu pretenții, să mi se ofere, la ora actuală, peste patruzeci de sorturi de salate. Cereți o salată de rădăcinoase și veți vedea cum chelnerul, așa continui să le zic eu, se va uita cruciș la dumneavoastră. Unde sînt vinurile casei? Povestea că nu se găsec, pentru restaurante, rămîne poveste. Doresc să existe vinul casei, adevărat, la fiecare restaurant iar acest produs să se găsească tot anul: să știe bucureșteanul că la Ambasador poate bea un pahar de Nîcoresți, la Capsa de Cotnari și exemplele pot continua. Cîte sortimente de bere vi se oferă la ora actuală într-un mare restaurant? Din această cauză nimeni nu mă întrebă ce bere este? Cereți 80 de grame de cașcaval și 30 de grame de unt și vă veți ridica chelnerul în cap. „Noi nu vindem decît cu porția”, va veni ca o lovitură de trăsnet, răspunsul chelnerului. Am văzut în Topul restaurantelor că notele le pune și opinia publică. Vă rog să mă lămuriti ce e aia opinie publică în materie de restaurante și apoi stăm de vorbă. Eu sînt pentru sistarea acestui top, dar dacă el va continua, apoi notele să le acorde o echipă compusă din: 2 chelneri, eventual, din alt oras, ziaristul, niște consumatori găsiți atunci în restaurant și poate un bucătar.

ION GORUN

În calitate de cunoscut amator de artă culinară (cînd gurmand, cînd moderat, în funcție de perioadele dietoterapice), frecventez intensiv stabilimentele care, rareori, mai practică „arta”. De aceea, m-am bucurat enorm la văzul noii rubrici. La un moment dat însă, utilitatea topului mi s-a părut incertă (în formula actuală).

Totdeauna am apreciat valoarea unei locante prin examinarea atentă (vizual, olfactiv și gustativ) a bucatelor consumate, și nicidecum prin investigarea instalațiilor igienice sau tehnno-alimentare, care-l treaba serviciilor sanitare.

„Comportamentul” echipelor de deservire? Poți fi servit foarte corect, iar ciorba să îți se sleiască în gură. Numai o atmosferă îmbietoare și zîmbetul cald al ospătarului sînt în stare a fierbînta musacaua de pe masă. Chelnerul care nu-l entuziasmează de ceea ce-ți oferă, precis are ceva de spus. Dar limba se prepară în sos tomat, și nu poate vorbi.

Opiniile din jurnalul de reclamații? Aleatorii! Multe, scrise din complezență. Altele, elaborate în stare de stress (după o chiftea confecționată din carne aproximativă). Notele șefilor de unitate: subiective (100%). Nici rezultatele economice nu reprezintă un criteriu de notare. Dacă se cîștigă în exces, clientul plătește!

După mine, altfel ar trebui organizat topul. Mai întîi prin cercetarea restaurantelor populare, și-abia apoi a celor de la etapele superioare. Nu de către inspectorii și delegații, ci de reporteri-consumatori, cu înclinații gastronomice afectiv-detectiviste.

Iar notele s-ar conveni acordate, în primul rînd, pentru calitatea mîncărilor servite, apte să individualizeze unitatea respectivă (și astăzi duc dorul unor vinete împănate, imambaială, cum se găseau numai la „Ambasador”, a unor ciorbe de burtă memorabile, ca la „Odobești”, sau a unor preparate din pește ca-n Deltă, cîndva „Delta Dunării”), și, în al doilea rînd, pentru căldura umană a celor ce-ți aduc merindea.

Deci, propun continuarea topului. Cu ameliorările de rigoare. Oricînd poate deveni literatură. Dramatică sau... umoristică.

VLAD MUȘATESCU

Am urmărit cu un firesc interes top-ul restaurantelor din „Flacăra”. Adolescent fiind am cunoscut vestitele „crișme” și „bodegi” (apropo, de ce a dispărut această titulatură?) — mai puțin restaurante ale Iașului. La „Lupu Fleică” servea o babă cu un singur dinte încinsă totdeauna cu o pestelă albă. „Ce serviciu faci matale aici?” o întrebam noi. „Sînt picolo, măică”, ne răspundea babă. Iar Lupu Fleică ne întreba „...dorec boierii, în salon sau la grădiniță” (Nouă, boierilor, nu ne crescuseră încă mustățile). Și dacă poțeam la grădiniță, baba ne aducea în salonul de 8 metri pătrați... grădinița: un ficus într-un ciubăr de lemn. Aici, pe hirtie albă de maculatură, scriau versuri și epigrame Teodoreni, Codreanu, Topirceanu, Demostene Botez... Și dîncolo de frioturi și vinuri găseai din plin... atmosfera. O anume ambianță plăcută, cu o bună-cuviință neostentativă și cu sare nu numai în solnițe ci și în hazul personalului. Cu greu pot identifica astăzi specificul unui local, personalitatea sa în afara unor cusururi cvasi generale: gălăgie, discuții la un înalt diapazon, persoane aflate în brațele lui Bachus și care nu sînt invitate la culcare (recent la „Podgoria” am asistat la asemenea scene). Servirea? Din păcate — parcă mai ales personalul tînar — dovedea de aroganță, suficiență și obrăznicie. Consumatorul i se trîntește o halbă cu bere pe masă, cu aerul că trebuie să fie mulțumit că nu i s-a turnat în cap („Majesticul” e un exemplu). Omul, cred, vine la local nu ca să se ghidească, nici ca să se amețească ci ca să se simtă bine. De ce? Pentru un sprîț e obligat să consume o sticlă întreagă!!! Deci localul trebuie să fie o oază de deconectare — și de cite ori nu plecăm după „plată” cu „nervii în pio-neze”.

Aș mai adăuga localurilor citate cîteva nume ce merită a fi luate în considerație într-un top și pe care le amintesc cu plăcere: „Boema”, „Grădinița”, „Pensiunea Bulevard”.

Cred că topul „Flăcării” a fost foarte util în sine chiar dacă notele nu au ținut seama de specificitatea, grupa calitativă, comportarea personalului, decorarea sălilor, a meselor, ambianța respectivului local. Notațiile, de asemenea, se îndritulau a fi făcute concret de factorul cel mai interesat: consumatorul și cronicarul gastronomic de specialitate sau ad-hoc, celelalte notații mi se par deocamdată cam subiective și artificioase.

ALECU POPOVICI

Am fost peste 30 de ani director adjunct de teatru și rigorile unei reprezentanții mi se impun și atunci cînd mă abat nu deoseiri într-un local. Doresc ca o halbă de bere să nu fie spumă Dero și nici o friptură — talpă.

Nu m-au impresionat totdeauna laudele din „condica de reclamații” dar nici observațiile critice făcute sub impulsul unei minii momentane. Mă obsedează modul în care se prezintă curățenia unui local — notă ce ar trebui cred să figureze obligatoriu într-un „top” și de ce numai la marile restaurante? Ce părere aveți de miroaurile, aerul irespirabil de la, autoserivirile „Patria”, „Lido”, și din păcate cîteodată și de la „Intercontinental”? „Snekuri” (ce legătură au aceste mici localuri cu titulatura lor englezească?) ca Athenée Palace (în care ușa de la instalația sanitară se deschide peste ultima masă), col din 13 Decembrie (care are „instalația”... peste drum)... invită consumatorii să-și spele minile cu apă mine-rală. Nu vreau să fiu ca în Caragiale „curat murdar”. Ospătari curați, proaspăt bărbierii, neafîșind figuri obosite, iată de cine aș vrea să fiu servit! Și-aș adăuga un punct în plus personalului din acele restaurante care mi-ar atrage atenția că fasolea și mazărea sînt conservate, iar cartofii recli. Aș trece eventual vizavi, mulțumindu-mă și punîndu-i nota 10 pentru corectitudine.

VICTOR MANDI

Cei 18 antrenori de divizia A față-n față cu noul campionat

(Urmare din pagina 32)

nament, dar va mai dura. Cit despre celelalte, nimic nou.

— Nu sinteți, dacă înțelegem bine, prea optimist.

— Pur și simplu, n-am motive. Asta nu înseamnă în perspectivă, că Universitatea nu-și va păstra titlul. Sperăm totodată într-o comportare cit mai frumoasă în Cupa campionilor.

TRAIAN IONESCU (Steaua):

„Am destule motive să sper“

— **Ciți jucători a luat Steaua?**

— Nu i-am numărat, dar a luat. Pe Nițu de la Argeș, pe Fodor de la Tirgu Mures, pe Stoica de la Tirnăveni, pe Florea de la Galați, pe Viscreanu de la Bacău, pe Mureșan de la Baia Mare, pe Marcu...

— ... de la Mecanică fină. Apropo, tovarășe Ionescu, aducerea lui Marcu, jucător de 31 de ani care a mai trecut pe la Steaua, a fost ideea dumneavoastră?

— Firește. Cind l-am băgat în echipă pe Lucescu, nu m-am uitat la vîrstă, avea 35 ani! De ce-aș fi luat în discuție acest amănunt, vîrstă, în privința lui Marcu?! Mai ales că, în condițiile în care echipa ducea lipsa unei extreme stingi, Marcu s-a încadrat perfect.

— I-ați uitat pe încă juniorii Udrică și Sertov.

— Nu i-am uitat. Sertov s-a aclimatizat mai repede, lucru firesc, căci el a crescut la Steaua. Cu Udrică e și va fi mai greu. Are personalitate, are temperament, dar crede că poate rezolva totul de unul singur. Or, eu sint pentru echipă, pentru spirit colectiv.

— I-ați uitat pe Zahiu și pe Agiu?

— N-am dat pe nimeni! Rețineți, în cariera mea de antrenor n-am dat nici un jucător, doar am adus! Agiu, dacă nu mă înșel, a ieșit pe considerente medicale, iar Zahiu a cerut să se întoarcă la Buzău. În plus, Bolba și Cernescu au fost cedați, la schimb, echipei din Tirgu Mures.

— Primele impresii sint, așadar, favorabile?

— Încă nu m-am limpezit, dar am destule motive să sper. Din toate punctele de vedere, organizatoric, efectiv de jucători etc., Steaua rămîne un club de elită.

— Sperăți în cîștigarea campionatului? Secundul dumneavoastră, Nicolae Pantea, ce zice?

— Zice ca mine, ce să zică?! Ca să vă răspund, toată viața mea am urmărit locul I și nu cred că există antrenor care să dorească altceva. Că n-am putut, asta e altă căciulă.

— Veți băga toți jucătorii în aceeași oală?

— N-am înțeles, vreți să repetați?

— Zău că va fi greu să-l tratați pe Iordănescu la fel ca pe Udrică, nu?

— Va interveni, firește, individualizarea, dar de cocoloșit, nimeni nu va fi cocoloșit. Voi ține însă seamă de necesitățile echipei naționale, fără a neglija interesele echipei la care lucrez.

FLORIN HALAGIAN (F. C. Olt):

„Cine nu poate, la revedere“

— **Iată-vă la F. C. Olt și încă nu singur, ci alături de Victor Dinuț, Leonte Ianovschi și doctorul Paul Tomescu, mai veștii dumneavoastră colaboratori de la Pitești.**

— Așa e, eu sint adeptul muncii în echipă.

— E o explicație, să recunoaștem. Afirmăți, într-un interviu acordat acestei pagini, că v-ar plăcea să antrenați pe F. C. Olt. Ați rămas pe poziție?

— Desigur. Am găsit o echipă de toată isprava. Talentată, harnică, doar un pic prea visătoare.

— **Lăsați, o să-l treziți dumneavoastră!**

— Am mai spus-o, cine nu poate, la revedere, nu-i nici o supărare. La Halagian, se știe, regula e muncă, seriozitate, ordine, devotament.

— **Cum a decurs reintîlnirea cu Iovănescu?**

— Bine. Intîlnirea cu Leac și cu Lică n-a decurs însă în nici un fel, căci cei 2 par să fi dat bir cu fugiții. De adus, am adus pe Onuțan de la Baia Mare, State de la Satu Mare și Văcariu de la Moldova Nouă.

— **Organizatoric?**

— Nici un reproș. Stadionul a fost reamenajat, iar gazonul arată splendid, parcă e o masă de biliard.

— **Ce loc speră F. C. Olt în viitorul campionat?**

— Peste ce-a fost. Echipa e, vă repet, solidă. Mai avem de lucrat cu ea, dar baza există. Ca să fiu sincer, aș fi vrut să am, la Pitești, cițiva din jucătorii pe care i-am găsit aici.

— **Cine va concura la titlu?**

— Nu-l greu de răspuns, Craiova, Dinamo, Steaua, poate și altele, să ieșim la joc și, peste cîteva săptămîni, vă voi spune mai multe.

VIORREL MATEIANU (Progresul Vulcan)

„Nu locul, ci jocul mă interesează“

— **Tovarășe Mateianu, care sint ultimele noutăți?**

— Cea mai importantă e de natură organizatorică.

— **Anume?**

— Ținînd de Intreprinderea „Vulcan“, echipa a trecut în grija Ministerului Industrii Construcțiilor de Mașini.

— **La capitolul transferări?**

— A venit Isaia, împrumutat pe un an. Problema lui Stoichiță, pină în primăvară la Jiul, e încă în discuție, dar el are repartiție guvernamentală. Am renunțat la o serie de jucători, Reți, Anghel Marian, Ion Nicolae, de voie sau de nevoie. Din cite am înțeles, portarul Girjoabă se află la Timișoara.

— **Sandru Gabriel continuă să fie în lot?**

— Da. El și-a reluat antrenamentele după accidentul de mașină suferit și sperăm, atît eu, cit și colegul meu Dumitru Baboie, să-l recuperăm cit mai repede.

— **Ce mai fac idelle dumneavoastră, tovarășe Mateianu?**

— Experimentul, ca să zic așa, continuă. Păcat că, din motive asupra cărora nu revin, el nu s-a putut încheia la Baia Mare. Oricum, nu abdic de la principiile cunoscute și, așa stînd lucrurile, nu locul, ci jocul mă interesează.

— **De frumos, e frumos spus, dar cit va fi de eficient rămîne de văzut.**

— Am convingerea că va fi.

ȘTEFAN CZAKO (U.T.A.)

„Kaizer, sigur, Vesa, vom mai vedea“

— **Tovarășe Czako, cum e în divizia A?**

— Încă nu e, dar va fi. Consider că pentru o nouă promovată, cazul nostru, startul va avea o mare importanță. Vorba proverbului, cum îți așterni, așa dormi. Numai că începutul se anunță pentru noi foarte greu. Jucăm, simbătă, cu Corvinul la Arad, după care ne așteaptă două deplasări grele, la Scornicești și Craiova. Sper însă s-o scoatem la capăt.

— **Ce schimbări sint în lot?**

— N-a plecat nimeni și așa e un cîștig. L-am adus, de la Satu Mare, pe Kaizer, care e sigur. Cu Vesa însă, vom mai vedea?

— **Vesa, care Vesa?!**

— Veți mai auzi de el, un mijlocăș de la Cîmpia Turzii, muncitor, talentat. Mai avem totodată cîteva litigii. Deținem acordul lui Văcariu, am înaintat memorii pentru Vesa și Rădoi.

— **Rădoi, care Rădoi?!**

— De la Pandurii Tirgu Jiu.

— **Cu cine colaborați?**

— Secundul se numește Ion Pătrașcu și e profesor de educație fizică. Băiat de nădejde.

— **Care e atmosfera la Arad inaintea reintîlnirii cu divizia A?**

— Lumea stă ca pe jăratec. Vrea fotbal și, prin promovarea echipei U.T.A., il va avea și încă, sper, de bună calitate, în spiritul tradiției orașului. Mă tem însă că stadionul nu-i va putea cuprinde pe toți amatorii, capacitatea lui fiind de 12-13 mii de locuri.

— **Credeți că U.T.A. va rezista?**

— N-am nici un motiv să mă îndoiesc. Țintim cit mai sus, dar totul depinde, cum ziceam, de început.

TĂNASE DIMA (Chimia Rm. Vilcea):

„Un loc în prima jumătate“

— **Așadar, Vilcea are 3 antrenori, da?**

— Exact, eu, Petre Florin, fost la Rulmentul Alexandria, și Gavrilă Cheran.

— **Cum se descurcă Cheran?**

— Pe lingă că are o bogată experiență, e și absolvent al institutului.

— **Echipa cum e?**

— N-am de spus decît lucruri frumoase. Nu-mi place să fac pe optimistul, dar posibilități sint. Peste locul 9 ocupat la sfîrșitul campionatului trecut. Cind zic asta, mă gîndesc la valoarea lotului, la calitățile, unui Bașno, unui Preda, unui Gingu, unui Stan Gabriel, lăsîndu-i deoparte, pe cei socotiți verificați, Carabageac, Catargiu și așa mai departe. Avem încă unele bătaii de cap cu faza de apărare, dar nutresc speranța că le vom rezolva.

— **În privința primenirii lotului?**

— Puține noutăți, mijlocășul Albu, portarul Pavel și atacantul Ciofică, toți vilcenii, primul promovat de la juniori. Mai avem sub observație 2 copii, pe Niță și pe Radu. Din cite l-am văzut, promiț mult. În rest, ne cîrpin cu ce avem și, zic eu, nu stăm pe roze, dar nici pe spini.

— **Alteceva, tovarășe Dima?**

— Ne gîndim să acordăm mai multă

atenție tineretului, rezervelor. Altfel vorbind, să facem mai intii un lot și, abia după aceea, o echipă. În acest sens, am primit și primim un sprijin substanțial din partea forurilor locale. Vom prelua, cit de curînd, terenul „Chimistul“ și e în curs de amenajare un altul, aflat la ieșirea spre Călimănești.

— **„Hidroenergia“, nu?**

— Exact, acolo vom desfășura majoritatea antrenamentelor.

— **La ce speră cei 3 antrenori ai Chimiei?**

— La un fotbal de calitate.

— **E frumos ce spuneți, dar ce înseamnă asta, în puncte, în locuri în clasament?**

— Minimum locul 9.

ANGELO NICULESCU („U“ Cluj-Napoca):

„Posibilități sint“

— **Tovarășe Niculescu, cum a primit orașul de pe Someș, cu tradiție în materie de fotbal, vestea că „U“ va avea un tandem de antrenori bucureșteni, Angelo Niculescu și Constantin Ardeleanu?**

— Nu știu cum a primit vestea, știu însă cum ne-a primit pe noi.

— **E cam tot aia, cum?**

— Prezența noastră a produs emulație în rîndul jucătorilor și interes în rîndul publicului. De aici, firește, o atmosferă de responsabilitate, stimulată și de ajutorul venit din partea secției de fotbal și a clubului. M-am convins repede, la Cluj-Napoca se poate face fotbal de performanță.

— **Cum a decurs reintîlnirea cu Ardeleanu? Se afirmă că două săbii incap mai greu în aceeași teacă?!**

— Ce săbii, ce teacă?! Ne cunoaștem de la federație și aici, dacă nu greșesc, ne împăcam mai bine decît în Vasile Conta. Ne ajutam și ne completăm reciproc.

— **Echipa cum e?**

— E pe tipicul divizionarelor A, nici mai bună, nici mai rea. Mai are, din păcate, cîteva goluri pe care încercăm să le umplem. Linia de fund se prezintă bine, dar atacul e în suferință. Poate că revenirea lui Cîmpeanu, plecat cu lotul național, va mai schimba datele problemei.

— **Dar Tegean, Batacliu, ceilalți?!**

— Tegean s-a întors la C.F.R., așa a fost înțelegerea, împrumut pe un an. În schimb, Batacliu și Bagiu nu și-au făcut încă apariția, umblă cine știe pe unde?!

— **Ca jucători noi, l-am legitimat pe Albu, fost și el la C.F.R. Cam puțin, nu?**

— Nu știu, poate că da, poate că nu. **Ce obiectiv v-ați propus?**

— Un loc în jumătatea superioară a clasamentului.

— **În cadrul anchetei pe care o facem, un confrate de-al dumneavoastră „vedea“ pe „U“ în lupta pentru titlu. Ce ziceți?**

— Sfătuiți-l să fie mai serios. Mai e pină acolo.

EMANOIL HAȘOTI (F.C. Constanța)

„Nu-mi fac iluzii, calculez“

— **F.C. Constanța are, în sfîrșit, un președinte?**

— Are, de cîteva zile. Se numește Nicolae Oglindă, e tînăr și a jucat fotbal, la „Electrica“.

— **Ce s-a întimplat cu Comăniță?**

— Ce știți, a rămas la Institut și, cit poate, ne ajută.

— **Antrenor secund cine e, tovarășe Hașoti?**

— Încă nu s-a hotărît.

— **Nume noi în lot?**

— Pe lingă Constantinescu, despre care s-a mai scris în „Flacăra“, au mai venit Constantin Aurel de la I.M.U.M. și Bătrîneanu de la Eforie. Sperăm să-l transferăm și pe portarul Mirza, fost la Petrolul.

— **Apropo de portar, ne-ați vorbit, în urmă cu cîteva săptămîni, de Zărișu, pe care știam că-l curtează mai multe echipe. Ce-i cu el?**

— N-am reușit să-l facem bun de joc. Cei de la Turnu Măgurele s-au opus plecării lui.

— **Cum se mișcă echipa?**

— Binișor, doar că Peniu e accidentat și nu cred c-o să-l avem simbătă.

— **Vă fi greu în A, tovarășe Hașoti?**

— Mai încape vorbă?! Nu-mi fac iluzii, calculez de la cine și de unde putem lua puncte. Fiind cu picioarele pe pămînt, am fixat ca obiectiv menținerea în divizie. De s-o putea mai mult, va fi cu atît mai bine.

— **Acestate ar fi, stimați cititori, speranțele și temerile antrenorilor noștri divizionari inaintea inceperii sezonului. N-am luat în discuție, fapt evident, decît chestiuni la oridinea zilei, fără implicații majore în ceea ce privește situația fotbalului românesc, cu luminile și umbrele sale. Drept urmare, interviurile de mai sus nu invită la cine știe ce comentarii, la cine știe ce interpretări. O observație totuși se impune. Ca de obicei inaintea fluierului inaugural, antrenorii se întrec în a prezice locuri frunțase pentru echipele ce le păstoresc, mai toți visînd, se poartă de ani de zile, podiumul de premiere sau cupele continentale, cole cîteva declarații mai reținute (Hașoti, Lucescu, Jenei) nefiînd decît excepțiile care confirmă regula. Firește, e dreptul lor să procedeze așa și ei il folosesc. Numai că, dacă ar fi să judecăm după declarațiile din această pagină, campionatul nostru s-ar rezuma la primele 8-10 locuri, restul de tot atîtea avînd să rămîna vacante?!**

— **Lăsînd gluma, să sublinem că de la campionatul ce stă să înceapă, se așteaptă mai mult decît de la cele trecute, la toate capitolele. În primul rînd, el trebuie să dea, într-o măsură mai mare, acea forță și stabilitate de care echipa națională are nevoie spre a-și cîștiga un loc la mondialele din Spania. Sperînd că lucrurile se vor petrece așa, realizatorului anchetei de față nu-i rămîne decît să mulțumească intervievaților pentru amabilitate și să semneze.**

PETRE LIBARDI (Jiul Petroșani)

„Cavai, încă incert“

— **Ziceți, tovarășe Libardi, că Stoichiță e la Progresul, Stoica la Mirșa și Rusu la Arad, Jiul cu cine o să mai joace?!**

— Pe Rusu l-am cedat. Are familia la Arad și l-am înțeles deși, mai nou, am auzit că ar fi la Orăștie. Pentru ceilalți 2, am pus unele condiții și sintem în tratative. Mai rău imi pare după Cavai, e încă incert.

— **Ce are?**

— A suferit, în meciul cu Steaua, o comoție și încă se resimte. Nici medicii nu știu ce să zică, unii l-ar lăsa, alții nu. Sigur e că are ameteii.

— **În rest?**

— Ne-am completat lotul, dar cei veniți sint, cu excepția lui Vizitiu de la Reșița și a lui Demarczek de la Satu Mare, fotbaliști tineri, necunoscuți.

— **Parcă poți să știi de unde sare iepurele.**

— Așa ne-am gîndit și noi, dar mai avem mult de lucru. În aceste condiții, ne vom întinde cit plapuma.

— **Și cit e această plapumă de lungă?**

— Vizăm un loc 10. Asta dacă ne-om mai încropi pe parcurs. La ora de față, ca să fiu sincer, nu prea stăm pe roze.

MIRCEA LUCESCU (Corvinul Hunedoara)

„Sint necăjit, n-avem decît 15 jucători“

— **Necazuri, Mircea Lucescu?**

— Da, sint necăjit, n-avem decît 15 jucători mari și lați. Ne-ar fi trebuit, fie și în ideea emulației, 18-19, dar de unde să-i fi luat?

— **A plecat cineva?**

— Colesniuc e la Steaua. La fel Udrică, pentru care avem, de la T.M.B., toate documentele necesare transferului, inclusiv semnătura lui. Numai că, se știe, cine poate, oase roade. Am încercat să luăm ceva din județ, n-am reușit.

— **Ce se mai aude cu Gabor, parcă plecase?**

— S-a întors, dar campionatul bate la ușa, iar el nu s-a pregătit de 3 săptămîni. Am necazuri, ce să mai vorbim?!

— **Klein?**

— A intrat la facultate, dar s-a accidentat. Are o întindere mai veche care a recidivat. Probabil că simbătă nu va juca. Bine că l-am recuperat pe Dumitrache.

— **Ce-a avut?**

— Ca de obicei, sciatica lui păcătoasă. A stat o săptămîină, acum pare să-și fi revenit.

— **Pe ce loc scontați în noul campionat?**

— Nu știu, vreau să facem treabă. Întrebarea e dacă vom putea.

— **Chiar așa, veți putea?**

— Ce să zic, cred că da.

NICOLAE PESCARU (F.C.M. Brașov)

„Depinde numai de noi“

— **E o întrebare pe care ați tot auzit-o în ultima vreme, dar care se impune. Cum vă simțiți, tovarășe Pescaru, ca antrenor?**

— Nu mi-a fost ușor. Am jucat 19 ani în echipă și apoi, deodată, am ajuns antrenorul foștilor mei coechipieri. A trebuit să mă schimb, să mă port altfel, să vorbesc altfel și așa mai departe.

— **Ați reușit?**

— Judecînd după modul în care au răspuns băieții, cred că da. Ei au înțeles că totul depinde numai de noi. Ca atare, s-au pregătit cu silință.

— **Lotul a suferit modificări?**

— Dacă n-ar fi plecat Bucur, piesă de bază, aș fi zis că lotul a rămas același, modificările fiind mai puțin spectaculoase.

— **Ce-i cu Bucur?**

— S-a dus la Cluj-Napoca, la examene.

— **În rest?**

— Văzaru a trecut la Tractorul, iar Furnică la Carpați. Popescu s-a întors de la Tractorul, iar pe Kramer l-am adus de la Metalul Sighișoara. Am mai promovat cițiva tineri, pe care îi aștept să confirme.

Cea mai mare competiție sportivă a anului a fost, înainte de toate, o tulburătoare manifestare a păcii și prieteniei tineretului lumii

După ce a ars timp de 12 zile, flacăra Universiadei '81 s-a stins, festivitatea de închidere oferind, ca și cea inaugurală, un spectacol de neuitat. Ea n-a fost decât ultimul act al unei mari întreceri sportive, fără egal pe durata anului în curs, al unei mari manifestări a păcii și prieteniei dintre studenții lumii, Universiada de la București dovedindu-se, din toate punctele de vedere, la înălțime.

Pusă sub înaltul patronaj al tovarășului Nicolae Ceaușescu, președintele României socialiste onorind cu prezența sa festivitatea de deschidere, Universiada '81 a constituit, prin datele participării, prin amploarea ei, o nouă dovadă a prestigiului și prețuirii de care se bucură azi, în întreaga lume, țara noastră, politica de pace, colaborare și prietenie promovată cu consecvență de România socialistă, de președintele ei. Ea a probat, totodată, marile rezerve de talente ale sportului nostru universitar, capacitatea și forța lui de or-

ganizare, ca o consecință logică a faptului că, prin grija partidului și statului, tânăra generație are create condiții tot mai bune de viață materială și spirituală, menite să contribuie la progresul neîntrerupt al unei activități puse în slujba omului, a nobilelor sale idealuri.

Organizarea a fost, există în acest sens mărturiile convingătoare ale miilor de participanți, veniți de pe toate continentele, fără cusur. N-a fost, firește, ușor, dar Comitetul național de organizare, celelalte foruri chemate să sprijine acțiunea, cetățenii au depus eforturi notabile, trecând dificilul examen cu note maxime. Dealtfel, însuși președintele F.I.S.U., Primo Nebiolo, remarca, într-un interviu acordat ziarului „Sportul”, calitatea organizării, subliniind că „totul a decurs fără nici o fisură. Șefii delegațiilor țărilor participante mi-au întărit această convingere, pe care mi-am format-o eu însumi. A fost un efort uriaș, au fost 12 zile fierbinți pentru organizatori, oameni harnici, competenți și neobosiți... Românii au fost realmente gazde ideale ale acestei ediții a Universiadei”. Între aceste coordonate și dată fiind prezența masivă de care s-a bucurat, numerie și valoric, Universiada de la București, ea s-a înscris ca un eveniment de seamă în istoria sportului mondial universitar și, în același timp, a sportului românesc care a reușit, ca urmare a muncii, seriozității și buneii pregătiri, un bilanț fără precedent, 67 de medalii. Într-o

„Aș vrea să subliniez însemnătatea ediției bucureștene a Universiadei, adevărat forum al prieteniei tineretului din toate țările într-un moment în care tensiunea în lume a crescut. Succesul ei este indiscutabil și enorma muncă a organizatorilor merită o înaltă prețuire”.

NIKOLAI RIAȘENTEV,
șeful delegației sovietice

ale manifestării, tenismenii, băieții și fetele deopotrivă. Conform așteptărilor, inegalabila Nadia Comăneci și-a reconfirmat clasa, devenind una din eroinele Univer-

Ruxandra Hociotă a salvat onoarea săritorilor noștri în apă. Într-o companie aleasă, ea a cucerit, la trambulină, medalia de bronz.

„Totul a fost excelent. Primirea care ni s-a făcut în Satul Universiadei, nouă și celorlalți oaspeți, a întrecut orice așteptări. Încă o dată ne-am convins că poporul român o ospitalier și prietenos”.

LANG PING
componentă a echipei feminine de volei a R.P. Chineze, campioană mondială universitară

S-au încheiat întrecerile celei de-a XI-a ediții a Universiadei

Desfășurată sub semnul păcii și prieteniei, excelent organizată, Universiada '81 s-a încheiat așa cum a și început, printr-o superbă revărsare de elan și entuziasm tineresc.

sporturile aflate în program, la 7 din ele, mai puțin la baschet, polo și sărituri, acestea fiind chiar de aur. Aceste succese de proporții, capabile să reflecte atât temeinicia pregătirii, cât și talentul competitorilor noștri, ambiția și patriotismul de care au dat dovadă, au determinat ocuparea unui prestigios loc 2 în clasamentul pe medalii, alcătuit la capătul a 10 zile de întreceri la care au luat parte reprezentanți din 85 de țări. Iată, spre edificare, bilanțul medalieiilor obținute de primele 15 din cele 85 de țări participante la Universiada '81:

Țara	Total medalii	Aur	Argint	Bronz
U.R.S.S.	111	38	38	35
România	67	30	17	20
S.U.A.	56	29	18	9
R.P. Chineză	21	10	6	5
Italia	13	6	4	3
Brazilia	13	—	3	10
R.D. Germană	12	4	7	1
Bulgaria	9	—	4	5
Cuba	8	2	2	4
Japonia	7	3	2	2
R.F. Germania	6	2	1	3
Marea Britanie	5	2	1	2
Cehoslovacia	5	1	2	2
Iugoslavia	5	1	2	2
Ungaria	5	1	2	2

(aflate la egalitate perfectă, ultimele 3 țări împart locurile 13-15, rânduirea lor în clasamentul de mai sus făcându-se după criteriul alfabetic).

O poziție, fără echivoc, mai mult decât onorantă, datorată în principal nivelului înalt la care au evoluat unii dintre campionii noștri, mai ales gimnastele, gimnaștii, luptătorii de greco-romane, înotătoarea Carmen Bunaciu și, în zilele de sfârșit

siadei '81, adjudecându-și 4 medalii de aur, între care la individual compus, contribuind decisiv la obținerea titlului pe echipe. A secundat-o, cu 3 medalii de aur, Emilia Eberle, dar fetele noastre au fost, toate, la înălțime, după cum băieții, altădată mai modești, au urcat adesea pe podiumul de premiere, Kurt Szilier (echipe, individual compus, cal cu minere), Dan Odohean (echipe, sol) și Emilian Nicula (echipe, bară fixă) chiar pe cea mai înaltă treaptă a acestuia, oferindu-ne satisfacții din cele mai mari. La tenis, unde întrecerile s-au desfășurat sub semnul valorii deosebite a românilor, tricolorii și-au apropiat toate titlurile puse în joc, numele Virginiei Ruzici și al lui Florin Segărcanu apărând de cite 3 ori pe tabloul laureaților J.M.U. Carmen Bunaciu și-a făcut, și ea, cu prisosință datoria, trecându-și în cont 3 medalii, între care cele la 100 și 200 m spate, probele ei favorite, de aur, deși adversarele erau creditate cu timpi remarcabili. Respectându-și promisiunile, luptătorii de greco-romane au dobândit 6 medalii de aur, campionii „de profesie” Ștefan Rusu, Ion Păun sau Ion Draica, obișnuiți ai podiumurilor marilor competiții, fiind imitați de mai tinerii lor colegi, între care Nicolae Zamfir (57 kg) și Ilie Matei (90 kg) au furnizat surprize de proporții. În sfârșit, nu putem trece cu vederea revirimentul marcat de atletism, 15 tricolori distinși cu medalii, Florența Crăciunescu și Dolna Melinte printre învingătoare, ca și victoriile obținute, pe echipe, de floretiste, spadasi și voleibaliști, alte argumente în sprijinul afirmației că pentru „mica olimpiadă” de la București, cum au numit-o specialiștii, purtătorii culorilor tricolore s-au pregătit cu asiduitate, au muncit cu ambiție și devotament.

Într-un clasament al contribuției sporturilor, locul 1 ar reveni, firește, gimnasticii, 124 de puncte. Ea ar fi urmată de atletism (91), lupte (82), tenis (48), înot (44), scrimă (31), volei (10), baschet (7), să-

rituri (5) și polo (4), reieșind limpede că toate cele 10 discipline au punctat. Folosindu-se criteriul 7 puncte pentru locul 1, 5 pentru 2, 4 pentru 3 etc., s-a întocmit și un bilanț general în care, ca și în cel pe medalii, România se situează pe un prestigios loc 2:

1. U.R.S.S.	697 puncte
2. România	446
3. S.U.A.	442
4. R.P. Chineză	166
5. Italia	105
6. Japonia	90
7. R.D. Germană	83
8. Cuba	70
9. Bulgaria	61
10. Brazilia	61
11. Ungaria	58
12. Canada	53
13. R.F. Germania	52
14. Polonia	46
15. Franța	44

(la număr egal de puncte, Bulgaria a fost preferată Braziliei pentru că sportivii ei au punctat la 5 discipline, față de 3; numai sportivii români și sovietici au obținut puncte la toate cele 10 discipline înscrise în program)

După ce a ars timp de 12 zile, flacăra Universiadei '81 s-a stins. Stingerea ei a marcat încheierea celei mai mari competiții sportive a anului 1981, ale cărei semnificații au fost însă mult mai largi, ea desfășurându-se ca o tulburătoare manifestare a păcii și prieteniei dintre studenții lumii. Dincolo de recordurile cu care s-a însoțit, 39 la număr, Universiada de la București, găzduită cu ospitalitate și bucu-

„M-am simțit ca acasă și voi reveni la București oricând, cu plăcere”.

SARA SIMEONI,
recordmană mondială la săritura în înălțime, campioană mondială universitară 1981, Italia

rindu-se de o organizare exemplară, a rămas în istoria sportului, înainte de toate, prin vibranta chemare pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu a lansat-o cu ocazia festivității de inaugurare. Atrăgând atenția că „nu putem să nu ne gândim că în aceste clipe cad bombe care omoară bărbăți, femei, tineri, copii”, președintele României socialiste a fixat sensul umanist al Universiadei '81, de fapt, sensul ei cel mai prețios. Plecând de la aceste premise și respectându-le, întrecerile de la București au însemnat, din toate punctele de vedere, o reușită, România prezentându-se ca o gazdă primitoare, ca o organizatoare excelentă și, totodată, ca o participantă care a știut să contribuie, din plin, la succesul tehnic al manifestării, la creșterea prestigiului sportului studentesc mondial.

OVIDIU IOANIȚOIA

Fotografiile paginilor de sport au fost realizate de **EMANUEL TÂNJALĂ**

La capătul acestei sărituri, Anisoara Cușmir a aterizat pe treapta a doua a podiumului de premiere.

TRICOLORII PE PODIUMUL UNIVERSIADEI '81

0 de medalii de aur

2 la gimnastică:

- Nadia Comăneci
 - Rodica Dunca
 - Emilia Eberle
 - Dumitrița Turner
 - Nadia Comăneci
- echipe fete
individual compus,
sărituri, sol,
paralele
paralele, birnă

Universiada '81 a însemnat deplina afirmare internațională a gimnastului Kurt Szilier.

- Romulus Bucuroiu
 - Emilian Nicula
 - Dan Odorhean
 - Kurt Szilier
 - Kurt Szilier
 - Dan Odorhean
 - Emilian Nicula
- echipe băieți
individual compus,
cal cu minere
sol
bară fixă

la lupte greco-romane:

- Nicolae Zamfir
 - Ion Păun
 - Ștefan Rusu
 - Ion Draica
 - Ilie Matei
 - Victor Dolipschi
- cat. 57 kg
cat. 62 kg
cat. 68 kg
cat. 82 kg
cat. 90 kg
cat. + 100 kg

la tenis de câmp:

- Virginia Ruzici
 - Virginia Ruzici
 - Florența Mihai
 - Virginia Ruzici
 - Florin Segărceanu
 - Florin Segărceanu
 - Florin Segărceanu
 - Florin Segărceanu
 - Andrei Dirzu
- simplic fete
dublu fete
dublu mixt
simplic băieți
dublu băieți

la atletism:

- Florența Crăciunescu
 - Doina Melinte
- disc
800 m

la inot:

- Carmen Bunaciu
- 100 și 200 m spate

2 la scrimă:

- Aurora Dan
 - Elisabeta Guzganu
 - Marcela Moldovan
 - Csila Ruparcsics
 - Viorica Turcan
 - Liviu Angelescu
 - Ion Popa
 - Mihai Popa
 - Rudolf Szabo
 - Octavian Zidaru
- echipe, floretă fete
echipe, spadă

1 la volei:

- Marius Căta
 - Chitiga
 - Günter Enescu
 - Dan Gîrleanu
 - Sorin Grădinaru
 - Petre Ionescu
 - Sorin Macavei
 - Florin Mina
 - Adrian Pustiu
 - Florin Sirbu
 - Mihai Slabu
 - Nicu Stoian
 - Emilian Vrincuț
 - Gheorghe Zamfir
- echipe

17 medalii de argint

4 la lupte greco-romane:

- C-tin Alexandru
 - Nicu Gingă
 - Gheorghe Cioto'aru
 - Vasile Andrei
- cat. 48 kg
cat. 52 kg
cat. 74 kg
cat. 100 kg

4 la atletism:

- Doina Melinte
 - Anișoara Cușmir
 - György Marko
 - Pal Palfy
- 1 500 m
lungime
10 000 m
110 m g

3 la gimnastică:

- Dumitrița Turner
 - Rodica Dunca
 - Dan Odorhean
- birnă
sol
sărituri

2 la inot:

- Irinel Pănulescu
 - Carmen Bunaciu
 - Brigitte Prass
 - Mariana Paraschiv
 - Irinel Pănulescu
- 400 m mixt
4 x 400 m mixt

2 la scrimă:

- Aurora Dan
 - Petru Kuku
- floretă fete
floretă băieți

Florin Segărceanu pe cea mai înaltă treaptă a podiumului, cu un buchet de flori. Racheta care i-a adus 3 medalii de aur nu se vede în imagine.

1 la lupte libere:

- Gheorghe Bircu
- cat. 52 kg.

1 la tenis:

- Lucia Romanov
- simplic fete

20 de medalii de bronz

9 la atletism:

- Tudorița Moruțan
 - Maria Radu
 - Vali Ionescu
 - Corina Țifrea
 - Mariana Ionescu
 - Liodor Pescaru
 - Gheorghe Buruiană
 - Ion Zamfirache
 - Steluța Vintilă
 - Stela Manea
 - Iboia Korodi
 - Elena Tăriță
- 800 m
3 000 m
lungime
heptatlon
disc
20 km marș
maraton
disc
4 x 400 m

3 la gimnastică:

- Dumitrița Turner
 - Emilian Nicula
- individual compus,
sărituri
inele

2 la lupte libere:

- Aurel Neagu
 - Gheorghe Fodore
- cat. 57 kg
cat. 82 kg

1 la inot:

- Carmen Bunaciu
- 100 m fluture

1 la sărituri în apă:

- Ruxandra Hociotă
- trambulină

1 la baschet:

- Rodica Armion
 - Mariana Bădinici
 - Doina Bălaș
 - Alexandrina Bira
 - Măndica Ciubăncan
 - Camelia Filip
 - Constanța Fotescu
 - Magdalena Pall
 - Verginia Popa
 - Camelia So'ovăstru
 - Magdalena Szekely
 - Maia Zidaru
- echipe fete

1 la scrimă:

- Alexandru Chiculiță
 - Corneliu Marin
 - Marin Mustață
 - Ion Pantelimonescu
 - Ioan Pop
- echipe, sabie

1 la tenis:

- Andrei Dirzu
- simplic

„Universiada de la București e, pentru mine, a patra și pot spune că e cea mai frumoasă întrecere sportivă pe care am văzut-o pînă acum. Mi-a plăcut foarte mult spectacolul de la ceremonia de deschidere, un joc complex de culori și virtuozitate care a arătat că sportul în România e iubit și practicat de mulți oameni“.

DANTE DETTAMONTI,
antrenorul echipei de polo pe apă
a S.U.A.

1 la polo:

- Dorin Costrăș
- Ivan Fejer
- Liviu Garofeanu
- Cornel Gordan
- Gheorghe Ilie
- Eugen Ionescu
- Vlad Hagiu
- Cătălin Moiceanu
- Șerban Popescu
- Liviu Răducanu
- Adrian Schervan
- Mihai Simion
- Doru Spinu

Doă dintre reprezentantele noastre care ne-au adus mari săs fații. Carmen Bunaciu (fără cșchetă) a dominat cllr probele de 100 și 200 metri spate, în timp ce Doina Melinte, în imagine conducind plutonul alergătoarelor de 800 metri plat, a izbutit o nesperată medalie de aur, devansind-o pe italianca Dorio (numărul 405).

Cei 18 antrenori de divizia A față-n față cu noul campionat

Nici n-au răsuflat bine iubitorii sportului după intensele trăiri ale Universiadei '81 și iată că, simbătă, se reia fotbalul. Conform obiceiului, semnalul de începere va fi dat de divizia A, ale cărei echipe sînt, la ora de față, gata de start. Față de alți ani, transferurile de jucători au fost puține, federația luînd justificata măsură de „înghețare” a lor, cele de antrenori însă au abundat, mai mult de jumătate din divizionarele A schimbînd, în totalitate sau numai parțial, conducerea tehnică. Astfel, „U” Cluj-Napoca, Timișoara, Argeșul, Vâlcea, Oltul, C.S. Tirgoviște (nou promovată), Dinamo și Steaua au apelat la antrenori noi, în timp ce S. C. Bacău și F.C.M. Brașov au incredințat echipele unor foști jucători, Nicolae Vătafu și Nicolae Pescaru, cu observația că primul a fost, pînă în primăvară, antrenor secund.

Dorind să intrăm cu o clipă mai devreme în atmosfera campionatului ce stă să înceapă, am inițiat cîteva scurte interviuri, invitînd la cuvînt pe cei 18 antrenori ai divizionarelor A. Iată, în rezumat, punctele lor de vedere.

MARCEL PIGULEA (Politehnica Timișoara):

„O echipă cam comodă”

— Ce-ați găsit la Timișoara?
— O echipă cu mari resurse, dar cam comodă. Ea joacă, și la ora asta, sub ce poate, dar am convingerea că randamentul ei va crește cit de curînd. Atmosfera e, din toate punctele de vedere, propice unui fotbal de performanță.
— Să punem punctul pe l, e „Poli” o formație peste Chimia Rimnicu Vîlcea, pe care ați antrenat-o mai mulți ani?
— Ca individualități, da. Ca joc, încă nu. Eu și Emerich Dembrovski, care a agățat ghetele în cui, devenind antrenor secund, mai avem multe de schimbat.
— Jucători noi în lot?
— Nimic. Am încercat cu Girjoabă, fost la lotul național de juniori, un portar de perspectivă, dar n-am reușit. A căzut la facultate. Deși ne așteaptă Cupa cupelor, n-am izbutit nici un transfer. Apărarea, mai ales, ar fi avut nevoie de cîteva întărituri, e compartimentul cel mai deficitar.
— Ca obiective, tovarășe Pigulea?
— La ședința de analiză, s-a stabilit locul 8 în cel mai rău caz. Personal, cred că „Poli” poate urca pe podium. În rest, o comportare cit mai bună în Cupa cupelor și revenirea lui Dumitru la lotul național.

ATILLA ERDÖGH (A.S.A. Tîrgu Mureș)

„Nu vom mai avea emoții”

— Ce-i nou, tovarășe Erdögh?
— Așteptăm decizia Biroului federal cu privire la Bolba și Cernescu, priimiți de la Steaua.
— La schimb cu Fodor?
— Da. Țin să adaug că atît Bolba cit și Cernescu mi-au lăsat o foarte bună impresie, fotbaliști cu mari calități. Cu atît mai necesari nouă cu cit extremele noastre, Fazecaș, Hajaal și chiar Both, au cam îmbătrînit. Am mai legitimat pe Grozea de la Tirnăveni, cedîndu-l pe Jenei. Probabil că vom renunța și la Munteanu, pe care Chimia și-l dorește. Purtăm tratative pentru aducerea lui Pascu, un „libero” de perspectivă.
— De unde?
— De la Gaz metan Mediaș.
— Alceva?
— Sperăm să trecem cu bine primul hop, meciul de simbătă cu Craiova. Fi-rește, nu va fi ușor.
— Ca perspectivă?
— Dorim să ne asigurăm, din timp, o zestre de puncte, ca să nu mai avem emoții. După cum s-au pregătit băieții, nu vom mai avea emoții.
— E o întrebare pentru toată lumea, ce obiectiv v-ați propus?
— Un loc în primii 10.

DUMITRU NICOLAE-NICUȘOR (Dinamo):

„Conțați pe noi”

— Chiar așa, tovarășe Nicușor?
— Chiar așa, de ce nu? Dinamo rămîne o formație fanion pentru fotbalul românesc, ei îi stă în putință să cîștige și campionatul și Cupa. Conțați pe noi.
— Contăm, e clar. Pe ce se bazează optimismul dumneavoastră?
— Pe modul în care se antrenează băieții, serios, teinic. Atît eu, cit și ajutoarele pe care le am, Andrei și Dinu, sîntem mulțumiți.

— Care Andrei, fostul portar? Dinu va mai juca?
— Răspuns afirmativ la ambele întrebări.
— Ce noutăți aveți în ceea ce privește lotul?
— Au venit, de la Galați, Orac și Vlad. Au plecat Ștefan și Ghiță. Primul la Rapid, celălalt la Galați. Cit despre Dudu și Muțescu, aceștia se pregătesc cu multă rivnă și îmi pun mari speranțe în ei. N-au renunțat, din cite am înțeles, să plece în Spania, la mondiale.
— Așa să fie, să se califice echipa și, de-o fi să se întimplă, Dudu și Muțescu să-și reia locurile în lot. O ultimă întrebare:

— Va rezista Tirgoviște în A?
— Există premise suficiente în acest sens.
— Cine va retrograda, tovarășe Jenei?
— Nu-i prea devreme pentru o astfel de întrebare?
— Poate că e, o retragem. Jucători noi?
— Ne bazăm pe lotul care a reușit promovarea. L-am adus, de la Făgăraș, pe Ciceu și mai purtăm unele discuții, dar nu-i nimic definitiv.
— Alceva?
— Notăți că, anul acesta, Sportul studentesc va emite pretenții la titlu. Favoritele rămîn însă Craiova, Steaua și Dinamo.

NICOLAE VATAFU (S. C. Bacău):

„Ne gîndim departe”

— Să nu ne-o luați în nume de rău, dar dumneavoastră, tovarășe Vătafu, pă-

Fotomontaj de PIM

re: cum v-a primit echipa?
— Bine, de ce mă-ntrebați?

EMERICH JENEI (C. S. Tirgoviște):

„Ne bazăm pe lotul vechi”

— Tovarășe Jenei, de cite zile sînteți la Tirgoviște? Din cite aflasem, era în discuție o altă variantă, cu Leonte Ianoșchi.
— Nu cunosc. Eu sînt de 10 zile aici și nu știu ce-a fost.
— Ce e?
— Am găsit o echipă bună, cu care însă mai trebuie lucrat. Dobrin e, fără îndoială, omul numărul 1 și, după modul conștiințios în care se pregătește, mai are multe de spus. Tehnicitatea e, și ea, mulțumitoare, chiar dacă unii vor să joace ca Dobrin? Organizatoric, mai sînt unele lacune, dar forurile locale, competente și iubitoare de fotbal, fac eforturi să le lichideze.
— Ce lacune, dați-ne un exemplu.
— Stăm prost cu mingile. Terenul de antrenament e încă în curs de amenajare. Nici problema antrenorului secund nu e rezolvată. Colaborez cu profesorul Becheanu, dar e o soluție de moment. Vom mai vedea.

reați destinat unei splendide cariere de secund, așa-i?
— Da, am fost 5 ani secund, la Nicușor, la Traian Ionescu, la Angelo, am fost și ce-i cu asta?
— Nimic, ziccam așa. Luerați, din cite am înțeles, cu Dumitru Chiriță și, asta să ne spuneți dumneavoastră, cu ce jucători?
— Viscreanu, se știe, e la Steaua, a primit dezlegare. La Panaite și Mîndrila am renunțat, ei sînt pe la Buzău, dacă nu pe la Suceava, n-aș putea preciza. Moldovan a dispărut, se zice că s-ar afla la Timișoara. La vechiul lot, adăugați-l pe Penoff, fost la Cimpia Turzii.
— Șoiman?
— S-a zvonit că pleacă, dar au fost vorbe.
— Ce obiectiv și-a propus Bacăul în noul campionat?
— Un loc în primii 10. Dacă s-o putea mai sus, nu s-o supăra nimeni! După cum vedeți, ne gîndim departe.
— Programul cum vi se pare?
— Of, de m-aș vedea ajuns în etapa a șasea!
— De ce a șasea?
— Socotiți, în primele 5 etape jucăm de 3 ori afară, la Constanța, la Scornicești și la București, cu Progresul. N-ar fi nici un necaz, dar partidele de acasă sînt cu Steaua și Argeșul?! E clar de ce mă tem, nu?
— Cine va cîștiga campionatul, tovarășe Vătafu?
— Bacăul nu, de asta puteți fi sigur!

ION VOICA (Sportul studentesc)

„Terheș și Lică?”

— Tovarășe Voica, am înțeles că aveți un nou secund, da?
— Exact. Marin Țițica l-a luat locul lui Ion Stoisor.
— Am înțeles că Moraru a plecat, da?
— E la Dinamo. Nu ne cramponăm de el, căci dragoste cu forța e mai greu, nu? Va primi dezlegare, dar în anumite condiții.
— În ce condiții?
— L-am cerut pe Speriatu. Dată fiind valoarea lui Moraru, schimbul ni s-a părut echitabil.
— Cine a mai venit, cine a mai plecat?
— Se antrenează la noi Terheș și Lică. Purtăm tratative pentru legitimarea lor. În rest, nimic interesant.
— Ce obiectiv și-a propus Sportul pentru noul campionat?
— Obiectivul nostru e de joc, dar nu neglijăm, firește, nici punctele. Vrem să urcăm cit mai sus, eventual să luăm parte la lupta pentru titlu.

ALEXANDRU CONSTANTINESCU (F. C. Argeș):

„Nu mi-e teamă, m-am acomodat”

— Iată-vă, tovarășe Constantinescu, pentru întia oară la o echipă de divizia A. Cum vă simțiți?
— Nu mi-e teamă, m-am acomodat. Muncesc, iar echipa răspunde conștient. Băieții sînt talentați, cumînți, așați, cu pasele stau mai prost.
— Cu ce?
— Cu pasele. Fiecare ține mingea de parc-ar fi venit cu ea de-acasă! Altfel, Halagian a pregătit Argeșul cum se cuvine.
— Primele impresii?
— Mă așteptam mai mult de la Nica, de la Tulpan, de la Moiceanu, de la alți citiva. N-au pus încă osul, dar mai am răbdare.
— Modificări în lot? Ați adus ceva jucători de la Bistrița?
— Ooo, așa fi adus, dar n-am putut. Moga, Hurlo și Bercearu, de pildă, ar fi prins bine aici! Lotul a rămas același. E solid și, în condițiile excelentei organizării existente la nivelul clubului, visez la un loc între primele 4 echipe ale campionatului.
— Care ar fi celelalte 3?
— Craiova, fără discuție, apoi Steaua și Dinamo. Ca o părere personală, „U” Cluj se va amesteca în lupta pentru titlu.

ION OBLEMENCO (Universitatea Craiova)

„N-a venit nimeni, n-a plecat nimeni”

— Ziceți, tovarășe Oblemenco, că nici n-a venit, nici n-a plecat nimeni. Lotul va fi deci același.
— Nici o modificare. Din păcate, avînd 6 jucători la lot, cel știuți, mai puțin Balaci și Crișan, lăsați acasă, n-am prea văzut echipa jucînd. Urma să facem un meci de pregătire, cu Panathinaikos Atena, dar federația ne-a interzis?!
— De ce?
— N-am înțeles prea bine, probabil spre a-i feri pe selecționabili de accidente. Mi s-a zis că Ștefan Covaci a luat decizia. Cînd s-a întors lotul reprezentativ din turneu, am discutat cu Ștefan Covaci, nu știa nimic?! Meciul cu Panathinaikos ne-ar fi fost foarte util, dar asta e. Plec cu echipa la Tîrgu Mureș, partidă foarte dificilă, iar eu n-am mai văzut-o jucînd, cu tot efectivul, din finala Cupei?!
— Intr-un interviu mai vechi, ridicăți unele probleme organizatorice, s-au rezolvat ele? Terenul, autobuzul și așa mai departe, care e situația?
— A început lucrul la terenul de antren-

(Continuare în pagina 29)

Paginile de sport au fost realizate de OVIDIU IOANIȚOIAIA

Flacăra. Redacția: București, Piața Științei 1, căsuța poștală 3312, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: Secția Viața politică (Mihai Pelin, Dumitru Eliade, Ion D. Goia, Ilie Purcaru, N. Grigore Mărășanu) - 26 00, 25 66; Secția Economie, Știință, Sport (Ovidiu Ioanițoiaia, Lionel Nițescu, Liviu Timbus) - 14 57, 25 59; Secția Cultură-Invățămînt (George Arion) - 25 60; Secția Scrieri, Probleme sociale cetățenești (Adrian Dohotaru, Iudo Octavian, Mihai Stănescu, Marge Nedelea) - 21 30, 25 58; Administrație - 21 24; Fotoreportaj - 25 42; Secretariat de redacție (Dan Birlădeanu) - 21 23, 25 69, 20 72; Secretar responsabil de redacție - Nicolae CRISTACHE - 18 48 75, 17 60 10 interior 25 50; Redactor șef adjunct - Nicolae ARSENIU - 18 48 05, 17 60 10 interior 21 28; Redactor șef - 17 60 10 interior 20 02; Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM - Departamentul Export Import Presă, P.O. BOX 136-137, telex: 11126, București, strada 13 Decembrie

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU